

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206178

UNIVERSAL
LIBRARY

ఆత్మ విజయము

లోకము అన్నియున్ గడియఁబోస బయలుపడఁజూడ వింద్రియా
నీకము జత్తముకాగఁబడ * శరీరపు నిన్ను నిబద్ధుఁడేయు నీ
భీకర శత్రు బాహ్యురఁ బ్రతిభిన్నులఁ జేసినఁ బ్రాణినితలా
నీకు విరోధి లేఁజొకఁడు * నేర్పునఁ జూడుము దానవేశ్వరా ।

— భాగవతము .

శాద్ధ నాబ్ధియుల్లివ్వా,
దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు.

మా చవాద ర్చ గ్రంథ మం డలి

పోషక వర్ణము.

శాశ్వతోద్ధారకులు.

- 1 శ్రీ కొడాలి ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరిగారు,
భూస్వాములు—జబర్దస్తూడి.
- 2 శ్రీ కొప్పర్తి సుబ్బయ్యశ్రీష్టిగారు, వైసుచైర్మను
ప్రొద్దుటూరు.
- 3 శ్రీ మెట్టుపల్లి కొండారెడ్డిగారు, భూస్వాములు. ,,

ప్రధానరాజపోషకులు.

- 1 శ్రీ చెలసాని వెంకటకృష్ణయ్యగారు, భూస్వాములు,
కురుమదాలి.
- 2 శ్రీ కొమ్మారెడ్డి పట్టభిరామయ్యగారు, భూస్వాములు,
కమ్మసంఘాధ్యక్షులు—బందరు.
- 3 శ్రీ జాగర్లమూడి కుప్పస్వామి చౌదరిగారు, ఎం. ఎల్. సి.
జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు,—గుంటూరు.
- 4 శ్రీ పోలా వేంకటగురవయ్యశ్రీష్టిగారు, వర్తకులు,
నంద్యాల.
- 5 శ్రీ మొగిళ్ళ సుబ్బారెడ్డిగారు, భూస్వాములు—నంద్యాల.
- 6 శ్రీ కొర్రపాటి శివరామయ్య చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
చల్లపల్లి.

రాజ పోషకులు .

- 1 దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు,
ఆంధ్ర, భారతి పత్రికాసంపాదకులు - మద్రాసు.
- 2 మక్కిపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు & బృదర్లు.
- 3 అట్లూరి కాంతయ్య చౌదరిగారు - ఆంగ్లూరు.
- 4 నూదవగుంట అప్పారావు చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
మునుపల్లె.
- 5 రాజా చినసుబ్బారాయుడు శ్రీష్టిగారు, వర్తకులు,
నంద్యాల.
- 6 ఆత్మకూరి సుబ్రహ్మణ్యం శ్రీష్టిగారు, వర్తకులు, నంద్యాల.
- 7 వంశదారి రామయ్య శ్రీష్టిగారు, వర్తకులు, నోపాలపురం.

ప్రధాన పోషకులు :

- 1 రావుసాహెబు కంచంనేని వెంకటరంగయ్యచౌదరిగారు,
భూస్వాములు, నాగాయతిప్ప.
- 2 కాపూరి కోదండరామయ్యచౌదరిగారు, కృష్ణాజిల్లా
ఎడ్యుకేషనల్ బోర్డు ప్రెసిడెంటు, మోపిదేవి.
- 3 యార్లగడ్డ ఆనంతశ్రీధరం బహద్దరుగారు, బాదరు.
- 4 మలినేని రాఘవయ్య చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
నోట్లపాలెం.

5 అతోట సత్యనారాయణ చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
కోట్లపాలెం

6 దాసరి పెదబావయ్య చౌదరిగారు ,, ,

7 రామి నేని అంకమ్మచౌదరిగారు ,, ,,

8 దాసరి అంకమ్మచౌదరిగారు ,, ,,

9 తుమ్మల సూర్యనారాయణ చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
గోవాడ.

10 కంఠంనేని రాఘవయ్యచౌదరిగారు, భూస్వాములు,
పెదగాడెలవట్టు.

11 చదలవాడ నాగభూషణరావు చౌదరిగారు, భూస్వాములు
పేరుకలపూడి.

12 కుడరవల్లిసూర్యరామలక్ష్మయ్యచౌదరిగారు, భూస్వాములు
నెమ్మి కూరు.

13 భట్టా జ్ఞానకోటయ్యగారు, చైర్మను, పెడన.

14 కలిపి నేని రాజయ్యచౌదరిగారు, భూస్వాములు,
కొరిమెర్ల.

15 కిలారు గోవిందయ్య చౌదరిగారు, భూస్వాములు,
కోమటిగుంట.

16 శ్రీమతి రావులూరు తులిశమ్మగారు, వసుమతి,
(ప్ర)కాక రావు చౌదరిగారి సలీమన్)

కృతి భక్తి.



విద్యాపోషకులు, జాతీయవాదులు :
చెలసాని వేంకట కృష్ణయ్య చౌదరీగారు.

17 ఓరుగంటి సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యర్ గారు, బి. ఏ. బి. ఎల్.
నంద్యాల.

18 రాజా పెదనా బ్బారాయుడు శ్రీశ్రీగారు, వర్తకులు,
నంద్యాల.

19 కొప్పరపు రామయ్య శ్రీశ్రీగారు, వర్తకులు, నంద్యాల.

20 పగడి వీరన్న శ్రీశ్రీగారు, వర్తకులు, నంద్యాల.

21 శింగారెడ్డి తిమ్మారెడ్డిగారు అహింసాప్రచారకులు,
కోయిలకుంట్ల.

22 నెలసాని రామయ్యచౌదరిగారు, భూస్వాములు,
శ్రీశ్రీకల్వపూడి.

23 మండవ కోటయ్యచౌదరిగారు, భూస్వాములు,
శ్రీశ్రీకల్వపూడి.

కృతి సమర్పణము.

సీ॥ ఏమహానీయుండు • యిద సద్గుణపేటి
 కవికౌటి గొకమేటి • కల్పకంబు,
 ఏమహాశయుఁడు ప్రాజామానసికవాసి
 గుణరాశి యశించి గౌరవిధుఁడు,
 ఏశాంతమూర్తి కల భాశాంతపద్మియ
 యతకీర్తి ధనుఁడు బుద్ధైకసురభి,
 ఏధన్యచారితుఁడు • ఓ ధాత్రీని పవిత్ర
 మిత్రాబ్జతలకెల్ల • మిత్రేకుండు,

తే॥ గీ॥ అట్టి చెలసానివంశ సుధాబ్ధి శీత
 కరుఁడు వేంకట కృష్ణచందరికిఁ గృతిగ
 “అత్మవిజయ” మహాగ్రంథ • మాతృవిజయ
 ముగను నర్పింతుఁ దారార్కమును నహింప.

తే॥ గీ॥ మిత్రునకు బద్ధములు నమో • మిత్రయనుచు
 ముకుళిత కరాబ్జములఁ దొల్లి • మృగ్ధియే వి
 కాస స్వాగతమిచ్చు నా • గతియె దీని
 కృతినానింగితి వేంకటకృష్ణ గొనుము.

విన్నపము .

“యస్యాస్తి సద్గ్రంథ విమర్శభాగ్యం,

కిం తస్య శుష్కైశ్చపలా వినోదైః.”

మనుష్యలోక సంశరణమునకు జ్ఞానము ముఖ్యసాధనము. అతిశిష్టమగు మానవజీవితముయొక్క వివిధసమస్యలు జ్ఞానము మూలముననే పరిష్కరింపఁబడుచున్నవి. జ్ఞానశూన్యమగు జీవితము మనుష్యజీవితమనఁబడనేరదు. జీవనసామాన్య ధర్మములగు నాచారసిద్ధాంతియై యుండునటులకంటె నాధర్మప్రాయములగు ధర్మముల ననుష్ఠింపఁజేయు జ్ఞానము లోకమందలి యితరప్రాణులందుకంటె మనుష్యునియందు విశేషముగా వెలయుచున్నది. పరమ పవిత్రమగు నిట్టి జ్ఞానబలముచే మనుష్యుఁడు త్రిమ జీవితమున కావశ్యకములగు సకలసద్గుణములను సముపార్జించి, తద్వారమున విశ్వమునఁగలుగుచుండు విపాదభయముల నతిక్రమించి సౌఖ్యానందమాలఁ బడయుఁగలుగుచున్నాఁడు. మానవజీవిత సుమావధియు నిశ్చలమగు నిట్టి బ్రహ్మనందమే. శోకమోహభయాది వికారములచేఁ గూడియున్న యిహలోకము నానంద సామ్రాజ్యము గావింపఁగల దైవతేజమగు జ్ఞానమును మానవలోకమందంతట బాగుగా వ్యాపింపఁజేయుటకు సద్గ్రంథములు త్రమసాధనములు. మానవునియందు విషయ వాసనలను బెంచి వాని జీవితము సంధికార బంధురమొనరించునట్టి ప్రగాఢమగు నవివేకమును విధ్వంస పఱచుటకుఁ

దగునీతిని, ధర్మమును, నత్నమును, ఆత్మబలమును ప్రసాదించు నట్టి లోకోత్తరముగు జ్ఞానమును గలిగించునట్టిదే సద్గ్రంథము. ఇట్టిసద్గ్రంథముల మూలమున లోకమందలి స్త్రీపురుషు లెల్లరు సుజ్ఞానమును సంపాదించి నాగరికులు కాగలుగుచున్నారు.

నీతివిరుద్ధములును, ఆత్మవికాస ప్రతిబంధకములును నగు గ్రంథములు తుదగియున్నవి. ఇట్టి గ్రంథములఁ బఠించుటచే మానవుని చిత్తమున విషయవాసనా బీజములు పుంజును. పుంజుములుగ నుదయించి, వాని చారిత్రమును భ్రష్టమొనరించి, తుదకు వానిజీవిత నాకను దుఃఖవారిధిని ముంచివేయుచున్నవి. ప్రకృతి రంగమున దృష్కోచర మగుచుండు భౌతికరములగు వివిధవస్తువులనుండి మానవుని విముఖు నొనరింపఁ గల సామర్థ్యము సద్గ్రంథములకేకలదు. కల్పిత కథలతోడను ఆశ్చర్యములగు శృంగారమయ వర్ణనముల తోడను నిండియుండు గ్రంథములచే మానవజీవిత ముదరింపఁ బడచేరదు.

లోకకల్యాణము నిమిత్తము సావనచరితులగు మన ప్రాచీన ఋషివరేణ్యులచే సృజింపఁబడిన ధార్మికసాహిత్యము విల్లుల జ్ఞానదాయక మయినది. కాలవైపరీత్యముచే నానాట నాయార్థవాఙ్మయము వికాసముండక, విషయవాసనలఁ బరమ లక్ష్యముగఁ గలిగియున్న భౌతిక సాహిత్యము నేడు సర్వత్ర విజృంభించినది. దీనిప్రభావముననే విలాసము నాగరి

కలయైనది. నాగరికతచే మానవుని తృప్తి వచ్చి నానినెట్టి దురంత లకేని సుముఖుని గావించివైచినది. నేటి మానవ జాతీయ హైన్యదశకు నైతిక నాహిత్య విహీనతయు నొక ముఖ్య కారణమని వచింపకతప్పదు. సువర్ణయుగమున "ధమ్మ పదము" వంటి నీతిబోధకమగు సద్గ్రంథముచే నసంఖ్యాకులగు స్త్రీపురుషుల జీవితములు సంస్కరింపఁ బడినవి. కావుననే మహాత్ములు సద్గ్రంథమును కల్పవృక్షమని పొగడియున్నారు.

శ్రీ గాంధీయుగము ప్రారంభమయినప్పటినుండి మా నవనాగదృష్టి భౌతికజీవితమునుండి ఆధ్యాత్మిక జీవితము వైపునకు మరలినది. సమస్త మానవు లిపుడిపుడే పశుబలము వ్యర్థమయినదనియు, ఆత్మబలము మహత్తర మయినదనియు, గ్రహింపుచుఁ జంచలేంద్రియముల విషయాదుల వైపునకుఁ బరుగెత్తించునట్టి నీతివిరుద్ధము లగు గ్రంథములను, నావస్తువులను నిషిద్ధములుగ భావించఁ గడంగినారు. తత్ఫలితముగ మహాపురుషులగు పండితులును, కవులును శ్రమచే హితోపదేశముల నొనంగు సద్గ్రంథముల దేశదేశముల విరచింప మొదలిడినారు. ఏదేశములకంటెఁ గర్మభూమియగు నార్యావర్తమున నిట్టి కృషి విశేషముగ జరుగుచున్నది. భరతఖండముయొక్క ప్రతిరాష్ట్రమందు గల కవులెల్లరు నిష్కళంక చారిత్రులయి తమ మేధాశక్తిని, పాండిత్యమును, లోకానుభవమును సద్గ్రంథముల

రచించి, తమ మాతృభాషావధూటి కమూల్స్ భూషణములుగ నొసంగి ధన్యులు కావలసియున్నది.

పవిత్రముగు నిట్టి సంకల్పముచేఁ బ్రేరేపితులమయియే సర్వాంగనుండరమగు నైతిక జీవితమున కావశ్యకములగు పవిత్ర గ్రంథములఁ బ్రచురించి, తన్ములమున భాషాసేవ జేశసేవ నలుపు నిమిత్తము మేము "మానవాదర్శ గ్రంథ మండలి" ని స్థాపించియుండుట దేశీయ లెఱుంగుదురు. మా మండలికి సంపాదకులుగను, గ్రంథ రచయితలుగను నున్న బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మ, దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారి పరిచయము నాంధ్రుల కొసంగ నవసరములేదు. బౌద్ధవాఙ్మయ బ్రహ్మగారు పిన్నవయస్కులయ్య నాదర్శ వాఙ్మయ సేవా ధురీనులయి "బుద్ధపురాణము" వంటి మహాగ్రంథమును సకల పండిత సంస్తవపాత్రులుగ విరచించి, ఆంధ్రలోకమునకు సమర్పించిరి. మామండలియొక్క యీ ప్రగతి కనుమ ప్రాశస్త్య ప్రయోజనముల గ్రహించి విద్యాభిమానులగు నాంధ్ర మహాశయు లనేకులు మండలిని స్వయంబక్షిచే స్థాపించి, స్వతంత్రముగ నడుపుచు, వ్యయ ప్రయోసలకు లోనగుచున్న బలరామకృష్ణకవిగారికిఁ గడు యురారబుద్ధితో సాయమొనరించి వందనీయు లయినారు.

మామండలి తరపున "శ్రీకృష్ణ వేణుగానము" అను ననుబంధ గ్రంథముకటి వెలువడియున్నది. ప్రస్తుత గ్రంథముగు

“ఆత్మవిజయము” ద్వితీయ కుసుమము, ఇయ్యది విశేషీయ పండిత కృతము. బౌద్ధవాఙ్మయ బ్రహ్మగారిని దీనికి స్వతంత్రానువాదకర్తలు. ఇందుఁ జర్చింపఁబడిన పదునాలుగు విషయములును మానవ జీవితోన్నతికిఁ దారకమంత్రములయై రాణింపఁగలవు. ఇందలి ప్రతివాక్యమును మానవజీవిత సామాన్యములగు దోషముల విమర్శించుచు సంస్కరణమునకు దారి తీయుచున్నది. ఈ గ్రంథరాజము యొక్క నీతి మనఃబుష్పాదుల నైతికవిజ్ఞానముతో నేకీభవించి యుండుట సంతోషదాయకము. బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మగారిచే వ్రాయఁబడిన “ఆదర్శ మనుష్యజీవిత”మను 2000 పుటలు గల బ్రహ్మాండమగు గ్రంథమును బ్రచురించుటలోఁ గలుగనున్న విలంబమును సహించలేక మేమీ గ్రంథరాజమును బ్రకటింప వలసిన వారమయితిమి. ఈగ్రంథ ప్రాశస్త్యము నెఱుంగు బాధ్యత చదువరులపై నున్నది.

ఆంధ్ర మహాజనులు దాస్యగ్రస్తమును, దానిద్రోహిణి చపీడితమును నగు ప్రస్తుత స్థితిలో నొక గ్రంథమండలిని యధోచితముగఁ బోషింపుచు, దాని బాధ్యతలన్ని వహించుటలో నొక వ్యక్తికిఁ గలుగు కష్టనష్టముల విచారించి శక్తివంచన లేక లోడ్బడుచు మాపవిత్రోద్యమము నుద్ధరింప బద్ధాంజలి నయి వేచుచున్నాడను. ఆంధ్రులు ‘మేధావంతులును, వివిధ భావల నెఱింగినవారును, ధీరులును, మహావక్త్రులునునగు బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మగారిని సన్మానించినచో శీఘ్రకాలమందే

అమూల్యములగు గ్రంథరాజము లగణింపములుగ నాంధ్రీ
భాషామోష సాదారవిందార్చన హృదయములుగ మామం
డలినుండి వెలువడఁగలవు.

ఇంతవఱకు బలరామశృష్టకవిగారికి వారి సంచారము
లో మండలిహితము నపేక్షించి నాగనసాహాయ్యము లొన
రించిన దయామయు లెల్లఱకు నాశృప్తజ్ఞతాభి వందనములు.
మామండలియెడ విశేష శ్రద్ధాభక్తులఁ బ్రదర్శించిన శ్రీ
కొడలి ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరిగారికిని, శ్రీ నెలనాని
వెంకటశృష్టయ్య చౌదరిగారికిని మేము మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.
ఈగ్రంథమును బంపినంతనే తన బాధ్యతల నన్నింటి గట్టిపెట్టి
శ్రమయునక సాంగోపాంగముగ జదివి, అమూల్యమగు నుపో
ద్ఘాతమును దయచేసిన దయార్ద్రహృదయులును, దేశభక్తు
లును, సుప్రసిద్ధాంధ్ర మహాకవులును నగు శ్రీ శ్రీ జనార్ద
ఉమర్ అలీషా పండితులవారికి మానమశ్చతంబులు. ఏత
ద్గ్రంథ లేఖన ముద్రణాది కార్యములు కేవల మొకవక్త్రములో
ముగింపవలసి వచ్చుటచే నటనట దోషములు దొరలియుండ
వచ్చు. ఆదొసగులు ద్వివీర్య సంస్కరణమున దూరమొన
రింపఁ బడఁగలవు.

3—6—29
అంగలూరు,
యం. జ. మండలి
కార్యసాధనము. } విధేయుఁడు,
తిప్పిరేని లక్ష్మీనారాయణ,
వ్యవసాపకుఁడు.

ఉ పో ధ్వా త ము .

అగ్రభాషను అమెరికావాసి, 'జేస్సులను' అను మహాకవి స్మరింపఁజేసెను (Highways of Blessed) అను మహాగ్రంథమునకు 'శాస్త్రవాజ్ఞయబ్రహ్మ' బిరుదుము వహించిన శ్రీయుతి దుష్టరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు ఆత్మవిజయమును పేరి నాంధ్రభాషను చక్కని శైలిని, పద్యములు మూటలు గట్టునట్లు రచించుచుచున్నారు. ఇందలి విషయము గొప్ప పారామర్శ సదృశమైన నైతిక జ్ఞానంపత్తిని ప్రభోధించునదని యున్నది.

వేదములు, వేదాంగములు, నానావిధపురాణములు, భారతేతిహాసాద్యనేక మహానైతిక గ్రంథములు సంస్కృతముననే గాక, ఆంధ్రీకరణములయి కుప్పలు తిప్పలుగాఁ బడి యుండ, పాశ్చాత్యులంతకన్న నధికము నిర్వచింపగలరని యా నారి నీతియును నాతిని యర్థించి, ఆంధ్రీవనినిబ్రేవేతఁ బెట్టుటయని కొందఱు లెగనాడవచ్చును. కొందఱు ముసిము సినవ్రులు నవ్రులైన వచ్చును. కొందఱు పెదవివిటువ వచ్చును. "ఎవరేమన్న నేమి? నాకేమికోదువ" యని శ్రీనాథుడన్నట్లు, నైతికవిజ్ఞానసంపన్ను డిట్టివి లెక్కింపఁడు. నీతి, ధర్మము, కళ, విద్య మున్నగు మహావదారము లొకరి కాణాచి కానేరవు; ఒకరి కుంకువమై వారిలో నమసి పోవలసినవిగావు. సూర్యుని వెలుతురు, గాలియొక్క సంసర్గము, నీటియొక్క మధురసుధానేచనము ఎల్లవారి కెట్లు నేవ్యమానములో నీతిగూడ యెల్లరిచేఁ బరిగ్రహణీయము. నీతి గోడమీఁ

దనున్నను, గోడ మృత్తిక జడవదార్థమని ఆ నీతిచదు
వకుండ వదలిపెట్టజాలము. మనకు వస్తువుతోఁ బనిగాని
ఉపాధితోఁగారు. గులాబిపువ్వు ముళ్లలోనున్నను, ముళ్లు
తోలగించి పువ్వును తీసుకొనుచున్నాము. అట్లే నీతిని వచించు
నప్పుడు విదేశీయులని, దేశీయులని భేద మనావశ్యకము. ఇది
యును నేర్చికొనవలసిన నాక నీతియే.

శుక్రాచార్యులు రాక్షసగురువయినను తనపేర 'శుక్ర'
నీతిసాక'మని వ్రాసినప్పు డద్దానిని మనము ప్రమాణముగ
గ్రహింపుచున్నాము. హూణులాది విదేశీయులును అట్టి
తెగకుఁ జేరినవారేయని యనవచ్చును.

"భూరుహమెల్ల వారలకుఁ బుష్పఫలంబులు నీడయుఁ బ్రీతి,
కారము గోరకీచ్చుటను బాంచి బకంబది యభ్యసంపఁగా,
నేరకు పెద్దకాలమల బిల్పియు మోసముజేసి చేపలా,
చూరమునేయు దుష్టమతికల్బునె సత్సహవాస సంపదిల్."

కావున నీతిచెప్పట శుకరము. చేయుట దుర్ఘటము.
నీతివంతులను చూచియు నీతి 'శుక్ర' జాలనివారలఁ జూడ,
ప్రపంచమెంత తీవ్రతరముగ మానవులను స్వార్థము వంకకు
లాగుచున్నదో యిదమిత్యమని వచించుటకు లెకిని సాధ్యము
గారు.

ఈ నైతిక విజ్ఞానసంపత్తి లోకసామాన్యమునకు
నేర్చుకొనికే వేనవేలు గ్రంథములు వ్రాయఁబడినవి; వేనవేలు
మతములు స్థాపించఁబడినవి; వేనవేలు ప్రవక్తలు, ఋషులు,
అవతారులు, బోధకులు ఒకటేమిటి- అనంతకొటి మహావిశ్వ

మంతయు నీతిని బోధించుటకయి యున్నదని ప్రతిపాదించుచున్నారు.

అజగరుడను ఋషి సహ్యాపర్వతముయొద్దఁ బడి యుండి యీమహానీతి నీవెచ్చటనేర్పితివని ప్రశ్నోదయించే బ్రహ్మింపఁబడినప్పు డతఁడు

“అజగరమును జంటీగయు

నిజగురువులుగాఁ దలంచి నిశ్చింతఁడనై

విజనస్థలిఁ గర్మంబుల

గజవిజ లేకున్నవాడ గౌరవవృత్తఁ.

— భాగవతము.

అని తనకు నీతి పాము, లేనట్టిగ చెప్పినవని చెప్పినాడు.

ఇత విదేశీయులు నీతిచెప్పరాకని యెవరు చెప్పనాహు సిం చెదరు? నీతి నీతియే. అది యెక్కడున్నను 'సాది' అను పాఠశాలకవి చెప్పినట్లు మన జాతిపోయిన ధనము యెందయిన లంభించిన నెట్లు నాది యని వాదించి పుచ్చుకొనుట కధికారముకలదో, అటులే నీతి వినిపించినపుడు అది నాదే యని గ్రహింపఁగల మాకు యెల్ల మానవలోక సామాన్యమైన ధర్మమైయున్నది.

ఈనీతి చెప్పినకొలది యిసుకపాలిరవలె ననంతమై యున్నది. మఱియు నీతికి రెండు ముఖములు. ఏది నీతియని చెప్పదురో సలాంతరమున నదియే అవినీతి యగుచున్నది. ఎట్లందురా— 'కల్లు' తాగిం దుర్మతి. అదియే వండి బెల్లముచేసి తిన్న నీతి. క్రీ.శ. గావుర యనెయుట నీతి. పర

స్త్రీతోఁ గావురమునేయుట అవినీతి ఇట్లే లెక్కనయు
గ్రహింపవగును. దీని నెఱుంగుట కేదేని కొలబుట్టుగలదా
యని విచారింప మహాగాధ సవిలసనయు క్తమైన హృదయమునఁ
అనూహ్యముగానున్నది. గ్రంథము శాసించు నీతులు కొన్ని
యున్నవి. మహమ్మదీయుల మతనిని ప్రకారము పిసరంబు
హుతుదును భార్యగా గ్రహింపవచ్చును. అచేరిలో భారతీయు
నకు చుక్కెరుదు. మహాఘోరమైన పాపపనికిలను. 63
నెట్లు ఇట్టి ద్వంద్వంబును సమన్వయింపవచ్చునని యోజించి
మహానుభావులైన పింగళి సూరన్న ఒక్క మంచి యోగమునా
నఁగినాఁడు. దానితో నెల్లవిషయములు సమన్వయింపఁబడి
నవి. అది యేమందురా—“అచ్చపుబుద్ధికి లేవగమ్యములే”
అని ఒక పెద్దసిద్ధాంతమును జెప్పిపోయినాఁడు.

మఱియు నీ “యాత్మవిజయము” గూడ నైతికగ్రంథమే.
ఇందు పెక్కు వాస్తవమానసిక నైతికపరిణామములు పెక్కు
ఉదాహరణపూర్వకముగాఁ జూపఁబడినవి. ఇవి యోజించిన
కొలఁది—ఆచరణములలో బరీక్షించినకొలఁది విశాలవిశ్వము
నఁ బ్రస్తారముచేసినకొలఁది క్రొత్తక్రొత్త రుచుల నీనుచు,
అనంతానుభవసిద్ధమైన అమృతస్థితికి మానవుని గొనిపోయి,
ఆత్మను పరబ్రహ్మపరార్థముగా మార్చి, విజయరథమెక్కించి
యాయురారంభమాతను తృప్తిలో మెట్టివచ్చునట్లు గావింపు
చున్నది. ఆహ! రత్నాలకైన వెలయున్నదిగాని నీతి! వెల
యింతయుని యెవకు నిర్ణయింపగలకు? దీనికి భారవిలోని
పద్యముగూర్చి చెప్పకథయే ఉదాహరణము.

ఈ "ఆత్మవిజయము" 11 నై లికవిషయములపైఁ జర్చింప బడినది. ఈ పదునాల్గును పదునాల్గు లోకములవలె మాన ప్రసి సంత్వప్తిని గావించుచున్నవి. కాని చదివి అరముచేసి కొని ఆత్మకుఁ బట్టించుకొన్నప్పుడే ఆత్మ, విజయమును బడయు చున్నది. కాని యిదియెల్లవారికి సులభసాధ్యముగాదు. ప్రతి పక్షికి మామిడిచిగుళ్ళు ఆహారము కాజాలవు.

ఈగ్రంథమును స్వతంత్రముగా భాషాంతరీకరించుటలో నా పరమమిత్రులయిన శ్రీ బలరామకృష్ణయ్యగారు గొప్ప మేధాశక్తిని, భాషాపరిశ్రమను చాల ఓర్పిని, నేర్పును, ప్రశాంతతను జూపియున్నారు. వీరి అసాధారణ ప్రజ్ఞావిశేషము లాంధ్రలోకము చిరకాలము పరిచయము గలిగించు కొనియున్నది. నిజముగా వీరు రచించియున్న "శ్రీబుద్ధపురాణము" గొప్ప ఆదర్శప్రాయమై యెండరినో ఆకర్షించినదనుటలో నతిశయోక్తిలేదు.

వీరు "మానవాదిర్మ గ్రంథమండలి" అనుచేర నొక నిలయమును స్థాపించి దానికి బుద్ధపురాణమును మొదటి కుసుముగను, ఈ "ఆత్మవిజయము" ను రెండవ కుసుమముగను నేర్పఱచి లోకమునకుఁ బ్రసాదించియున్నారు. ఇట్టిగ్రంథముల నాంధ్రముహూజులు చదివి శనింప బ్రార్థితులు.

డి 29-5-29,
పి తా మ్ర ర ము.

ఇట్లు,
ఉ మ రు అ లీ షా.



విషయ సూచిక .

పుట.

1. ఉత్తమోద్యోగము. (ప్రథమ ప్రకరణము)	1
2. సామాన్యకార్యములు - కర్తవ్యములు (ద్వితీయప్రకరణము)	22
3. కాశీన్యము - వ్యాకులత (తృతీయప్రకరణము)	46
4. భారము తగ్గించుకొనుటెట్లు? (చతుర్థప్రకరణము)	62
5. గుప్తాత్మనమర్పణము (పంచమప్రకరణము)	85
6. సహానుభూతి (షష్ఠమప్రకరణము)	113
7. సహనము (సప్తమప్రకరణము)	138
8. దోషములఁ జూడకుండుట (అష్టమప్రకరణము)	154
9. సుస్థిరానందము (నవమప్రకరణము)	194
10. మానసు (దశమప్రకరణము)	205
11. ఏకాంతవాసము (ఏకాదశప్రకరణము)	223
12. స్వావలంబనము (ద్వాదశప్రకరణము)	246
13. జీవిత సామాన్యనిబంధనముల గ్రహించుట (త్రయోదశప్రకరణము)	259
14. సౌఖ్యమయపర్యవసానము (చతుర్దశప్రకరణము)	282

ఆత్మవిజయము.

ప్రథమ ప్రకరణము.

ఉత్తమోద్యోగము.

మనుష్యజీవిత సంగ్రామ రంగస్థలమున సదాలోచన గోచరము లగుచుండు వివిధములగు వస్తుసంతతులును, భిన్న కార్యములును, సంఘోషాసంతోషములును, సుఖదుఃఖములును మానవుని జీవితాభ్యుదయ ప్రాసాదము నధిరోహింప సద్బుద్ధములగు సోపానములు. మనుష్యుల మగు మనకు వాయువగమున కెగసి సంచరింప విహంగులకు వలె బ్రతుకులు లేవు, కాని మనకుఁగల సాధముల మూలమున దుముకుచు, లఘువుచు జీవిత విజ్ఞానశిఖరము నధిష్ఠింపఁ బాత్రులమయి యున్నారీ మనకు శత్రువు. —లాంగు ఫెలో.

మానవ జీవితముయొక్క సామాన్య కార్యములను, సాధారణ నిబంధనములను, నైసర్గిక వాంఛలను మనోహరముగఁ జెల్పించుట కంటే నాకు హృదయాహ్లాదకరమగు వృత్తి మఱొందు లేదు. —బ్రౌనింగు.

ఈశ్వరస్వప్తియందలి సకలవదార్థములలో ముత్తమ స్థానము నలంకరించునది మానవజీవితము. తజ్జీవితమునఁ బ్రాముఖ్యమును వహించినది విజ్ఞానము. విజ్ఞానమున కుద్గమస్థాన మార్చి, ఇట్టి లోకపావనమగు నాత్మయొక్క గంభీర తత్త్వమును గూర్చి పర్యాయలోచన మొనరింపఁ గడంగని వ్యక్తి యభ్యుదయపదవి నధిష్ఠింపఁ జాలఁడు. తనజీవితమును స్వర్గీయ నందధామ మొనరించుకొన నభిలషించు ప్రౌఠిసహజుడగు నాత్మీయులగు భావములను గుఱించియు, భాషణములను గూర్చియు, ప్రారంభములను గుఱించియు, సమస్త కర్తవ్యకర్తవ్యములను గుఱించియు, సిద్ధముగ వివేచించు, అగత్యము. ఆత్మతత్త్వము నీలీలి నాథామ వ్యక్తి విజయమున సకలార్థసిద్ధిని సులభముగా గడగడ మొనరించుకొని సమర్థుడగుచున్నాఁడు. ఆత్మవిజయ రహస్యోద్ఘాటనమునిమిత్త మొప్పకరణమందుఁ బ్రప్రథమ ముత్తమోద్యోగం ను గూర్చి చర్చించుట సమంజసము.

మానవజీవిత ముద్యోగపరిపూర్ణము. ప్రౌఠిదినమును, ప్రౌఠినిమేషమును మనుష్యుడు స్వాభావికముగ నుద్యమింపుచునే యుండును. అతఁ డేదో యొకకార్యమును ప్రారంభింపని గతియకాలమేని వానిజీవితముడు లభింపనేరదు. విశ్వమునం దనేకములగు కార్యములు ప్రారంభమునందు నీచములుగను,

నల్పములుగను, గోచరింపుచుండును, కాని పర్యవసానము
దాలఘుకార్యములే వాస్తవముగా మహాత్మ్యకార్యము
లుగఁ బరిణమింపుచున్నవి. స్థూలప్రపంచమును విలోకింపుఁడు.
ప్రతికార్యమును సాధారణోద్యోగముచేఁ బ్రారంభమగు
చున్నది ప్రతిమహాసదియుఁ దనజన్మస్థానమున సామాన్య
కీటకముల కేని దాటుటకు సాధ్యపడుంతటి సాక్షిత్వముగ నుండు
చున్నది. ప్రచండమగు తుపాను గృప్తియొక్క స్వల్పసంఖ్యా
కములగు జలబిందువులనుండియే ప్రారంభమగుచున్నయది.
అతివిశాలమయి, మనోహరిమయి సహస్రవర్షములాదిగ
భయంకర శీతాతప కాలుల సహింపున ముగ్ధముగ భూమిపై
నిలిచి గణనాతిములగు క్షీరవాసుల గోత్రముఁ బొసంగు
చున్న బ్రహ్మాండమును పటస్పృశ మొకానొకదినమున గణ
ప్రాయమగు బీజరూపమునం ముండియుండును. తేను కంట
సూక్ష్మమగు నగ్నిస్ఫులింగము ప్రమాదవశమున దేస్థాన
ఘండమునఁ బడినచో విశాలములగు నగ్నిములనేని భస్మీ
భూత మొనరించివేయ సమర్థమగుచున్నయది.

ఇదియేచండమున సూక్ష్మప్రపంచమును వీక్షింపుఁడు,
మహత్వము లఘుత్వమునుండియే ప్రారంభమగుచున్నది. ఒక
సాధారణమగు నాలోచనముచే నద్భుతమగు పదార్థావిష్కర
ణమును, సామాన్యభావచింతనముచేఁ జిరస్థాయియగు శిల్పాది

మహాకార్యమును నెఱవేరుచున్నది. న్యూటను విన్నోదాస చే నాకనమున గాలిపటము నెగురవేయుచు విద్యుచ్ఛక్తి యొక్క రహస్యములను గుర్తింపనేర్చెను. ముఖోద్ధతమగు నాకభాషాముచేనయిన దేశచారిత్రమంతయుఁ బ్రవర్తనమునందఁగలుగుచున్నది. పవిత్రమగు నొక్కభావన కంఠరాత్నముందు స్థానము నొసంగుటచే విశ్వాభ్యుదయశక్తియుక్కపరిజ్ఞానము సహజముగా వాస్తవమగుచున్నది. శ్రీలోకముగు నొక్క పాశవికభావమున ఘోరమగు నత్యాచారిముసంభవింపుచున్నది. ఇంతివర్క్కులమునుడునబడిన నాక్యములచే మీ కెల్లర క్షిప్రుడు ప్రారంభముయొక్క మహత్వము గోచరించి యుండఁ గలదు. ఒకానొక కార్యముయొక్క పరిణామములు నూ, జయోపజయములును దాని ప్రారంభముపై ముఖ్యముగా నవలంబితములై యున్నవని మీకిప్పటికి స్పష్టముగా గోచరించి యుండవచ్చును. మీరనుడిన మెన్నివర్యాయము లుద్భవించుచున్నదియు, దే దుద్భవములకెట్టి మహిమకలదియు మీరెప్పుడయిన గుర్తింప నగ్గించి యుంటిరా? యుత్పించి యుండిన చో సర్వాణసౌఖ్యము ననుభవించ నాత్మవిజయమునైతే ధురీణులరయి నన్ననుగమింపుడు. మీరీ ప్రకరణమున నాచే పఠించబడు 'ప్రారంభము'నుగూర్చి దీర్ఘముగా విచారింప నాయత్తపడుడు. ఉద్యోగప్రభావము నటుంగు వ్యక్తి వివేకవంతుడయి, బ్రహ్మనందపథము నన్వేషించుటయందు విజ

యశీలుడు కాగలడు. అప్పుడు వాని సౌఖ్యము, ఆనందము, ధైర్యము, శాంతి వర్ధిల్లగలవు.

కార్యారంభ మే యాకార్యముయొక్క కారణము. కారణమునకు వెనువెంటనే తత్ఫలములగు పరిణామములు నయితము లేటస్థింపుచుఁ గర్త కవశ్యభోక్తవ్యము లగుచున్నవి. ఒకానొక కార్యప్రారంభ మేరీతినుండునో, అదియేవిధమునఁ దత్పర్యవసాన మగు కార్య ముండునుండుట సత్యము ప్రకృతి యొక్క యచంచల నియమప్రభావముచేఁ గార్కకారణముల కవినాభావ సంబంధ మేర్పడియున్నది. ఆరంభము గల స్థాన ముననే పరిపూర్ణత్వమును, అంతమును, బరిణామమును, ఉద్దేశ్యమును వెలయుచుండునని గ్రహించు టావశ్యకము. మను జుఁడు గృహధ్వారమునుండి బాహ్యమున కేతెంచుచున్నాఁడు. అటు లభ్యుదయ మార్గము ననుసరించి నిర్దిష్టస్థానమును కేరఁ గలుగుచున్నాఁడు. ఇదియేచందమున ప్రారంభముచేఁ బరిణామ మును, బరిణామముచేఁ బరిపూర్ణతయు సిద్ధింపుచున్నవి. ప్రారంభము ధర్మాశ్రితియును, సత్యానురక్తియు నగుచో సత్పరిణామమును—ప్రారంభము సత్యవిరుద్ధమును, ధర్మప్రతికూలమును నగుచో దుష్ఫలితమును సిద్ధింపఁగలవు. పర్యవసానముయొక్క మేలు కీభి ఉద్ద్యోగావలంబితములు. మనుష్యులు అప్రమత్తులయి దీర్ఘదృష్టియుక్తులయి విమర్శనజ్ఞానముచేఁ దమ్ము వివిధ

కార్యములయొక్క కట్టిబోద్యోగములనుండి విముక్తులను
 గావించుకొనుచో నవశ్యము దుష్పరిణామములనుండి సరి
 క్షింపఁ బడి, నత్పరిణామముయొక్క సత్ఫలరసము
 నాస్వాదింప సమర్థులగుదురు. ఈశ్వరస్పృహయందు మానవ
 శక్తికిని, విజ్ఞానమునకును నొకవిధముగా నగమ్యములయి
 యొప్పు ప్రారంభములు కొన్ని కలవు. మనుష్యుఁడు వానిని
 గూర్చి శ్రమపడుటనుచితము. అట్టియుద్యోగములు మాన
 ప్రాని యంతర్భావములను, దశదశలను వ్యాప్తములయి
 యున్నవి. అందు గొన్ని ప్రకృతసిద్ధములు. మఱికొన్ని దుష్ట
 మానవశక్తితమములు. అవి మౌనముల దిలకింపుడు, అతివృష్టి,
 అనావృష్టి కలుగుటకును, నిరోధింపఁబడుటకును మానప్రాదు
 హేతుభూతుఁడు కారణుఁడు. కొన్ని దేశములు పౌరవర్త
 ములు బ్రహ్మసంఘభూతములు నొదవి. పురుషును. కొన్ని
 రాష్ట్రముల సముద్రము అష్టాంగ దుపానుపీచి మహానగర
 ముల విధ్వంసపఱచును. మానప్రాని సామర్థ్యముచేఁ గుర్తించి
 దీయఁబడని యిట్టి యుద్యోగములన్నియుఁ బ్రకృతికి సంబం
 ధించియున్నవి. కావుననే నీనివి ప్రకృతసిద్ధములని వలించి
 యుంటి. బుద్ధిమంతుఁడవఁడేని మార్గము ననుసరించిపోవుచుండ
 హతాత్ముగా దమ్యలు వానిని దండించుటయో, సంహరించు
 టయో లేటస్థింపుచుండుట మానము విలోకింపుచునే యున్నా
 రము. ఇట్టి దుఃఖరాయకములగు నుద్యోగములే దుష్టజన విర

చితములు. నిజోన్నతి నభిలషించు మనుష్యుఁ డిట్టి యుద్యోగములతో నెట్టినిమిత్తమును గలిగియుండరాదు. ఇవి మానవ్యనిమిత్తముడ ప్రయోజనశూన్యము లగుచున్నవి. మనవ్య విజ్ఞానము, వీనిపై స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటనుండి మానవలోకమును నిషేధింపుచున్నది. సహజములారా! మీరు తమ శక్తిని, భావమును, మానవజీవిత ముండిరినిల్పఁ గానుగుణ్యములగు పరికరములను నేకరించునట్టియు, సుఖాంతము లయినట్టియు, ధర్మవిచ్ఛములు కానట్టియు నుద్యోగముల కయి వినియోగింపుడు. ఇట్టి యుద్యోగములు మానవజీవి 'తాన' మన కత్యావశ్యకః లనియు, నివి మీభావములయొక్క ప్రతిబింబము లనియు గుర్తింపుడు మీ రనుచినము చూచుచున్నట్టి వివిధకార్యములయొక్క సమీక్షనమున మీకుఁ గలుగునునో భావః నుండియే సమర్థోగములు లభింపఁగలవు. మీదినచర్యయందును, జీవితవ్యవహారమందును, మీయాత్మకు సంబంధించిన యుద్యోగక్షుణ్ణమును, మీరు పొందించునట్టి సమస్తోద్యోగములమీఁదఁ బూర్ణముగా లక్ష్యమును గలిగియుండు టావశ్యకము. స్వాభావికముగా జీవితానందము ననుభవించునిమిత్తము మీరు మీదినచర్యను భావములను నెట్లు ప్రార్థింభింపవలయునో విచారించుటముఖ్యము. సూర్యోదయానంతరము మనము మనదైనికీకృత్యముల సేరీతిగ నారంభింపుచున్నదియు బాగుగాఁ బరిశోధించుకొనవలయును. మనము ప్రాతఃకాలమునం దేనమ

యమున శిష్యావలమును బాముచున్నదియు, దదనంతర
మేవమవున స్వీయకర్తవ్యముల నారంభించుచున్నదియు బరి
శీరింపఁదగును. ప్రతి నవీనదినముయొక్క పవిత్రజీవిత రంగ
మునం జేకీతి ఎత్తివుచుండునదియు మనము మనయురెరా
త్మలఁ బ్రశ్నించుకొని నముచిత ప్రోత్సాహములఁ బడయు
వలసి యున్నది. అంతఃకరణము నీవడిఁ బ్రచిఛించుటచే
బ్రతిదినముయొక్క యుచితానచి శిక్ష్యోగములమోద
నమగ్నిదినముయొక్క సుఖదుఃఖము లాధారపడి యున్నవని
గ్రహింపఁ గలము. మనము ప్రతిదినమును వివేకచైతన్యరూ
ఱుగ నుద్యోగమున కయి వినియోగించు చుండుమేని దివా
రాత్రములు విశుద్ధానందస్వరూపములయి మనల సౌఖ్య
వంతులనుగఁ జేయఁగలవు. అట్టి స్థితియందా జీవితాదర్శా
నందను నది దెట్టి న్యూనతయు లేటనింపనేరదు.

ప్రాతఃకాలమున శీఘ్రముగఁ దలమును బాముచే
రైనికకార్యములయొక్క సముచితమును, సబలమును నగు
ప్రాతరంభములు యున్నది. ప్రాత స్సమయమున మన మేదేని
విశేష కార్యము నాచరించుబాధ్యతను గలిగియుండకున్నను
సకాలమునకు బ్రమత్తతను విసర్జించి నిర్వాణమునకు మగు
టావశ్యకము. మేల్కొంచుటకు బిమ్మట రైనికకర్తవ్యముల
నారంభించుటయం దెట్టి యాలస్యమును, మాంద్యమును, నిరు

త్సాహమును వహింపఁ జనదు. ప్రత్యూషముననే వర్షంకమును వీడి, తదనంతరము మనుష్యుఁడు సుర్బలత్వముతోడ దైనికవిధులను నిర్వర్తింపఁ గడంగినచో వాని శరీరబలమును, మనోబలమును వృద్ధి నొందనేరవు. ఏమానవుఁడు తన వృద్ధ యాంతరాళమునఁ జొచ్చి తన చక్రిత్రాబలమును జూర్ణమునఁ దింపుచున్న దోషములయొడఁ దయాళుఁడయి శిక్షింపక తమింపుచుండునో వాని జీవిత మనశ్యమ! దుఃఖమునకును, భయమునకును, వ్యాకులతకును బుట్టినిల్లగుటయుం దాశ్చర్య మేమి కలదు? సూర్యోదయానంతరమును వర్షంకము నంటిపట్టుకొని నిద్రించుచుండు మనుష్యులు దృఢశాయములును, స్వప్న దేహములును, సౌఖ్యానంది మయులును, ప్రభులై ఎదనుఁబును, తేజోమయులును గాఁజాలరు. అట్టివారు సదా వ్యాధివీడితులయు దుర్భర దుఃఖగ్రస్తులయు దుర్బలులయు మానసికముగను, దైహికముగను నానాట క్షీణించి, సౌఖ్యానందశాంతిలకు నోచక మృత్యుదేవతయొక్క వినోదసామగ్రి శాపలసివచ్చుచున్నారు. దైనిక కర్తవ్యాచరణమునం దశ్చిక్తను, నిర్లక్ష్యమును, మాంద్యమును వహించుచునున్న జీవితానందమను పెన్నిధినుండి వంచితులయు దుర్భరదాడికృష్టమునకు గురియగుచున్నారు.

మద్యపానము అనుదినము సురాపాన మొనరింపుచుఁ దనూలమునఁ దన దేహము వజ్రినమానమయి, నిర్విసూతన

స్వాస్థ్యమును గాంచుచున్నదని విశ్వసించుచుండును, కాని
 యతిఁడు మద్యపానముచేఁ దినకాయ మెట్లు రోగగ్రస్తమయి
 బర్జరమగుచున్నదియు గ్రహింపఁజాలఁడు. కావున... వాఁడను
 దినము విశేషముగ మద్యమును నేవింప నారంభించుచుండును.
 ఆదియేఁధముగ నెలనుడును దనదేహమునకు విశ్రాంతి
 నొసంగుటచే సంపూర్ణారోగ్యము సిద్ధింపఁగలదను సంధవిశ్వా
 సమునకు కలుఁడయు వ్యర్థముగా జీవితకాలమును గడపు
 చుండును. సోమరితన వ్యాకులచిత్తమునకు శాంతినిగలిగించుట
 కున, హాస్యమగు నాస్పృహను దూరమొనరించుటకును
 చిరకాల విశ్రాంతి యవేక్షింపఁజూపుచున్నదని తనమూఢవిజ్ఞాన
 ముచే సిద్ధాంతకరింపకొనుచుండును. లోకమందలి సమస్త
 వ్యాధులకు సోమరితనమే మూలమను రహస్యము సోమరి
 కగ్రహ్యము. నాస్తవ మాలోచింతుమేని హాసములగు
 సమస్త విపత్తురంజరకును నవిరామమగు విశ్రాంతిని నైకొను
 టదే యని హాస్యాలు గ్రహింపవలసియున్నది. ఈఁధిమగు
 కృత్రిమాస్మిలాలనముచే మనస్వ జీవితమునకుఁ గలుగు
 గణనాతీతమాలగు కష్టనష్టములను బ్రమత్తులు గ్రహింపఁ
 జాలకున్నారు. ఆత్మరోపములను తమించుకొను చుండుట
 వలననే దేహమనోబలతైయు, వైభవనష్టమును, జ్ఞాన
 హానియు, సౌఖ్యనాశనమును సంభవించుచున్నవని గ్రహింప
 లేని మానవులు కేవలము నిర్భాగ్యులు.

ఉపకాలముననే నిద్రనుండి విడివడి దినమును నడు
ద్యోగమునకయి వెచ్చింపఁగడంగుట శ్రేయస్కరము ప్రత్యూ
షముననే మేల్కొంచి నిర్వహింపవలసినన్ని కార్యములు
లేకున్నను శ్రీ పురుషు లెల్లరు సత్వరము నిర్వాచిముత్తు
లగుట కడులేస్స. ప్రతిమనుష్యుఁడును పృథ్వివముననే
శయ్యారలమును వీడి గృహబాహ్య సీమయందు విహరింప
నరుగవలయును అతఁ డటఁ బ్రకృతియొక్క మనోహరమగు
సౌందర్యమును చేర్చివర్తముగఁ గాంచుచుఁ బ్రకృతిని
గూర్చి గంభీరముగ నిశాంతఃకరణమునఁ దర్కవిశ్లేషములు
కావించుచున్న చుంకినచో సహరమగు ప్రకృతిజనము
కలుగఁ గలదు. ఈరీతి నాచరించుటచేఁ బ్రతిపదను
ష్యుఁడు శక్తిని, శేజస్సును, స్వస్థ్యమును, హృదయమును బాగు
గా ననుభవింపఁగలిగి బ్రహ్మమువహార్తమున శయ్యారల
బహిష్కరణ పశ్చిముఖ యోగ్యమగు పాతిశోషికమును
బడయు చున్నాఁడు. మనుష్యుఁ డాకతూరి సమద్యమమునకు
గడంగినచో ద్వితీయ ప్రారంభమును బ్రశస్తముగనే యుండఁ
గలదు. ప్రాతఃకాలమున మేల్కొంచుట కభ్యస్తుఁడయిన
మానవుని స్వాంతియు నిర్మలమయి వాని భావములను బ్రశాం
తములుగఁ జేయుఁగలదు అట్టి యప్రమత్తుఁడు శ్రమముగా
విచారశీలుఁడయి తన జీవితమును, జీవిత సమస్యలను, స్వకీ
యకర్తవ్యములను వినిర్మల శేతో విలసితములుగఁ జేసికొన

గలుగుచున్నాడు. ఈకారణముచే నశరణ నిత్యము ప్రాప్తిః
కాలముననే నిద్రానుండి మేల్కొంచి సమగ్రదినముయొక్క
కర్తవ్యముల పాటువ్వమును, కార్యమును వివేకము చేతను,
ఆత్మబలముమూలమునను దూర మొనరించి నిజమస్మిత్త
మును, స్వాంతమును వజ్ర సమానముగ నిర్మించు కొనుట
కలవడుచున్నాడు.

ఉపాకాలముయొక్క ప్రతినిమేషము దొక విధమగు
దైవశక్తియు, బహిర్య మానమును, గుప్తశాంతియు, సుస్మిగ్ధ
గాంభీర్యమును నెలకొని యుండు చున్నవి. ఏమానవుడు
కార్యాధియై పురుష సింహమువలె దోషములను జంతు
జాలముల మట్టుబెట్టుచు విశ్రాంతిదుకూలమును దూరముగఁ
బాటవైచి, రక్షవర్ణమును వహింపుచున్న ప్రాగ్జితను బాల
భానుని గాంచు నిర్మితము మోమెత్తి చూచుచుండునో, వాఁ
డవశ్యము సత్యమును, నిత్యమును నగు బ్రహ్మానందము
యొక్క సమున్నతపర్యతము నధిరోహింపఁ గలుగుచున్నాడు.
ప్రాప్తిఃకాలముననే సకాలమునఁ గార్యారంభ మొనరించు
టచే మనుష్యునకు భోజన స్వీకారమందును విశేషానందము
లభింపఁ గలదు. మఱియు నతఁడు నిండు దినముయొక్క సమ
స్తకర్తవ్యముల సులభముగా నిర్వహింపఁ గలిగి తనదైన
జీవిత ధర్మభారమునుండి విమోచనము నంది ప్రశాంతస్థితిని
భజింపుచు సుఖంపఁ గలడు.

ఒక విధముగ విచారించినచో, బ్రతి నూతనదిగ మొక నవ్య జీవితారంభము కాగలదు ఈ నవ్యజీవితమునందే మను జుడు నవీన భావములను, గార్యములను నూతన వివేకోత్సాహములములము, సర్వహింస సమర్థుడగు చున్నాడు.

ప్రతిదినము విశ్వజీవితమునం దొక నూతన ప్రారంభము.

ప్రతిదినము ప్రభాతమున విశ్వము నవీనముగ నుండు చున్నది.

భయవిహీన పాపములచే నలసిపోయియున్న ప్రతి వ్యక్తియు స్వహితమును విడుచి, లోకహితము నిమిత్తమును స్వీయ జీవితపరివర్తనమునకయి కొనసాగుచు నవినాశాలతను సృష్టించి పుష్పితి మొనరించు కొనవచ్చును.

మనుష్యుడు గతదినమునఁ దా నొనరించియుండిన పాపములను గూర్చియు, దోషములను గుతించియు విశేషముగ దుఃఖింపుచు కేటిక ర్తవ్యముల నిర్వహింపఁ జాలనట్టి దుస్థితిని తన మానసమునకుఁ గలిగింపరాదు. పాపమునకుఁ బ్రాయశ్చిత్తము పుణ్యాచరణము. సదుద్వేగపూర్వక మగు స్వయం కృతాపరాధ చింతనముచే బాపికి నిష్క్రమింపకలుగనేరదు. నిన్న పాప మొనరించిన వ్యక్తి నేడు పుణ్యమును నముపార్జింపలేదని భావింపరాదు. గతదినానుభవముచే నీదినమును బొత్తిగా నూతన

పద్ధతి ననుసరించి ప్రారంభించుట చితము. ప్రతి మనుష్యుడు నిన్నటికంటె నేడు తన కార్యాచరణ విధానమును బ్రశస్తముగావించుకొనఁ గలిగినపుడే ధన్యుడు కాఁగలడు. మనుష్యుడు నిత్యము తన జీవితమున దైనందినాభి వృద్ధి కలుగుచున్నదియు లేనిదియుఁ బరీక్షించుకొను చుండుట వసరము. కార్యప్రారంభమును సంబాధించుకొనఁ జాలని వ్యక్తి కార్యము నుత్తమ రీతి సాధింప నేరఁడని నెఱుగ నుడువవలయునా? సమగ్రదినముయొక్క వివిధ కర్తవ్య సాఫల్యము ప్రాతిఃకాలముయొక్క ప్రారంభము నననఁచి యుండుచున్నది. మహత్తరమును, సుఖశాలమును నగు కార్యమును ప్రారంభించుట ద్వితీయ శ్రేణికి వర్తించు సమద్యోగము. మన ష్యుడు గృహమును నిర్మించునపుడు దాని నిరీతి సాంబంధింపు చున్నాడు? నిర్మింపఁ బడవలసిన గృహముయొక్క చిత్రపటము తొలుత నృజింపఁ బడుచున్నది. అనంతరము పునాది పేయఁబడి దాని పైనుండి చిత్రపటానుగుణ్యముగ సమగ్రని కేతినము విరచింపఁ బడుచున్నది. ప్రప్రథమము గృహముయొక్క చిత్రపటమే సిద్ధమొనరింపఁ బడక యున్నచో జేసిన ప్రయాస మంతయు వ్యర్థము కావలసియే వచ్చును. ఒకవేళ విశేష శ్రమచే నేదియోయొక రీతి గృహము సాంగముగ నిర్మింపఁబడినను సుదృఢమును, ప్రశస్తమును నయి యుండఁ జాలదు. ఈ నియమమే మహత్తరములగు కార్యములనాచరించు

వట్లను సార్థకమగుచున్నది. ఏదేనియొక గురుతరమగు సత్కార్యము నాచరింపవలసి వచ్చినపుడు మనుష్యుడు తన్నిర్వహణోపకర్మముగామునకుఁ బూర్వము లా నాచరింపనిచిన ఘనకార్యముయొక్క సూక్ష్మరూపమును, తద్విశేషములను మనోదృష్టితోఁగాంచుటావశ్యకము. ప్రతికార్యము స్థూలప్రపంచమున ప్రకటిభూత మగుటకుఁ దొలుత సూక్ష్మప్రపంచమున మూర్తీభూతమగుటగత్యము. ప్రకృతిమహాలక్ష్మి నియమశూన్యమును, నికృష్టమును నగుకార్యమును బ్రేమింపనొల్లదు. ప్రకృతి క్రమభంగమునకుఁ బ్రబలశత్రువు. క్రమశూన్యతకే సర్వనాశన మను మఱిొందునామధేయము కలదు. మృతునకును, క్రిమము నుల్లంఘించినవానికిని మధ్య భేదమేమియు లేదనియే నుచువచ్చును. సిరమగుపద్ధతి, మితత్వము, సృష్టితోఁదేశ్యము సర్వకాల సర్వావస్థలయందు శాశ్వతములగు సంపదలు. తనకర్తవ్యముల నిర్వహించు సందర్భమునందీతత్త్వరహస్యముల విస్తరించువ్యక్తి సత్యమునుండియు, సమగ్రస్థితినుండియు, సాఫల్యమునుండియు వంచించబడుచున్నాడు.

ఒకపద్ధతి లేకుండ జీవిత మేగడియాయందు సృజింపఁబడినదో, ఆగడియనుండియు నయ్యది వ్యర్థమే యగుచున్నది. తజ్జీవితమందు గేవల మనంతోషమే నిత్యము రాండవింపుచుండును. అయ్యది యర్థమయినను గడవకముందే భయంకరో

వద్రీవములు పొడవి చెలరేగుచుండఁగలవు. నిరంతరీవద్రీవముల భయంకరాకృతముల చే నాజీవితనాక తలవసి తలంపుగా నొక్కసారి భవనాగరమున మునిగి యథాయథ బయిపోఁగలదు.

మనుష్యుఁ డేకార్యమునయిన ముందు తనమానసమున నిర్మించుకొనకయే యాచరింప సన్నద్ధుఁడయినచో వానినకల ప్రయత్నములు నిష్ఫలములగును. అతని కళుడు విజయము, సిద్ధి, ప్రాప్తి, ఉపలబ్ధి యను వదములు స్వప్నగతసంపదలు కావలసివచ్చును. ప్రతికార్యసాఫల్యమునకు సుదృఢమగు నియమ మపేక్షితమయి యున్నది. ఉత్తమంబగు చిత్రీపటము ననుసరించి వస్తునిర్మాణసాధన మొనరింప యత్నించు మానవునియొద్దొగము సదా సఫలీభూతమయి వానిజీవితమును సౌఖ్యానందమయ మొనరించివేయఁ గలదు.

కేవలము వాణిజ్యశిల్పాది కార్యములపట్ల కాక సమస్త కార్యములయెడ నీ నియమము చరితార్థమగుచున్నది. లేఖకుని గ్రంథరచనమునకును, చిత్రీకారుని చిత్రచిత్రణమునకును, వక్తయొక్క వక్తృత్వమునకును, సంస్కర్తయొక్క సంస్కరణమునకును, శోధకుని విశిష్టతనమునకును, చమూపతియొక్క సంగ్రామనిర్వహణమునకును వేయేల సృష్టియందలి సమస్త కార్యములకును మనఃక్షేత్రమున రచనావిధానమును దొలుత

నేర్పటదికొని యుండు టగత్యము. మానసమందు నిర్మి-
తుకొనఁబడిన చిత్రవటముయొక్క సమష్టిత్వని, దార్ఢ్య-
మును, సమగ్రస్థితిని యనుసరించియే కార్యములును ప్రకృ-
తములయి సిద్ధింపుచుండఁ గలవు.

వివిధ విధములగు కార్యాచరణవర్జితమును సము-
పార్జించుటతోఁ బాటు మూఢజనులచే నల్పము లని భావించఁ
బడి, వినర్జింపఁబడిన నిగూఢోక్యోగముల గుప్తమహత్వ-
మును గుర్తించి యాచరింప నేర్చిన మనుష్యులే నకల జనవంద-
నీయులగు కార్యకుశలురు.

సుఖమునకుఁ గాని, దుఃఖమునకుఁ గాని హేతుభూత-
మగుచు మానవున కగోచరముగ నుండు సర్వవ్యాపకమగు
కారణముయొక్క జన్మస్థానము మానసము. మనుష్యుఁడా!
నీసమగ్రజీవితము నీమానసమందు జనించు కారణరూపము-
లగు భావములయొక్క పర్యవసానమే యని గ్రహించితివా?
నీ సమగ్రచారిత్రము త్వరీయభావపరంపరల నే నిర్మితమయి-
యున్నది. నమస్తకార్యములు దుష్ట శిష్ట భావములయొక్క-
చిత్రములు. ఇవి తొలుతఁ జర్మచక్షువులకు గోచరింపనంతటి
సూక్ష్మరూపమున మానసాంతరాళమున దాగియుండి పరిపక్వ-
స్థితిఁ బ్రాప్తించినపిదప బహిర్గతములయి లోచనగోచరము-
లగుచుండును. తేత్రమందు నాటఁబడిన బీజ ముకానాక

వృక్షముయొక్క ప్రారంభము, బీజ మంకురింప నది వృక్షమయి వాయుమండలము నాక్రమించుకొని సూర్యరశ్మిచే ననుదినము ప్రవర్థమానమగుచున్నది. ఇదియేవిధముగ మస్తిష్కమునఁ బుట్టుభావము మనుష్యునిచారిత్రిమున కారంభమయి యున్నది. భావము తొలుతఁ దనమూలముల మస్తిష్కమున నెలకొనఁ జేయుచున్నది. అటుపిమ్మట వానిని ప్రకాశమువైపునకుఁ గార్యమయొక్కయు, జాతిత్రముయొక్కయు రూపమునఁ బరిణమింపఁ జేయుచున్నది. తదనంతరము మానవునిచారిత్రిమునుండియే స్వభావము, భాగ్యము సృజింపఁబడుచున్నవి.

నింద్యములును, స్తోత్రాన్వితములును, ఈర్ష్యాప్రపూర్ణములును, లోభయుక్తములును, స్వాధాంధములును నగు భావముల సృజించుట యనుచితప్రారంభ మనఁబడుచున్నది. ఇట్టి హేయమగు సదుద్వేగముచే దుఃఖదాయకమగు పర్యవసానము లభింపుచున్నది. పవిత్రములును, నమ్రములును, దయాధర్మములును, స్వాత్మసౌస్థ్యములును నగు భావముల యొక్క యుత్పాదనము సదుద్వేగ మనఁబడుచున్నది. ఈ సదుద్వేగముయొక్క పర్యవసాన మనంతసాత్త్వికావస్థకము. ఈనియమము విశుద్ధమును, సత్యమును, నిత్యమును, నయి యున్నది. ప్రపంచ మందలి విఖ్యాతము లగు సకలసత్తములు, ఉపనిషత్తర్కనాది భారతీయ పవిత్ర ధర్మగ్రంథము లీ పవిత్ర

సిద్ధాంతము నైత్యకంఠముతో స్తుతింపుచున్నది. కాని మనుష్యులీసిద్ధాంతమును మఱచి పుచ్చుచుఁ దుచ్చమని నుడువటము సాహసంపుచున్నాడు.

తన పుష్పవాటికయం దెచ్చోట నెప్పు డే బీజముల నాటవలసియుండునదియు నెఱుంగు తోటమాలి యుత్తమ ఫలప్రాప్తి నందుచు వృక్షవిద్య యొక్క ప్రశస్తమగు జ్ఞానమును సముపార్జింపఁగలఁడు. ఉత్తమోద్వోగ మొనరించు మానవుని యంతరాత్మ ప్రశస్తఫలప్రాప్తిచే హర్షోత్ఫుల్లమయి నిత్యవికాసము నందుచున్నది. ప్రయోజనకరములును, బరమపూతములును, సుకృతమూలకములును నగు సర్వాభివృద్ధిములఁ దనమస్తిష్కమునందు నాట నక్కరపడతి నభ్యసించు మానవుఁడు సర్వోత్తమంబగు విజయమును సంపాదించి జీవితసార్థక్యమును బడసి మహాసత్యముయొక్క నిగూఢమగు విశేషజ్ఞానమును సంచిత మొనరింప సమర్థుఁడగుచున్నాఁడు. వానికి సర్వోత్తమంబగు నానందము లభించి నిత్యము వాని మస్తిష్కమునఁ బవిత్రములును, సర్వోత్తమములును నగు భావముల నదలు పఁజేయు చుండఁగలడు.

విశుద్ధభావములచేఁ బరిశుద్ధములును, సత్యములును నగు కార్యము బుడయింపు చుండును. సత్యము నాశ్రయించి యుండు కార్యచరణముచే నాదర్శప్రాయమగు విశుద్ధ

జీవితోపలబ్ధి కరగర మగుచున్నది. పవిత్రజీవితముచే ననూనమును, సత్తయమును, నపారమును నగు స్వర్గీయానందము సిద్ధింపుచున్నది.

తనభావముల నిర్మాణము నడచు, దదుద్దేశ్యము నడచు నిశ్చలమగు భావనమును గలిగియుండునట్టియు, దూషిత భావములఁ దనమానసక్షేత్రమునుండి నిర్మూలించివేయ నిరంతరము దత్తచిత్తుఁడయి యుండునట్టియు, సదా తనస్వాంతమును సదాశయములచేఁ బరిపూర్ణ మొనరింపఁ బ్రయత్న శీలుఁ డయియుండునట్టియు మనుష్యుఁడు తనజీవితముయొక్క వివిధకార్యముల పర్యవసానములకుఁ దన మనోద్భూతములగు భావములే ముఖ్యకారణము లని గ్రహింపఁగల సూక్ష్మజ్ఞానమును మిక్కుటముగ సంపాదించ సమర్థుఁ డగుచున్నాడు. అతఁ డిట్టి యమూల్యమగు జ్ఞానమును సముపార్జించి, తద్ది వ్యదృష్టిచే సమగ్రవిశ్వముయొక్క బహిరంతరప్రకృతుల విలోకింప నేర్చి సదా సద్భావములకే తన చిత్తమునఁ దా వొసంగుచుఁ జిగానంద శాంతి సౌఖ్యముల నిర్మిరోధముగ ననుభవింపఁ గలుగుచున్నాడు.

దూషితభావములు మానసమునం దుడయించునపుడును, వృద్ధిపండునపుడును, బరిణమించునపుడును గడుంగడు శ్రేణదాయకము లగుచుండును. కాని సద్విచారములు స్వాంత

మున జనించు నపుడును బ్రవర్థమానములగునపుడును, జరి
ణతములగునపుడును విశేషానందసంధాతుకము లయి యొక్క
చుండఁ గలవు.

బుద్ధిని, వివేకమును సంపాదించ నాకాంక్షించు మను
ష్యుడు గణనాతీతము లగు విశుద్ధ సదుద్భోగముల నన్వేషించు
టత్వంతావశ్యకము. ఆ విశుద్ధములగు సదుద్భోగములలో
సర్వోత్తమములును, సర్వవ్యాపకములును నగు సౌఖ్యముల
మూలములు నెలకొనియుండి మానవుని మానసిక శక్తియొక్క
సర్వవియోగవిధానమును, ఆత్మదమనమును, దృఢసంకల్ప
బలమును, దేహరోగ్యమును, అంతర్భావ్యా శౌచమును,
వినయ విధేయతలను, బుద్ధి వివేకములను వృద్ధిగావింపుచుండఁ
గలవు. ఈ కారణముచే మనుష్యజీవితము సమగ్రస్థితిలో
బ్రాపించుచున్నది. కారణ మేమనఁ బరివర్తమగు బుద్ధిబల
ముచే భావముల సృష్టింపుచుండు మానవుడు సమస్తభయ
విషాదముల విధ్వంస యునట్టివేయ శక్తుఁడగుచున్నాడు. ఇట్టి
పురుషోత్తముని జీవితకాలముయొక్క యనుష్ఠానమును శాం
తిమయుమయి భాసిల్లఁ గలదు. తన్నువాసీయుని జీవితకాలము
యొక్క సంవత్సరములు సౌమ్య సౌఖ్యానంద సమృద్ధము
లయి వానిని బ్రహ్మానంద మూర్తిని గావించివేయఁగల వనుట
ధృవము.





సామాన్యకార్యములు - కర్తవ్యములు.

స్వర్గచ్ఛార్మును దెలువఁగలట్టి కీలకమును మన కర్తవ్యములే మనకు సులభముగా బోధింపుచున్నవి. త్వరపడకయు, నాలసింపకయు యథోచిత సమయమున స్వయంకర్తవ్యముల నిర్వహించు మనుష్యుడే బ్రహ్మనందముయొక్క స్వర్గీయదృశ్యమును విలోకింపఁ గలుగుచున్నాడు. ఆకాశమండలమున మారముగ దేదీప్యమానముగ వెలుంగు నక్షత్రమువలె మనుష్యుడు తనదైన కర్తవ్యముయొక్క పరిక్రీయ దృఢసంకల్పముతోఁ గావించవలసి యున్నది. — గే. ఉ.

ఉత్తమోద్యోగములచే సౌఖ్యమును, అనుచితోద్యోగములచే దుర్భరమగు దుఃఖమును మానవునకు లభించువిధముననే సాధారణకార్యములవలనను, గర్తవ్యములమూలమునను విషాదానందములు ప్రాప్తింపుచున్నవి. స్వయముగాఁ గర్తవ్యపాలనమందే మనుష్యునకు సుఖదుఃఖము లను పారితోషికములఁ బ్రసాదించుశక్తి కలదని భావింపరాదు. సుఖదుఃఖముల మనుష్యునకుఁ గర్తవ్యపాలనమునకు ముఖ్యసాధనముగ నున్న మానసముయొక్క భావమే కలిగింపుచున్నదని గ్రహించఁగలుగును. మనుష్యులమగు మనలను గర్తవ్యపరాయణులు

గను, గర్భయోగులుగను జేయుచుండు భావ మను మహత్తర శక్తిమీఁదనే విశ్వముయొక్క ప్రతికార్య మవలంబించి మయియున్నది. అల్పములగు కార్యములను సార్థశూన్య మగు బుద్ధిశోడను, వివేక పూర్వకముగను సాకల్యముగను నిర్వహించుటచే నసారమగు సౌఖ్యము కలుగుచున్నది. ప్రశాంత మగునట్టి సౌఖ్యము ననుభవింపుచుండు మానవున కసామాన్య మగు లోకోత్తర శక్తియు లభింపఁగలదు. కారణమేమన బిందు వతనక్రియమున ఘటము జలపూరితమగురీతి మానవజీవిత మును లఘుకార్యవరంపరల సమ్యగాచరణముచేఁ బూర్ణ సితికిఁ బ్రాప్తించుచున్నది. అగువునుండియే బ్రహ్మాండము విరచితమయిన దను దార్శనిక సిద్ధాంతముచే నల్పములేనిదే యధికము కలుగనేరదను విజ్ఞానరహస్యము సార్థకమగుచున్నది. జీవితముయొక్క సామాన్య దైనిక కార్యములందు సూక్ష్మ మగు వివేక సంతర్వాప్తమయి యున్నది. ఒకవదార్థము యొక్క భిన్నభాగములు పూర్తిజేందినపు డావస్తువుయొక్క సమగ్రరూప మేర్పడుటయం దాశ్చర్యములేదు.

విశ్వమండలముయొక్క ప్రతివస్తువును సూక్ష్మములగు పరమాణువులచే సృజింపఁబడియున్నది. సూక్ష్మపదార్థముల యొక్క సంపూర్ణత్వముపై మహావదార్థములయొక్క యాస్తిత్వమును, సమగ్రస్థితియు నవలంబితములయి యున్నవి. సృష్టి

యొక్క యేదనియొక విశేషాంగనిర్మాణమున దోషముండు దొరలినచో సకలసృష్టియందునయితము న్యూనత గోచరింపఁగలదు. ఒకవస్తువులోఁగల పరమాణువును దీసివేసినచో నావస్తువుయొక్క యాస్థిత్వమునకును, స్థిరత్వమునకును భంగము కలుగఁగలదు. ఇసుకయొక్క లఘుకణములు లేకయే వసుంధర సృజింపఁబడజాలదు. ఇసుకయొక్క చిన్నిలేణువులు సంపూర్ణముగ నున్నపుడే వృద్ధియుఁ బూర్ణాకారమును బడయఁగలుగుచున్నది. అల్పకార్యముల నాచరించుటయందు విస్మృతి యొదవినచో మహత్తరకార్యములందు భూరోప ద్రివములు చెలరేగఁగలవు. నభోమండలముయొక్క నక్షత్ర మెంతసంపూర్ణమో హిమయొక్క ఛేదమునయిత మంతియే సంపూర్ణమయియున్నది. తుమారకణ మెంత నుండరమును, నుఘటితమును నయియున్నదో భూగోళమునయిత మదియే రీతిగ నున్నది.

ఒక నూత్నమగు క్రిమియు మనుష్యుఁ డెంతటి పరిమాణమునం జేరీతి నిర్మింపబడి యున్నాఁడో, అదియేరీతిగ సృజింపఁబడియున్నది. ఇటుకపై నిటుకనుంచుటచేతనే మహాత్ముంగమును, నుండరమును నగు ప్రాసాదము నిర్మింపఁబడుచున్నది. కావున నల్ప మల్పము కానేరదు. అల్పత్వము గురుత్వముననుసరించియుండు పదార్థముకాదు. అయ్యదిగురుత్వమునకు జ్ఞానమును గలిగించు స్వాధిగ నున్నది.

గర్వాంధులును, బుద్ధాగ్రీవకులును నగు మూఢ
మానవులు మహాన్నతస్థిని సంపాదించవలయు ననియెడి
యత్కటాభిలాషచే మిథ్యాప్రతిష్ఠను గలిగింపనట్టి యల్పము
లగు శత్రవ్యములను స్వీయ మంతవ్యములు గను, బురు
షార్థములుగను భావింపక, వానినన్నింటి నుల్లంఘింపుచు, నీచ
దృష్టితో విలోకింపుచు వెట్టివెంకటాయలగు ఘనకార్యముల
కయి నిరంతరము వెదకులాడు చుండురు. మూర్ఖునియందు
సమృద్ధభావ ముండనేరదు. సమృద్ధభావవిహీనుడు జ్ఞాన
దురుడయి, దురహంకారముచే నుద్రిక్తుడయి యసంభవ
ములగు గురుతరకార్యములఁ దృటిమాతృకాలమున సాధించి
వేయువానివలెఁ బ్రయత్నశీలుడయి వానివైపునకుఁ బర్యెత్తు
చుండును.

మిథ్యాప్రశంసను, క్షుద్రాపారితోషకములను, అశీక
గౌరవములను నభిలషింపక మహాపురుషులు నిస్సందేహ
హృదయులయి, నిస్సార్వభౌవముతోఁ దమసామాన్య శత్ర
వ్యముల నిర్వర్తించుకొనుచు, గర్వాంధకారమును, లోభ
మును నిర్మూలించి జ్ఞానసంపన్నులయి, శక్తియుక్తులయి విశ్వ
భూషణు లగుచున్నారు. మహాపురుషులు మహత్వము నన్వే
షింప వాంఛింపరు. సదా వారు భక్తిని, స్వార్థత్యాగమును,
సత్యమును సంపాదించ నాతురపడుచుండురు. వారు లోక

వ్యవహారముయొక్క పవిత్రములగు సామాన్య కార్యములను, గర్తవ్యములను సాధింపుచు సద్గుణగణాలంకృతులయి, మహత్వమును పర్యతముయొక్క యుత్తుంగశిఖరమును సులభముగా సాధిరోహింపుచున్నాడు. మనుష్యుడు లోకసంస్తవమున పేర్కొని దంభమునిమిత్తము మహత్తరములగు కార్యముల నాచరింపఁ బనిలేదు. ఆతఁడు విశ్వజీవితముయొక్క సర్వసాధారణమి. లగు గర్తవ్యముల ననుదినము ధార్మికుడయి, స్వార్థత్యాగియై, సన్మార్గము నుల్లంఘింపక నిర్వహింపుచున్నచో సకలంశముగు యశశ్చంద్రిక వానిముఖబింబము నావహించుట యుండుటకుర మేదికలదు?

మహాపురుషులు ప్రతిక్షణమును, ప్రతితత్వమును, స్వాగతిమును, భోజనమును, వస్త్రమును, విశ్రాంతిని, కార్యమును, పోయిత్వమును, వస్తువును మొదలగు సకలవిషయములను సీచదృష్టితో విలోకింపనొల్లరు. వారు సర్వమును సమ్మానదృష్టితోఁ గాంచుచు గౌరవింపుచుందురు. మహాపురుషులు ప్రతికార్యమును భగవన్నియమియే మని విశ్వసింపుచుఁ దత్కార్యమును బ్రశాంతభావముతో మానవజీవితము సౌఖ్యానంద మయ మగునిమిత్తము నిర్వహించుటనే తన పవిత్రగర్తవ్యముగఁ దలపోయు చుందురు. మహాపురుషులే విషయమందును త్వరపడ నొల్లరు, కావున వారి జీవితములు

దోషపూరితములు కానేరవు. వారు చిరంతర మశౌచము నుండియు, మాధ్యమునుండియు దూరముగా నుండ యత్న మొనరింపు చుందురు. తమసన్నిధానమున వెలయుచుండు నమస్తక ర్తవ్యముల గురులఘు భేదమును బాటింపక గూఢ రింపు చుందురు. మహాపురుషుడు నేఁ డాచరింపఁ బడవలసిన కార్యమును — రేపటికొఱకు శేషింపఁజేయ సమ్మతించఁడు. అతఁడు విస్మృతియందును శేపుమాపులఁ గల కర్తవ్యముల బాధ్యతను సంస్మరించి భేదము నొందఁజాలఁడు. భూతభవిష్య ద్వర్తమాన కాలత్రయ కర్తవ్యము లేవియు నా మహాపురు షుని రోమమునయినఁ జలింపఁజేయఁ జాలవు. అతఁడు సర్వ కాల సర్వావస్థల యందు కర్తవ్య నిర్వహణమునఁ ద్రికరణ పూర్వకముగ లీనుఁడయి యుండి బాల్యకాలోచితముగు నిష్కా పట్యమును, సరళత్వమును, నైసర్గిక మగు మహాశక్తిని సంపా దించి సంపూర్ణమహత్వమును హస్తగత మొనరించుకొను చున్నాఁడు. భేదమోదము లతని నేసితియందును స్పృశింప నొల్లవు.

మహాత్ముఁడగు కన్యూసియను “సార్వభౌముని రాజ పౌసాదమున వడ్రోసోపేతాహారమును భుజింపుచున్నదీతిని నిరంతరము మనుష్యులు తమతమగృహములందు బ్రహ్మానంద హృదయులయి తమకుఁ గల కలియో గంజియో త్రాగుచుండ

వలయును. నిత్య మానందమయులయి జీవించువారు ధన్యులు.” అని యువదేశించి యున్నాడు. నమస్తలోకాదర్శనాహు మగు నీయువదేశము సామాన్యవిషయములయొక్క మహత్వము నుద్ఘోషించుచున్నయది. శ్రీబుద్ధభగవానుడునయితము “భక్తుడు కాఁగోరు ప్రతిమనుష్ఠుడు సామాన్య మగు కర్తవ్యము నయిన విలంబ మొనరింపక సంపూర్ణధ్యానముతో, దృఢసంకల్పముతో నాకృమించి నిర్వహించుట పరమ ధర్మ” మని బోధించియున్నాడు. సామాన్యకార్యముల విస్తరించుటయు, వానిని సోమరితనముతో ధ్యానములేక యాచరించుటయు దుర్బలత్వముయొక్కయు, మాధ్యమ యొక్కయు మూఢ్యలక్షణము లయి యున్నవి.

ప్రతికార్యమును ధ్యానపూర్వకముగను, నిస్సవ్యర్థ భావముతోడను నిర్వహింపఁ గడంగుటచేఁ బ్రకృతి యొక్క నియమానుగుణ్యముగ మానవుని కర్తవ్యములు వృద్ధినందఁ గలవు. అవుడు వాని కర్తవ్యనిర్వహణశక్తి సర్వోచ్చస్థానము నలంకరింపఁ గలదు; కారణమేమనఁ గర్తవ్య పాలనముచే బలవృద్ధియు, బుద్ధివికాసమును, సౌజన్యమును, చారిత్ర దృఢిమయు, సమున్నతస్థితిః బ్రాప్తించు చుండఁగలవు. ప్రకృతిధర్మము ననుసరించి స్వయముగా వృక్షమునుండి ఫల పుష్పములు జనించువడువునఁ గర్తవ్యపరాయణుం డగు

మనుష్యునియందుండి స్వాభావికముగాఁ బవిత్రమగుమహత్వముదయించును. తన్మహత్వముయొక్కప్రభావముచే మనుజుఁడవిరామముగా, శ్రమపూర్వకముగ సకాలమున సముచితస్థానముం దుద్వేగించి తనచారిత్రమును, జీవితమును మనోహరముగఁ జేసికొనుచున్నాఁడు.

'ఇచ్ఛాశక్తి' (మనోబలము) యొక్కయు, మానసికధ్యానముయొక్కయు వృద్ధినిమిత్రము నేఁడు ప్రపంచమున వ్యవహారమునందున్న వివిధోపాయము లనుభవదృష్టితోఁ జూడఁబడినపుడు నిరర్థకములుగనే తోచుచున్నవి. ప్రాణాయామము, ఆసనములు, దృష్టిస్థిరీకరణము మొదలగు మంత్రతంత్రము లన్నియుఁ గృత్రిమములగు నసత్యప్రయోగములు. జ్ఞానులు వీనినన్నింటి నున్నతుల భ్రాంతిమూలకములగు ప్రలాపములుగ భావించఁగలరు. విద్యావంతులు సముతము నత్యమార్గమును, దైనికకర్తవ్య పథమును నిత్య మనుసరించుటవలననే సమస్త విధముల మానవుని యిచ్ఛాశక్తియు, మనో వికాసమును వృద్ధిపండుననుట మఱచి కృత్రిమమార్గముల ననుసరింపఁ గడంగుచున్నారు. దైవికశక్తిని, ఆధ్యాత్మిక ప్రభుత్వమును సంప్రాప్తింపఁజేసికొను నిమిత్తము మానవుఁ డస్వాభావికకష్ట మొనరించు పద్ధతిని సంపూర్ణముగ బహిష్కరించి వేయవలయును. బాల్యమునుండి యౌవనమును—మాధ్య

యనుండి వివేకమును—అజ్ఞానమునుండి జ్ఞానమును—దుర్బలత్వమునుండి సబలత్వమును నెమ్మది నెమ్మదిగా మానవభోతికలభింపుచుండును. ప్రతిమనుష్యుడును నిత్యనూతన భావములను, నవీన ప్రయత్నములను, నగణ్యములగు కార్యములను నడతెగకుండఁ జేయుచు దనశక్తుల వృద్ధిగావించు కొనుచుండుటావశ్యకము.

సాధువులును, యోగులును సమాధులవలనను, ఆననముల మూలమునను దమశరీరముల హింసించి యొక విధముగా శక్తిని సంపాదించఁ గలుగుచున్నారనుట సత్యము, కాని యాయుల్పముగు శక్తిని బడయుటకయి యుమూల్యముగు దేహబలమెంతయో యాహుతి కావించఁబడవలసి వచ్చుచున్నది. సమాధిచే సాధువులు విశేషముగు శరీరబలమును వెచ్చించి మానసికబలమును సంపాదించుచున్నారు. వారి యీవద్దతిచే నొకశక్తితీర్తియు, మఱొక్కశక్తివృద్ధియు నొందుచున్నవి. అట్టిసాధువు తాత్కాలిక జ్ఞానవిశేషమును గ్రహించఁ గలవారలయినను దమ దేహబలమును, ప్రయోజనకరముగు స్వభావమును గోల్పోవవలసినవారలగుచున్నారు. దేహబలమును, లాభదాయకముగు ప్రోక్తిని బోగొట్టుకొనిన మనుష్యులెపుడును సంపూర్ణసితిఁ బ్రాపించక సదా యపూర్ణసితియందే యుండుచుండురు. వ్యాఖలము, రత్తరసాటు, మాధ్యము, వ్యభిచారము మొదలగు

భయంకరదోషములు నిరంతరము మనుష్యుని వెంటాడుచుండి
 అవకాశము లభించినంతనే నానిదేహగేహమునఁ జొరబడఁ
 జూచుచుండును. మనుష్యుఁడీదుష్టవికారములబయింపుచు, విశ్వ
 ముయొక్క కర్మస్వభారాలేపమున విహ్వలచిత్తులయి, స్వగుణ
 హృదయులయి భేదపడు దుర్బలమానవులసంఘమునుధ్వ
 వత్తింపుచు శాంతిని, ఆత్మదమనమును, ధృతిని బరిపక్వమున
 కించుకొను చుండవలయును. అప్పుడే వాఁడాత్మశక్తి సాధింనుఁ
 డు కాఁగలుగు చున్నాఁడు. భయంకర విషయప్రబల్యము
 యొక్క మధ్యభాగమున నిగ్రహమును గలిగి వత్తింపుటకే
 యాత్మబలమనియు, శక్తియునియుఁ బేర్లు. పవిత్రమగు నీయా
 త్మశక్తి భిన్నమగు నేవస్తువును వాస్తవికమగు శక్తియుని
 వచింప వలస పడదు. నిరంతరము దైనికకార్యములను, కర్త
 వ్యములను, లోకోపకారములను విశేషముగాఁ బ్రోఁబోయి
 ములచే, నిస్సార్థభావముతో, సంపూర్ణత్వముయొక్క సింధు
 స్పృతితోఁ గావింపుచుండుటచే నాత్మశక్తి స్వయముగా నా
 నాట వర్ధిల్లుచుండఁగలదు. గుప్తముచు, నత్యద్భుతమున నగు
 నాధ్యాత్మిక జ్ఞానమును గలిగియుండియు నసావధానతఁ బోమ
 ముడిపాటు, భేదము, మోఢ్యము, ద్వేషము, కామము మొద
 లగు నేవిధములైన దుర్వ్యాసన మహాపాపముయొక్క మా
 యాజాలమునఁ దగుల్కొనిన వ్యక్తియు నద్దురువు కాఁజాల
 లఁడు. తనదివ్యమగు మహత్వమును సాహసము, రోషశూన్యత,

త్వభర్తము, కాంతము, ధైర్యము, సైక్తము మొదలగు
సాధనములచేఁ బ్రకటింపుచుండు వ్యక్తియే వాస్తవికముగు
నట్లుదువు. విషయాదినికారముల జయింపలేని దుర్బలుఁడు శేవ
లము నిండ్కుఁడు. విషయలోలుఁడు మనుష్యుఁడు కానేరఁడు.
ఇందియనిగ్రహమును సంపాదించిన వ్యక్తియే గౌరవాస్పదుఁ
డగు నుత్తమమానవుఁడు. తనచిత్తమును కాసించుకొననేరని
మానవుఁ డెంతటి దృఢకాయుఁడయినను, ధనాఘ్నుఁడయినను
ఈదడు నశలభూమండలము నేకచ్ఛత్రాధిపత్యముగఁ బరిపా
లించు సార్వభౌముఁ డయినను జ్ఞానులదృష్టియం దుత్తమమాన
వుఁడు కాఁజాలఁడు. ధన ధాన్యాది వైభవములఁ గలిగి యుం
డక పోయినను, జర్జరవర్ణకుటీరమునే నివాసగృహముగను,
శంకమూలాదుల సె నిత్యాహారముగను గలిగియున్నను మను
ష్యుఁడు విషయాదుల బహిష్కరించి తన యాత్మపై స్థిరమగు
వభుత్వమును నుస్థాపిత మొనరించి యున్నవాడగుచో నిజమగు
ప్రభువుగ నిహవరముల సన్మానింపఁ బడఁగలఁడు. ఏతద్భిన్న
మగు వ్యవహారమంతయు ప్రభుత్వమని నుడువఁబడ . యోగ్య
మయినది కాదు, శేవల మది కపటనాటక మనియు, బాహ్య
శేవమనియు, హాసమనియుఁ జెప్ప బడఁగలదు.

ప్రతిమనుష్యుఁడును దన సముఖమునఁ గాననగు
సర్వ స్వల్పకార్యమునయినఁ దడేకనిష్ఠతో బుద్ధిపూర్వక

ముగ ధ్యానము నొసంగి యాచరింపుచుండవలయును. మనుష్యుఁ డొక కార్యము నాచరింపు చుండు నపుడు తద్బాహ్య మగు నెట్టిపవిత్రభావమునకును స్వీయమస్తిష్కమున స్థలము నొసంగరాదు; అతఁడు కర్తవ్యాచరణమునకు మాత్రగ నేదేని లంచమున కయి పోతీక్షింపఁ జనదు. కర్తవ్యమును ఫలాపేక్ష చే నిర్వహింపఁబూనుటకంటె ధర్మబుద్ధిగో సాధింపఁ గడంగుట శ్రేయస్కరము. నిష్కామకర్మచే మానసికశక్తి వనిత ఋతువునందలి పచ్చికవలె చిరచిర వృద్ధిసందగలదు. మన శ్వాంచల్యమును బాయుటకును, ననాసక్త స్థితిని సంపాదించుటకును నిష్కామకర్మకంటెఁ బవిత్రమగు జైవికసాధనము వేఱొండు లేదు. ఫలాపేక్షాశూన్యుడయి కర్మభూమిని బ్రవేశించు మనుష్యుడు తనచిత్తముపై సంపూర్ణమగు నధికారమును నెఱపనేర్చి సులభముగా నున్నతచారితుఁడయి లోకోత్తరమగు శక్తియుతుఁడు కాఁగలుగుచున్నాఁడు.

మనుష్యుడా! నీసమ్ముఖమున గోచరించు కార్యమును సులభముగా సిద్ధించురీతి దత్తచిత్తుఁడవయి దృఢసంకల్పముతో నాచరింపుము. ఆత్మశక్తియు, ధ్యానబలమును, బాటిష్కమును వర్ధిల్లుట కిదియే సత్యమగు నుత్తమమార్గము. కర్మయోగము నభ్యసించుటకంటె జీవితము నుద్ధరించుకొనుటకుఁ దగు నుత్తమసాధన మేదియు భూమండలమునఁ గానరాదు.

కావున నీవు భ్రాంతిఁడుడవయితాని, దుష్టోపదేశముచే మోస
గింపఁ బడితాని, కర్మయోగమహిమను విస్మరించి నిజాభ్యుద
యమునకయి మంత్రతంత్రాది కృత్రిమోపాయముల నన్వే
షింపఁ బోకుము. ఉన్నతిని సంపాదించుటకుఁ బ్రతివిధమగు
నుపాయము నీతోడనే - నీహృదయమందే వెలయుచున్నది. నీ
హృదయస్థమగు నుపాయమును గ్రహించుటకు నీ వేష్ఠిత్రయం
దుటివో దానియందే సంపూర్ణముగా నీచిత్తమును లీనమొన
రించు పద్ధతి నభ్యసింపుము. అనగా నీ వేకార్యమును బ్రారం
భింపు చుండువో, యాకార్యమునందే సంపూర్ణమగు కార్యన
మును గల్గి యుండు చుండుము. నీ వీరీతి వల్లంప నంతపర్యంతము
నీ వెంతగాఁ గామించినను కల్యాణము కలుగ నేరదు.

ప్రతిక్షణమందును గార్యాచరణమునకు బలమును,
బుద్ధిని ముఖ్యసాధనములుగ నవలంబించి జ్ఞానమును వృద్ధిగా
వించుకొను చుండవలయును. జ్ఞానసంపన్నుఁడు క్షణకాల
మం దెన్నిక ర్తవ్యములబాధ్యత నెత్తిపైఁ బడినను వ్యాకుల
చిత్తుఁడు గాక, వాని నన్నింటి సులభముగా నిర్వహించివేయు
నంతటి సమర్థుఁడు కాఁగలఁడు. ఏవిషయము నల్పమని భావిం
పక సామాన్య కార్యములను మహాకార్యములవలె నాచ
రించు వ్యక్తియే శక్తిసంపన్నుఁడు; అతఁడే ధీమంతుఁడు. దుర్బ
లహృదయులగు మూఢులు సాధారణకార్యముల నపావధాన

చిత్తులయి నశ్రమపద్ధతి నాచరింపుచు ఘనకార్యములకయి యాతురపడుచుండును. వాడు స్వల్పకార్యముల నసావధానచిత్తతతో ననుచితపద్ధతి నాచరించి తమ యయోగ్యతను, నవరివక్తబుద్ధిని ప్రాజ్ఞప్రపంచమునకుఁ దెల్లమునఁజూకొని యుంటిమి గదా యని గ్రహింపలేనంతటి యజ్ఞానాంధకారమయస్థితయం దుండు చుండును. తనపై నధికారమును నెఱపుకొనఁ జాలని మనుష్యుఁ డితిరుల శాసించుటకును, మహత్తరములగు బాధ్యతల శిరమున ధరించుటకును లోభింపుచుండును. "తన కర్తవ్యమును దుచ్ఛముగ భావించి తన్ని ర్వహణమునకుఁ గడంగని వ్యక్తి ఆత్మవంచకుఁ డనఁబడుచున్నాఁడు. సామాన్య కర్తవ్యము నధమముగఁ దలపోసి దాని నాచరింపకుండుటకంటె భయంకరమగు నాత్మద్రోహము మఱొండు లేదు." అని మహాత్ము లనేకులు తమస్వానుభవ సిద్ధమగు జ్ఞానముచే సిద్ధాంతీకరించి యున్నారు.

కార్యమును శక్తిమూలమున నాచరించుటచే మానవుని శక్తి విశేషముగ వర్ధిల్లువిధమునచే దుర్బలత్వముచేఁ గార్యమాచరింపఁ బడినచో దుర్బలత్వమే వృద్ధి నందఁగలదు. మనుష్యుఁడు మహాకార్యముల నాచరించురీతిగనే సామాన్యకర్తవ్యములనునయితే మాచరింపు చున్నాఁడు. సాచారణముచే సంప్రాప్త మగు దుఃఖమే దుర్బలత్వము చేతిను మనుజులకు

లభ్య మగుచున్నది. కావున దుర్బలత్వము పాపములలో నొకటిగ లెక్కింపఁబడుచున్నది. మానవునియందుఁ జారిత్ర బలము నెలకొనక యున్నంతవర్యంతము వాని కెట్టిమానంద మును గలుగ సేరదు. దుర్బలమనుష్యుడయినను నామాన్య కార్యముల మహాకార్యము లని భావించి యాచరింపఁ గడంగి నచో బలాధ్యుడు కాఁగలుగుచున్నాఁడు. బలవంతుడగు మనుజుడు తన సామాన్య కర్తవ్యముల నాచరించుటయు ద సావధానతను, నిర్లక్ష్యమును గలిగియున్నచో వాని సామాన్యమగు వివేకమును, బురుషకారమును నప్తమయిపోవ వాఁడును దుద కతక్తుడే యగును. ఈదిగువ నుదహరింపఁబడు శబ్దములలో పర్లింపఁబడియున్న యున్నతియొక్క నియమము పైని ప్రసంగమును సమర్థించుచున్నయది:— “తొలుదొలుత నుండియు బల మెవ్వనియందుండునో వానికే నిత్యము నూతనముగ బలము లభింపుచుండఁగలదు; ప్రప్రథమమునుండి బల మెవ్వనియందు లేకుండునో వానికిఁ గల స్వల్పమగు బలము సయితము ప్రకృతిచేఁ గబళించి వేయఁబడఁగలదు.” మనుష్యుఁ డూహించుటను బట్టియు, గర్భ యొనరించుటను బట్టియు, వచించుట ననుసరించియు వానికి లాభనష్టములు కలుగుచుండును. మానవునిచారిత్ర మనుక్రమము వృద్ధిక్రమములకుఁ బొల్పుడుచునే యుండుచున్నయది. మానవజీవితము నం దొకక్రమమునఁ గల్యాణాంశము వృద్ధియగుచుండ మహా

కర్మమునం దహితాంశము పెచ్చుపెరుగు చుండును. అనగా నేత్రముందు మానని మనోవాక్కర్మ లేరీతిగ నుండునో, ఆవిధముగనే వానిచాత్రమును హెచ్చుచుఁ దగ్గుచు నుండ, లాభవప్తములును నదియే చందమునఁ బ్రాప్తింపుచుండును.

లఘుత్వమును శాసింపనేర్చిన వ్యక్తి గురుత్వముపై సయితము వ్యాయసంగత మగు నధికారమును నెఱవఁగలుగుచున్నాఁడు. లఘుత్వమునకు స్వయముగా వశీభూతుఁడయి, తద్దాస్యమునకుఁ గడంగుచుండు మనుష్యుఁడు విజయుఁడు కానేరఁడు. పరాభూతుఁడగు నతఁ డేసితియందును గురుత్వమును సమీపింపఁ జాలఁడు.

మూర్ఖుఁడు త్నుద్రోహములును, నల్పములగు నధర్మములును, త్నుద్రోములగు పాపములును మహత్వమును గలిగియుండవనియుఁ గావున నిరంతర తుల్యములనియు దూర దృష్టి లేమిచే భావింపుచుండును. వాఁడు తా నేదేని భయంకర మగు పాపమునుగాని, వ్యభిచారమునుగాని చేయునంత పర్యంతమును దాను పుణ్యాత్ముఁడనే యనియు, నల్పములగు పాపములచేఁ జారిత్రము దూషితము కానేరదనియు భావింపుచుఁ దన్ను స్వయముగా మోసగించుకొను చున్నాఁడు. మూర్ఖుఁ డీరీతి భావించుటచేఁ దనకుఁగల సామాన్యపుణ్యమును నయి

తము నష్టమొనరించుకొని దురాత్ముడగుచున్నాడు. అట్టి దురాత్ముడు తనజీవితమునం దెపుడు నాత్మపరిశోధనపాతము నభ్యసించనేరక స్వల్పకాలమునందే యథఃపతితుడగు కాగలడు. అట్టి పతితుడగు పామరుని లోకము నన్నానింపజాలదు. వాని నొక నిర్దిష్టప్రతిమగ భావించి నదా భిక్షుడింపుచుండఁగలదు. అట్టి హీనుడు మానవసంఘమును సంస్కరింప యత్నించినను దన సహచరులకు విషయాదిపాపములనుండి విడివడ నున్బోధించినను వాని ప్రయత్నములును సదుపదేశములును నిష్ఫలములు కావలసినచున్ను. వాడు తన దోషముల క్షుద్రములని భావింపుచున్నచోలదియు వాని చారిత్రము మనుష్యత్వమును హైన్యమునకు గూర్చుచుండఁగలవు. వాఁడేదీనిని యవితమును, నిరంకుశమును నకు స్వాతంత్ర్యముచే దూషితకార్యముల నాచరింపుచు నిజదుర్బలత్వమును బ్రకటింపుచుండునో ఆనిరంకుశస్వాతంత్ర్యమును, ననావధానతయు మానభంగముగ రూపాంతరములయి వానిని జేరుచుండును. అట్టి మందభాగ్యునిగూర్చి విచారించువా రుండబోదు. కారణమేమన నింద్యచారిత్రుని లోకము ప్రేమింపజాలదు. వాడు నిత్యము దుర్బలుడగుచుఁ దనకార్యముల సాధించుకొననేరక నిరుద్బోగముయొక్క దుష్టఫలితమును ఘోరదాదిదృఢమును విధిలేక యనుభవింపవలసినవాడగుచుండును. కర్మయోగ సాధనబలమునుండియు, వివేకమునుండియు, లోకాను

భవమునుండియు శూన్యఁడగునట్టివానియుపదేశము నాలిం
చునా రీభూమండలమున నుండఁబోరు. ప్రతిభవనిని వెంటా
డిన ఫల మేమి కలుగు ?

సామాన్యమానవులు సదా యసావధానచిత్తులయి
నేయునట్టి యపరాధములకయి యెట్టిదండనము ననుభవింప
కుండనుండుచుండ, బుద్ధిమంతు లట్టిసామాన్యములగు దోషముల
యందే యంతర్వాప్తమయి యుండు భయము ననుభవింపు
చున్నారు. వారు దోషముల పరిత్యజించుట ఎతను, విశుద్ధి
భావములఁ జింతించు కారణమునను, బవిత్రీకార్యముల నాచ
రించుటచేతను లభించు మోక్షము ను నయితము వీక్షింపఁ
గలుగుచున్నాఁ . కాని యిట్టి పవిత్రీచారిత్రీసంపాద్యమగు
ముక్తినే సామాన్యులు తుచ్ఛముగఁ దలపోయుచుండుట శోచ
నీయుము. బుద్ధిమంతుఁడు సామాన్యమనుష్యులు స్వప్నమంచును
జూడ నిభిలషింపనట్టియు, దైనిక కార్యములలో నివలంబింపఁ
బడుచున్నట్టియుఁ బ్రశాంతమగు నాంతరికాత్మీయమనమును
గుర్తింపఁ గలుగుచున్నాఁడు.

తమ సామాన్యదోషములను, సాధారణపాపములను
మహాభయంకరములుగ గుర్తించి పరిత్యజింప నాడుత్రవడు
మనుష్యులే సాధున త్తములగు మహాపురుషులు. వారు తమ
ప్రతిభావచుండును, గార్యమండును సువిశాలమగు ప్రభావ

ముదయింపుచుండుటను వీక్షింపఁ గలుగుచున్నాడు. వాడు తమ జీవితాభ్యుదయమునకును, బలనమునకును హేతుభూతములగు చుండు సామాన్యములగు చరిత్రాంశములయొక్క న్యూనాధిక్యములను సావధానచిత్తులయి విలోకింపుచున్నాడు. బుద్ధిమంతు లిట్టి యాత్మపరిశోధనమందును, సత్యాన్వేషణమందును జతురమతులయి యుండుటవలననే క్రమక్రమముగాఁ దమ్ముతామే యుద్ధరించుకొన నమర్థులగుచున్నాడు. నిరంతరము తమచారిత్రమును, జీవితచర్యలను ధ్యానపూర్వకముగాఁ బరిశీలించుకొనుచుండు వ్యక్తి పవిత్రుఁడును, భవ్యుఁడును నగుటయం దాశ్చర్యము లేదు. పరిశోధనము సాపరిహారము నకు మూలసాధనము.

సముద్రము లిందువులచేతను, పసుంధర కణములమూలమునను, సమత్రములు ప్రకాశరేణువులవలనను నిర్మింపఁబడినభాతియే మానవజీవితము సామాన్యములగు భావములవలనను, గార్యములచేతను విరచితమయి యున్నది. భావములు, కార్యములు లేనిచో జీవితాస్తిక్యమే మిథ్యయగుట తటస్థించును. కావున ప్రతిమనుష్యుఁడును వాసిజీవితమును వానిభిన్నములగు భావముల ననుసరించియు, గార్యముల ననుసరించియు నేర్పడుచుండును. ఆ వివిధములగు భావములయొక్కయు, గార్యములయొక్కయు సంఘటన (కూర్పు)మే మనుష్యుఁడు.

సంవత్సరము క్రమబద్ధములగు శ్రుతములయొక్క సమాహారము
యొనచందమున మానవజీవితమును, దత్తాత్రేయమును
క్రమబద్ధములగు భావములయొక్కయు, గార్యములయొక్కయు
సమ్మేళనమే యని నునువఁ బనియుండదు. వివిధము
లగు సంకప్త్యంగముల సమ్మేళనముచే దేహముయొక్క
బాహ్యకృతి నిర్మింపఁబడుచున్న విధముగానే వివిధోపకరణము
లచే మానవజీవితము సిద్ధమగుచున్నది. వర్షము (సంవత్స
రము) సకలఋతువులచేఁగూర్చబడినది. భూమండలము సమ
విధ పదార్థములయొక్క విరాట్స్వరూపము.

సామాన్యములగు నుపకారములవలనను, నాచార్యము
లకారణమునను, నాత్మసమర్పణముచేతను సహజ దయాద్రో
మము, నుపకారపరతంత్ర్యమును నగు సత్స్వభావము సృష్టింపఁ
బడుచున్నది. సాధారణములగు నాత్మోత్సర్గములు, సహనశీల
తలు, ఆత్మవిజయములు మానవుల శక్తిసంపన్నులుగను, సము
న్నతచారిత్రులుగను సిద్ధమొనరింపుచున్నవి. జీవితముయొక్క
సామాన్యవ్యవహారములందుఁ బాదువ్యమును వహించు మాన
వుఁడే వజ్రసమాన కఠినచిత్తుడు. తన త్కృద్రములగు వసులం
దును, నుడుపులందును యోగ్యతను, నుబుద్ధిని వెల్లడించు మను
ష్యుఁడే యోగ్యుడు; వందనీయుఁడగు సజ్జనుఁడు.

మనుష్యుఁడు లోకమం దనేకసందర్భముల మోస
గింపఁబడుచు జీవితము శ్రుతిములగు భావములనుండియుఁ

గార్యములనుండియు భిన్నముగా నున్నదని గ్రహింపఁ గలుగుచున్నాఁడు. నాఁడు సామాన్యములగు భావములును, గార్యములును జీవితముయొక్క సారభూతములగు మూలములని గ్రహింపఁ జాలకున్నాఁడు. ఈరహస్యమును గుర్తించిన మనుష్యునకు సమస్తపదార్థములును బవిత్రతములుగ గోచరింప నారంభించును; సమస్తకార్యములు, కర్తవ్యములు ధర్మముక్తిములుగఁ దోప మొదలిడును. సామాన్యములగు వ్యవహారములందు సత్యము గల్గితమయి యున్నది. సంపూర్ణత్వమే నిపుణత్వము.

“అధికారములు, సంపాదనములు, ఉపలబ్ధులు నశించుచున్నవి; అసజ్జలు మార్పునొందుచున్నవి, మానసము యొక్క యుద్వేగములును, బహిష్కరణకీలములే, కాని కర్తవ్యము కలభింపఁబడఁజాలదు; క్షీణింప నొల్లదు; మంచి చెడ్డ ఘటనలను తుపాకులచేతన. విచలితము కా సేరదు.”

జీవితముయొక్క భాగములు క్రమముగాఁ గడచిపోవుచున్నవి. సమగ్రజీవిత మొక్కనాటిగ నతిక్రమించి పోవుచున్నది. మానవుడా! నిద్రావుచుంటినాయేమి? అయ్యో! నీ కంఠాటి మందభాగ్యుడవు లే!! లేమ్ము!! మేల్కొనుము! నీ జీవితము ముగియకమునుపే పవిత్రములగు కర్తవ్యములనన్నింటి నిర్వహింపుము. నీ కభిలాషయున్నచో నీ జీవితము

యొక్క ప్రతిభాగమును యోగ్యతచే బరిపూర్ణము కాగ
లదు. ఇట్లనరించుటచే సంపూర్ణజీవితము దెచ్చుటను దృఢి
యొనరించునరదు. “రాగిడబ్బులనుగూర్చి జాగ్రత్తపడువాని
వెండినాణెములు వాని కవియే జాగ్రత్తపడగలవు” అను యీ
తనాక్యము సార్థకమయినది. ఈ సిద్ధాంతము ప్రాపంచికవ్యవ
హారములందు యుక్తియుక్తమును, జీతార్థమును నగుచుండ
ముననే నుజ్జాన జ్యోతిర్విభాసితమగు సూక్ష్మప్రపంచ సమ
ను విశేషప్రయోజననాయక మగుచున్నది. వర్తమానముం గాచ
రింపఁబడు ప్రతికార్యమును ధ్యానపూర్వకముగఁ బరీక్షింపు
చున్నచో మానవుని భావిజీవితముయొక్కయు, జాతిత్వము
యొక్కయు సమస్తవిషయములు సక్కఁబడగలవు భావికాల
మును దృష్టియందుకుకొని వర్తమానమును సంస్కరించుకొన
సన్నద్ధుడయ్యుండు మనుష్యుడే సావధానుఁడును, సప్రమత్తుఁ
డును, నిపుఁడును నగుచున్నాడు. ప్రతిమనుష్యుఁడు మహత్వ
మును గలిగియుండునట్టియు, బ్రశంసకుఁ బాత్రమగునట్టియు
విషయముల నుడువ నాకాంక్షితుడయి యుండరాదు. వర్తమా
నమందుఁ దనసమ్ముఖమున సేదముగా నున్న కర్తవ్యముల నుచి
తరీతి మనుష్యుఁడు నిర్వహించినచోఁ బ్రశంసనీయములగు
విషయములు తమకంటె తామే సిద్ధింపగలవు. మానవుఁడు
తన యాధునిక కర్తవ్యపథమునఁ గల ప్రతిబంధకములను,
నభ్యంతరములను విలోకించి భీతచిత్తుఁడు కారాదు. నిస్వార్థ

భావముతో, నిర్భయహృదయముతోఁ గర్తవ్యముల సాధించఁగడంగుటచే విఘ్నభయబాధలన్నియు సంతర్హితములయిపోగలవు. అసంతోషము, సోమరితనము, గొప్పపనుల నొక్కసారిగఁ జక్కబెట్టి వలయునను పేరాన, సత్వర్త త్యాజ్యములు. ఇట్లాచరించుటచే మనుష్యుఁ జేమహత్వమును బడయుటకయి ఘోరమగు తప మొనరించుచుండునో, ఆమహత్వమే తానుగా వచ్చి వానిచరణరాజీవముల మోల వ్రాలఁ గలడు. తొట్రు పాటునకును, బామముడికిని సమానమగు దుర్బలత్వము వేతొందు లేదు. అంతరిక ప్రతిష్ఠను, ఆధ్యాత్మిక గౌరవమును బడయు నుద్యోగ మొనరించుట మానవుని విధి. క్షణభంగురమును, నింద్యమును, దుఃఖిదాయకమును నగు బాహ్య ప్రశంసను బడయు యత్నింప నగత్యము లేదు. కృత్రిమమగు నీప్రశంస యాధ్యాత్మికప్రతిష్ఠయొక్క యడుగులకు మడుగు తొత్తుచుండును.

కర్తవ్యముల నాచరించుటయుండుఁ గలుగు కష్టనష్టములును, భయబాధలు నాకార్యమందు లేవు. అవి మానవుని మానసమునందే నెలకొని యుండుచున్నవి. మనుష్యుఁ జాకార్యమువైపునకుఁ దనమనోభావమును ద్విప్రాచో వక్రీకరణము ఋణ మార్గమగును, అసౌఖ్య మానందముగఁ బరిణమించును.

మానవుడా! నీవు నీప్రతిక్షణమును బవిత్రముగను, నుపయోగకరముగను జేసికొన నుద్యమించుము. ప్రతికార్య

ము సనురాగముతోడను, నిస్సార్థభావముతోడను నాచరింపుము. ప్రతిభావమును, వచనమును, గార్యమును ధర్మయుతముగను, మృదుమధురముగను జేసికొనుము. ఈరీతి నీవు నీజీవితముయొక్క తుదాతితుదములగు విషయముల యసామాన్యమహత్వమును నభ్యాసానుభవములచే గ్రహించి యపారమగు సత్కాయందము స్వేచ్ఛగ ననుభవింపుము



తృ తీ య ప్ర క ర ణ ము.



కారిన్యము - వ్యాకులత.

మనుష్యత్వమును బడయు నభిలషించు ప్రతివాడును స్వీయహృదయమును శాసించుపద్ధతి నభ్యసించవలయును. విషయవాసనలను నిర్మూలించి వానిస్థానము న నిగ్రహమును మహిమాన్వితముగ నువిశాలచీతమును సుస్థాపిత మొనరించి దానిపై నుపసంపదగును. ఆశాభయములను రాజద్రోహములఁ జీల్చి చెండాడి స్వతంత్రముగ నాత్మసామ్రాజ్యమును స్థాపించి స్వచ్ఛందపరిపాలనముచే సుస్థిర యశస్సాఖ్యముల ననుభవించుటకడు లెస్స.

—శేలీ.

మానవజేహధారీ ! నీవు నీలక్ష్మ్యమునుండి విచలితుఁడవయితివా? ఒకతూరి లక్ష్మ్యమునుండి లేప్పిపోయినంత నే భీతిచే మానముద్రాంతిఁడుఁడవయితివేమి? భీరువువలె విగతసాహసుఁడవగుట లెగునా? అల్లదిగో! నీ జీవితలక్ష్మ్య మిప్పటికి నేరీతి దళతళలాడుచున్నదో నేత్రముల విప్పి యొకసారి విశోకింపుమా!

వీక్షించితివేని యాశాలత తెరిగి వికసించగలదు. అవును నీవు ప్రయత్నశీలుడవగుదువు. సోదరుడా! పచ్చెత్తుచుఁ బఠితుఁడవయితివా? అయినచో నష్టమేమి? సేదఁదీర్చుకొని తెరిగి పరుగిడుము.

—ఇలావీలగువిలక్షాత్తు.

'శ్రీయాంసి బహువిఘ్నాని' అను గురుజనోక్తి సామాన్యమానవుల పరిహాసమునకుఁ బ్రోతముకాఁగలదు విపత్సరంపరవలనను, దుఃఖభారమునను నపారమగు దివ్యానందము లభించుననుటలో జనసామాన్యమున కావంతయు విశ్వాసము కలుగ నేరదు. కష్టసహిష్టుత సౌఖ్యప్రాప్తికి మూలసాధన మను విజ్ఞానసిద్ధాంతము సాధారణ మానవకోటి కసంగతముగఁ దోఁపవచ్చున. కాని యీసిద్ధాంతమందుఁ గల పరమసత్యమును బ్రాజ్ఞలోకము మహాపురుషుల పుణ్యచారిత్రములఁ బరిశీలించుచుండుటచే సులభముగా గ్రహింపఁగలదు. సత్యమే బ్రాహ్మమున కసత్యముగ గోచరించుండవచ్చును. మూఢప్రేమచముయొక్క దృష్టికి దుఃఖములుగ నున్నవేధీమంతుల విశాలదృష్టియందు సుఖములుగ నుండుచున్నవి. విపత్సరంపరలు తొలుత నజ్ఞానమునుండియు, మర్బలత్వము నుండియు జనించి యనంతరము జ్ఞానమును, శక్తిని మానవునకుఁ గలిగించు చున్నవి. సంకటము సదుపదేశదాయకము. సదుపదేశము సంస్కరణ సాధనము. సంస్కరణ మాత్మవిజయమునకు మూలము. ఆత్మవిజయ మమందానందకరము

సత్యపరతంత్రమగు జీవితముచే జ్ఞానము లభింపుచున్న కొలదియు సంకటములు క్షీణింపు చుండఁగలవు. జ్ఞాన ప్రాప్తిచే దుఃఖములు, విపత్తులు, చిక్కులు భానుప్రకాశ మునఁ దొలంగు తమఃపుంజములమాడ్చి క్రమముగా దూర మగుచుండఁగలవు. కాఠిన్యమును, సంకటములును గర్తవ్యము సం దుండనేరవు. అవి కార్యాచరణమునకు ముఖ్యసాధనము లగు మనోభావమునుండియు, బాధపమునుండియు నుదయ మగుచుండును. బాలుని కార్యసాధ్యముకాని కఠినకార్యమే ప్రాథవ్యమును పరిపక్వమగు మత్స్యమునకుఁ గఠినముగ నుండజాలదు. ఇదియేచందమున జ్ఞానశూన్యనకుఁ గఠినముగఁ బ్రతీతమగు ప్రతివిషయము వివేకవంతునకు సులభముగ నుండుచున్నది.

అశీతుడును నపరిపక్వ మత్స్యయుతుడును నగు నర్భకున కొక సరళమగు పాతము నభ్యసించుటయందు దుక్కుటమును, దుర్దనునీయమును నగు కాఠిన్యము కలుగఁగలదు. సులభమగు నాపారవిషయమునఁ బారంగతుడగుట కా బాలకుడు దీర్ఘకాలపర్యంత మెంతయో వ్యాకులతను, గస్త్రమును ననుభవింపవలసియే యుండుచుండును. కాఠిన్యముయొక్క మహాత్పతమగు ప్రాకారము నుల్లఘించి విజయదుర్గమునఁ బ్రవేశించుటయం దాబాలుఁ డనేకపర్యాయములు విఫల

నునోరధుండయి నిరాశచే నశ్శుభారల ప్నంపజేయుచుండఁ గలడు. కాని ధ్యానపూర్వకముగఁ బరిశోధించినచో నశ్శుభ సాత్వికమునకు హేతుభూతమయిన శాశ్వతము బాలకుడు, రవ్విదొడంగిన పాతమందు లేదనియు, వాని యదూరదర్శిత్యము నందును, వివేకరాహిత్యమునందును గలదనియుఁ దెలియఁ దగును. ఆకాశిన్యమును సౌలభ్యముగఁ బరిణత మొనరించుటకును, బాలకుని స్వాస్థ్యము, సౌఖ్యము, కల్యాణము నిమిత్తమును జ్ఞానమును వృద్ధిగావించు కొనుటత్యంతావశ్యకము.

పైనుదహరించిన బాలకుని దృష్టాంతమురీతి మానవుఁ డభ్యుదయమును, శ్రేయస్సును బడయుచిమిత్తము జీవితసమస్యలయొక్క పనువెత్వమును జయించుటయందును, విపత్సరంపరల డీకొనుటయందును బారంగతుఁడు కావలసియున్నది. అగణితములగు విఘ్నములను, గష్టములను సాహసముచే నెదుర్కొని జయింపుచుండుటచే మానవునిలోకానుభవమును, జ్ఞానమును, వివేకమును బెంపొందు చుండఁగలవు. ఇట్లాచరించుటచే నవీనసాతాభ్యాసమునను, నూతనసత్కార్యాచరణమునను సంప్రాప్తమగు దివ్యమగు సౌఖ్యము మానవునకు లభింపఁగలదు.

సంకటముయొక్క యథార్థమగు రూప మెట్టిది ?
సంపూర్ణత్వము ననుగ్రహింప సాధ్యపడనిస్థితే సంకట మని

చేదు. కావున మానవుఁ డీవిపత్తును దూరమొనరించుకొన నధికమగు జ్ఞానమును, గంభీరమును, విశాలమును నగుబుద్ధిని సముపార్జింపఁగడంగు తెల్లరీతుల శ్రేయోదాయకము. ఈ యవసరమందు మానవుడు తనయనభ్యస్తమగు పురుషకారమును, నాంతరికబలమును, గుప్తశక్తిని వినియోగింపవలసి యుండును. అట్టిస్థితియందు వాని కీప్సితార్థములన్నియు సులభముగ సిద్ధింపఁగలవు. కావునఁ గాతిన్య మొక ఛద్మవేషమును ధరించియున్న స్వ్యద్మాత్ర యని తెలియఁదగును. కాతిన్యము మానవుని కాదర్శగురువు; పరమమిత్రము. కారణ మేమన దానినీతిశీఘ్రము మానవుని ప్రశాంతహృదయముతో నాలకించి, యథోచితముగ గ్రహించినచో నదియే వానికి మహత్తరానందమును, సమున్నతజ్ఞానమును బ్రసాదింపఁగలదు.

కతినత్వములేని దే యేవిధమగు నభ్యున్నతియు, వినరణమును, బరివర్తనమును గలుగనేరవు. ప్రతిరోధమును, బ్రతిఘాతమును, ఆటంకమును సృజింపఁబడియుండనిచో నకల ప్రపంచము స్థానికమున వలె నొక్కస్థలమందే నిలిచిపోవుట తటస్థము. మానవజాతి పరిశ్రాంతి, ప్రమాదములచే వృథా జేంది నష్టమయిపోయెట కలుగఁగలదు.

కర్తవ్యపథమునం దేదేనివిఘ్నముండు తటస్థించినచో మనుష్యుడు హర్షోత్ఫుల్లముభారవిందుఁడు కావలయును.

కారణమేమన విఘ్నములును, గవ్వనవ్వములును కట్టస్థించి నవుడు మనుష్యుడు మాధ్యమునందును, దుర్బలత్వమునందును కానుఁడయి యున్నాఁడనియుఁ గర్తవ్యపథమందలి ప్రతిబంధ కములఁ దొలఁగింప నముచితసాధనమును బడయునిమిత్తము విశేషమగు పురుషకారమును, సుస్థిరమగు బుద్ధిని నుపయోగింప వలసియుండు నను భావమును దెల్ల మొనరింప వాక్యము లతనికి సూక్ష్మప్రపంచమునుండియు, నాత్మాంతరాళమునుండియుఁ గర్త గోచరము లగుచుండఁగలవు. మానవుఁడు వివేకమును, నాభ్యంతరిక శక్తులను, నాత్మచ్ఛాతంత్ర్యమును, సాధనబలమును సంపాదించ బాధ్యుఁడయి యున్నాడను హెచ్చరికను నిరంతర మొనంగుచుండున దీ పరమపవిత్రమగు 'విఘ్నమే.'

ప్రత్యేకముగాఁ గాతిన్యమనుస్థితి వేఱొందులేదు. మానవుఁడు తనయాస్తిక్యముయొక్క సమగ్రతత్త్వమును గ్రహింప లేకుండుటకే న్యూనతయనియు, గాతిన్యమనియు, విఘ్నమనియు, బ్రతిఘాతమనియు, సంకటమనియు వివిధములగు నామములు కలవు. ఈకారణముననే గాతిన్యముచే నసంఖ్యాకములగు ప్రయోజనములు కలుగఁగలవని నుడువవలసి వచ్చుచున్నది.

కష్టములు, బాధలు స్వచ్ఛందముగను, హఠాత్తుగను నుదయింపఁజాలవు. వాని యావిర్భావమునకు బహుకారణము

లుండుచుండును. మానవజేహముయొక్క యవనరములు పెంపొందుచుండిన కొలదియు వికాససిద్ధాంతము (law of evolution) ననుసరించి విప్పుముకలుగుచుండును. ఈవిప్పుములే మానవునకు విజయమందిరము నారోపించుటకు బలవత్తరములగు సోపానములు కాగలవు.

మనుష్యులను విప్పుభయబాధలకుఁ బాత్రులజేయునట్టియు, వానినుండి వారల విముక్తులఁ గావించునట్టియు భిన్నములగు మార్గముల నాచరణయు కలిగియున్నది. మనుష్యుఁ డెంతగా ప్రయత్నించి చతుర్త్తీకలనుండి తన్ను దృఢతమములగు పాశముల బంధించుకొనియుండినను వాఁడాచరణముచే స్వయముగా బంధనవిముక్తుఁడు కాగలుగుచున్నాఁడు. మానవుఁ డజ్ఞానాంధకార బంధుర మగు జీవితనిర్వాహమున కలవడి ఘోర దుఃఖములఁ జిక్కియున్నను, మార్గశూన్యమగు భయంకరారణ్య మధ్యమునఁ దగుల్కొని మార్గముగానక వ్యర్థముగా సంచరించుచున్నను స్వయంకృషిచే సత్యముయొక్క చిశాలమగు మార్గము నన్వేషించి, బ్రహ్మనంద వివేకయుక్తమగు కర్తవ్య మను పరమోద్వలనగరమును జేరు నిష్కంటకమగు ఋణమార్గము ననుగమింప నమర్థుఁడగుచున్నాఁడు. కాని కాలుపైఁ గాలు వైచుకొని కూర్చుండుటవలనను, పాతాళుఁడయి రోదించుటవలనను, విచారభరమునఁ జీత్కారమున

రింపుచుండుటచేతను మానవుడు డభ్యుదయమును బడయుఁ జాలడు. నాగియాత్మశక్తిని నదా సశింపజేయుచుండునట్టి సంకోచమును, మనశ్శాచల్యమును—నిరంతరోద్యోగమును, న్యాయసంగతముగు వింతనమును, నాత్మపాశోధనమును నిర్మూలించి వేయఁగలడు. పతితుండగు మానవుడు నిరంతరము తన యధమస్థితిగూర్చి విచారించుకొనుచు, దద్దుగతనుండి విడివడుట కాశురస్వభావము, దనచి తమపై సంపూర్ణాధికారమును నెఱప యత్నింపుచు, మానవోచింతము నల్లము స్థానమును జేరుట కనుగుణ్యమును, గర్హబద్ధమును, భావోక్తమును నగునద్యోగ మొనరింపుచుండుట శ్రేయస్కరము. దిద్యోగ శూన్యమగు పశ్చాత్తాపమును, జింతనమును మానవినికర్తవ్యముయొక్క కర్తవ్యమోక్షమును సృష్టిగావించఁగలదు. పతితుడు స్వయంకృతాపరాధనిష్క్రమి కాన్మ పశ్చాత్తాపముతో బాటు ధీరహృదయుఁడయి కార్యసాధనమునకుఁగడఁగుటగర్వము. అధమస్థితికిఁ బ్రాపించిన వ్యక్తి యొకింత తడవు ప్రశాంతహృదయుఁడయి, తా నేయే కర్మశపథముల ననుసరించుటచే నిట్టి దుర్లభ కలిగినదియు, తా నేయే సందర్భములందుఁ బారబడినదియు, దనయంతరాత్మను బ్రశ్నించుకొని నచోఁ దనలోపముల నన్నింటి స్పష్టముగా గ్రహింపఁగలడు. సత్యముయొక్క జిజ్ఞాసతో మానవుడు తనవతితావస్థకు హేతువు నారయుచోరహస్యము వెల్లడి కాక మానదు. అతఁడు

నిరంతర మీరీతి విచారింపుచుండుటచేఁ దనకర్తవ్య నిర్వహణ మున కేయేలోపములు వాటిల్లినదియు గ్రహింపఁగలఁడు. సామాన్యమగు నపజయమును దూరమొనరించుటకు విశేషమగు నాలోచనాశక్తియు, బుద్ధివికాసమును, మితవ్యమును, స్వార్థశూన్యతయు నత్యావశ్యకములనియు, వీనిచేఁ గార్యము యొక్క కాతన్యమును, క్లేశములును దూరమయి పోఁగలవనియు, నాత్మపరిశోధనా తత్పరుఁడగు ప్రతిమనుజుఁడును గ్రహింపఁగలుగుచున్నాఁడు. ఆత్మపరిశోధకుఁడు తా నీరీతి దుర్వ్యవస్థములకు వశుఁడగు శ్రమశ్రమముగ భవభయ దుఃఖతావబంధనములఁ దగుల్కొనినదియు, జ్ఞానమువలనను, వివేకముచేతను సన్మార్గము రీతి ననుసరింపవలసి యుండునదియు స్పష్టముగా గ్రహింపఁగలఁడు. ఆతఁ డీరీతి వర్తించి తన భూతకాల జీవితచారిత్రముచే నువర్తనమానమగు వివేకానుభవముయొక్క మూల్యవంతములగు కణముల నొక్కచోఁ బ్రోవుచేసినచో వాని విపత్సరంపరలయొక్క పరిమాణము చాల క్షీణించిపోఁగలదు. అనంతర మతఁడు తన యుద్వేగ శూన్యమగు భావముయొక్క తీవ్రప్రకాశమును విపత్సరంపరలఁ బరీక్షించుటకును, వాని సమగ్రస్థితిని గుర్తించుటకును, వానిలోపలియొక్కయు, దనయందలియు గార్యబుద్ధిని గ్రహించుటకును వినియోగించిచేయు నది స్పష్టపడుచున్నది. ఇట్లాచరించుటచే విపత్సరంపరలు దూరమయిపోవ ఋజుమార్గము

దృష్టిగణము కాఁగలదు. ఆవు డామసుష్మండు తన యావజ్జీవి
తమునకుఁ దగు ప్రయోజనకరమగు నీతిశీక్షను నేర్చుకొనఁ
గలుగుచున్నాఁడు. ఇంతయేకాక వాని స్థితియందును విడిచివు
చ్చనొల్లని వివేకముయొక్క కొంతభాగమును, బ్రహ్మానంద
ముయొక్క యొకింత పరిమాణమును బడయుఁ గలుగుచు
న్నాఁడు. అజ్ఞానము, న్యాయము, మాధ్యము, హాస్యదృష్టి
మొదలగువాని మార్గములన్నియుఁ బొట్టుపాటు, వ్యాకులత
లయందు సమాప్తములగుచున్నవి, అదియేచందమున సుప్ర
సన్నతిగను, శాంతముగను బరిణమించు జ్ఞానమునకును, ఆత్మ
త్యాగమునకును, వివేకమునకును కూడ మార్గములు కలవు. ఈసి
ద్ధాంతమును బాగుగా గ్రహింపనేర్చినవ్యక్తి భయంకర కష్ట
ముల నెదుర్కొని, సాహసపూర్వకముగ వానినన్నింటిఁ బరా
భవించి దోషములనుండి సుగుణములను, దుఃఖముదాహ
ములనుండి సుఖములను, నిరంతరోపద్రవములనుండి చిరశాం
తిని సంపాదించ సమర్థుఁడగుచున్నాఁడు.

మానవుండు తనకుఁగల మహాశక్తితోడ నెదుర్కొనినను
జయింపఁబడని కార్యముయొక్క కష్టము లీ భూమండలమున
లేవంటే చెప్పవచ్చును. తొందర నిష్ప్రయోజన మగుటయే
కాక హానికరమును నయియున్నది. త్వరపడుట మూర్ఖునిలక్ష
ణము. త్వరపడువాని కార్యకరణ శక్తియు, వివేకమును ధరా

గతము లగును. యశోచిత మగు నుపాయాంతరముచే నెంతటిభయ కలదును నానందము గూర్చుముపోగలదు, నానందము కష్టములను, విచారంపరమును కలిగినపుడు మానవుడు వ్యాకులచితుడు కారాదు. కష్టములు కలకాల ముండనేరవు. అవి ధైర్యస్థైర్యములచే ఝంఝామారుతముచే దూది పింజము లెగిరిపోవు చందమున నదృశ్యములయి పోగలవు. పాపములేని కార్యములు కష్టసాధ్యము లని భావించరాదు. కేవల మివి యసంభవములు. అసంభవములగు విషయముల కయి పరిపించుట కేవల మివివేదము. అసంభవముగు విషయములను జయించి ఒకటియించు వ్యక్తి నాసిముందొడు నొప్పుకొనుటకంటె గుర్తించరము లేదు. కైహికములును, నాంఖికములును, నాధికములను నగు కష్టము లభావము నావిర్భవింపుచున్నవి. పాపి దమనముచే వ్యావహరిక జ్ఞానము లభింపుచున్నది. అదిహేతేనాధర్మవిషయికము లగు విషయమును, తత్సంబంధముగు సాంస్కరికము, మానసిక వ్యాధిలెనిము శృద్ధయమునం దంధకారమును నొడవింపు చుండు వ్యామోహము నుండి కలుగుచున్నవి. వీనిని దూర మొనరించుటచే భార్గవమును, నాధ్యాత్మికమును నగు జ్ఞానప్రకాశము ద్విగుణముగఁ బ్రసరింపఁ గలుగుచున్నది.

మానవ జీవితము యొక్క పరమాద్భుతముగు శూభత్వమును గ్రహింపవలయుననియెడి ప్రగాఢముగ సంభయము,

నాతురతయు మానవహృదయమందుఁ గలిగిన యనము వాని జీవితమందు పరమపవిత్రముగఁ బుణ్యవానరముగఁ బరిగణింపఁబడఁ గలదు. ఆపర్వదినముయొక్క మహత్వమును మానవుడు తెత్కాలమున గ్రహింపఁజాలక పోయినను, దదనంతరము స్పష్టముగా గ్రహించి తన్ను ధన్యునిగ భావించుకొనఁ గడంగును. నాటినుండియే మానవుని సూరసౌఖ్యముయొక్కయు, బాశచికప్రసక్తియొక్కయు, బడసామాన్యముగు నాదాసీన్యముయొక్క మూఢజీవితము సమాప్తమయినదినియు మానవుఁడే ధీమతుఁడై, అప్రమత్తుఁడయి, యున్నంత శీలుడయి సత్యైశ్వర్యమును సార్థకజీవనము కాఁగలఁడనియుఁ దెలియవచ్చును. నేటినుండి నాడు ద్విపాదపశువుగ నుండఁజాలఁడనియు, జీవితమున సమస్యలవర్షింపి మానసిక బలాధిక్యముచేఁ బరివర్తించి నాశుభ్రముయి యున్నాఁడనియు, బుద్ధిమందిర ద్వారమున నిరీక్షకులుగ నిలువఁబడియున్న సతకలములఁ గను జాగరూకతతో నన్వేషించుచున్నాఁడనియు బ్రాజ్ఞప్రపంచము గ్రహింపవలసి యున్నది.

“ఆపత్కాలమునఁ గర్మభూమినుండి విముఖత్వమును వహింపక, వ్యాకులత నందక సుస్థిర చిత్తుడయియుండు వ్యక్తియే సంస్తవపాత్రుఁడగు బుద్ధిమంతుఁడు.”

జీవితతత్త్వ రహస్యమును గ్రహింప నాతురతను గలిగియుండు వ్యక్తి స్వార్థ యుక్తముగు విశ్రాంతిని, అసావధాన

వకతంత్రమును నజ్ఞానమును సంస్మరించుట కేని సమ్మతింప
 నొల్లడు. అతఁ డింద్రియములయొక్క నిగద్య సౌఖ్యముల
 సంభోగింప సంకల్పించును. నిత్యము తనహృదయముయొక్క
 మందప్రకాశ భానురములును, నపరిభాషితములును నగు
 ప్రకృతిలకు సముచిత ప్రత్యుత్తరము నొసంగుట నుండి విము
 ఖుడయి యుండఁజాలడు. అతనిహృదయాంతరాళముయొ
 క్కి స్వర్గీయ చేతనశక్తి మేల్కొనినది. నిద్రింపుచున్న దేవ
 తాపురుషుడు నిశాకాలమందలి యసంగతస్వప్న సందర్శన
 ముచే నిద్రావిముక్తుడయి నే నితఁ సత్య యొక్క పరమా
 జ్ఞులమగు పవిత్రతనమును వీక్షించునంతాక నిద్రింపఁ
 జాల నని ప్రతిజ్ఞ నేయుచున్నాఁడో యన్నరీతి నాత్మతత్త్వ పరి
 శీలనాయత్త చిత్తుడు సత్యాన్వేషణమున కయి తహతహ
 పడుచుండఁ గలఁడు. అతఁడు తనహృదయాంతరాళము నుండి
 ప్రతిభవనింపుచున్న యాత్మప్రబోధ రవము నాలించి, తదాత్మ
 యొక్క సర్వోన్నతోద్దేశ్యములను, సాధారణకార్యములను
 నిర్వహించుటయం దేమాత్రము కాలవిలంబ మొనరింప
 నొడఁబడడు. ఆలస్య మతనికి విషప్రాయముగ నుండుచుం
 డును. కారణ మేమన వాని జాగరితములగు మానసిక శక్తులు
 శర్తవ్యములయొక్క కఠినబంధనములఁ ద్రొచివేయుటకయి
 చీటికి మాటికి ప్రేరేపించుచుండును. అతనికి సత్యమువలనను
 వివేకముచేతను లభించునట్టి యాత్మశాంతి సాధనోపాయములచే

బ్రాహ్మింపఁ జాలదు. ఏనాఁడు మనుష్యుఁడు గాఢాజ్ఞానజన్యములగు దోషములను, సందేహములను, బంధనములను విచ్ఛేదమునరింప నవిరామముగ కృషి నలుపుచు, నిత్యము సందేహాంధకారమును దూరమొనరించు నట్టియు, జీవితముయొక్క మహత్తరములగు ప్రశ్నములకు డోగ్యమగు నుత్తరము నొసంగగలట్టియు దివ్యప్రకాశభాసురమగు మార్గము నన్వేషించునో, ఆదినమే యామానవుని యానందము సకలలోక వ్యాపకము కాఁగలదు.

కఠినమగు పాఠమును గంతన్గ మొనరింపఁగలుగుటచే బాలకునిహృదయ మానందతరంగములచేఁ బొంగిపోరలఁగలదు. అదియేచందమునఁ బ్రాపంచిక సంకటములఁ దరించినపిమ్మట మానవునిహృదయము ప్రకాంతమయి సౌఖ్యనందముల ననుభవింపఁగలదు. దీర్ఘకాలమునుండి యతిగంభీరమగు తల్పరహస్యమును గుర్తించ నుక్యోగ మొనరించుచున్న మానవుని సందేహాంధకారమంతయు నొక్కసారిగ దూరమగునట్లు రహస్యోద్ఘాటన సాధనమగు బ్రహ్మజ్ఞాన ముదయింపుచో వాని దీర్ఘకాలభవతాపతప్తమగు హృదయమున కెట్టి శాంతి చేకూరఁగలదో వర్ణించ శక్యముగారు.

మానవుడా! నీవు దూరదృష్టిలేనివాఁడవయి నీకర్తవ్యసాధన మార్గమునఁదోచు విఘ్నములను, విపత్తులను, విఘా

తములను, విషాదభయములను నశుభశరములగు విశాచము
 లుగ భావించును. ఇట్లు భ్రాంతిపడుటచే నాత్మని గా
 సామాన్య వస్తువులగునవియే మహాభయంకర రాక్షసులుగ
 నీమోల నవతరించి నిన్ను సంహరించివేయఁగలవు కావున
 నీవు వివేకవంతుఁడవయి వానిని శుభఫలదాయకములగు సత్ప్ర
 దార్థములుగనే భావింపుము. అట్లానరించుటచే యథార్థముగ
 నవియే దేవతావురుషులయి నీనన్నిధిని సాక్షాత్కరించి నీయ
 భీష్టములఁ బ్రసాదించఁగల. కర్తవ్యపథమందలి ప్రతిబంధక
 ములను, నవాతరములను నమల్లఁగునీయములగుటచే నాని
 నుండి పరాజ్ఞుఁడగు మానవుఁడు ఘోరనిపదదశక గురికా
 గలఁడు. కార్యప్రతిబంధకములు భీరుని గాంచి పలాయన
 మొనరించును. అవి పిరికిపందను నిత్యము వెంటాడుచుండును.
 అతఁడెచ్చోట కేగినను నవి నానికట్టెదుట వచ్చి సమున్నతభూ
 ధరములవలె నిలువఁబడి లోకమువైపునకుఁ బ్రసరింపఁచున్న
 వానిదృష్టి నడ్డగించివేయును. కావున విడుదా! నీవు విఘ్నము
 లకు — విపత్తులకు భీతిల్లక స్థైర్యముతోడను, ఓరిమితోడను
 వాని నెదుర్కొనుము. వాని గురుత్వమును, వ్యాప్తిని సరిగాఁ
 దూయుము. వానిని వేరుపఱచి యొక్కొక్కదానిని బాగు
 గాఁ బరీక్షింపుము, వానియంగప్రత్యంగములఁబట్టి వానిశక్తి
 యొక్కొకలతను గ్రహించి తన్నిద్రులోపాయము నార
 యుము. ఈచందమున వానిరహస్యముల నన్నింటి స్పష్టము

గా గ్రహించి వాని నాకర్షించుటచే నీ వవశ్యము విజయఁడవు కాగలవు. ఈచందమున సామాన్యదృష్టికిని, శక్తికిని నాధ్యవ డనర్హి యాత్మ విజయమును సంపాదించి నీ వానందవడవిని బడసి ఘనమైనది కాగలవు.

చ తు ర్థ ప్రి శ ర ణ ము .



భారము తగ్గించుకొనుటెట్లు?

మనము బరువు నెత్తుకొనుటనుగూర్చి పెద్దలవలన వినుచున్నారము; గ్రంథములందుఁ బఠించుచున్నారము, కాని భారమును తగ్గించుకొనుటనుగూర్చి విచారించుటయే మఱచి పోయితిమి. మానవుఁడా! నీవు వహించియున్న యేభారము నయిన నిజహృదయమునుండి తొలగించుకొని సాటిసుహృద్వరులలో స్వతంత్రహృదయుఁడవయి, ప్రభుత్వచిత్తుఁడవయి సంచరింప నమర్థుఁడవయి యిదియు వ్యర్థముగా నేల దుర్భరమగు భారమును వహించి గాడుచున్నాడవు? ఒకవస్తువు నొకస్థానమునుండి మఱియొకస్థానమునకుఁ గొనిపోవ వలసివచ్చినపుడే మనుష్యు లాబరుకొని భుజములనిడుకొని మోయుచున్నారేగాని, యితరసమయముల దానిని స్పృశించుటలేని నమ్మతింపరు. ఏదేని యొకబాధివును సదా తినభుజములపై నిడుకొని సంచరించువ్యక్తిస్వధృఢ సప్తాననియత్ర మాత్మసమర్పణ మొనరించినవానిగఁ బ్రాజ్ఞులముచే భావింపఁబడఁజాలఁడు.

“వతంగము రక్తవర్ణమును గలిగియుండు నగ్నిగోళమును గాంచి భ్రాంతిచే దానిలోఁబడి భస్మమగుచున్నది. మరియు హీనులు వ్యర్థముగా లేనిపోషిపనులను గల్పించుకొని, ఆయాసపడుచుండుదు. మాఘనియొక్కయు, బలంగముయొక్కయు ననావశ్యకములగు నీచర్యలు భారమును హెచ్చించి జీవితనాకను భవసాగరసిమగ్నమొనరించి వేయుచున్నవి. నాకయిండు బరువు మిక్కుటమగుచో మున్నీట మునిగిపోట సత్యము. మనుష్యజీవిత సముత మిట్టిదేయని గ్రహింపఁదగును ”

మానసఁడా, నీ వేల మూఁఖఁడవయి నిరర్థకమగు భారమును మార్దవమగు మానసముపై వైచి ఆత్మశోకముయొక్కయు, నాస్మిదయయొక్కయు వ్యాకులతచే నాభారమును మరింత గురుతరముగా వింపుచున్నాఁడవు? నిరుపయోగమగు నాభారమును తగ్గించుకొని, దుఃఖమును పనర్జించి ప్రముదితస్వాంతఃకవయి నీ వేల విశ్వానందమును వృద్ధిగా వింపకున్నాఁడవు? దుఃఖదాయకమగు నేదేనయొక భారమును విరామము లేకుండ భుజములపై వహించి నిరగుట కెట్టి న్యాయ యుక్తమగు ప్రమాణమును, నముచితిమగు తారణమునులేదు. ఒకసూలపదార్థము నొకస్థానమునుండి మరొక్కస్థానమునకుఁ గొనిపోవు నిమిత్తము మోయవలసి వచ్చినపుడది దుఃఖదాయకముగ భావింపఁబడనేరదు. అదియేచింద

మున సూక్ష్మప్రసంచమాదు సముతము భావవ్యాకులతయొక్క భారమును గేవల మేదేని శుభఫలప్రాప్తి నిమిత్తమే వహించ వలయును. మనోభీష్టము సిద్ధించినంతనే లెద్భావ చింతనము యొక్క భారమును మానసముపైనుండి సంపూర్ణముగాఁ దొలఁగించివేయుట శ్రేయస్కరము. ఇవ్విధమగు భారమును వహింపుచున్నను మానస్తన కెట్టిభేదము నొదవఁజాలదు. అవ శ్యము హర్షమే కలుగు చుండఁగలదు.

తాపశాస్త్రములు సమాధిలేపములచేఁ దనుదేహముల కొనంగుచుండు కష్ట మనావశ్యకమును, వ్యర్థమును నయు యున్నదని మేము వచింపుచుండుము. కాని తమమానసము లకు నపారమును, ననావశ్యకమును, వ్యర్థమునునగు కష్టమును గలిగించునట్టి నహస్ర సహస్ర సంఖ్యాకులగు మనుష్యుల యవివేకమునుగూర్చి యితవలకు నుడువకలోకమున కెంతయు దోహదమునఁబడితిమి. వ్యర్థమగు శరీరకష్టముకంటె మానసిక ప్రయాసము శతగుణాధికముగ హానికరమయినది.

ఆసాఖ్యమును, క్లేశమును గలిగించునట్టి భార మె య్యది? ఇట్టి భారము వాస్తవముగ విచారించిన రైవస్యప్తి యందు లేదనియే నుడువవచ్చును. నీ వేదేని యొకవాక్యమును సంభాషించవలసి వచ్చినపుడు ప్రసన్నచిత్తుడయి భాషింపుము, విలపించుచు ననాథునివలె, దీనుని వగిది మాట్లాడకుము. అవ

శ్వకతను స్వీయమిత్రునిగను, నాయకునిగను భావించి సన్నానించుట బుద్ధిమగతుని లక్షణము, దానినే శత్రువుగ భావించి చక్రభ్రకుటితోఁ దిరస్కరించి స్వాధీన మొనఁచుకొన యత్నించుట పామరలక్షణము.

మన కీ భూసుండలమునం దడుగడుగునకు నావశ్యకము లగు కార్యము లాచరింపవలసి యుండుచున్నది. మన మవ్వాని యాస్తిశ్యముచే యంగీకరింపక, వాని నాచరింపనపుడే యవి మనకు భారముగఁ దోచుచున్నవి. ఆవశ్యకమగు కార్యమును ఘేదభావముతో నాచరింపుచుఁ దోడ్తోడ్ ననావశ్యకమగు నానందోపలబ్ధిఁలు యన్వేషణ మొనరించు వ్యక్తి దురంత దుఃఖవారిధి నిమగ్నుడయి నిరంతరము వ్యాకులజీవితమును గడుపుచుండఁ గలఁడు.

ఓ యంతఃకరణమా! సత్కార్యా చరణమునకయి మేల్కాంచుము.

నీవు యహాన్నత్యము నధిరోహింప నీవత్ముల విప్రము.

జీవిత గీతముల నూతన పద్ధతితో గానమొనరింపుము.

సత్యము యొక్కయు, గల్యాణము యొక్కయు రాగములఁ బాడుము

ఆసత్య విజయగీతమును గానముసేయుము.

నీవు నీగీతమును మహత్తరమును, మృదుమధురమును గా
వించుకొనుము.

నీవు నీసందేహములను, జింతలను, దుఃఖములను బ్రహ్మ
సంద సాధనములుగ భావించుకొనుము.

నీమార్గము యొక్క కంటకముల నానందముకుటమును
రిచించుకొని దానిని కీర్తించుము.

ఆచరణయోగ్యములగు పవిత్రకర్తవ్యములను సానంద
హృదయముతోడను, నిస్వార్థబుద్ధితోడను, నఖండధ్యానపూ
ర్వకముగను సాధించు టావశ్యకము. మనము మహత్తరమగు
కర్తవ్యబాధ్యతను శిరమున వహించి వర్తింపవలసినవారల
మయియున్నను దాని నొకదుఃఖదాయకమును, భేదోత్పాదక
మును నగు భారముగ భావింపజనదు,

మనుష్యు! జాతకార్యమునుగాని, కర్తవ్యమునుగాని
యాచరింపనెంచి పరిగ్రహించి, 'అబ్బ! యీ కార్యమెంత కఠిన
మయినది? భారముగలది?' యని భావించినచో నిక్కముగా
నతని కా కార్యము భారముగనే గోచరింపగలదు. ఒక కార్య
మును నిర్వహింపఁబూని దానిని సంపూర్ణముగ సాధింప నెంక
ల్పించిన బుద్ధిమంతుఁడు తత్కార్యమును సౌఖ్యదాయకమగు
వస్తువుగనే భావింపవలయునుగాని, విషాదకరమగు పదార్థము
గఁ దలంపరాదు.

యథార్థమాలోచించినచో విశ్వమండలి యేకార్థమును భారదాయకము కాదనియు, మానవుని స్వార్థముచేఁ బ్రతి కార్యమందు భాగమున్నట్లు కాననగుచున్న దనియు బుద్ధి మంతులు గ్రహింపఁగలరు. మానవుడా! నిన్నేది బంధించు సంకటమని భావింపుచున్నాడవో, అదియే నీముక్తిమందిరము యొక్క ప్రథమద్వారమని విశ్వసింపుము. దేనిని నీవు భయంకర భావముగ భావింపుచున్నాడవో, తత్కార్యమే నీకువాస్తవికా నందసంధాయకము కాఁగలదు. యథార్థమగు నానందము ప్రత్యేకమగు నొకదూర దేశమందు లభించునని భ్రాంతిపడవలదు. నీచేఁ గావించబడిన కార్యములు విశుద్ధములగు దర్పణముల వంటివి. ఆయదములందు నీప్రతిబింబమే స్పష్టముగ గోచరింపు చుండఁగలదు. నీ కార్యములందుఁగాననగు ప్రకాశమాంద్యము, న్యూనత కార్యాచరణ సందర్భమున నీయం దుండియున్న మాన సికస్థితియొక్క ప్రతిబింబములు. ఏవస్తువునందయిన నీవు నీ హృదయమును సత్యమును, స్వార్థకూన్యమునునగు భావముతో సంబంధమునఁబడినచో నావస్తువు తత్తణువు రూపం తరమును జెంది దివ్యమగుశక్తిని, భవ్యమగు నానందమును బ్రసాదించునట్టి సాధనముగ నేర్పడఁగలదు. కుటిల భృకు టితోఁ గ్రోధాదుల నేత్రములతో నీముఖబింబమును దర్పణము నందుఁ జూచుకొనుచో నొక భయంకరమును, నేహ్యమును నగు వికటదృశ్యము గోచరింపఁగలదు, నీ వేరీది ముఖలావణ్య

మును జెఱచుకొంటివో, యట్టిదృశ్యమే దృష్టిపథమునఁ బడఁగలదు. వదనమండలమును సుండరముగఁ జేసికొని దర్పణమును వీక్షింతువేని మనోహరముగ నాకృతి దృగ్గోచరమగును.

నీ వేదేని యొకకార్యము నాచరించుట యుచితమనియు, నావశ్యకమనియు భావింతువేని, తత్సంపాదనమున విలంబమొనరింపకుము. తత్కార్యసంపాదనమునుండి విముఖుడవగుదువేని నిశ్చయముగా నాకార్యము నీకు మిక్కుటమగు భారముగఁ దోచఁగలదు. స్వాధ్యాయముగ నభిలాష వస్తువును మానవునిదృష్టియందు నీచమొనరించుచున్నది. అనాశక్తికమున, ననుచితమున నగు కార్యము నీప్రతిసౌఖ్యము నిమిత్తమును, నిందియభోగార్థమును నిర్వహింపఁబూనుట పరమమాధ్యము. ఇట్టియుద్వోగముచే దీరని హాని కలుగఁగలదు.

నిన్ను సత్యపథమున నడిపించు స్వర్గరూపముండి వేరుపఱచునట్టియు, సత్కర్తవ్యమునుండి విముఖుకొనరించునట్టియు, నిందియాదులచే క్షణికావృద్ధమును, సౌఖ్యమును గూర్చునట్టియు, మిథ్యాప్రకాశము నీకుఁ గలిగించునట్టియు వాంఛయే నీబద్ధవైరి. నీ సత్కర్త యప్రమత్తుడవయియుండి నీతివిరుద్ధములగు వాంఛలఁ దగుల్కొనక రూషితమార్గములనుండి విముఖుడవయి సుబుద్ధిని సంపాదించుచుండుటయు దేమనియుండవలదు.

ప్రకృతియొక్క పరమకయాభుత్వముచే దానిపరిణామములన్నియు సత్యావలంబితములయి సర్వకాల సర్వావస్థల యందును సకలజీవరాసుల బుద్ధియుతకార్యాచరణము వైపునకుఁ బ్రోత్సహింపుచుండును. మౌఢ్యముచేతను, స్వార్థమువలనను దీప్తిమగు క్షేత్ర మావిర్భవించుట సహజము, కారణ మేమనఁ గ్లౌఢ్య మౌదాసీన్యమునకు శత్రువును, సమృద్ధికి ద్వారపాలకుఁ డును నయియున్నది. వివత్పరంపరలును, విషాదభయములును మిక్కుటముగా మనుష్య నాకృమించినపుడే యుతఁ డౌదాసీన భావమును బరిత్యజించి కష్టసైతనుండి విమోచనము నంద ను ద్యోగింప నారంభింపు చున్నాఁడు. ఇందువలన నీ మానవజీవితాంతరాళమున బుద్ధిసంచారము కాగలుగు చున్నది.

బాధయన నేమి? భేదమన నెట్టిది? భారమన నేమి? ఉద్వేగమేబాధ. అజ్ఞానమే దుఃఖము. స్వార్థమేభారము.

స్వార్థజేవతారాధనము మానవుని భావములును, గర్తవ్యములును సమాప్తములయిన పిమ్మట వానిని విశేషముగ దుఃఖితు నొనరించును. స్వార్థపూరిత తొలుత సుఖకరముగ నున్నట్లుండినను తుదకు నరకబాధ నొసంగఁగలదు.

మానవుఁడా! ఉద్వేగమును, నజ్ఞానమును, స్వార్థమును నీచిత్రి నీమనుండియు, వర్తనమునుండియు దూరమొనరించి వేయుము. అట్లొనరింతువేని నీజీవితము క్షేత్రములనుండి

స్వయముగ విముక్తినిఁ బడయఁగలదు. అంతరిక స్వార్థమును హృదయక్షేత్రమునుండి వెకలించివైచి తత్ప్రదేశమున నిష్కలమగు విశుద్ధ విశ్వసోదరప్రేమను సుస్థాపిత మొనరించుటచే నీజీవితభారము హాయిగఁ బరిణమింపఁగలదు. హృదయమునందు నిర్మలమగు ప్రేమను గలిగియుండి కార్యము నాచరింపుచుండుటచే నది సుకరము గను, గ్రహేందకరముగను గానరాఁగలదు.

మానస మజ్ఞానముచే తనకయిదుఃఖము నావిర్భవింపఁజేసికొను చున్నది. మానసమే తన్నుఁ దాను దండ్రించుకొనుచున్నది. ఈస్వప్తియం దెవ్వనికిని వ్యర్థముగా నెత్తిపై మిక్కుటమగు బరువు నిడికొని తిగుగుచుండవలసినదిగాఁ గరుణాసింధువగు జగన్నియంత దండనము విధించియుండలేదు. నేను మానవప్రపంచమునఁ గాననగుచున్న భారమును, దత్పరిణామమగు వ్యాకులతయుఁ గేవల మానవేచ్ఛాసంభూతిములే. మస్తిష్కమునకు యథార్థమగు శాసనకర్త బుద్ధి. క్రోధోద్వేగములు బుద్ధిరాజమొక్క సింహాసనము నాక్రమించినంతనే వాని మానసికసామ్రాజ్యమందు రాష్ట్రవిప్లవము కలుగ నారంభింపుచున్నది. ప్రాపంచికవిలాసవినోదములును, నింద్యభౌతికవాంఛలును ముందునడచుచుండ వానిపిరుండనే భారమును, విషాదభయములును బ్రయాణము సాగింపుచున్నవి.

మానవుడా! నీ ప్రకోచినదాని నిపుడు గ్రహించుము. నీవు కోరి
 ఛాది భయముకల దేవతలములనే బంధింపకుండవలయును. నీవు
 నీ వాక నిస్సహాయునిగను, ననాథునిగను భావింపుచున్నను
 నానిలేదు. నీ విప్పటికిని బంధవిమోచనము నంద యోగ్యుడవే.
 ఈ నీయాధునిక దుర్దశ క్రమక్రమముగ సంఘటితమయి
 యున్నది.

నెమ్మది నెమ్మదిగా నీవు మంచిసితికిఁ బ్రాప్తిపడేర్పి
 బుద్ధిని సుస్థాపితమొనరించి, కోరికమును సింహాసనమునుండి
 తలక్రిందుగఁ బడఁద్రోయవచ్చును భోగవిలాసముల గాఢా
 లింగన మొనరించుకొనుటకుఁ బూర్వమే మనుష్యుఁడు కీడు
 నుండి తప్పించుకొనఁ గలుగు చున్నాఁడు. ఒకతూరి భోగ
 విలాసములయం దనురక్తుడయి వానిదాస్యమునకుఁ గడం
 గినవ్యక్తి వానిదుష్పరిణామము ననుభవించి, గ్రహించినపిదపనే
 వానినుండి విమోచనము నందఁగలుగు చున్నాఁడు. కర్తవ్య
 పరాధునితత్వమున కియ్యకొనక పూర్వమే కీడునుండి తప్పించు
 కొనవలయు నను సంకల్పము నిశ్చితమగుచున్నది. కారణ
 మేమనఁ గర్తవ్యపరాధునితను ధరించుటతోడనే స్వార్థ
 సంబంధములగు సమస్తభావములును, రోదనములును, వదకు
 బాతుతనమును వృద్ధయమునుండి కూరమయిపోవుచున్నవి.
 కర్తవ్యపరాధునితత్వమును, బాధ్యతను వివేకపూర్వకముగను,

విశుద్ధప్రేమపురస్కరంబుగను స్వీకరించుటచే వానిభారము బొత్తిగాఁ దగ్గిపోవుచున్నది.

మనుష్యునిభారము కుత్సితభావములవలనను, నింద్య సంకల్పములవలనను, స్వార్థపూర్ణములగు లాలసలచేతిను ద్విగుణముగ గురుతరమును, ననహనీయమును నగుచున్నది. సంకటము నెదుర్కొనుటచేతనే మానవునిశక్తి వర్ధిల్లుచుండును, గావుననే స్నేహమయి యగు ప్రకృతి మానవుని యవసరములలో వివత్తు నొకదానిగా సృజించియున్నది. మానవుని యందు దుర్బలత్వము కాపురము నేయుచుండు కారణముననే వానికిఁ బ్రీతికార్యమును భారమయ్యుగను, గస్తతరముగను నున్నట్లు బోధయగుచుండును. మానవుని దైహిక మానసికదుర్బలత్వము నశింపనిచే వాని యీడుస్థితి దూరము కానేరదు. మానవుడా! కార్యములు కఠినములుగను, భారములుగను గాననగునట్టి దుస్థితి నీకుఁ దలస్థించినంత మాత్రమున విచారపరీతచిత్తుఁడవు కావలదు, నిరంతరము హర్షింపుచునే యుండుము. అట్లుంటివేని నీకు శీఘ్రకాలమందే భారమునుండి విముక్తి నందుటకును, స్వశక్తిని, స్వబుద్ధిని వికసింపఁ జేసికొనుటకును దగిన మంచితరుణము లభింపఁగలదు. బుద్ధిబలముచే సాధింపఁబడని మహాకార్య మీశ్వరసృష్టి యందు లేదు. ప్రేమతత్త్వమును బరిశ్రాంతమొనరింప నమర

మగు శక్తియు నీభూమండలమున గానరాదు. కష్టములను గూర్చి చింతించుట విడిచివేయుము. నీ సమీపమందుగల భద్రమానవుల జీవితములఁగూర్చి నిత్యము విచారించుచుండుము.

ఒక విశాలమగు కుటుంబముగల స్త్రీ తన సీమాప్యముల మాసికవేతనముచే మిక్కిలి కష్టముతో నా పరివారమునంతయు నెటులో పోషింపుచున్నది. ఆయమ్మ తనయింటి మలిస వస్త్రముల నన్నింటి దానే స్వయముగ నుతుకుకొనుచున్నది. ఆమెయే వ్యాధిగ్రస్తులగు నిరుగుపొరుగువారి సేవాశుశ్రూషయు సలుపుచున్నది. ఇట్లుండియు నామె ఋణ మను పెను భూతమునుండియు, నిరాశ యను భయంకరపితాచమునుండియు సురక్షితముగనే యుండుచున్నది. ఆతల్లి సూర్యోదయ మాదిగ సూర్యాస్తమయము దనుక ప్రభులచిత్తయి తన నమస్తకార్యముల నిర్వహించుకొనుచు, బరులకు టెరువెట్టుకొనుటను నీచముగఁ దలంపుచుండును. ఆమె స్వార్థశూన్య యగుటచే నదా భయవివాదములనుండి దూరముగనే యుండుచున్నది. నేను పడలసౌఖ్యమునకుఁ గారణభూతమయి యుంటినిగదా యని తలపోయుచు నామె నిత్యము హర్షింపుచుండును. ఆమె గృహశృత్యములనుండి స్వల్పమగు నవకాశమును బడసినను నిరుద్యోగముగఁ గూర్చుండ నొల్లదు.

లోకమందలి మూఢులవలె సెలవులయందు, వ్యర్థముగాఁ గాలమును గడపుటకును, నాటకములను, వినోదములను, వింతలను జూచుటకును నమ్మఁజేయుట కామె సిద్ధపడదు. గృహ కృత్యములనుండియు, వ్యయములనుండియు నేమాత్ర మవ కాశము లభించినను జ్ఞానవతి యగు నామె విలాసవతులతో స్నేహ మొనఁగించుటకును, గౌరీత్సౌరీత్తదుస్తులను వెలకుఁ దీసి కొని సోల్లాసముగ ధరించుటకును, విద్యావివేకములులేని స్త్రీలు లోకాభిరామాదులము పేరిట నిత్యము సలుపుచుండు పరిసంగములఁ బాల్గొనుటకును, సంగీతసభల కేగుటకును మాన సమందయిన సంగీతకళల నొల్లదు. ఆవిదుషీమణి యిట్టి వ్యర్థ వినోదములచే గృహస్థజీవితమునకు వాటిల్లు కష్టనష్టములను, గౌరవహానిని బాగుగా గుర్తించియున్నది. ఆయమ్మ నిజపరి వారముయొక్క సామాన్యకార్యమునయిన నాచరింపవలసి వచ్చినపుడు మిక్కిలి శ్రద్ధను, దృఢసంకల్పమును, సచేత ధ్యానమును గలిగియుండుచుండును. ఆమె నిర్లక్ష్యమును శబ్దమును గాలసర్పముకంటెఁ గడు భయంకరమయినదానిగాఁ జూచుచుండును. ఇన్ని యొనరింపుచు నామె స్వప్నములను స్వార్థమును దరిఁజేరనీయ నొల్లదు. కావుననే నిరంతరము బ్రహ్మానందమున వెలయుచుండును. ఆనందమును, స్వార్థ ల్యాగమును జంద్రచంద్రికలవలె నవిచ్చిన్న బాంధవ్యమును

గలిగియున్నవి. సున్నేవాము ముందు మాటానైనతగర్తవ్య భారమేని తల వాల్చుచుండుటయు దాశ్చర్యములేదు.

చదువరీ! భారమును తగ్గించుకొనుప్రక్రియనుం దారి తేరిన వినుషీమణిచారిత్రము నాలకించితివి. తన యవసరముల నన్నింటిఁ గడుపుకొనుట కావశ్యకమగు ధనముకంటె విపులైశ్చర్యమును గలిగియున్న మఱియొక వనితాచారిత్రము నాకర్ణింపుము. ఈమె విశేషమగు సంపదను గలిగియుండియు నిరంతరము విలాసపూర్వకముగ జీవయాత్రను సాగింపుచుండును, కాని సాంఘికములగు నవసరముల నిమిత్తమును, దేశహిత సంబంధములగు తగర్తవ్యముల నిర్వహించుటకును, నీమియొక్క కొంతనమయమును, ద్రవ్యమును, విలాసములును వ్యయమగుచుండును. లోకోపకార పరతంత్రములగు నిట్టికార్యముల భక్తివిశ్వాసములతోడను, విశుద్ధ ప్రేమానురాగములతోడను నిర్వహింపవలసియుండ నీయమ్మ నదా వీనినుండి తప్పించుకొనుటకు యత్నింపుచు మనోభీష్టము సిద్ధింపనిహేతువుచే నిరంతరము దెండమునఁ బెద్దగఁ గుందుచుండును. ఈరీతి వ్యాకులతచే నీ స్త్రీ నదా తనసౌఖ్యానందముల నశింపఁజేసికొనుచుఁ దన జీవితమును, గర్తవ్యములను గణనతమములుగఁ జేసికొనుచుండును. హర్షమును, నిస్సార్థమును నమీషబాంధవ్యమును గలిగియున్నచందమున నీ స్వార్థాసంతోషములను బరస్పరముగ

నవినాభావసంబంధమును గలిగియున్నవి. ఆత్మస్నేహము కర్తవ్యము నానందమయముగఁ జేసివేయుచుండును. గృహిణుల నీరెండు దృష్టాంతములను బోలునట్టి యుదాహరణము లెన్నియో జీవితకాలమందు లభింపఁగలవు.

పాశకుడా! నేను నుడివియున్న క్రిలచారిత్రములం దెయ్యది కష్టగ్రస్తమో నుడువఁగలవా? వారి యుభయుల యొక్క సిద్ధియు విపదగ్రస్తమును, దుఃఖమయమును గాదనియే నుడువవచ్చును. స్వార్థమును, శ్రేమయు వారి జీవితకర్తవ్యములఁ బ్రవేశించుటనుబట్టియే వా రానందమయులుగను, దుఃఖమయులుగను నుండుచుండిరి. వారి సుఖదుఃఖములకు మూలకారణము వారి మనోభావమే కాని వ్యవస్థ యంతమాత్రమును గానేరదు. ఎవఁడేని యొకమనుష్యుడు ధర్మశాస్త్రమునుగాని, మతి యేదేని యొక తాంత్రికవిద్యనుగాని నేర్వఁ గడంగుచు, "నామీద భార్యను, గుటుంబమును బోషింపవలసిన భారమే లేకున్న నే నొక మహత్తరకార్యమును నిర్వహించియుండెడివాఁడను. నా కిప్పుడు కల జ్ఞానమే తొలుతయుండియున్నచో వివాహమే చేసికొనియుండువాఁడను గాను." అని వచింపుచుండును. అట్టిమనుష్యుండు నేటివర్తమాంతము నుబుద్ధియొక్క బహు వికారమగు ముకమార్గమును జూచియే యుండలేదనియు, మహత్తరమగు కార్యము నాచరింపఁదగు

యోగ్యత వానియం దేమాత్రమును లేదనియు మనము గ్రహింప వలసియున్నది. ఎవఁడని యొకమనుష్యుని వృద్ధుమందు మానవజాతియెడ విశేషమగు ప్రేమ యున్నచో, వాఁగు మానవులనిమిత్తము కల్యాణదాయకమగు నొకమహాకార్యము నాచరింప నభిలషించినచో, దనస్థితి యెట్లున్నను నిస్సంజేహచిత్తుడయి, తత్తదమే తన వృద్ధయంతరాళమునఁ గల యపారమగు ప్రేమను గార్యరూపమునఁ బ్రకటించియే తీరును. ఆప్రేమభావముచే వాని వాసస్థానమంతయు నిండి నిబిడీకృతమయి యుండఁగలదు. వానిస్వార్థశూన్య మగు ప్రేమయొక్క పరిశుద్ధసున్నిగ్ధ సౌందర్యశాంతియు, మాధుర్యమును వారెట కరిగిన నట కేగుచు నచ్చటివారి వృద్ధయములకు సౌఖ్యానందములఁ బ్రసాదింపుచుఁ బ్రతివస్తువును సంస్కరింపఁగలదు. బాహ్యమునకు వెల్లడింపఁబడుచు గృహమందును, వృద్ధయమందును లేనట్టి ప్రేమకేవల మహాంకారమనఁ బడుచున్నది. కపట ప్రేమనే బుద్ధిమంతులు గర్వ మనుచున్నారు. అనేకులగు మతిప్రచారకుల గృహము లానందశూన్యములయి, బాల బాలికలకు సముచిత పోషణ సంస్కరణముల నొసంగలేనట్టి హీనస్థితియం దుండుచున్నవి. ఆ ధర్మోపదేశకులు పగులకు గృహముల సౌఖ్యానందమయములుగ నుంచుకొను విభావమును గూర్చి యుపదేశింపుచుం

దురు. కాని తమగృహముల హీనస్థితిని గుఱించి విచారించ
నొల్లరు. కావున వారు ప్రపంచమును మోసగింపుచు, దుః
కాత్మ్యవంచకత్వమునకు నయిత మొడిగట్టుచున్నారు. వారు
గృహములను విడిచి పర్యటనముసలుపు శ్రమను సహించ
గలిగినంత నూత్రమున ధర్మోపదేశమున కర్హత తమకుఁ గలి
గినదని భావింపుచున్నారు. ఆత్మదోషములగు నిట్టి మనుష్యులు
స్వయంకృతాపరాధ కల్పితములగు కష్టములనే పవిత్రమగు
ధార్మికభావముగ భావించి, ఆబధువును నెత్తిపై నిడుకొని
ప్రపంచమం దంతట సంచరింపుచున్నారు. మహాపురుషుఁడే
మహాకార్యము నొనరింప నమర్థుఁడు. అతఁడా కార్యము
యొక్క తత్త్వమును సాంగముగ గ్రహించి, తద్రహస్యముల
స్పష్టముగ వెల్లడింపఁగలిగి నపుడు తానేదేశమందున్నను, నట్టి
స్థితియందును దనసమున్నత కర్తవ్యము నవశ్యముగా సాధింపఁ
గలుగుచున్నాఁడు.

మానవుఁడా! నీవు మానవజాతీయ కల్యాణార్థమును
లోకోపకారము నిమిత్తమును విచారాయ త్చిత్తుఁడ వగు
చుంటివేది? తొలుత నీగృహమం దుపకారతత్త్వమును సార్థక
మొనరింపుము. నీవు నీయొక్కయు, నీభార్యయొక్కయు, బాల
బాలికలయొక్కయు, లేదితరకుటుంబ సభ్యులయొక్కయు,
నిరుగు పొరుగువారియొక్కయు సాహాయ్యమొనరింపుము.

మోసగింపఁబడకుము. మోసగింపకుము. నీవు వాస్తవికముగు భక్తి ప్రపుచ్చముగు హృదయముతో నీ సామీప్యమున నివసించువానియొక్కయు, నీకంటఁ బిన్నులయొక్కయు మేలు గావించునంతపర్యంతము దూరమునల దదివసించువారి యొక్కయు, గురుజనులయొక్కయు హితమును గానింపఁ జాలవు. "Charity begins at home" దానము గృహము నుండి ప్రారంభ మగు ననియెడి యీ యాంగ్లా రోమీ క్రి నైనంద గృహమున సార్థకమగుచున్నది.

ఒకానొక మనుష్యుడు తనజీవితముయొక్క విశేషకాల మును భోగవిలాసములందును, నింద్యమగు విషయసేవన మందును వినియోగించి యుండినచో, బ్రీకృతిసిద్ధాంతము ననుసరించి కల్యాణమునిమిత్త మతఁడు విశేషమగుభారముచేతను, గవ్వనవ్వుల వలనను బాధింపఁ బడవలసియుండును. కారణ మేమన విషయలోలుడు, ఇందిమిడుదానుడు తా నాచరించి యుండిన సమస్త దుష్కృతములయొక్క వేదనలచే వ్యధ నొంది, వేసారి పాపము భయంకరదుఃఖదాయకమయినదని గ్రహించినగాని విషయవికారవరతంత్రముగు దుష్టవాతావరణమును విసర్జించి, పరిష్కృత జీవితోత్తమమార్గము ననుసరించుటకు సంసిద్ధుడు కాఁజాలడు. వాడు స్వయంకృతాపరాధ సముద్భవములగు కష్టముల నీశ్వరదత్తము లనియు,

గర్భదండనమనియు, బుద్ధ్యవదార్థమనియు, బరజనకల్పితమనియు భావింపుచున్నంత పర్యంతము తనమాధ్యమును విస్తరింపఁ జేసికొనుచు, భారమును వృద్ధిగావించుకొనుచు, దనకష్టములను, దుఃఖములను బెంపొందింపఁ జేసికొనుచునే యుండఁగలఁడు. వాఁడు తా ననుభవింపుచున్న దుఃఖము స్వయంకృతాపరాధఫలితమని స్పష్టముగా గ్రహించునంతాక యుద్ధరింపఁ బడఁజాలఁడు. దుఃఖోత్పత్తికి వాస్తవికమగు కారణము స్వయంకల్పితపాపమని గుర్తించు మనుజుఁ డాత్మదోషముల యెడ దయార్ద్రహృదయుఁడయి, సమస్వభావియై వర్తింపక స్వయంకృత దుష్టకార్యమునకుఁ దనకుఁ దానే దండనము విధించుకొనుచు, బాపవిమోచనోపాయము నన్వేషింపుచుండఁగలఁడు. ఆత్మదోషములఁ బరిశోధించుకొన మనుష్యుఁడు జ్ఞాననేత్రమును విప్పినంతనే వాని ప్రతిభావమును, గాఢ్యమును దజ్జీవితమందిరనిర్మాణమున కావశ్యకములగు వివిధోపకరణములయి వాని యాధ్యాత్మికశక్తిని వర్ధిలఁ జేయఁగలవు. తన్ములమున నలఁడు పూర్వకృతములగు పాపములకు నిష్క్రమిని బడసి భవిష్యజ్జీవిత కర్తవ్యములఁ గడుసావధాన తతో నిర్వహించ నన్నాచము లొనరించుకొను చుండఁగలఁడు.

దుఃఖదాయకమగు భారమును మనము మనయందు విశుద్ధప్రేమ వివేకముల సూక్ష్మత యున్నంతవఱకే ప్రశాంత హృదయముతో విధిగ ననుభవించ వలసియుండును.

ఆనందప్రాసాదము తీవ్రతరక్షేత్రములయొక్కయు,
 గాఢాభిమానముయొక్కయు బాహ్యప్రాకారములకు లోపల
 వెలయుచున్నది. ఆనందమందిరమునఁ బ్రవేశింప నభిల
 షించు యాత్రికుఁ డీయభిమానక్షేత్రప్రాకారముల నతిక్రమిం
 చి చనవలసియుండును. ఆ బాహ్య ప్రాకారద్వారములందు
 యాత్రికుఁ డాకీంఠకాలము వేచియుండవలసి వచ్చును. ఆ
 ప్రయాణికుఁ డా ప్రాకారములనే యానందమందిరముగ భ్ర
 మించునంతదాక యచటనే నిలిచిపోవలసియుండును. ఆ క్షణిక
 మగు భ్రాంతి తొలంగినంతనే వాఁడు నిరాటంకముగ నానంద
 నిశేతనము నుద్దేశించి యొక్కొకప్రాకారమును దాటి యరుగ
 వచ్చును. మనుష్యుఁ డంతవర్తంతము లేన్నదాను మిక్కుట
 ముగఁ బ్రేమించుకొనుచు దయఁజూచుచునుండునో, ఎంతదాక
 గతజన్మకర్మయొక్క పవిత్రఫలముగ దుఃఖమును భావింపు
 చుండునో, అంతవఱకు దుఃఖమునుండి విమోచనము నందలేడు.
 అతఁ డాత్మలాలసమును విడిచివుచ్చి, దానియొడ నిరసనభావ
 మును గలిగియుండి దుఃఖములు కేవలమార్గములయి యున్న
 దియు, మనోరథములు, ఫలితములునయి యున్నదియు గ్రహించి
 నంతఁ బ్రసమానసమును, భావములను బరిశుద్ధమొనరించు
 కొని యా బాహ్యప్రాకారద్వారములలోనుండి నిరాఘాట
 ముగా శాంతినిశేతనమును బ్రవేశింపఁ గలుగుచున్నాఁడు.

క్షేత్ర మపూర్ణత్వముచుండి కలుగుచున్నదా లేక పూర్ణత్వము నుండియా? ఇయ్యది అపరిపక్వతయొక్క చిహ్నమా లేక పరిపక్వతయొక్క లక్షణమా? యని దీర్ఘముగా విచారించుట చే దుఃఖవిమోచనోపాయము గోచరింపఁ గలదు. దుఃఖ మపూర్ణత్వలక్షణము; అపరిపక్వతయొక్క ఫలితము. దుఃఖోదయమునకు ముఖ్యకారణ మప్రిపేక్షబడుటయే తడవుగా దూరమొనరింపఁబడఁగలదు కావున మనము విశ్రాంతినిబొందు తీవ్రతరక్షేత్రములలోనుండియు, శాంతినిబొందు ము నిర్జనతయందుండియు నదుగవలసియున్న దనుట సత్యము. దుఃఖతుడగు వ్యక్తి, తాను కల్యాణార్థ .. దుఃఖవరంపరలలో నుండి ప్రయాణము సాగింపవలసియుండు. కాని నిలిచియుండరా దను హెచ్చరికను ముఖ్యముగా స్మృతియాదిజ్ఞానవలయును. క్షేత్రము ద్వారము. అది నానస్థానము కాదు. నిర్జనత మార్గమే కాని నిర్దిష్టప్రదేశము కాదు. ఈవిధముగఁ దనయాత్మను సమాప్తము గావించు వ్యక్తి దుఃఖశూన్యమును, దివ్యానందమయమును నగు విశ్రాంతిని బడయఁ గలుగుచున్నాడు.

భారము కొంచెముకొంచెముగా సంచితమయి వర్ధిల్లుచున్నది. ఇద్దాని గురుత్వము మానవునకు గోచరింపరానంతటి నూత్నముగ నెమ్మది నెమ్మదిగా నృద్ధి నందుచుండును. భావశూన్యమగు నుద్వేగము, ప్రగాఢమగు నాత్మన్నేహము, అంధవాస

నోత్పత్తి, చీటికిమాటికి నిష్పభోగములచేఁ దుష్టినందుట, అప
విత్రభావప్రాదుర్భావము, కటుభావణను, మాధ్యము
మొదలగు సగణ్యములగు దోషములయొక్క సాపసంచయ
భారము, దుఃఖదాయకమును, దుర్భరమును నగుచుండును.
ప్రాసంభమునం దొకింతకాలము దనుక భారము కష్టము
నొసంగజాలదు, కాని యది యనుదినము వృద్ధి నందుచుం
డును. ఒకానొకదిఁమున స్వార్థముయొక్క దుష్ఫలము లవశ్య
భోక్తవ్యములయి జీవితమును నప్రపజచి హృదయమునకుఁ
దీరని దుఃఖము నొదవింపుచుఁ దద్భారము నసహనీయమొన
రించివేయును. ఇట్టితరుణము సమీపించినపుడు దుఃఖతుల
తనస్థితిని గుర్తించి తనభారమును దూర మొనరించుకొనుటకు
యథోచితమగు నుపాయము నన్వేషింపవలయును. వాని కట్టి
యుపాయము లభించినచో సముచితరీతి జీవితమును గడుపుట
కావశ్యకములగు వివేకమును, బాధిశుద్ధ్యమును, బ్రేమయు
సంప్రాప్తింపఁ గలవు.

తనపూర్వచారిత్రమును బరివర్తన మొనరించుకొను
టచే మానవునిజీవితభారమంతయు నశించిపోవ వాని సమ
యము శాంతయుతముగఁ గడవఁగలదు. వాడు సానందచిత్తుఁ
డయితనకర్తవ్యముల నిర్వహించుకొనుచుండఁగలఁడు, ఈరీతిగఁ

బాపభారమును దగ్గింపుకొనుచుండు మనుష్యుఁ డాత్మవిజయమును సంపాదించి చిరజ్ఞాంః సౌఖ్యము ననుభవింపుచుండఁ గలఁడు.

సంఘమ ప్రకరణము.

గుప్తాత్మసమర్పణము.

స్వర్ణము మన నల్లెనలను, లోపలను పిడ్డమానమయి యుండి మూఢులమయి దానికయి స్థానస్థానములం దస్త్రే పింపుచుంటి మేమి? నకలసద్గుణములకుఁ బునాది వినయము. పునాదిని సంపూర్ణధ్యానముతో దృఢతరముగ నిర్మించినచో భవననిర్మాణముయొక్క ప్రాశస్త్యప్రాశస్త్యములను గూర్చి సందేహింపఁ బనియుండదు. — బేలీ.

ని వేమతము నవలంబించినవాఁడ వయి యున్నను సత్యమునుండి దూరముగ నుండఁ జాలవు. సత్యముయొక్క దివ్యజ్యోతి ప్రతిమానవునియందు జేదీవ్యమానముగ వెలుంగుచున్నది. అయ్యది బాహ్యవస్తువులందుఁ బ్రకటిభూతము కాజాలదు. ఇది నిశ్చయము. — బొనింగు.

ర్యాగముచే నుపలబ్ధియు, లోభముచే హానియుఁ గలుగు నను విషయమును జనసామాన్యము నులభముగ విశ్వ

సింహజాలదు. సద్గుణమును సముపార్జించు నిమిత్తము దుర్గుణమునకు హానినిఁ గలుగఁజేయవలసి యుండును. ప్రతిసుకృతమును సంపాదించుటకు భోగవిలాసము నాహుతిఁ గావింపవలసి యుండును. మహాపురుషు లగుటకుఁ దొలుత మానవులు స్వార్థత్వాగమొనరించు టావశ్యకము. పరమసత్యముయొక్క విశాలమార్గమున ముఁ దకుగిడుచున్న కొలఁదియు, మనము సత్యర మసత్యమును, దోషపుంజములను విసర్జింపవలసిన సారల మగుచున్నారము.

నూతనవస్తుభారణమునకుఁ బూర్వము జర్జరాంబర పరిత్యాగ మావశ్యక మగుచున్నది. ఆదియేరీతి సత్యాన్వేషణ పరతంత్రుఁడు కాఁగోరు మనుష్యుఁ డసత్యమును సంపూర్ణముగ బహిష్కరించు టగత్యము. వనపాలకుఁడు (తోట మాలి) పువ్వువాటికయందు మొలచియున్న గడ్డిగాదరిను ద్రీవిక్వి క్రిశ్లఁబెట్టి ప్రయోజనకరములగు వృక్షముల కాహారము (ఎరువు) గ నొసంగుచున్నాఁడు. ఇదియేచందమున బుద్ధి వృక్షము సయితము కలుపుగాఁ దీయఁబడుచున్న దుర్గుణములను ఎరువును స్వీయపోషణమునకయి స్వీకరింపుచున్నది. ప్రయోజనమునా బడయుట కాత్మసమర్పణ మవసరము. సత్యజీవితము — ఆనందమయజీవితము — శాంతిమయజీవితము — ఉద్వేగశ్లేశభూన్యమగు జీవితము — శేవల మాత్మో

త్సర్గమువలననే సంప్రాప్తమగుచున్నది. మనుష్యజీవితధ్యేయ మగు పవిత్రజీవితము మనకు బాహ్యపదార్థములయొక్క బలి దానముచే లభింపజాలదు. అయ్యది యాత్మబోధములను, వికారములను నుత్సర్గ మొనరించుటవలననే లభింపుచున్నది; కారణ మేమన నీ యాంతరికవికారములే మానవజీవితమున మర్భరదుఃఖవరంపరల నావిర్భవింపఁ జేయుచున్నవి. కల్యాణ ప్రాప్తికి మేలునా, సత్యమును, బలిదానమొనరింప నవసరము లేదు. అసత్యమును, గీడును బరిత్యాగ మొనర్చవలసి యుండును. ఈ కారణముచే నాత్మోత్సర్గమువలన నపారమగు లాభమే ప్రాప్తించును గాని హాని కలుగనేరదు. ప్రారంభ కాలము మత్సర్గము మిక్కిలిప్రయానకరముగఁ గానవచ్చును. మనుష్యుడు స్వార్థకారణమున భ్రమాంధకారమునఁ బడి యుండుటయే దీనికి ముఖ్యహేతువు. ఒకమానవుని ప్రకృతి యుండుండి స్వార్థాంశమునఁ దొలగించుటచే స్వాభావిక నియమముచే నాని కవశ్యము బాధ కలుగఁగలదు.

సుకాపాయి మద్యపానమును వినర్జింప సంకల్పించి నంతనే తీవ్రతరమగు క్షేతము ననుభవింపఁ గడంగుచున్నాడు. దుర్వ్యసనమున కభ్యస్తఁ డయియున్న వ్యక్తి, దానిని వినర్జించుట కెంతయో శప్తము ననుభవింపవలసి యుండును. అతఁడు తనదుర్వృత్తిని బహిష్కరింపుచు లోకోత్తరమగు

బ్రహ్మనందమును విసర్జింపుచుంటిని గదా యని విచారించుచుండును. కాని యతఁడు దుర్వ్యసన బహిష్కరణప్రయత్నమునందు విజయము నందినంతయు మధ్యమును బాసమొనరింపవలయు ననియెడి వాసిప్రగాఢాభిలాష నశించును; నాని మానసము ప్రశాంతియు, నప్రమిత్తమును, సచేతనమును గాఁగలడు. అపు డతఁడు తనపాశవికసంఘలను, స్వాధ్యాంధవిశ్వాసమును బహిష్కరించివేయుటచేఁ దన కపారమగు ప్రయోజనము కలిగివలె గ్రహించి యనువాదకరదర్శితనృపదయుఁడు కాఁగలడు. అతఁడా దుర్వ్యసన పరిత్యాగముచేఁ గోల్పోయిన దెనియు లేదు, తన ప్రాణాంతకముగు శత్రువును సంహరించినాడు. వ్యసనము మాననశీలపితమగు దాశోయమును సంపాదించినర్థమయినది కాదు. అది సత్వరపరిత్యాజ్యము. వ్యసనముచే మానవుని జీవితశాంతి తొలంగును; ఆధ్యాత్మికశక్తియు దివ్యనందమును నదృశ్యము లయిపోవును. సదాచారములవలనను, ఆత్మగమనముచేతను గలుగు సత్యమగు ప్రయోజనము మహత్తరమయినది. ఆమహత్తరమగు ప్రయోజనము జీవితాభ్యుదయమున కత్యంతావేక్షణీయమయినది. వ్యసనమును గాఢాలింగన మొనరించుకొనుచున్నంత పర్యంతము తద్వియోగము మనుష్యున కసహనీయమగు వేదనము నావిర్భూత మొనరించును. దృఢసంకల్పబలముచే మహాపురుషుల హితోపదేశవాక్యముల నాలించి వ్యసన

నమును బరిత్యజించివైచినపిమ్మట కలుగు నసాధరణముగు
లాభమును జూచుకొని యెంతటిమూఁడుఁడయిన హర్షింపఁ
గలఁడు. కావున మానవులెల్లరు దూరదృష్టియుతులయి,
దుర్వ్యసనములను గాలనర్పములకంటె భయంకరము లని
గ్రహించి వెనుకాడక శిఘ్రమే పరిత్యజించివైచినచోఁ
దమ్ముఁ దాము సంరక్షించుకొనినవార లగుదురు. దుర్వ్యసన
బహిష్కరణమే మోక్షప్రథమసోపానము.

సమస్తవిధములగు వాస్తవికాత్మసమర్పణములయొక్క
స్థితే యిదియే. సమస్తవిధములగు నాత్మోత్సర్గములు ప్రారంభ
మందును, బూర్తయగు పర్యంతమును దుఃఖదాయకములుగ
గోచరింపుచుండును. కావుననే మనుష్యులు కేవల గాంచి భీత
చిత్తులగుచుండురు. స్వార్థమయములగు నధమభోగములను
విషయవాసనలను బహిష్కరించుటయందును, జయించుట
యందును మానవుల కెట్టిహింసయును గలుగఁజాల దన్నరీతి
సామాన్యదృష్టికి గోచరింపుచుండును. భోగవిలాసములను విస
ర్జింప నుపక్రమించు మనుష్యుఁడు చిరకాలసంపాదిత మగు
మధురానందమును గోల్పోవుచున్నవానివలె నపారమగు
వ్యాకులతను, ననంతోషమును బొందుచున్నాఁడు. కీడును
బాంతుటయందు మనుజునకు దుఃఖము కలుగు టనివార్యము.
ఇదియు నత్యంతావశ్యకమే. కారణమేమన మనుష్యుఁడు స్వార్థ

ముయొక్క వివిధవిధానములఁ బరిత్యజించుటచే నత్యంత దుష్ప్రవృత్తముగు నవలంబిత సౌఖ్యప్రయోజనము కలుగుచున్నదని గ్రహింపుచో సౌఖ్యవలబ్ధి వానిఁగి గరముకష్టసాధ్యము కాఁగలదు, కారణ మేమన వాని యాయథార్థ లాభలాభన (స్వార్థాభిలాష) మతీతప్రబలము కాఁగలదు. వివ్రులస్వార్థమున కావాసముగు స్థానమున సౌఖ్య మెట్లుండనేర్చు ?

మనుష్యుఁడు స్వలాభముయొక్కయు, బారితోషికముయొక్కయు నభిలాషచేఁగాక, నవ్వము ననుభవింపఁ గట్టిబద్ధుఁడు కానంతపర్యంతము స్వార్థత్యాగియై పరమానందమును బడయుఁజాలఁడు. మానసముయొక్క యావిధమగు సితియే మానవుని స్వార్థభూన్యునిఁ గావించుచున్నది. తన యిరుగు పొరుగువారి సౌఖ్యార్థ మాత్మలాభమును, స్వప్రయోజనమును నభిలషింపక మానవుఁడు వినయసంపన్నుడయి స్వార్థపూర్ణములగు కార్యములను, స్వభావమును విసర్జించివేయవలయును. కారణ మేమన స్వార్థమునకు సంబంధించిన సమస్త కార్యములును, సత్యవిరుద్ధములును, నయోగ్యములును నయి యుండుచున్నవి. వీనిని సంపూర్ణముగా మానవజాతి నిషేధించుటచే విశ్వ మత్యధికముగ సుందరమును, సౌఖ్యవంతమును గాఁగలదు. మనుష్యజాతి స్వార్థముతోఁబాటు నిజవిలాసములను, వికారములను వేయేల! తుచ్ఛముగు జీవితము నే విడిచి

నేయవలసియుండును. ఇట్లాచరించినను వాస్తవముగ నష్టము ననుభవించు మానవుఁ డీభూమండలమునఁ గలఁడా? కృపణుఁ డు విఫలవైభవవాంఛను బరిత్యజించినచో హాని నొందుటెట్లు? దన్యుఁడు చౌర్యమును వీడినచోఁ బ్రయోజనము నందకుండునా? స్వార్థత్యాగముచే నపారమగు ప్రయోజనమే కలుగుచుండ, నష్టము కలుగుచున్న దని భావించు మూఢునకుఁ గష్టమేల కలుగకుండును? వానికిఁ దటస్థించెడి యాకష్టమే యొకవేళ స్వార్థత్యాగముయొక్క దుష్ఫలితమగు హాని యని దూరదృష్టిలేని మూఢులు భావింపవచ్చును, కాని వాస్తవమున కిది భిన్నము. సత్య మాలోచింప నీపద్ధతియందే యాత్మసమర్పణము కలదు. నష్టముచే లాభ మీరీతిగనే వాటిల్లుచున్నది.

వాస్తవికమగు బలిదానము (ఉత్సర్గము) ఆంతరికమయినది. బాహ్యమునం దదాని కునికి లేదు. ఆయ్యది వృద్ధముయొక్క గంభీరమగు విసేతభావమునుగడి యుత్తేజితమగు నాధ్యాత్మికరహస్యము. ఆత్మోత్సర్గములేకమే మనుష్యుఁడేమియు నేయనేరడు. ఆధ్యాత్మికజ్ఞానప్రసార సమయమందు మానవుఁ డీ యాత్మసమర్పణము మీఁదనే సంపూర్ణముగా నవలంబితుఁడు కావలసి వచ్చుచున్నది. కాని 'యీయాత్మసమర్పణ మేవదార్థములచే నిర్మిత మయినది, ఎవ్వరిముగఁ బ్రయోజన కరమగుచున్నది, ఎచ్చోట నస్వేషింపఁబడి లభిం

వుచున్నది?' అని విచారించుకొంటిమేని యీయాత్మసమర్పణము, స్వార్థమయ భావములందున, కార్యములందున గలుగుచుండు మానవుని దైనికన్యవృత్తిని జయించుటవలననే నిర్మిత మగుచున్నదని స్పష్టపడగలదు.

మానవునకుఁ బరులతోడఁ గలుగుచుండు సామాన్య వ్యవహారములం దీయాత్మసమర్పణము ప్రయోజనకర మగుచున్నది. ఇయ్యది కోలాహలముయొక్కయు, లోభముయొక్కయు గడియందుఁ బ్రాప్తిపు చున్నయది. అంశశిరిణమయొక్క గుఱములును, గుభీరమును నగు నాత్మోత్పర్యములు బహువిధములు. వానిని బడయుటయందు మానవున కవశ్యము బాధ కలుగవచ్చును. కాని యీయాత్మసమర్పణము తెవ్వారినీమిత్రము గావింపఁబడుచున్నచో, వారికిని, గావించువారికిని విశేషమగు నిర్మలానందము నొడఁగూర్పఁగలవు. మహానైపుత్యముగ బలిదానము నపేక్షించు మహత్తరములగు కార్యముల నాచరింప సన్నద్ధులయి యుత్సాహితులయి యుండు మనుష్యులే, తమకు సులభముగ సాధ్యపడునట్టియు, సామాన్యములును నగు నాత్మసమర్పణములను విస్తరింపుచు, వానివైపునకుఁ గన్నెత్తియయిన పీక్షింపకున్నాడు. ఎచ్చోట నప్రదాయకమగుపాపము నెలకొనియుండుచుండునో, మానవుని దుర్బలత్వ మవశ్య మయ్యెడ గలదని

తెలియఁ దగును. మానవుడా! ఎచ్చోట నిన్ను లోభ మధి కముగా బాధింపు చుండునో, అయ్యెడనే నీవు తొలుతఁ బ్రథ మాత్మోత్సర్గమును బ్రారంభింపుము. ఇట్లాచరించుటచే నీకు శాంతిమార్గము లభ్యము కాఁగలదు. నీయందు నెలకొని యుండు కోర్కెమును, నిర్దయయుఁ బ్రధానమగు దోషములు సోదరుడా! నీ వేల నేటిదనుక కోర్కోద్వేగమును, గటువచన ములను, నిర్దయాత్మక భావములను, రాక్షసకర్మలను విడిచి యుండలేదు? నీవు కటువచనములను, నాశ్రమణములను, దోషాచారములను, కృపారాహిత్యమును నిశ్శబ్దముగ సహించుటకును, బ్రత్యవకార మొనరింప కుండుటకును సన్నద్ధుడవు కాఁజాలవా? పరమమాధ్యముయొక్క ముఖ్యలక్షణములగు వీని నన్నింటి బహిష్కరించివైచి వీనికి మాటుగా దయాదాక్షిణ్యములను, బ్రేమానురాగములను లోకముయెడఁ బ్రకటింపఁ జాలవా? ఇట్లానరింపఁ జాలుదుచేసి పరమానంద పద వికిఁ బ్రాప్తింపఁ జేయు గుప్తాత్మసమర్పణముల నిమిత్తమును నీవు సునజ్జితుడవును, యోగ్యుడవును, సన్నద్ధుడవును గాఁగలవు.

నీ స్వభావమందు కోర్కెమును, నిర్దయయు నెలకొని యున్నచో సత్వర మవ్వానిని బహిష్కరించి వేయుము. మానసముయొక్క యిట్టి యనుచితమును, గోరమును, దయా

శూన్యమును నగు ప్రవృత్తులచే నీ కెట్టి లాభమును గలుగ నేరదు. ఇట్టి స్వభావము నీ కనారోగ్యమును, దుఃఖమును, నాధ్యాత్మికాంధకారమును దక్క, మఱెట్టి సౌఖ్యము నొనంగజాలదు. పరులకును వీనిని మించి నీ వేమియుఁ బ్రసాదింపజాలవు. నీవు నిరంతరము "న న్నావ్యక్తి దూషించినాఁడు; లాభుప పటచినాఁడు, హింసించినాఁడు" డని వచింపుచుండువు. ఇంకొకటి నీయాత్మదుర్బలత్వమును వెల్లడించునట్టి యొక నీచ మగు వ్యాజము; నింద్యమగు భీరువృత్తి. ఒకవేళ నారియొక్క దయాశూన్యత నీయెడ దూషితమును, నష్టదాయకమును నగుచో వానిపట్లను సయితము నీదయావిహీనత కలుషితమును, హానికరమును గాఁగలదు. ఎవఁడేని యొకమనుష్యుఁడు నీయెడఁ గరుణాశూన్యఁడయి వర్తించి దుష్టనీతిని వెల్లడింపుచో నీవును వానివలె భ్రష్టుఁడవయి తిరిగి వానిపట్ల రాక్షసముగ నల వర్తించున్నాఁడవు? అపకార మొనరించిన వానియెడ విశేషమగు నపకారమును వెల్లడించి నీ వేల నీతిమంతుఁడ వయి నీ యాధ్యాత్మికశక్తిని వృద్ధిగావించుకొన సిద్ధుఁడవు గాకున్నాఁడవు? జలపరీవాహము మఱికొంత జలభాగము తనతోఁ జేరుటచే వృద్ధిసంపన్నుడైనాని క్షీణింపనేరదు. రాక్షసత్వముచే దయాశూన్యత న్యూనము కాఁజాలదు. అన్నిచే నన్నిజల్లారు పెట్టు? కోర్కెముచే గోర్కె మువళమింప నొల్లదు.

కడుగాశూన్యతను, గోధమును బరిత్యజింపుము. పర
స్పరశిలాసంఘర్షణముననే యగ్నిస్ఫులింగము లుజయింపును
న్నవి. కరతలద్వయ మేకీభవించుటవలననే చవ్వుటలద్వనికలుగ
బడుచున్నది. అదియేనీతి గోధః ౩ గోధముతో నై క్షమం
దినపుడే వర్ణిల్లునుగాని, కోపము ప్రేమచే ముట్టడింపఁ బడినపుడు
వృద్ధిపందనరక యొక్కసారిగ నుపశమింపఁగలదు. కావున
నాయనా! నీయెడ నెవఁడేని కుద్ధుడగుచున్నచో నీవును మూ
ఢుడవయి కోపమును పెండ్లక పరునికోపమునకుఁ నిన్నుఁ బాతు
నిఁ గావించిన దోష మేమి నీయందుఁగలదో ప్రశాంతహృదయ
ముతో నన్వేషించుకొనుము. కుద్ధుడు తనహృదయాంతరాళ
మున జనించిన గోధానలమున కాహుతి యగుచుండ నీ వేల
వానిని కోప మను మంటయందుఁ బడఁద్రోసి వానివలె నీ మం
దభాగ్యుడవు కాఁగోరుచున్నాడవు? గోధమును దయార్థి
హృదయఁడవయి శ్రమించును. ఇట్టి యవసరములందు శాంత
మును, తూరిని, దయాశుత్వమును గలిగియుండి నిన్ను దూషిం
పుచు నీయెడఁ గోధమును బ్రకటించువారిని శ్రమించి వారిపై
నకృతిమమగు కృపారసమును వెదజల్లుము. వారి కోపతా
పము తత్క్షణమే చల్లారిపోఁగలదు. నీవాకవేళ స్వభావముగా
నధీరుడవును, ముక్కోపియు నయియున్నచో నధీరత్వమును,
బహిష్కరించునట్టి యాత్మసమర్పణపాతము నభ్యసించుము.
నీచిత్తము ధీరత్వమును గోల్పోవుచున్నపుడెల్ల శాంతస్వభావ

ముతో నాయధీరత్వము నణచివేయుము. ఆధైర్యముయొక్క నిర్దయాధికారమునకు వశుడవుగాక దానిని జయింప దృఢ సంకల్ప మొనరించుకొనుము. ఆధైర్యమును క్షణమాత్రాకాలమేని నీదేహమందిరమునఁ బ్రవేశింపనీయుటయు, పరులమాధ్యమునుగూర్చియు, దోషములను గుఱించియు నీవు మోసగింపఁబడవలదు. పరులు నిన్ను నిందించినను, హింసించినను, గుపితునొనరింప యత్నించినను, రెచ్చగొట్టినను ధైర్యమును, శాంతమును విసర్జింపవలదు. ఏదోషమును దూర మొనరించుట కయి యాధైర్య ముదయింపుచున్నదో, యాదోషమునే యది వృద్ధిగావింపుచుండును. ఆధైర్యమును, జడచిడ మనుటయు దుర్బలత్వముయొక్కయు నయోగ్యతయొక్కయు ముఖ్య లక్షణములు. వీనిచే నీకును, నీ పొడుగువారికిని విశ్రాంతియు, శాంతియు, సౌఖ్యమును లభింపఁజాలవు, మీదుమిక్కిలిపైన్యమును, దుర్భాగ్యమును దుఃఖమును లభింపఁగలవు. నీయొక్క యాధైర్యముచేఁ బరుల కోమలవృద్ధయముల సంక్షోభము కలుగుచున్నయది. నీకును దీరనిహాని సంభవింపుచున్నది.

సాహసములేని వ్యక్తి సత్యమగు బ్రహ్మసందేహమును బొత్తిగా ననుభవింపఁ జాలడు, కారణ మేమన వాడు నదాదుఃఖితుడయి, వ్యాకులవృద్ధయై యుండుచుండును. వాడు మానవజీవితాభ్యుదయమున కత్యంతావశ్యకమగు

అధైర్యముయొక్క ప్రశస్త ప్రశాంత ప్రవిమల సౌందర్యము నుండియు, దదనాతమానుర్యమునుండియు ననభిజ్ఞుడయి యుండుచుండును. వాని మానసమునకు విశ్రాంతి నొసంగుటకయి శాంతి వానిదరి జేరనొల్లదు.

అధైర్యము బలిదాన మొనరింపబడునందాక మానవున కానంద మిసుమంతయు లభ్యము కానేరదు. ఈయాత్మ సమర్పణముచే సహిష్ణుతి విక్రీలి వర్ధిల్లును, త్వాంతి యలవడును. అప్పుడు నూతనమగు నమృన్వభావము నిస్సంపబడగలదు. అధైర్యమును, గోధమను దూరమొనరింపఁ బడి స్వార్థత్వాగముయొక్క వేడికడఁ బ్రిష్టరిల్లుచున్న బలిదానమును ప్రచండాగ్నిజ్వాలల కాహతి గావింపబడుటచే మానవుడు సబలమును, సుస్థిరమును, బ్రశాంతమును నగు మానసముయొక్క యానందము ననుభవింపఁ గలుగుచున్నాడు.

బాహ్యమునకు దోషశూన్యములుగఁ గాననగుచు మానవులచే నేవింపబడుచున్న చిన్నిచిన్ని స్వార్థపూర్ణములగు విలాసము లెన్నియో కలవు. విలాస మెట్టిదయిన దానియందు స్వార్థము లవలేకయు మిశ్రమమయియున్నను దప్తక హానికరమే కాగలదు. ఇట్టి భోగవిలాసములకుఁ జిటికిమాటికిఁ జిక్కుచుండుటచే నెట్టి భయంకరమగు నష్టము వాటిల్లు చున్నది యు జనసామాన్యము గ్రహింపకున్నది. మానవునియందు దైవి

కమును, బాశవికమును నగుకొండుశక్తు లుండుచున్నవి. పాశవికశక్తి నశించినపుడే మానవునియందుఁ గల దైవికశక్తి వృద్ధియగుచుండును. ఇంద్రియములకుఁ గల్పితసౌఖ్యము గల్గించునట్టి విలాసములు బాహ్యమున కెంత నిర్దోషములుగ నున్నను, అవి మానవుని సత్యమునుండియు, నానందమునుండియు దూరముగా నీడ్చివేయును. మనుష్యుఁడు పాశవికసౌఖ్యములచేఁడన యింద్రియములకుఁ దుష్టిని గూర్చుచున్నకొలదియు వానియింద్రియములు చంచలములును, బ్రబలములును నగుచుండఁగలవు. మానవుఁడీ సామాన్యములగు బాహ్యవిలాసములను విసర్జింపనంతపర్యంతము విలాసమయజీవితముచేఁదా నెంతబలమును, హర్షమును, సదాచారమును, బవిత్రభావమును నప్తమొనరించుకొని యుండినదియు స్పష్టముగా గుర్తింపజాలఁడు. స్వార్థమయములగు భోగవిలాసముల సంపూర్ణముగా బహిష్కరింపజాలని మనుష్యుఁడు పవిత్రానందమును ననుభవింపనేరఁడు.

ఈయాత్మస్నేహమువలనను, నింద్రియలోలత్వముచేతను మానవుఁడు తన్ను దానే పఠితుని గావించుకొనుచున్నాఁడు, మఱియు నాత్మగౌరవమును నప్తమొనరించుకొనుచు విశ్వమం దుత్తమకార్యముల నాచరించు శక్తిసామర్థ్యములఁ గోల్పోవు చున్నాఁడు. వాంఛలకు వశీభూతుఁడయి వాఁడు తన

యాంతరికాంధకారమును వృద్ధిగావించుకొని, తన్మూలమునఁ బదార్థమగ్నావలోకనశక్తిని, సత్యాన్వేషణబలమును బోగొట్టుకొనుచున్నాఁడు. నీతివిహీనముగు పాశవికవిలాసము సత్యాన్వేషణమునకుఁ బ్రబలశక్తివు. విలాసముల బలికాన మొనరించుటచే మానప్రకృష్టిరత్నమును, సంపదములను నణఁచివైచి సకలమును నిజసితియందు వీక్షింపఁగల యంతర్లృప్తిని, దృఢవిశ్వాసమును సంపాదించ సమర్థుఁ డగుచున్నాడు. నాయనా! నీవు బుద్ధిమంతుఁడవయి నీప్రేమకుఁ బాత్రము లయిన దుష్టవాసవలను విసర్జింపుము. నింద్యముగు క్షణిక సౌఖ్యముకంటఁ బవిత్రముగు శాశ్వతసౌఖ్యమును సముపార్జింప నాయత్తపడుము. ఇంద్రియబోలత్వమున కతీతుఁడవయి వర్తింపుచో నీజీవితము వ్యర్థమును, సందిగ్ధమును గాఁబలదు.

మనుష్యులనేకులు తమవచనములనే ప్రమాణములుగ భావింపుచుండురు. ప్రమాదవశంబునఁ జమనోటినుండి జారిన నుడువునే బ్రహ్మవాక్యముగ సమర్థించుకొన వారు సవాచకులతో జగడమాడుచుండురు. ఇట్టి నీచప్రకృతిని గర్హింపుచు విడిచిపుచ్చుటచే బరులపై విశేషప్రభావము ప్రసరింపఁగలదు. పరులజీవితమందును, ఉద్దేశ్యములందును, విశ్వాసములందును జోక్యమును గలిగించుకొను ప్రకృతిని మాన

వుడు విసర్జించివేయవలయును. పరులయెడ విశేషముగ సహనమును గలిగియుండు స్వభావము నభ్యసించవలయును. తనవాక్యమునే సమస్తజనులు ప్రమాణముగ భావింపవలయు ననియెడి తలంపు, విద్వాంసులయందును, వక్తలయందును విశేషముగా గాననగుచుండు నొకవిధముగ స్వార్థము, ఇట్టి స్వార్థము దయాశూన్యముగ కేవలార్థహాశము, ప్రారంభ ము దీవాక్యహాత మను దురభ్యాసము విశేషము కష్టముచే దూరమొనరింపఁ బడుచున్నది. కాని మానవుని హృదయ మందు సౌశీల్యమును, భ్రేమయు నావిర్భవించినచో దుఃఖ దాయకమును, ఉపామును నగు నీహతబుద్ధి సులభముగా లోపించిపోవుచున్నది. సౌజన్యమును, సత్కర్మమును నేమాన ప్రసక్తు స్వాభావికాలంకారములయి యొప్పుచుండునో వాని యందు స్వవచనవాత ముండనేరదు.

హతముగల మనుష్యుడు తన యభిప్రాయమునే సకల లోకాదర్శప్రాయముగ భావింపుచు దనమతమునకు విరుద్ధములుగనున్న పరుల యాచార వ్యవహారోద్దేశ్యముల సదా దూషింపుచుండును. వాడు బుద్ధిపూర్వకముగఁ బరుల సన్మార్గము ననుసరింపఁజేయ నభిలషించియు మిథ్యాభిమానముచే దానుమాత్ర ముచితమార్గము ననుసరింపు చుండనేరడు. పరులు వానిదోషములఁ జూపించుచు వాని నుద్ధరింప సమ

కట్టుచో వాడెంతయుఁ బరాభవింపఁబడినవానివలెఁ గ్రోధమును, విపాదమును, సిగ్గును జెందుచుండును. తనదోషమున కయి లోకము తనతో శత్రుత్వమును వహించి విశేషాఘాతమును గలిగించినచో దుఃఖవారిధి మునుంగుచుండఁగలదు. దీనికి ఫలముగా వాడు నదా యప్రసన్నుడయి, కోరోన్మత్తములును, నిర్దయాత్మకములును నగు పవిత్రభావములయొక్క వివమజ్వరతాపముచేఁ బరితపించు చుండఁగలడు. ఎంత పర్యంత మిట్టి మనుష్యుడు పరులను దనయుద్దేశ్యానుసారముగ నడిపించవలయునను వాంఛను విసర్జింపనేరఁదో, అంత దనుక శాంతిని, జ్ఞానమును, నభివృద్ధిని సంపాదించఁజాలడు. వాడు ఎన్నిప్రయత్నము లొనరించినను పరుల హృదయమును గ్రహింపనేరడు.

అట్టి వ్యక్తి పరులకార్యములయందును, గాంక్షలయందును సహానుభూతిని బ్రకటింపఁ జాలడు. వానిచిత్తగతి నదా మిథ్యాభిమానముచేతను, గర్వముచేతను, గాఢస్వమువలనను నిరోధింపఁబడి యుండుచుండఁగలడు. కావున వానియందు మధురమగు సహానుభూతియొక్కయు, నాధ్యాత్మిక ధ్యానము యొక్కయుఁ బ్రవేశము కలుగఁజాలదు.

ఈ హాశమును విసర్జించు మనుష్యుడు పరులతోడ నలుపుదైనిక వ్యవహారమందు నిజోద్దేశ్యాధిక్యమును, బహుపాత

మును దూరమొనరించి పరుల స్వానుభవోద్ధమగు నీతి నభ్యసించుటకును, బహుల సత్సవికమగు మానసిక స్థితిని గ్రహించుటకును బ్రయత్న మొనరింపఁ గలదు. అప్పుడు తనయుద్దేశ్యమును బ్రకటించుట కెంత స్వాతంత్ర్యమును బహులనుండి స్వీకరింపుచుండునో, అంతయే స్వేచ్ఛను బహులకును నారి యుద్దేశ్యములను బ్రకటించుకొనుటకయి యొనంగుచుండును. పూర్వకంఠ వాని కత్యధికమగు జ్ఞానము, ననుకూలము, నానందమును ననుభూత మగుచుండఁగలవు. పూర్వకంఠతనదృష్టికి గోచరింపనట్టి బ్రహ్మనందపథి వానికి దృగ్గోచరము కాఁగలదు.

దీనికీలదివ మనుష్యుడు లోభమును, లోభ బహుళములగు భావములను బలిదానమొనరించుటావశ్యకము. మనకుఁ గాకుండఁ బరులకు సంపదలు లభించినను మనము స్వలాభమును బడసినరీతిగనే సుప్రసన్నులము కావలసియుండును. పరాభ్యుదయమును గాంచి హర్షింపవలయును. పరులు శ్రేష్ఠములగు కార్యములయందు విజయలక్ష్మిని బడయుచున్నను, బ్రశంసములగు వస్తువుల భోగింపుచున్నను మత్సరమును గలిగియుండక సంతోషింపుచుండవలయును. స్వలాభమును బరుల ప్రయోజనమునిమిత్తము నిస్వార్థభావముతోడను, విఘ్నకర్మకర్మముతోడను దృఢించివైచుట మిక్కిలి ప్రశంసనీ

యమగు విషయము. ఈవిధములగు సద్భావములను బరిగ్రహింపుచుండుటచే మానసమునకు గంభీరమగు కాంక్షియు. నాధ్యాత్మికశక్తియు లభించును. స్వార్థముయొక్క యధార్థమగు సమర్పణ మిదియే.

ఆర్థికవైభవములు క్షణభంగురములు, అవి చిరస్థాయిగ నుండవలెవు. కావున వానిని మన వని నడువ వలను పడదు. అవి స్వల్పకాలమువరకే మనయొద్ద నుండగలవు. కాని యాధ్యాత్మికసంపద లజరామరములు. అవి సదాప్రతిబింబములవలె మనల వెంటనంటియుండుచుండును. ఆర్థికసంపదలను ద్యాగమొనరించుటవలనను, భౌతికసౌఖ్యములను విసర్జింపఁగలుగుటవలనను, సృష్టియందలి సమస్తవదార్థములు మన సౌఖ్యమునకయి సృజింపఁబడియుండలేదనియు, లోకకల్యాణమునందు తమే మనకుఁ బ్రోత్సహించియున్నవనియు గ్రహించుటచేతను సులభముగా మనకు స్వార్థత్యాగముయొక్క సకలలోకాదర్శప్రాయమగు నాధ్యాత్మికశక్తి సంపాద్యమగుచున్నది.

స్వార్థశూన్యుడగు మనుష్యుడు ధరాధ్యుడయియున్నను స్వప్నమందును వైభవగర్వమును గలిగియుండఁజాలడు. ఈకారణముననే వాడు బుద్ధులను సంపదలకారణమున ముట్టడించియుండు కాశిన్యము, కార్పణ్యము, భయము, విషాదము

మొదలగు దుష్ప్రవృత్తులనుండి సురక్షితముగా నుండఁగలుగుచున్నాఁడు. నశించుటచేఁ దనమానసమునకుఁ గట్టము గలిగించునంతటి మహత్తరమగు పరార్థముగ ధనోపలబ్ధి నతఁడు భావింపనొల్లఁడు. అతఁడు కేవలము స్వార్థాగ్రమునే విశ్వమండలమందలి సమస్తమనుష్యులకు విశేషప్రయోజనకరమగు నిత్యసంపత్తిగ విశ్వసించుచుండును.

చదువరీ! ఆనందమయమానవుఁ డెవఁడో యిప్పటికయిన నుడువఁగలవా? తనసౌఖ్యమునిమిత్తము సంపదల నభివృద్ధిగావించుకొనుచు హర్షించుచుండ మానవుఁడు శ్రేష్ఠుఁడాలేక పరులసౌఖ్యమునిమిత్తమును, విశ్వకల్యాణముకొఱకును దనకుఁగల సర్వస్వమును సమర్పణ మొనరింపఁ గట్టిపడుడయియుండు వ్యక్తి యుత్తముఁడా? లోభముచే సౌఖ్యము నశింపుచున్నది. నిర్లోభముచే సౌఖ్యోదయమగుచున్నది. మనుష్యజాతియొక్క దుర్భరదుఃఖరాత్రిద్యమును, ఘోరవిపత్పరంపరలను దూరమొనరించుటయందు సమర్థులగు మహత్తరశక్తి యీర్వాపరిత్యాగము, అనగాఁ బరులయెడఁ గలుభావములను, మత్సరమును, ఘృణను, గోభమును గలిగియుండకుండుటయే. అంధకారప్రకాశము లొక్కచో నేతీధవించియుండఁజాలని విధంబున నీర్వ్యయు, నానందమును గలిసియుండనేరవు. ఈర్ష్య మానవహృదయమందుదయించి నానిశాంతి

సౌఖ్యకోమల కుసుమముల భస్మమీనరించివైచి, మానసమును సరకనదృశ్యముగఁ జేసివేయునట్టి ప్రచండాగ్ని.

ఈర్ష్య బహునామముల, బహుభేదముల నొప్పారుచుండును, కాని యన్నింటితాత్పర్య మొక్కటియే. ఈర్ష్యయొక్క వివిధాంగములును మానవహృదయమందుఁ బరులయెడ ద్వేషభావమును బ్రజ్వలిత మొనరించును. ఈర్ష్యయొక్క యంధవిశ్వాస పూరితులగు ననుచరులు స్వధర్మమందుఁగల ప్రగాఢాభిమానోన్మాదముచే నన్యధర్మావలంబుల దూషింపుచు వారితో యుద్ధమొనరింప నన్నద్ధులగుచు రక్తపాతముచే భూమాలను దడిపివైచుచున్నారు.

పరులయెడఁ జూపఁబడు ప్రతివిధమగు నైమనస్యమును, ననంత్రోషమును, నశుభచింతనమును, గటుభాషణమును మొదలగు దుష్ప్రవృత్తులన్నియు నీర్ష్య యనఁబడుచున్నవి. ఈర్ష్యయే దుఃఖోత్పత్తి మూలస్థానము. పరులయెడఁ గోఠాన్వితభావములఁ గలిగియుండు మనుష్యుఁ డెంతగాఁ బ్రయత్నించినను దుష్టప్రవృత్తియగు నీర్ష్యను జయింపఁజాలఁడు. సమస్తమానపులయెడ దయార్థప్రపాదయొడఁబడి వర్తింపఁజూపఁగలిగిన నభ్యసించనంతపర్యంతరము మనుష్యుఁడు మత్సరమును బలిదాన మొనరించుటయందు సాఫల్యమును నముపార్జింపఁజాలఁడు. పరులవిషయమునఁ గిడుఁదలంచువాఁడును, నుడువు

వాడును, నేయువాడును మత్సరం యొక్క భయంకర జాలమునుండి విమోచనం సాధనీరము. మానవజాతి! నీవు యధార్థముగా బ్రహ్మానందం ననుభవించి సఖిలమింతువేసి సత్వరము మత్సరమును నీహృదయక్షేత్రమునుండి దూరమొనరించివేయుము. మత్సరగ్రస్తుడైన సకలైశ్వరముల గలిగియుండియు దీనునివలె, హీనునివలె, గర్భదడుచుకొనచంద. సనిరంతరము దుఃఖంపుచుండగలడు. ఈర్ష్యయొక్క తరుణాళూనములగు కఠిన శోహాహులించే స్పృహతమయిన ప్రసాదాంతరాళం ను బ్రేమయొక్క విశుద్ధ దేవతామూర్తి యుపవసించి, వజ్రసమాన కఠోరములగు నీర్వాకపాటముల భేదించుకొని నితేనసులోపల కేటించు మానవునకు మోక్షఫలితముగు నిత్యసత్యముగు శాంతిని బ్రసాదించ సదా నిరీక్షింపుచుండును.

నాయనా! పరులు నీయెడ నెంతనీచముగా వర్తించినను నీప్రమాత్రిము వారల దూరకుము; ప్రతిక్రియ యొనరింపఁ బూనకుము. **||**దునేయువాని|| మేలునేయుము. నీ కంతటి యాత్మబలము లేకున్నచో మానము వహింపుము. ఈర్ష్యనీర్వ్యచే బరాభవింప నొనరించుము. ఎవడేని నిన్ను ద్వేషింపుచున్న నీవు త్వరపడి కుపితుడవయి తాల్చిని వీడకుము. ఒక వేళ నీ వేదేని దోషమొనరించియుండుటవలననా వాడు

నిన్ను దూషించి యుండవచ్చును. ఇదియే నిజమగుచో నీవు పశ్చాత్తాపమును జెంది నీచారిత్రమును సంస్కరించుచు నిన్ను ద్వేషించినవానిపట్ల సౌజనమును వెల్లడింపుము, 'గోళ్లచే గిల్లివేయఁదగినవానిని గొడ్డల్లలఁ గొట్టుటేల' యను లోలోక్తి ననుసరించి నామానముగు సౌజనముచే బరిష్కృతము కావలసినసమస్యను ద్వేషముచే బహుళమొనరించుటమినివేకము? క్షమాకననమును ధరించు మానవుని విశ్వమందెట్టి భయంకరాస్త్రమును హింసింపజాలదు. క్షమయే మహాతరములగు నస్త్రములలోనికెల్ల దివాస్త్రము. ఈర్ష్య నింద్యమయినది. హీనమయినది. విషమకంటఁ బ్రాణహనికరమయినది. ప్రేమ దివ్యమును, కీర్త్యుతమును, గలాణదాడుకమును నగు శ్రేష్ఠసాధనము.

పరుల కపకార మొనరింపకుండుటయే సకలలోకాదర్శప్రాయమును, సర్వోన్నతము నగు నాగరికత. పవిత్రముగు సౌందర్యమును, లోకసంపూజ్యులుగు యోగ్యులను సానందముగ వీక్షింపఁగలుగు నేత్రములఁ గలిగియున్నట్టియు, నిజాదర్శ జీవితోదాహరణములచే భ్రష్టుల నస్మాదానువర్తులుగఁ జేయుచుండునట్టియు మనుష్యుడే యథార్థమగు సంస్కర్తమానవుఁడా! నీవు నాహితోపదేశము నాలకించి సత్వరము సమస్తవిధములగు నీర్త్యను విసర్జించివేయుము.

విశ్వజీవ ప్రేమయొక్క పవిత్రవేదికపై భయంకర పిశాచముగు నీర్వ్యను బలిదాన మొనరించి వేయుము. దీని యందే నీయనంతమగు కల్యాణము దాగియున్న దని విశ్వసింపుము. దీనిచే నీజీవిత మనంతస్థాఖ్యమున కాకరము కాగలదు. నీహృదయ సరోవరముయొక్క ద్వారమును దెరిచి వైచి దానిలోనుండి దివ్యమధుర మనోహర ప్రేమరసమును నిరాటంకముగాఁ బ్రవహింపనిమ్ము. ప్రతిప్రాణియొక్క జీవిత శాంతిని గూర్చియు, కర్మణమును గుఱించియు విశేష ధ్యానమును గలిగియుండుము. నీ కవకార మొనరించు ప్రాణిశేని ప్రమాదపశంబున నయిన గీడును కలంపము.

ఆపవిత్ర వాసనలును, ఆత్మకడుపు, నాత్మప్రశంసయు, నాత్మగౌరవమును సత్వరత్యాజ్యములు. ఆత్మగౌరవమన నాత్మతత్త్వమును సన్మానించుట కాదు. తన్నుదాను ఘనునిగ భావించుకొని సన్మానించుకొనుటనే యాత్మగౌరవమందును. ఇట్టి వాసనలన్నియు హృదయముయొక్క జాడ్యములు. ఇవియే మత్తిష్కముయొక్క యానందశూన్యములగు వికారములు. మానవుడు కృమకృమముగ వీనిలో నొక్కొక్క దానిని బరిత్యజించు కొలదియు వాని దుర్బలత్వమును, భేదమును దూరమయి పోవఁగలవు. వాని కంతట నంపూర్ణమును, కాశ్వతమును నగు స్వర్ణీయానందము సిద్ధింపఁగలదు.

ఇంతవఱకు వ్రాయబడిన గుప్తములగు బలిదానము లన్నియు హృదయాంతరాళముననే కలుగుచున్నవి. హృదయముయొక్క పవిత్రమును, గుప్తమును, నదృష్టమును నగు వేదికమీదనే సమస్తవాసనలు బలి యొసంగబడు చున్నవి. మనుష్యుడు “ఇది నాయుపరాధము, ఇది నాదోషము” అని యంగీకరించు సంత పర్యంతము దోషములనుండి విమోచనము నందనేరదు. వాడు దోషమును విడిచిపెట్టఁ గలిగినపుడే దోషాచ్ఛాదిత మయి యుండిన పరమసత్యముయొక్క జ్ఞానమును బడయుఁ గలుగుచున్నాడు.

స్వర్ణీయమగు నానంది మను ధనము లభింపుచుండియు నేత్రముల గోచరింపజాలదు. ఐరమార్థమునిదుల్లము కావించబడు మానయుతమగు బలిదానమును, సహంకారసమన్వితమగు ప్రకృతియొక్క క్రమబద్ధమగు దైనికోత్సర్గమును దృగ్గోచరము కానేరవు. ఇట్టి యాత్మసమర్పణమన కెట్టి కృత్రిమ పారితోషికమును, జనసామాన్యమందుఁ గరితలధ్వనులచేఁ బ్రశంసయు లభింపనేరవు. ఇయ్యది ప్రపంచముయొక్క దృష్టికిఁ జాలనమీవముగ నుండువారి దృష్టికంటె గుప్తముగా నుండుచుండును. కారణ మేమన చర్మచక్షువు లహంకార సంహారముయొక్క యాధ్యాత్మిక సమరదృశ్య సౌందర్యమును విలోకింపజాలవు.

ఈయాత్మసమర్పణము పరులచేఁ జూడఁబడనవుడు
 దీని నాచరించుటచేఁ గలుగు ప్రయోజనము సయితము
 శూన్యమే యని భావించరాదు. ఏతదాత్మసమర్పణముయొక్క
 విశుద్ధానందమయప్రకాశకరణములు సమస్తమానవకోటికి
 హర్షము నొసంగుచుండును. దీని పరోపకారశక్తి సువిశాల
 మయి యెంతదూరమయినఁ జేరఁగలదు. మనుష్యు లిద్దానిని
 వీక్షింపలేకున్నను గ్రహింపలేకున్నను దీనియొక్క నైసర్గిక
 ప్రభావము సమస్తమానవులపైఁ బ్రతిబింబితమగుచుండును.
 అహంకారమును నిర్మూలించుటకు హృదయాంతరాళమున
 నీ వెట్టి ఘోరయుద్ధముల నొనరింపుచున్నదియు, శాశ్వతమగు
 సాత్త్విజయము నిమిత్త మెంతగాఁ బ్రయత్నింపుచున్నదియు
 మనుష్యులు గ్రహింపఁజాలరు. కాని వారు నూతన పరివర్తన
 మును బడసిన నీస్వభావమును స్నేహార్ధ్రహృదయమును బవి
 రాళయములను సులభముగా గ్రహింపఁ గలుగుదురు.
 నీహృదయక్షేత్రమం జెట్టి భయంకరసంగ్రామము జరుగు
 చున్నదియు నాయుద్ధభూమియందు నీ కెన్నియాఘాతములు
 శలిగియున్నదియు, నాగాయములపై నీ వేమి యావధము
 నుపయోగింపుచుండునదియు, నాయావధముచే నీ కెట్టి
 విశ్రాంతి లభించినదియు గుర్తింపఁజాలరు; కాని తొల్లింటి
 శంక నీవు విశేష సాభ్యానందదాయకములగు శక్తిసామర్ప
 ణములను, శాంతమును, ధైర్యమును, బవిత్రమగు సాధ్యాత్మిక

శక్తిని మాత్రము సంపాదించి యుగ్మాదని స్పష్టముగా గ్రహింపఁగలదు. ఇంతకంటె శ్రేష్ఠమును, ప్రేమపాత్రమును నగు పాత్రతోషికము మఱి నీకెచ్చోట లభింపఁగలదు? ప్రేమ యొక్క సారభర్తూర్ణములగు కారములకు మానవుని కృత్రిమ ప్రశంస సువాసనలేనిదిగ నోచఁగలదు. అహంకార శూన్యముగు హృదయముయొక్క పవిత్రాగ్నిజ్వాలలలో బ్రపంచముయొక్క కల్పితప్రశంసలు దగ్ధమయి భస్మావశేషములు కాఁగలవు. ప్రేమ తనకుఁ దానే పాత్రతోషికము తనకుఁదానే యానందము. ఇంద్రియాదుల దుష్టచాంచల్యముచే బాధింపఁబడిన మనుష్యులకు విశ్రామస్థానమును, రక్షణమును విశ్వమునఁ గేవలమొక్క ప్రేమనుండియే లభింపుచున్నది.

అహంకార పరిత్యాగమును, సంపూర్ణజ్ఞానానంద పాప్తియు నేదేని యొకవిశాలముగు మహత్తరకార్యాచరణముచే లభింపనేరవు. అవి విశ్వముయొక్క సామాన్యజీవితమందలి యల్పోత్సర్గములఁ జీటికి మాటికిఁ గావింపుచుండుటచేతనే లభ్యములగుచున్నవి. నమ్మది నెమ్మదిగాఁ గావింపఁబడునట్టి యాల్పోత్సర్గములమూలముననే సత్య మహంకారమును జయింపఁగలుగుచున్నది. ఈరీతిఁ బ్రతిదిన మహంకారమును జయింపుచు దుష్టభావములను, నవవిభ్రవాసనలను, బాపప్రవృత్తులను దమన మొనరించునట్టి మనుష్యునిశక్తియు శాచ

మును బుద్ధియు ననుదినప్రవర్ధమానములయు వానిని గ్రహముగా సత్త్వానందమును సమీపించఁ జేయఁగలవు.

మానప్రణా! నిత్యమును, సత్యమును నగు బ్రహ్మానందమును, దత్ప్రకాశమును, నీవు నీబాహ్యమందుఁగాని, దూరమందుఁ గాని భ్రాంతికి వశుడవయి యన్వేషింపకుము. దీనిని నీవు నీలోపలనే యన్వేషింపుము. నీవు నీకర్మఫలము యొక్క సామాన్యములును, గుప్తములును నగు బలిదానములచే నీనిత్య సత్యమగు దివ్యానందమయమార్గమును బడయఁగలవు. ఆవుడు నీవాత్మవిజేత వను ప్రతిష్ఠ నంది శాశ్వతానంద మూర్తివయి వెలయుచుండఁ గలవు.



మ జ్ఞ మ ప్రి క రణ : మ .



స పా ను భూతి .

నీ వెపుడేని నీయూత్మను వీక్షింపఁదలంతు వేని కఠింమును
దీప్తమును నగు దృష్టితో నవలోకింపుము; కాని పరులను
జూచునపుడు విశేషమగు దయార్ద్రవృద్ధయముతో నవలో
కింపుము. ఊబివేలనండి గడ్డి వెలువడునట్లు సామాన్యమాన
పుల ముఖమునండి సదా దూషణవాక్యములును, నీతిశూ
న్యము లగు నుడువులును వెలువడు చుండును. సత్యభాషణ
మునకంటె సర్వేశ్వరునిచేఁ బ్రసాదింపఁబడిన నీ ప్రీతిముఖ
మును బహుల దోష సుకీర్తనము చేతను, దుష్టభాషణమునను
చులినముఁ గావించుకొనకువలె. — ఇలావీటిలగు బలకాక్కు.

దుఃఖితులగు పునఃపునః నీబాధ గొల్లున్నచి ప్రి
శ్చించుట నావద్ధతికాదు, నేను స్వయముగా దుఃఖితులను
గాంచి దుఃఖితుడ నయి దుఃఖము ననుభవించుచుండును.

— వాల్చువీటుమేను.

మన మాత్మదమనశ్చక్తిని బడసిన కొలఁదియై బదుల
యెడ సహానుభూతిని గలిగియుండ సమర్థుల మగుదుము. నిరం
తరః. మనము మనయందే దయను గలిగియుండుచు మన
హృదయములయెడనే సహానుభూతిని బ్రకటించుకొనుచు నుండి
నచో, బదులయెడ నేవిధమగు సహానుభూతిని వెల్లడింపఁ
జాలము. మనము సదా మనవ్రీశంసను గుఱించియు, రక్షణ
మును గుఱించియు, నభిప్రాయమును గూర్చియు విచారించు
కొనుచున్నచో నన్యులతోడఁ బ్రేమపూర్వకముగ వ్యవహరింప
నేరము. వరులను గూర్చి ధ్యానమును గలిగియుండి నిజసాఖ్య
మును గూర్చి యంతగా ధ్యానమును గలిగియుండకుండుటనే
మహాత్ములు సహానుభూతి యని వచింపుచున్నారు. సహాను
భూతి స్వసాఖ్యమునకంటెఁ బరసాఖ్యమునే మానవుని దృష్టి
వధమున నెలకొనఁ జేయుచుండును.

వరులయెడ సహానుభూతిని గలిగియుండుటకుఁ దొలుత
మన మవ్వార్జిసితిని గ్రహింపవలసి యుండును. మనము వారి
వాస్తవికమగుదశను గుఱించునిమిత్తము వారివిషయమునఁ
దొలుతనుండియు దురభిప్రాయమును గలిగి యుండరాదు.
మనము సదా నిష్పక్షపాతముతో వాని యథార్థమగు స్థితిని
గ్రహింపవలసియుండును. మనము వరులయొక్క యంత
రికస్థితి లోపలకుఁ బ్రవేశింపవలయును. మనము వారి

వాస్తవికస్థితిని వారినేత్రములతోడనే ఏర్పించి, వారియనుభవమును సాంగమిగఁ బరిశోధించి, గ్రహించి వారివలె నయిపోవు లావశ్యకము. నిస్సంజేహముగ మనకంటె విశేష మగు బుద్ధిని, జ్ఞానమును సంపాదించి యున్నవారియెడ మన మీరీతి వర్తింపజాలము. మనకంటె నధమస్థితియం దున్న వారితో నయితము మన మీరీతి వర్తింపనేరము. కారణ మేమన సహనుభూతియు, స్వార్థమును నొకేస్థానమునం దుండ నేరవు. మన మేపాపములనుండియు, దుఃఖములనుండియు నవి రామమగు కృషిచే సాఫల్యమును సంపాదించియుంటిమో, అట్టి పాపవిపాదభరమునఁ గురిగి కృశించుచుండు మానవుల యెడ విశేషమగు సహనుభూతిని వెల్లడింప నమర్థమయి యున్నారము. ఏవురుఘని జ్ఞానానుభవము మనబుద్ధిబలమును మించియుండునో, అట్టి మహనీయుని మనము సహనుభూతి యొక్క మాటనఁ గవువుచ్చి యుండఁజాలము, కాని మన యొక్క సహనుభూతి సెటికిని మనల బాధించుచున్న విపాద భయములనుండి విమోచనమును సంపాదించుటలో మహా పురుషులకును సహాయభూతము కాఁగలదు.

పక్షపాతమును, దురభిలాషలును సహనుభూతియొక్క విశాలమార్గమునఁ బ్రతిబంధకము లగుచున్నవి. అహంకారము సహనుభూతిపరిగ్రహణమునుండి నదా హృదయమును నిరో

భింపుచుండును. పూర్వమునుండియు నెవ్వనియెడ నీహృదయ మందు ద్వేషముకలదో వానియెడ నీవు సహానుభూతిని గలిగి యుండఁజాలవు. ఏ మానవునియందు దయనఁ దొలుతనుండి నీహృదయమునం దీర్ష్య నెలకొనియున్నచో ఘోరవిపద్య స్తుండఁ పయియుండియు నీ వట్టివాని సహానుభూతి నపేక్షింపఁ జాలవు. నీ వేమానవునియందుఁ దొలుతనుండియు జగుప్ప (ఏవగింపు) ను గలిగియుందువో వాని జీవితముయొక్క యథార్థతను స్పష్టముగా గ్రహింపఁజాలవు. పాశవికబుద్ధిచే నొక మానవునియందు దీర్ష్యను గలిగియుంచువేని నీవు వాని నెట్టిదీన దశయం దుండఁగాఁ జూచినను విచారింపనొల్లవు. నీవు వాని యెడ నీహృదయమం దెట్టిదుర్భావములను, దురభిప్రాయము లను గలిగియుందువో వాని ననుసరించియే నీచే ద్వేషింపఁ బడుచున్న వానియొక్క జీవితసత్వమును నిశ్చయింపఁ గలుగుదువు. నీవు నీయొక్క యశుద్ధమును, గారణశూన్యమును నేగు యభిప్రాయము ననుసరించియే వానియందలి శీఘ్రము గ్రహింపఁ గలుగుదువు. కాని మేలు నావంతయు గుర్తింప నేరవు.

నీవు పడులయొక్క యథార్థతను గ్రహింప నభిలషింతువేని నీకును, బడులకును మధ్యగల వైమనస్యమును, స్వార్థమయభావములను, బ్రతుపాతమును విసర్జించివేయుము.

పరుల కార్యముల కవాంతరములఁ గల్పింపకుము. వారి యభి
ప్రాయములను, విశ్వాసములను దూషితము లని సిద్ధాంతక
రింపఁగడంగకుము. కొంచెము సమయమునకయినను నిన్ను
నీవు దూరముగా నుంచుకొని పరులసేతి నవలొకింపుము.
శేవల మీరీతి నీవు సదా పరుల సహచరుడవయి వారిజీవిత
చారిత్రమును, జ్ఞానానుభవమును సంపూర్ణముగా గ్రహింతు
వేని పరులను గాంచి యెవుడును దూషింపజాలవు. అన్యులను
బాగుగా గ్రహించియుండకుండుటవలననే నీవు వారియుద్దేశ్య
ముల నతిక్రమింపుచు, వారిని దూషించుటవేని సందేహింప
కున్నాడవు. మనుష్యుడు విశుద్ధచారిత్రుడయి, ఆత్మనిజము
మును బడయునందాక, పరులవాస్తవికసేతిని గ్రహించుట
యందు సమరుడగుటయు సంభవింపరదు.

వృద్ధియు, బలివత్వస్థితియు, వ్యాపనమును జీవిత మనఁ
బడుచున్నవి. ఒకవిధముగాఁ జూచినచో దుర్మార్గునందును,
సన్మార్గునందును—బాపియందును, బుణ్యాత్మునందును గేవ
లము శ్రేణియొక్కయు, గ్రమముయొక్కయు భేదము
లేక విశేషమగు తారతమ్య మేమియుఁ గానరాకున్నది.
పుణ్యాత్ముఁ డొకప్పుడు పాపాత్ముడే. పాపియు భవిష్యత్తు
నందుఁ బుణ్యాత్ముడు కావచ్చును. పాపాత్ముడు బాలుడు.
పుణ్యాత్ముడు వృద్ధుడు. సదా యాటవస్తువులచేఁ గ్రిడింపు

చుండు వారనియు, జ్ఞానశూన్యులనియు, గురుజనాజ్ఞలను దిరస్కరించువారనియు భావించి, బాలకులనుండిదూరముగా నుండుచుండువురుషునకును, బాపాత్ములను దుష్టులనిభావించి వారినుండి భేద మావంతయుఁ విముఖుడయి యుండు మనుష్యునకును గానరాదు.

జీవితము సమానమయినది. కాని చూచుటకు దీనిని భేదము లనేకములు కలవు. పుష్పము వృక్షమునుండి భిన్నమగు పదార్థముకాదు. ఇది వృక్షముయొక్క విశేషాంగము; దళముయొక్క రూపాంతరము. బాష్పము జలమునుండి భిన్నమగు పదార్థముకాదు. అదియు సలిలముయొక్క మఱియొకరూపము. పుణ్యాత్ముడు సర్వకర్మమయినట్టియు, బరిణతుడయినట్టియు బాపాత్ముడే.

అజ్ఞానకారణమున సశుద్ధకార్యప్రకాశికయం దభిరుచిని గలిగియుండు యపరివేశ్యబుద్ధిసంపన్నుడే పాపాత్ముడు. విశుద్ధుఁడు, సత్యుఁడు, సత్యమును నగు కార్యవిధానమునం దాసక్తుడయియుండు పరివేశ్యధీయుతుడే పుణ్యాత్ముడు. ఒకపాపాత్ముడు మఱియొక పాపాత్ముని దూషితు నొనరించుచుండును. కారణమేమన దోషముల నెన్నుటయే కార్యముయొక్క యపరిశుద్ధవిధాన మనబడుచున్నది. పుణ్యాత్ముడు పాపాత్ముని దూషింపనొల్లడు. కలమేమన తానునయిత మొకప్పు

డట్టి నీచస్థితియందే యుంటినను స్మృతిని గలిగియుండుచుండును. కావున నతఁడా సాపాత్మునిఁ దనయనుజనిగను, బ్రీయమిత్తునిగను భావించి వానియెడ గంభీరమగు సహనుభూతిని గలిగియుండుచుండును. కతమేమన సహనుభూతిని గలిగియుండుటయే కార్యమయొక్క విశుద్ధమును, బరమోజ్జ్వలమును నగు ప్రణాళికయయియున్నది.

సమస్తమోనవులయెడ సదా విశాలమగు సహనుభూతిని గలిగియుండుచుండు పరిపక్వ బుద్ధియుతుండగు మహాత్మునకుఁ బరుల సహనుభూతితో నిమి తమేమియు నుండఁజాలదు. హేతువెద్దియన బాపసముదాయములను, దుర్భరవిషాదభయములను సంపూర్ణముగా జయించి నిరంతర బ్రహ్మాండ నిమగ్నుడయి యుండుచుండును. దుఃఖితులకుఁ బరుల సహనుభూతి యత్యంతోపేక్షణీయమయి యున్నది. సావనులఁ గావించు వార లవశము క్షేమముల ననుభవింపఁగలరు. మానసికమును జైహికమును నగు ప్రతిపాపమునకు మాత్రుగా దుఃఖము నవశ్యము ననుభవింపవలసియుండునని విశ్వసించు మునుష్యుఁడు పరులదోషముల నెన్నుటను విసర్జించివైచి, సహనుభూతిములగు దుఃఖితులకు గురియగుచున్న వారలఁ గాంచి, మహాహృదయగు సహనుభూతిని వెల్లడింప నారంభించును. మునుష్యుఁడు తన్ను విశుద్ధునిగను, బవిత్రచారిణునిగను జేసికొనఁగలిగినపుడే తా నీరీతి భావింప నారంభించును.

మనుష్యుడు తనస్వంతముయొక్క సమస్తవికారములను సంస్కరించుకొని, స్వార్థమయవాంఛలఁ బరిమార్చి, క్రూరాహంకారముల పాదదళిత మొనరించివైచినంతనే సమస్తవిధములగు మానవానుభవములను ననగా నకల పాపదుఃఖశోకభయోద్దేశ్యములను సంపూర్ణముగాఁగెలువ నేర్చి పవిత్రమగు ధర్మనీతిని స్పష్టముగా నాకల్యముగా గ్రహింప సమర్థుడగుచున్నాఁడు. తన పవిత్రవృద్ధయము యొక్క విశుద్ధమగు దృష్టితోఁ బరులఁ జూడ నేర్చిన వ్యక్తి, వారల నవశ్యము కరుణాపాంగముల వీక్షింపఁ సమర్థుడగుచున్నాఁడు. అతఁడు పరులను దనదేహముయొక్క భాగముగనే భావింపుచుండును. ఆకరుణామూర్తి స్వప్నమందేని పరులను బ్రత్యేకదృష్టితో నవలోకింపనొల్లక పతితులుగ భావించక వారి విషయమందీరీతిఁ దలపోయుచుండును. "నే నేరీతిఁ దొలుతఁ బాపచరణమున కియ్యకొంటినో, ఆచందముననే వీరును బాప మాచరింపుచున్నారు, క్షేతముల చే నేపగిది ననుభవించియుంటినో, ఆవదువుననే వీరు సయిత మనుభవింపుచున్నారు, నే నేభాతి సంతమునకు శాంతి సౌఖ్యమును సంప్రాప్తింపఁ జేసికొనియుంటినో, వీరును నట్టి చిరశాంతి సంతాపింపఁ గలరు."

అజ్ఞానమునకుఁ గారణభూతమయి, కలుగనున్న దుఃఖమును రహస్యముగాఁ గప్పివుచ్చి యుంచి పాపాత్మునిఁ దాల్చు

లికముగ నుపసన్నచిత్తుని గావింపుచుండు పతితుని చారిత్ర
మందలి నిగూఢ పాపమును గ్రహించునట్టియు, బరులదోష
ముల లెక్కింప నట్టియు, సమస్త జనులయెడ సహానుభూతిని
గలిగి వర్తింపుచుండు నట్టియు, బ్రబలమగు పక్షపాతమును
గలిగి యుండనట్టియు మనుజుడే యథార్థమగు నజ్ఞనుడు;
ధీమంతుడు.

మానవుని బుద్ధి యెంతవఱకు వ్యాపింపఁగలదో, అంత
దనుక మనుష్యుడు తన సహానుభూతిని విస్తరింపఁజేసికొన
కలుగు చున్నాడు. ఆతఁ డెన్నిప్రయత్నము లొనర్చినను బుద్ధిని
మించిన సహానుభూతిని, సంపాదించ నీరడు. మనుష్యుడు
దయార్ద్రహృదయుఁడును, వినయశీలుఁడును నగుచున్న
కొలదియు, దనబుద్ధి నభివృద్ధి గావించుకొన సమర్థు
డగును. సహానుభూతి సంకుచితమగుటచే మాననవృత్తయ
మును సంకుచిత మగుచున్నది. సంక్షీర్ణమగు సంతోషకరణముచే
జీవనజ్యోతి దూషితమయి మానవుని సౌఖ్యమును నశింపఁజేసి
వేయఁగలుగు చున్నది. సహానుభూతిని విస్తృత మొనరించు
కొనుటయందే మానవుని జీవితము ప్రతిభాసంపదిత మయి,
ప్రకాశవంత మయి హర్షాబ్ధి నోలలాడఁగలదు. అట్టి యుత్త
మజీవిత సంపన్నుడగు వ్యక్తియే జనసామాన్యమున కానంద
మయమును, ప్రకాశభానురమును నగు భవసంతరణ మార్గ
మును బ్రదర్శింపఁ గలుగుచున్నాడు.

పరులయెడ సహానుభూతిని గలిగియుండుట పరుల దేహములను దన దేహముతో నేకీభరింపఁ జేసికొనుటవంటిది. సమస్త జీవకోటియెడ యథాశక్తి సమానభావమును గలిగియుండుటయే శ్రేయస్కరము, కారణమేమన స్వార్థశూన్యమగు ప్రేమచే సతిశీఘ్రముగ నైకమత్య ముదయింపుచున్నది. సమస్త జీవరాసులయెడ స్వార్థశూన్యమగు ప్రేమను గలిగియుండి వానియన్నింటియందుఁ దన్నయుండయి యుండు మనుష్యుఁడు ప్రపంచముయొక్క సర్వవ్యాపకమగు ప్రేమను, నీతిని, బుద్ధిని గ్రహింపఁ గలుచుచున్నాఁడు.

పరులను దన సహానుభూతినుండి దూరముగా నుంచుచున్నతెవర్యంతయు స్వర్గము, శాంతి, సత్కము మానవుని సమీపించనెరిపు. అతని సహానుభూతి సమాప్తమయిన సమయంబే ఘోరాంధకారమును దుఃఖమును, భయంకరోపద్రవములను జ్ఞాగంధము లగుచున్నవి. కారణమేమనఁ బరులను దనప్రేమనుండి దూరముగా నుంచుట యన మనుష్యుఁడు తన్నుదా నిర్మల ప్రేమానందమునుండి దూరమొనరించుకొనినవాడయి స్వార్థముయొక్క ఘోరాంధకారమయమగు కారాగారమునబడి క్షీణించుటయే యని గ్రహింపఁదగును.

మానవుని సహానుభూతి యపార మయినపుడే వానికి సత్యము యొక్క యనంతమగు ప్రకాశము దృగ్గోచరము

కాగలదు. అసీమముగు ప్రేమయందే పాశములేని నిర్మలానందము నెల్లకాలమున్నది.

సహస్రభూతియే ఆనందము. ఇందు సర్వోత్తమంబగు నిర్మలానందము దృష్టి గోచరమగుచున్నది. సహస్రభూతి స్వర్ణీయము, కలమేమన నిద్దాని ప్రకాశమందు సమస్తవిధములగు స్వార్థమయభావములు నష్టమయిపోవ నెల్లరతోడ నైత్య భావము ననగా నాధ్యాత్మికసమత్వముయొక్క సుదృఢ సాంగత్యమును గలిగియుండుటచే నత్యంతపవిత్రమగు బ్రహ్మానందము లభించుచున్నది. మనుష్యుడు సహస్రభూతిని గలిగియుండుటను విస్మించినగతి నే వానిజీవితము, దృష్టి, జ్ఞానము వృథా యగుచున్నవి.

మానవుడు పరులయెడ స్వార్థమయ భావములను గలిగియున్నంత దనుకవారియెడ యథార్థమగు సహస్రభూతిని గలిగియుండజాలడు. వాస్తవికమగు సహస్రభూతిని గలిగియుండు వ్యక్తి పరులను వారి నిజస్థితియందున్నరీతి నవలోకింపఁ బ్రయత్న మొనరింపుచు, వారి విశేషములగు పాపములను, వాసనలను, దుఃఖములను, విశ్వాసములను, బద్ధపాతములను గ్రహింపఁ జూచుచుండును. అతఁడంతయునకుఁ బరులాధ్యాత్మికాభివృద్ధియం దెంతవరకు సఫలత నందినదియు, వారియనుభవ మొంతవర కున్నదియు, వారు తమదశ నిబ్రుడు

పరివర్తన మొనరించుకొనఁగలుగు ననియు, లేనిదియు స్పష్టముగా గ్రహింపఁ గలుగుచున్నాఁడు. జనులు తమకుఁగల జ్ఞానము ననుసరించియే విచారింపుచు గాఁ మొనరింపుచుండు రని యతఁడు గ్రహించును. వారి హీనబుద్ధియు, జ్ఞానమును బ్రశస్తములగు నుదాహరణముల మూలమున సాహాయ్యమును, నభివృద్ధిని బడయుచుండు రనియు, గాని తత్తణము వాడు సంపూర్ణముగు పరివర్తనమునకుఁ బాల్పడఁ జాల రనియు నతఁడు గుర్తింపుచుండును. వివేకము, ప్రేమ, దయ, శ్రద్ధ, సహానుభూతి యను పుష్పములు వృద్ధియగుటకును, వికసించుటకును నమయ మావశ్యకమయి యున్నది. కాలవ్యవధితోఁబాటు తత్పద్ధతి సుమనోవికాసమున కయి యీర్వామాధ్యములను వంధ్యశాఖలను దత్తణమే ఖండింప వలసపడదు.

ఇట్టి దయామయుండగు సత్పురుషుఁడు తనతోఁ బరిచయమును గలిగియున్నట్టి సమస్తమానవుల యాభ్యంతరిక జగత్తుయొక్క ద్వారము నన్వేషింపుచున్నాఁడు. అతఁడు ఆ ద్వారమును గనిపెట్టి దానిని దెఱచి, లోనఁ బ్రవేశించి వారి జీవితమందిరమున నివసింపుచు వారెల్లరతోడ నైక్యమును తెందుచున్నాఁడు. ఆవు డతనికి ధిక్కరించుటకును, గోధించుటకును, నీర్వ్రనువహించుటకును నెట్టిసానమును లభింపకపోవుటచేవాని హృదయమందు విశేషమగు ననుకంపము, ధైర్యమును, ప్రేమయు నుదయింప నారంభింపుచున్నది.

అపు డతఁడు తన్ను సర్వమయునిగఁ జూడ నారంభించుచు
 సకలమానసము నయితరజేహములనియు, వారిప్రకృ
 తులు తనస్వభావమున కనుగుణ్యము లయినవనియు, గేవల
 మవ్వారాయము మానవాధికభావముయొక్క తారతమ్యము
 మాత్రమే కలదనియు భావింపఁజొచ్చును. అతనికి గురుల
 హృదయములందుఁ బ్రాపప్రవృత్తులు పనినేయుచున్నట్లు గోచ
 రించినచోఁ దన్ను మే యతఁడు తన హృదయము ను నామా
 నసమందునఁగూడ మిట్టిచుచ్చప్రవృత్తులు లేవుకదా యని నిత్యము
 పరీక్షించుకొనుచు నుండును. అట్టిపరీక్షయం దతని పవిత్రాంతః
 కరణము 'మహాశి యా! నీ వెట్టిపాపము నాచరించియుండలేదు.
 కావున భీతిల్లదు నీ' అని గంభీరముగఁ బ్రత్యుత్తరము నొసం
 గుచుండును. ఆ సత్పురుషుఁడు పరులయందుఁ బుణ్యప్రవృత్తిని
 వీక్షించిన డని హర్షితస్వాంతుఁడయి యిప్పటికిని విశేష
 మగు శక్తిని బహిః ప్రవర్ణసితిని సముపార్జించియుండునట్టి తన
 మానసమందు గట్టి పుణ్యప్రవృత్తి కలిగినదా లేదా యని దీర్ఘ
 ముగ విచారించుకొని గుడిన మద్రాని ప్రాప్తికి యి కృషిసలుపు
 చుండును. ఒకనిపాపము సమస్తజనులపాపము. ఒకరిపుణ్య
 మెల్లరనుకృతియై. ఒకమనుష్యుఁ డితరమనుష్యులనుండి భిన్న
 ముగా సృజింపఁబడి యుండలేదు. ప్రకృతియొక్క భేద మే
 మియులేదు, గేవలము సృతియొక్క తారతమ్యమే కాననగు
 చున్నది. మానవుఁ డెవఁడయినఁ దనకంటఁ బవిత్రునిగఁ

నున్న యొకవ్యక్తినుండి తన్ను భిన్నముగా భావించినచో, కేవల మది యతని యజ్ఞానమేయగును. వాస్తవమాలోచింప గర్భ దరిదు్రిడును సార్వభౌమునినుండి భిన్నమగు పరార్థము కాదు. మనుష్యత్వమంతయు నభేదమయినది. సహానుభూతియొక్క పవిత్రమందిరమందుఁ బుణ్యాత్ములును, బాపాత్ములును సమావేశమయి సంఘీభవింపుచున్నారు.

మహాప్రభువగు జీససుగూర్చి బైబిలువంటి పవిత్ర మతగ్రంథ మీతీ నుడుపుచున్నది. “ఆమహానుభావుఁడు సకల ప్రపంచముయొక్క పాపభారమును దన భుజస్కంధములపై వహించెను. ఆతఁడు సోదరమానవులగు పాపాత్ముల నెల్లర నుండి తన్ను బ్రత్యేకవ్యక్తిగ భావించియుండలేదు. దయానిధి యగు నతఁడు పాపులలోఁ దన్నొకనిగ భావించుకొనియెను. నకలజీవరాసులతోడ నతనికిఁగల యిట్టిసమభావ మతని జీవిత మందు సమస్తమానవులకు స్పష్టముగ గోచరించెను. భయంకరపాపములయొక్క కారణముచే జనసామాన్యముచే విన ద్దింపఁబడిన మహాపాపులనెల్లర దయామయుండగు జీససు గాఢాలింగన మొనరించుకొని, వారి యవసతికయి దుఃఖా శువుల రాల్పుచు వారియెడ ప్రగాఢమగు సహానుభూతిని వెల్లడించెను. ఆ మహనీయుఁడు లోకకల్యాణము నిమిత్తము దుర్భరకష్టముల ననుభవించి తుదకుఁ దనప్రాణములను నయి తము బలిదానముఁ గావించెను ”

ఎల్లరికంటె సహనుభూతి యెవ్వని! విశేష మావశ్యక
మయి యున్నది! పుణ్యాచార్యుడును, ధీరుడును, జ్ఞానియు,
మహాత్ముడును నగు వ్యక్తి ప్రత్యేకముగా సహనుభూతిని సం
పాదించ వలసిన యవసరములేదు. జ్ఞానశూన్యుడును, ఫలింప
నట్టి పాపమును గలిగియున్నట్టి మనుష్యుడును మిక్కుట
ముగా సహనుభూతిని సంపాదించ వలసియున్నది. మానవుడు
పాపాత్ముడయిన కొలదియు దుఃఖితుడు కావలసినప్పు
డును, పాపవిపాద విమోచనమునకు సహనుభూతియే దివ్య
మగు సాధనము. జీనసుప్రభువు ఈ విషయమయి యొక్కచో
నీరీతి వచించియున్నాడు:—“నేను పుణ్యాత్ములకొఱకు భువి
నవతరించి యుండలేదు. పాపులను వారి పాపాచరణమునకయి
వశ్చాత్పాపతప్తులగావించు నిమిత్తమే యిహమున శేతెంచి
యున్నాడను.” జీనసుప్రభువుయొక్క శుభవచనములచే సహను
భూతి పుణ్యాత్ముల కనావశ్యకమనియు, బాపుల కత్యంతా
వశ్యకమనియు స్పష్టపడుచున్నది. దీర్ఘకాలపర్యంతము దూషిత
కార్యములచే భయవిపాదముల ననుభవించి బాపసూచము
మొనరించునట్టి మానవునకే ముఖ్యముగా సహనుభూతి
యవేక్షణీయ మయియున్నది.

ఒకవిధమగు పాపకర్మ నాచరించు మనుష్యుడు మరొక
విధముగనున్న పాపము ననుష్ఠించవ్యక్తిని నీచునిగను, ఘో
రాపరాధిగను భావించుచున్నాడు. వాడు తనయొక్కయు,

మతీయొకనియొక్కయుఁ బాపములు భిన్నవిధము లయి
యున్నను దుడ కన్నియు నొక్కటియే యని గ్రహింపజాలడు.
వాడు సమస్తవిధములగు పాప లోకతేయనియు, కేవలము
వానియొక్క రూపములందే భేదము కలదనియు విచారించ
కుండును. మానవుడు లా నెంత పాపాత్ముడో, పరులు
సంత మట్టి పాపాత్ములే యా నిర్ణయింపుచుండును. వానికి
సత్యజ్ఞానము కలిగినంతనే పాపమునుండి విముఖత్వమును బడ
య యత్నింపుచున్నాడు వాఁ డెట్లొనరించి పరులను సముతము
పాపాత్ము లని నుడువనొల్లన ఁడయి సమస్తజనులయెడ సం
పూర్ణముగ నహనుభూతిని వెడింప నారంభింపుచున్నాడు.
ఇంద్రియదాసులును, బాపాశ్చులును నగు మనుష్యులు పరస్ప
రము దూషించుకొను చుండియు, గర్హించు కొనుచుండు
టయు సృష్టియొక్క స్వాభావికము మయినది. సమస్త
జనులచే దూషింపబడుచు, గర్హింపబడుచు నున్న భ్రష్ట
మానవుడు లోకముయొక్క ధక్కారమును మంచిగ భావించి
నా యపరాధముల వలననే లోకము నన్ను నిందింపుచున్నది
కదా యని విచారించుచున్నచో నవశ్య మతని కత్యద్భుతముగ
నున్నతిమార్గము లభింపగలదు. వాఁడంత బరులదోషముల
లెక్కించుటను వినర్జించినేయగున్నాడు.

యథార్థముగ సజ్జనులగు మనుష్యుడు పరనిందకుఁ
గడంగ నొల్లడు. ఇట్టిమనుష్యుడు స్వార్థపరత్వమును, సంధ

ప్రాయమును నుద్వేగమును దూరమొనరించివైచి, ప్రేమను, శాంతిని, గలిగియుండి సమస్తవిధములగు పాపములను, దర్శన భూతములగు దుఃఖక్షేపములను స్పష్టముగా గ్రహింపఁగలుగుచున్నాఁడు. నాఁడు నిద్రానుండి మేల్కొని, జ్ఞానప్రకాశమును బడసి, స్వార్థమును విసర్జించి సమస్తమానవలోకముయొడ నిర్మలముగుసహానుభూతిని గలిగియుండుచున్నాఁడు. ఇట్టి నూనవోత్తరముని మూఁతులు చూపించినను, దోషిగ నిశ్చయించినను, ననన్యాయముకొనినను నాఁడు కోపమును జెందక క్షమనకు మాటుగా నెల్ల కుపకారమొనరింపుచు వారియొడ సత్పుష్కలముగు సహానుభూతిని బ్రకటింపుచున్నాఁడు. అతఁడట్లు తనకపకారమొనరించువారికిని మేలునీయుచు "నీమానవులు నిమగ్నదయమందిరముల వ్యాపించియున్న గాఢాఘానాంధకారియొక్క కారణమున నన్ను స్వేషింపుచున్నారు, ఇందుచే నా కేమియు నప్తము లేదు. వీరి లవశ్యము తమ దుష్కర్మలయొక్క ఫలితము ననుభవించువలయును." అని భావింపుచుండును.

ఆత్మదమనము, జ్ఞానవృద్ధి యను సద్గుణనాథములచే ద్వేషించువానిని బోధించువిధము నభ్యసించుట మానవ్యుడ! నీ వెపుడును బరులొనరించు కీడువైపునకు నీదృష్టిని బ్రసరింపఁ జేయకుము, సదా నీహృదయమునే పరిశీలించుకొనుచుండుము. అట్లు పరిశోధించుకొనుచుండుటచే నీ

స్థూలదృష్టికిఁ గానరానట్టి దోషములన్నియో నీవిజ్ఞాననేత్రమునకు గోచరింపఁగలవు. నీవు నిజదోషములను, స్వీయాపరాధములను గ్రహింప నారంభింతువేని, పరులను నిందించు దురభ్యాసమును విసర్జించి నిన్ను నీవే ధిక్కరించుకొనుచుండఁగలవు. సామాన్యజీవితము జెప్పఁబడు సహానుభూతి వాస్తవికమగు సహానుభూతి కానేరదు, కాని యది యొక విధమగు దైహికస్నేహము. మనయందు స్నేహాతిశయమును వెల్లడించు వారిని మనమునయితము ప్రేమించుట మనుష్యనియొక్క స్వాభావిక ధర్మమయియున్నది. కాని మనయం దెట్టి స్నేహమును గలిగియుండక, జ్యేష్ఠింపుచుండునట్టి వారియొడఁ జూపఁబడు నిర్మలమగు స్నేహమునే పవిత్రముగు సహానుభూతి యని నుడువు టుచితము.

సహానుభూతియొక్క యావశ్యకతయే దుఃఖక్షేత్రములకు ముఖ్యకారణము. దుఃఖము ననుభవించియుండని ప్రాణియే భూతలమున లేదని చెప్పవచ్చును. దుఃఖమునుండియే సహానుభూతి యుదయించియున్నది. ఒక్కసంవత్సరమందుగాని లేక యొకజీవితకాలమందుగాని మానవహృదయము దుఃఖముల ననుభవించి పవిత్రమును, స్వచ్ఛమును గానేరదు, కాని చీటికి మాటికి భువిపై జన్మింపుచు దుఃఖమునండియే మనుష్యుడు తన స్వానుభవముయొక్క సువర్ణమయఫలితమును బడయు

చున్నాడు. అతడు తత్ఫలితముగఁ బ్రేమ, జ్ఞానములను మహాజ్ఞులరత్నములఁ బ్రాప్తిపఁజేసికొనుచున్నాడు. ఈ చందమున జన్మజన్మాంతరములకుఁబడవ రహస్యమును గుర్తించి మనుష్యుడు సహనుభూతిని దగ్గఱకుఁ జేరఁదీయుచున్నాడు. నియమోల్లంఘనమే మహాపాపము. మనుష్యుఁ డజ్ఞానముచే నియమముల నతిక్రమించుచున్నాడు. పాపమే క్షేమము. ఒక పాపమునే మాటి మాటి కొనరించుటచేఁ దత్ఫలితముగ క్షేమమును మానవుఁడు చీటిఁ మాటిఁ ననుభవింప బాధ్యుఁడగు చున్నాడు. వాఁడీరీతిఁ బడేపడే కష్టముల ననుభవించి, తన్నియ మముయొక్క జ్ఞానమును బొందుచున్నాడు. వాఁడు జ్ఞానమును బడసినంతనే వానిహృదయసరోవరమునం దుదయించి యున్న పవిత్రమును, సుందరిమును నగు సహనుభూతి యను వారిజము వికసింపఁ గడంగుచున్నది.

దయయు, సహనుభూతియొక్క యొక యంశమే. ప్రపంచమందు దుఃఖితులయొక్కయు, విపదగ్రస్తులయొక్కయు విషాదభయముల దూర మొనరించి వారిఁ దైర్యమును గలిగింప దయయే యుత్తమోత్తమంబగు సాధనరాజముగ నున్నది. “దయ, శక్తిశూన్యులనిమిత్తము ప్రపంచమున శరీరమును మోముల మొనరించున్నది, శక్తిసంపన్నులకొఱకు విశ్వమును సమున్నతము గావించుచున్నది.”

కార్యమును, కృపారాహిత్యమును, దోషాదోషణమును, క్రోధమును, దౌలగించుటచేదయ వర్జిల్చుచున్నది. ఒకానొకపాపాత్ముని స్వయంకృతాపరాధముయొక్క భయంకర ఫలితము ననుభవింపుచుండఁ గాంచి కఠినవృద్ధయమునతో "నీ దుర్మార్గుడు తనపాపమున కుచితమగు ఫలము ననుభవింపుచున్నాఁ" డని వచించు నున ఘృణుడు దయార్పివ్యాపియుఁడగు దయారసముచే దుఃఖింపఁ పృథమ పాపము ననుభవించఁ జేయనేరడు. మనుష్యుఁడు ప్రాణిలోకమున గతినమమునకు వహింపుచు యథోచితమయ్యలందు సహనభూతియొక్క దీప్తిని దీనినందు నుండుచున్న కొలఁదియు, పాపహృదయము నుండి పుట్టుచున్న నాని యానందమును క్షీణించఁజేయుచు వానిని దుస్థితియందు దుఃఖిబీజముల నాటుచుండఁగలదు.

తనకంటె బలవలయుకొలది ప్రశస్తతిరమగు విజయమును గాంచి సంతోషింపుచు నాపాపలభ్యమును స్వకీయముగనే భావించు పరోన్నతిని సహించుబుద్ధియే సహనభూతియొక్క ద్వితీయము. తనకంటె బలవలయుకొలది కల్యాణమయస్థితిని గాంచి సంతోషించునట్టియు, ద్వేషముననుండియు, నిర్వృణ్ముండియు, జగుప్సనుండియు విముక్తుఁడయినట్టియు మనుష్యుఁడు నిస్సం దేహముగ నుండు స్థితియుల భవ్యము.

తనకంటె హీనతములును, క్షుద్రములును నగు ప్రాణుల రక్షించుట నయితము సహనభూతియొక్క యొక

యంగమయి యున్నది. నోరెఱుంగని జంతువులయొక్క సం
రక్షణము నిమిత్తము విశేషమగు సహనభూతి యుపేక్షింపఁ
బడుచున్నది. దీనుల రక్షణమే శిక్షణము (దండనము) కంటె
శక్తియొక్క శోభను వృద్ధిఁ గావించుట కుత్తమసాధనమయి
యున్నది. తుద్రాజీవసంరక్షణముననే మానవజీవితము చరి
తార్థమగును గాని జీవహింసచే నెప్పటికిని గానేరదు.

జీవితములన్నియు నొకటియే. తుద్రాజీవుడ్రా మగు
ప్రాణినయితము మహాప్రాణినుండి శక్తియొక్కయు, బుద్ధి
యొక్కయు న్యూనతాధిక్యములయందుమాత్రము భిన్న
ముగా నుండుచుండును. తదితరవిషయములన్నింటియందు
జీవులన్నియు సమానములే. మానవుఁడు దయాద్రిహృదయుఁ
డయి జీవసంరక్షణమునకుఁ గడంగినచో వాని సంపదలును,
సౌఖ్యానందములును దినదినాభివృద్ధి నందఁగలవు. దీనికి
విపరీతముగా మనుజుఁడు వివేకమును బాసి కఠినబుద్ధిచేఁ బ్రాణి
శోటిఁ దుఃఖిన్లేశముల నొదవింపుచున్నచో వాని యైశ్వర్య
మడుగంటి పోగలదు. వాని సౌఖ్యానందము లంతర్హితము
లయి పోగలవు. ఒకప్రాణి మఱొకప్రాణిని సంహరించి
భుజింపుచున్నను, ఒకయుద్వేగము మఱొక యుద్వేగమును
నష్టమొనరింపు చున్నను మానవుఁడు వానితో నిమిత్తము
లేక సాత్వికప్రకృతిని సంపాదించిన హితమును బడయుఁ

గలడు. స్వాతికన్యభావమును మనుష్యుడు దయ, దాక్షిణ్యము, ప్రేమ, సహానుభూతి, స్వార్థత్యాగము మొదలగు పవిత్ర కర్మలవలననే వృద్ధిగతమును, సురక్షితమును, బరిపక్వమును జేసికొనగలుగుచున్నాడు.

మనుష్యుడు తాను పరులయెడ సహానుభూతిని వృద్ధిగావింపుచుఁ దనయెడఁ బరులహృదయములందు నత్యధికమగు సహానుభూతిని గలిగింపఁ జేసికొనుచున్నాడు. పరులయెడ వెల్లడింపఁబడు సహానుభూతి వ్యర్థముకానేరదు. అధమప్రాణి సయితము సహానుభూతియొక్క స్వర్ణీయస్పర్శచేఁ గృతజ్ఞతను వెల్లడింప నారంభింపుచున్నది, కారణమేమన సహానుభూతి నకలప్రాణివోటిచే సులభముగా గ్రహింపఁబడు నొక విశ్వవ్యాపక మగు భావ. అమెరికాయందలి జారలమూడు నగరముయొక్క పరమ దుర్మార్గుఁడగు నేరస్థుఁడు తన యసంఖ్యాకములగు సపరాధములచే వివిధనగరములందు రమారము నలుబదివత్సరములకాలము కారాగారబద్ధుఁడయి యుండెను. సమ సజనులు వాని నొక ఘోర హంతకునిగను, భయంకర పిశాచముగను భావింపుచుండిరి. చెరసాలలందుండు ప్రభుత్వోద్యోగీయు లతని సొస్కరణమం దావంతవిశ్వాసమునయినఁ గలిగి యుండఁ జాలకుండిరి. ఒకదివసమం దాధూర్తుడు బంధింపఁబడుచున్న చెరసాల

యొక్క గదియందు దొకవ్యాధివీడితమును, శల్యావశిష్టమును, త్సూధార్తమును నగు మూషికము వ్యాకులహృదయముతో నటు నిటుఁబర్చెట్లేను. దానియొక్క యసహాయస్థితిని, దుర్బలదేహమును గాంచి యా పాపాత్మునిహృదయమందు సంభవము దయయొక్క చిక్కుచచ్చక్తి సంచరింపఁ దొడంగెను. వాఁడంతఁ దనస్థితియు, నా చిట్టెలుకయొక్క దశయు నొక్కరీతిగనే యున్నదని గ్రహించి దానియందు విశేష మగు సహానుభూతిని వెల్లడింప నారంభించెను. వాఁడా చిట్టెలుకకుఁ దన బూట్సు (పాదరక్షలు) నందు నివాసస్థాన మొసంగి దాని కను దినము తన భోజనపానములనుండి కొంతభాగము నొసంగుచు వచ్చెను. ఏ యత్యంతసీచమును, శరోరమును, మానవ భయంకరమును నగు రాక్షసహృదయమందు మానవమోక్షము యెడ దయాదాక్షిణ్యములకు స్థానము లేకుండెనో, ఆ దుష్ట హీనహృదయమంతే త్సూద్రజీవ మగు మూషికమువలన సహానుభూతియొక్క స్వర్ణీయజ్యోతి వేదీప్య మానముగఁ బ్రజ్వలించెను. తనకుఁబై శక్తిహీనులయెడ వానిహృదయ మందు దయయు, ప్రేమయు వర్ణిల్ల నారంభించెను. తనకుఁబై నధికమగు శక్తినంపన్నులయెడ వాని హృదయమందుండిన ద్వేవాగ్ని యుపశమింపఁ జొచ్చెను. వాఁడంతఁ గారాగార నిరీక్షకులయొక్క యాజ్ఞాపాలనమందు సంపూర్ణముగా దత్తుఁ డయ్యెను. అమెరికా ప్రజాసామాన్య మవ్వాని కతి నమగు

హృదయ మెట్లు దయార్థమయ్యెనా యని యబ్బురపడ నారంభించెను. అంత వానియాశ్చర్యము మాన్పునందెను. సేత్రములయొక్కయు, సభరములయొక్కయు భయంకరస్థితి క్రిమముగాఁ దొలంగిపోవ నాస్థానమందు మార్దవమును, బ్రేమయుఁ బ్రకాశింపఁ దొడంగెను. ఇపు డతఁడు పరిమదుర్బాధుఁడగు నేరస్థుఁడుగ నుండలేదు. అతనికి సంపూర్ణమగు ప్రాయశ్చిత్తమగుదు వానిమానసము పుణ్యమందు సంలగ్న మయ్యెను. అంతమున కీసమ స్తవృత్తాంతము ప్రభుత్వకర్తచాదులకెల్లరకు స్పష్టపడియెను. వారంత వానిని స్వతంత్రుని గావించివైచిరి. వాఁడు కారాగారమునుండి వెడలిపోవునపుడు తనవెంట నా మూషికమును సయితము తీసికొనిపోయెను.

ఈచందమునఁ బరులయెడ సహానుభూతిని వెల్లడింపుచుండుటచే స్వయముగాఁ దద్భండారము మన హృదయములయందు వృద్ధినంద మన జీవితములు సఫలములు కాఁగలవు. సహానుభూతియొక్క దానముచే నానంద పారితోషికము లభింపుచున్నది. సహానుభూతియొక్క దానము నొసంగకుండుటచే మన యానందము నష్టమయిపోవుచున్నది. మనుష్యుఁడు అధికమగు సహానుభూతిని గలిగియుండుకొలదియు వానిజీవిత మాదర్శప్రాప్తిమయి సత్యానందమయస్థితిఁ బ్రాప్తింపఁగలడు. మానవుని హృదయము తనయందు నిర్దయభావము

లకును, గట్టువిచారములకునుసానమొనంగక కోమలత్వమును, మాధుర్యమును బెంపొందింపఁజేసికొనుచున్నకాలఁదియు, వాఁడు సులభముగా నాత్మవిశేష కాగరిగి బ్రహ్మనందసాగరమున నీడులాడచుండఁగలఁడు.

—

సప్తమ ప్రకరణము .

సహనము .

సహన మనఁగా నోర్పు, ఓర్పు మానవజీవితమునం దొక ప్రశస్తమగు సద్గుణము. జీవితాభ్యుదయమం దోరిమి చేఁగలుగు ప్రయోజనము లనంతములు. గతించిన ప్రహరములనుగూర్చి సంస్మరించుటచే మానసికాంధకార మేర్పడుచున్నది ప్రహరములకు హేతుభూతులయినవాఁడై గత్తువహించి పగఁదీర్చుకొన నిచారించుటకంటె నాత్మహతము చేతఁడులేదు. ఓర్పు నవలంబించుటనుగూర్చి విచారించుటయే మానసికప్రకాశమున కారంభము. తమవలంబన చింతనమే శాంతిని, సౌఖ్యమును సంపాదించుట కుత్తమమగు సాధనము. పరజనకృతములగు నవకారములను, విఘాతములను, బ్రహ్మస్తములను, ననుగ్రహములను, గల్యాణములను సదా చింతింపుచుండునట్టి మనుష్యునిచిత్తమందు శాంతి నెలకొనియుండఁజాలదు. తనతోడఁ బరు లనుచితముగ వర్తించినారని భావించునట్టియు, దన శాత్రువులఁ బరాభూతులఁ

గావింప వివిధములగు కృత్రిమప్రయోగముల నన్వేషింపుచుండు నట్టియు మానవునిచిత్తమున కెట్టివిశ్రాంతియు లభింపనేరదు. ఎవ్వని హృదయమందు ద్వేషముయొక్కయుఁ బ్రేత్యవకారముయొక్కయు నుపద్రవములు చెలరేగియుండునో, వాని హృదయమందు సౌఖ్యాధివాసము గగనపుష్పమువంటిదగును. అగ్నిచే భగభగమందుచున్న వృక్షశాఖపై విహంగమధిష్ఠించి గాన మొనరించు పెట్లు? ప్రేత్యవకార మను ప్రచంఛాగ్నిచే దగ్ధమగుచున్న హృదయమందు సౌఖ్య ముపవసంపనేర్చునా? ఇట్టి మాధ్యమునకు నివాసమగు స్థానమందు బుద్ధి ప్రవేశించుట కరము కష్టసాధ్యము.

పరమపవిత్రమగు శ్రమయొక్క తత్త్వమును గుర్తించి యుండని వ్యక్తికే ప్రేత్యవకారము మధురముగ నుండుచుండును. పావనమగు శ్రమయొక్క దివ్యతత్త్వ మాధుర్యరసము నాస్వాదించిన మనుష్యునకుఁ బ్రేత్యవకారముయొక్క రుచి మిక్కిలి వెగటుగను, గటువుగను, దీక్షముగను నుండగలదు. తమోగుణాంధకార పరిపూర్ణహృదయులగు మనుష్యులకే ప్రేత్యవకారము సౌఖ్యదాయకముగ నుండుచున్నది. కాని శోభాది దుర్గుణముల యుద్వేగము క్షీణించుకొలది యు మానవునకు సహనముయొక్క శోమలత్వము సంపాద్యమగుచున్నది. తత్తణమే వానికిఁ బ్రేత్యవకారము శేవలము

దుఃఖోత్పాదనమునకు ముఖ్యసాధనమను జ్ఞానమును గలుగుట తటస్థించుచున్నది.

ప్రత్యవకార మొక భయంకరమగు వీర ప్రవము. ఇయ్యది మానవుని మస్తిష్కమున దొలుతఁ జేరి దానిశక్తుల నల్ల వారించి, శ్రమముగా దేహమందలి రక్తమంతటను వ్యాపించి, మానవుని నమగ్ని సాత్త్వికశరీరమును విషాక్షమొనరించి వేయుచున్నది. కోరిక మొక భయంకరమగు మానసికతాపద్యరము. ఇయ్యది మానవుని మస్తిష్కముయొక్క ప్రయోజనశరములగు నమస్తిశక్తుల దగ్గమొనరించి వేయుచున్నది. కీడును దలంచుటయు నొక భయంకరమగు మానసిక చాడ్యమే యనఁబడుచున్నది. ఈ దుష్టరోగముచే మానవుని దయ యొక్కయు, మంగళమయోభిలాషల యొక్కయు స్వాస్థ్యము ఖండింపఁబడుచున్నది. మానవుఁ డిట్టి భయంకర రోగములనుండి సావధానచిత్తుడయి యుండుటావశ్యకము. నహంమును నేర్వకుండుటయొక్కయు, బదులకుఁ గీడునలుప నెంచుటయొక్కయు, బ్రీకృతి దుఃఖము నుదయింపఁ జేయుచున్నది. ఇట్టిహీన మగు ప్రకృతిని గలిగియుండు మానవుని విషయవికార దమనశస్త్ర నశించిపోవ, వాఁడు జడబుద్ధియై దుష్ప్రయత్నములకుఁ బాల్పడి, జీవితప్రకాశశాంతులఁ గోల్పోయి సౌఖ్యానందములనుండి వంచితుడగుచున్నాఁడు. పాప

యథావస్థానమున గలిగియుండుటచే మానవుని దుఃఖ
 మభివృద్ధిజేంది, అది వానిజీవితప్రకాశమును, విశ్రాంతిని నష్ట
 మొనరించి వేయుచున్నది. కోమలహృదయమును గలిగియుం
 డుటవలనను, గుహ్యసన్నాడయి యుండుటవలనను మనుష్యు
 నకు జీవితప్రకాశమును, విశ్రాంతియు సులభముగా లభింపు
 చున్నవి. కఠినహృదయులును, ననహాసశీలురును నగు మను
 ష్యులు లోకమందలి సమ సజనుల కంటె సధికముగా దుఃఖ
 ము ననుభవింపఁగలరని వచించుటలో జనసామాన్యమున
 కత్యంతముగా నాశ్చర్యము కలుగఁగలదు. వాస్తవమున కీ విష
 యము భిన్నమయినది కాదు. కారణమేమన నిట్టి వారాకర్షణ
 శక్తియొక్క విచిత్రము సారముగఁ బరుల హృదయము
 లందుఁ దమ్ము నాధారుటకుఁ బ్రీతికారవిజముల నాటిన వార
 లగుటయేకాక, వారు దివారాత్రములు చిత్రకావ్యముచేఁ
 గలుగు దుఃఖము లనుభవింపుచుండ బాధ్యులగుదురు. మాన
 వుఁడెవ్వని సలూన సాధించునిమితియు లేనహృదయమును
 గఠిన మొనరించుకొన నపుడెల్ల వాని కవశ్యమయిదు విధము
 లగు నష్టములు లగు చున్నవి:—1. స్నేహలోపము, 2.
 సాంఘిక సాంగతి నష్టము, 3. దుఃఖతుఁడను, సుద్విగ్నమన
 స్కుఁడును నగునట్టి నష్టము, 4. కోరికము, గర్వము కలు
 గుట, 5. పరిజనప్రేక్షతముగు దండన మనుభవించుట. ఇది
 యే చందమున మనుష్యుఁడు సహనమును గలిగి వర్తించుటచే

నయిదువిధములగు విశుద్ధానందములఁ బడయునమరుడగు చున్నాఁడు:—1. స్నేహానందము, 2. సాంఘిక సాంగత్యానందము, 3. స్వచ్ఛమును, బ్రీశాంతమునునగు మానసికానందము, 4. కోరికగర్వదమనము, 5. పరులు మనకు హితాభిలాషులగుటచేఁ గలిగెడి యానందము. ఈ పంచవిధములగు నానందములను మానవుఁడు కేవలము సహనముచే సంపాదించఁగలుగు చున్నాఁడు.

అసంఖ్యాకులగు మనుష్యు లిక్కాలమున క్రమాశీలురు కాకుండుటచే నదాకోరిధాగ్నియందు దగ్ధమగుచున్నారు. ఆస్వాభావికమగు ననహన ప్రకృతిని నిరోధింపఁజేసినఁగాని మనుష్యుఁడు రా నెంతటి కఠినహృదయుడయి నిర్తయుడయి వర్తింపుచున్నదియు స్పష్ట పడనేరదు. ఆనహన మను దుష్టపిశాచముయొక్క దాస్యమును విసర్జించి క్రమమును దైవము నారాధించువారిః క్రమాక్రమల సుఖదుఃఖ దాయకములగు స్వభావపదార్థములు బోధపడఁగలవు.

మనము ప్రపంచముయొక్క పరస్పరవైమనస్యమును గూర్చి దీర్ఘముగా విచారించినచో నెందఱు వ్యక్తులు, ఎన్ని సమాజములు, ఎందఱిరుగు పొరుగువాండు, ఎన్నిజాతులు ప్రత్యవకారముపైఁ బ్రత్యవకారము నొనొందులయుండుఁ గావించుకొనుచున్నదియుఁ దేటతెల్లము కాఁగలదు. ఈరీతిగ

నెన్ని హృదయములు విదీర్ణము లగుచున్నదియు, నెంతగా నశుభ
 కారలు ప్రవహింపుచున్నదియు, ఎన్ని వియోగములు, ఎన్ని
 ప్రమాదములు తటస్థింపుచున్నదియు, భయంకరముగా నెంత
 రక్తము ధారారూపంబునఁ బ్రవహింపుచు భూలోకమున
 దుఃఖమును దాండవింపఁజేయుచున్నదియు విశదపడఁగలదు.
 ఈభయంకరములగు విషయముల నిన్నంటి ధ్యానపూర్వక
 ముగ విచారించినచో మనము దుష్టుల మగుటకు సలుపు కత్తి
 తాలోచనములను విసర్జించి, ప్రతిమానపునియొక్క టోప
 మునకయు ప్రత్యవకార మొనరించుటను మానివైచి శ్రమిం
 చుట వభ్యసించినచో లోకమున కనంతకల్యాణము చేకూరుట
 యుం దెట్టి విలంబ మొనఁగూడ దని స్పష్టము కాఁగలదు.

మనుష్యుఁడు పగదీర్చుకొనుటను వీడి, త్రాంతిని బరి
 గ్రహించినచో నవశ్య మంధకారమునుండి ప్రకాశములోనికి
 రాఁగలఁడు. ఆనవానమందుఁగల విశేషమగు నంధకారమును,
 నజ్ఞానమును గుర్తించియున్న వా రిగుటచే బుద్ధిమంతులును, జ్ఞాన
 సంపన్నులును నగు మనుష్యు లద్దానిని స్వీకరింపనొల్లరు. మను
 ష్యుఁడు పగదీర్చుకొను దుష్టప్రకృతిని విసర్జింపక, నదాచరణ
 మును బరిగ్రహింపక యున్నంతవర్యంత మంధకారమునే
 గ్రహింపఁ జాలకుండును. మనుష్యుఁడు తనయంధకారమయ
 ములును, పాపప్రచురములును నగు ప్రవృత్తులచే నంధ

పోయియుండఁబడి మోసగింపబడుచున్నాఁడు. సమస్తవిధములగు
 ననానాముఖ బరిత్యజించుటచే నహంకారము, కోరికము,
 ఉన్మాదము, మమకారము, ఆత్మస్తుతి మొదలగు దుర్గుణముల
 న్నియు మానవజీవితమునుండి యంతర్హితములయి పోవుచు
 న్నవి. అపకారిపైఁ బగఁబడినకొనుటకు మానవుని చిత్రమును
 బ్రేరేపించుటకుఁగల కారణములన్నియు బహిష్కరింపఁబడిన
 లెనే తొలుత నహంకారము వేతను, నవివేకము వేతను నాచ్ఛా
 దితములయి యుండిన మానవుని సమున్నతజీవనజ్యోతియు,
 విశేషముగు వివేక ప్రకాశమును బ్రకటిభూతము లగుచున్నవి.
 సామాన్యములగు సుపాలంభనములు, (ఎత్తిపోడువులు) కటా
 క్తములు, ధిక్కారములు సామాన్యదృష్టికిఁ దీవ్రద్వేషము,
 కంటెను, భయంకర ప్రత్యవకారము కంటెను హీనములయి
 నట్లు గోచరింపుచున్నను నివియు మనుష్యచారిత్రమును, మా
 నవాంతరికరణమును సంకుచితమొనరించునట్టి దుష్టప్రవృత్తులే
 యని గ్రహింపవలసియున్నది. ఈదుర్గుణములన్నియు నహంకా
 రమునుండియు, సాత్విశ్లాఘమునుండియు నుదయింపుచున్నవి.
 అహంకారమువేతను, సాత్మసుతీచేతను సంఘటగఁ మాచ
 వుఁడు పరుల హితోపదేశమును, సద్వాక్యములను విపచారి
 యుగ భావింపుచుండును. అతఁ డొరులనుడువులకుఁ జెవియొగ్గ
 నొల్లఁడు. అహంకారము మానవునియం దభివృద్ధి నందినకొలఁ
 దియు నతఁడు మహాదుష్టుఁడగుచు, లోకమునకుఁ గీ డొనరింప

నుత్పహింపు చుండఁగలడు. దుష్టత్వమున కహంకారమే జన్మ సానము. మానవుఁడు చీటి! మాటి! స్వల్పవిషయములందుఁ జెడుగాఁ దలంచుటచే వానిప్రకృతియం దీర్వ్య వర్ణిల్లి గాఢాంధ కారలేశభ్రమల నావిర్భవింపఁ జేయుచున్నది.

మానవుఁడా! లోకు లేదు మాట్లాడినను దానిని చెడు గాఁ దలంపకుము. ప్రతిభావమందుఁ జెడునే చూచుచు వ్యర్థముగా నీమది కేల వ్యథను గలిగించెదవు? నీవు శీఘ్రము గర్వాహంకారములఁ బహిష్కరించి వేయుము. పరుల హృదయముల కెట్టి కష్టము నొదవింపఁ జేయకుము. పరుల దుష్టులుగ భావింపకుము. ఎల్లర శ్రమింపుచు వారియెడ దయార్ద్ర హృదయుఁడ వయి వర్తింపు చుండుము.

గర్వాహంకారముల సంపూర్ణముగా విసర్జించుట మిక్కిలి కష్టసాధ్యమగు పని. కాని యిది సకల లోకాదర్శ ప్రాయమగు శుభకార్యము. ప్రతివిషయమును జెడుగాఁ దలపోయకుండు పద్ధతిని గ్రహింప గ్రహముగా నభ్యసించుట వలనను, స్వకీయ భావములను, గార్యములను నెమ్మదిగా గ్రహించి స్వచ్ఛములుగఁ జేసికొనుటవలనను గర్వాహంకారవిసర్జనకార్యము సులభసాధ్య మగుచున్నది. గర్వాహంకారములు క్షీణించు కొలఁదియు సహనశీలతయు, శాంతమును గ్రహింపముగా వృద్ధినందసాగుచున్నవి.

పరుల హృదయముల నొవ్వజేయకుండుటయు, బ్రతి సామాన్య విషయమును జెడుగాఁ దలంపకుండుటయుఁ బరస్పర బాంధవ్యమును గలిగియున్నవి. ఒకమనుష్యుఁడు మఱొకమనుష్యుఁ డొనరించు కార్యములఁ జెడుగాఁ దలంపకున్నచో వాఁ డవశ్యము ద్వితీయునిపై దయఁగలిగి వర్తించు ననుట స్పష్టము. ఇట్టి మనుష్యుఁడు వచ్చించు విషయమును, ననుష్ఠించు కార్యమును బరులహృదయములం దెట్టి సంక్షోభ విపాదములఁ గలిగింపక దయను, బ్రేమను గలిగింపుచుండఁ గలవు. పరులు తన కయి కావించునట్టి మేకార్యమునుగాంచియు నలఁడు భయఁపడ నొల్లఁడు; కారణమేమన నొరుల కెట్టిదుఃఖమును గలిగించియుండని వ్యక్తి పరులు తన కెట్టిదుఃఖమును గలిగింపజాలరని విశ్వసింపుచుండును. క్షాంతిశూన్యఁడగునట్టియు, సత్యాసత్యవిచారణలేనట్టియు, సమస్తవిధములగు నుపాలంభనములమీఁదను, దూషణములమీఁదను, దోషారోపణముల మీఁదను బగఁ దీర్చుకొనఁగోరునట్టి వ్యక్తి పరుల శాంతి సౌఖ్యమును గూర్చి విచారించనివాఁడయి, అనుదినము తనశత్రుసంఖ్యను వృద్ధిఁ గావించుకొనుచుండును. వానికి సదా పరులు తన కేఱికిఁ గావించురో యనుభయ ముండుచుండును. అతఁడు తాను పరుల కొనరించియుండిన కీడునకుగాను బ్రత్యవకార మవశ్య మెఱుఁచో చాకాత్తుగా లభింపఁగల దను భయముచే సదా వ్యాకులచిత్తుఁడయి బాధపడుచుండఁ గలఁడు.

“ద్వేషము ద్వేషముచే నుపశమింపదు,
ప్రేమచే ద్వేష మంతరించును.”

మనోజమగు నీయుత్తమ నీతివాక్యమును రాజకుమారుఁ
డగు దీర్ఘాయువుయొక్క కథ సమర్పించుచున్నయది:—“కాశీ
నగరముయొక్క శక్తిసంపన్నుఁడును, బ్రతాపవంతుఁడును
నగు బ్రహ్మదత్త భూపాలుఁడు, కాశలదేశాధిపతియగు దీర్ఘతి
థరణీధవునిపై దండెత్తి, అతని సామ్రాజ్యమును గబళింప
యత్నించెను. దీర్ఘతియొక్క రాజ్య మంతవిశాలమయినది
కాదు. అట్లగుటచేనతఁడు బ్రహ్మదత్తు నెదుర్కొని పోరు
సలుపుట యసంభవమని భావించెను. ఈరీతి భావించియతఁడు
తనరాజ్యమును శత్రుహస్తగత మొనరించి ప్రాణభీతిచే
బలాయనమొనరించెను. కొంతకాలముదినుక నతఁడు వేషాం
తరస్త్రీకారముచే వాడవాడలఁ దిరుగుచుఁ దుడకుఁ బట్నీసమే
తముగ నొకశిల్పకుని కుటీరమునందు నివాస మేర్పఱచుకొని
యెను. ఇచ్చోటనతని కొక కుమారరత్నము కలుగ వానికి
దీర్ఘాయు వని నామకరణము నేయఁబడెను.

అట్ బ్రహ్మదత్తభూపాలుఁడు “నేను దీర్ఘతియొక్క
రాజ్యము నాక్రమించుకొనియుండుటచే నతఁడు లేరుణము లభిం

చినపుడు నన్ను మోసగించి నాచాగ్రము లవహరించుటయుం దా శ్చిర్యమేమియు లేదు, గావున వానిని వధించుట శ్రేయస్కర" మని భావించి దీర్ఘైతి నన్వేషింపఁదొడంగెను.

చాలకాలము గలించెను. దీర్ఘైతి తనతనూభవుండగు దీర్ఘాయువుచే విద్యాభ్యసనమునరింప నలఁడు స్వల్పకాలము నందే పండితుఁడును, జతురుఁడును, బుద్ధిమంతుఁడును గాఁ గలిగెను.

దురదృష్టవశమున బ్రహ్మదత్తుఁడు దీర్ఘైతియొక్క నివాస స్థానమును దెలిసికొనఁగలిగెను. ఇది యెఱింగి దీర్ఘైతి తనమూలమున దారావుత్రు లన్యాయముగ వధింపఁబడఁగల రనిగుర్తెఱింగి వారి నొక రహస్యస్థానమునకుఁ బంపివైచెను. కాని దీర్ఘైతి భార్యాసమేతముగ బ్రహ్మదత్తునకుఁ జిక్కి వానిచే సంహరింపఁబడెను.

శత్రువును స్త్రీసమేతముగ వధించినను వానిపుత్రుఁడు శేషించియుండుటచే నతఁ డెప్పుడో తా నసావధానముగ నున్నపుడు పైఁబడిచంపునను భయముచే నిత్యము తల్లడిల్లుచుండెను.

దీర్ఘాయువు తన జననీజనకులు క్రూరముగా సంహరింపఁబడి రను సమాచారము నాలకించినంతనే తన నామధేయ

మును, వేషమును మార్చుకొని బ్రహ్మదత్తుని యశ్వశాల
యందు నేవకోద్యోగమును బరిగ్రహించెను. స్వల్పకాలము
నందే దీర్ఘాయువు తన సద్యవహారమునను, సంస్తవపాత్ర
మగు యోగ్యతవలనను సకలజనప్రేమకుఁ బాత్రుఁ
డయినంతనే కర్ణాకర్ణిగ నతని సద్గుణవృత్తంస బ్రహ్మదత్త
భూపాలుని శ్రుతిపుటములఁ బడెను. భూపాలుఁడు దీర్ఘాయువును
సాదరముగఁ దనసన్నిధికి రావించి, బహురీతుల సత్కరించి
నాటినుండి వానిని తనయొద్దనే యుండ నియమించెను. దీర్ఘ
యువు నవీనపడవిని సంపాదించి స్వామిని భక్తిశ్రద్ధాను
రాగములచే నేవించి, అతని సంపూర్ణానుగ్రహమునకుఁ
బాత్రుఁడయ్యెను.

భూపాలుఁ డాకాశమున విశ్వాసపాత్రుఁడగు దీర్ఘ
యువుతోఁగూడి రథారూఢుఁడయి మృగయాచిన్దమునక
యి బయల్పడెను. ధరణీపతి సైనికనికాయముతోఁ గూడ
నరణ్యమునఁ బ్రవేశించి కొంత దవ్వరిగి, సైనికుల నట నిలిచి
యుండ నాజ్ఞాపించి ప్రియమిత్తునితో నరణ్యమునఁ బ్రవేశిం
చెను. మధ్యందిన మార్తాండుని తీక్షప్రకోపమునను, రథప్ర
యాణాయాసమునను బ్రహ్మదత్తుఁడు పరిక్లాంతుఁడయి దీర్ఘ
యువుయొక్క యొడిలోఁ దనశరము నుంచి గాఢనిద్రావర
వశుఁడయ్యెను.

రాజు గాఢసుష్మ ప్రియం దుండ దీర్ఘాయు వీరీతి విచారింప మొదలిడెను:—“ఈనృపాలుఁ డన్యాయముగా నానర్హునా శ్రేణ మొనరించియున్నాఁడు. ఇతఁడు రాజ్యతృష్టాబద్ధుఁడయి పూజ్యులగు నాజననీజనకుల సహసనయ్యతులఁ గావించుట యేకాక, కూర్చుండయి యుక్తిమముగ వారిప్రాణముల సంహరించెను. మాతాపితలప్రాణహంతకుఁడగు మహాద్రోహి యిపుడు నాకు వశుఁడయియున్నాఁడు. ఇతనిని వధించి మాతా పితృగణముక్తుఁడ నగుటయే పుత్రుఁడనగు నా ధర్మము.” అని భావించి దీర్ఘాయువు యొకనుండి శరాళకరవాలమును వెలికిదీసి ఝల్పించెను. కాని తత్తదగమే హతేబుద్ధియును తన బాల్యకాలమందు పితృదేవుఁడు బోధించియుండిన “అపకారిః నుపకారము నెవమెన్నక నేయువాఁడ నేర్పరి” యను వీరివాక్యము స్మృతివధమునఁ దోచినంతనే చంద్రహాసము నాటయం దుంచివైచెను. వెంటనే వానిరోష మంతరించెను.

తుదకు రాజు నిద్రానుండి త్రొల్లిపడుచు మేల్కొంచెను. దీర్ఘాయువు—“తమ కేల భీతచిత్తులయి యున్నట్లున్నా” రని ప్రశ్నింప, భూపాలుఁడు—“నేను సదా నుఖనిద్ర ననుభవింపలేకున్నాఁడను. స్వప్నములు నిరంతరము నన్ను భాధింపుచుండును. నాశత్రువుయొక్క పుత్రుఁడగు దీర్ఘాయువు నావత్సస్థులమును ఖడ్గముతోఁ జీల్చుచున్నట్టుకలలను గనుచుండును. ఇపు

దుసయిత మట్టి భయంకరదృశ్యమే స్వప్నమందుఁ బొడనూప భయకంపితఁడనయి తుల్లిపడి లేచితిని." అని యుత్తర మొసంగెను.

బ్రహ్మదత్తుని కంపితభాషణము నాలించి, రాజకుమారుడు తనఖడ్గము నొఱచుండి తీసి, భూపాలు నుద్దేశించి "రాజా! నీ వ్రబలశత్రువుగఁ దీర్ఘాయువు నేనే. తమ దివుడు నాస్వాధీనమందున్నారు. తమపై బగఁదీర్చుకొను తరుణ మాసన్నమయినది." అని గంభీరముగ గర్జించెను.

బ్రహ్మదత్తుఁడంత మోకరిల్లి దీర్ఘాయువుయొక్క చరణరాజీవముల నాశ్రయించి దీనకంఠస్వరమునఁ బ్రాణదానము నర్థింపసాగెను. దీర్ఘాయు వంత నిరీతి నుత్తరమొసంగెను;—“రాజా! తమకు నాకుఁ బ్రాణభిక్ష నొసంగుడు. చిరకాలమునుండి నన్ను వధింపఁ జూచుచున్నారు. నేడు నేను మీకుఁ జిక్కి యున్నాఁడను. కావున నాకుఁ బ్రాణదాన మొసంగఁ గృతాంజలినియి వేడుచున్నాను.”

బ్రహ్మదత్తుఁడును, దీర్ఘాయువును బరస్పరము ప్రాణదాన మొనరించుకొనిరి. స్త్రీమచే బులకాంకితశరీరులయి, గాఢాలింగన మొనరించుకొని యొండొరుల మొకరి కొకరు హానిఁ గావించు కొనమని రుద్రకంఠములతో శపథ మొనరించుకొనిరి. దీర్ఘాయువుయొక్క శ్రమాశక్తిని, యోగ్యతను, బరో

వశారబుద్ధిని గాంచి బ్రహ్మకత్తుడు విస్మయానందపరవశుఁ
డయి తన ప్రియపుత్రిక నతనికిఁ బరిణయము గావించి, యతని
పితృర్జితమగు రాజ్యము నతనిస్వాధీన మొనరించెను.

ఈ నీతికథచేఁ బాఠశలోకమునకు ద్వేష మజ్వేషముచే
ననఁగా త్కాంతిచేఁ బరాభూత మగు నని స్పష్టపడుచున్నది.
ప్రత్యవశారము కంటె మమకే యత్యధిక సుందరమును,
మధురమును, మహత్తరమును నయియున్నది. త్యాగముచేఁ
బ్రేమ పొందుర్భవించుచున్నది. త్యాగము నభ్యసించు మను
ష్యుఁ డహంకారమునుండియు, విధ్యాభిమానమునుండియు,
జ్వేషమునుండియు, బ్రత్యవశారమునుండియు దూరముగా
నుండు నట్టియు — నిత్యసత్యములగు శుభవాంఛలతోడను,
బ్రహ్మనందకాంతులతోడను వెలయుచుండు నట్టియుఁ బవిత్ర
మగు స్థానమును జేరఁగలుగు చున్నాడు. ఈప్రశాంతమును,
మానయులేమును నగు నానందమందు మమకూడ నుండనేరదు,
మానవున కద్దాని యవసరమే యుండఁబోదు. కారణమేమన
నీయానందమయస్థితి! బ్రాపించు మనుష్యుఁడు, పరుల జోషా
పరాధములచే దుష్టుఁడు కానొల్లఁడు. మీదు మిక్కిలి వారి
యజ్ఞానమును, భ్రమను, గ్రహించి వారిపై దయా
రసమును వర్షింపఁ జేయుచుండఁ గలఁడు. మాధవుని
స్వభావమందు దుష్టుఁ డగుటయొక్కయు, బ్రత్యవశారమున

రించుట యొక్కయు, గుర్తింపవాసన నిండి యున్నంతవఱకే
 తమ యపేక్షింపఁబడుచున్నది. నకలజీవులపై నిష్కల్మషమగు
 సమానప్రేమభావమును గలిగియుండుటయే యాదర్శ
 నియమము; ఆదర్శజీవితము; ఆదర్శస్వర్గము. స్వర్గీయప్రేమ
 యొక్క నిర్దోషమగు మందిరములోనికిఁ బ్రవేశింప నేర్పడి
 యున్న ముఖ్యద్వారములలో సహన మొకటి. చదువరీ! జీవిత
 తారకమంత్రముగు నీసహనమును బడసి, తన్మూలమున నాత్మ
 విశేషవయి బ్రహ్మానంద పడవినందుము !



అష్టమవ్యకరణము.

దోషములఁ జూడకుండుట.

మానవుఁ డొకవిధముగ త్వాంతిపాతాభ్యాసమున విజయమును బడయు, వాని మస్తిష్కమునందు వాస్తవికమగు యుక్తాయుక్తవివేకము కలుగ నలఁ జెల్లు హృదయమందు భావములు, ఉద్దేశ్యములు జన్మింపుచున్నదియు, నేరీతి నవి వృద్ధి నంది కార్యరూపమునఁ బరిణమింపుచున్నదియు, స్పష్టముగా గ్రహింపనేర్చుచున్నాఁడు. ఇట్లగుటవలననే మానవుని మస్తిష్కమునం దొకవిధమగు నవీనవికాసము కలిగి జీవితము నత్యంత శ్రేష్ఠముగను, సమున్నతముగను, బలిత్రముగను జేసి వేయుచున్నది. ఇట్టి యుత్తమస్థితిఃః శ్రాపించి మనుష్యుఁడు కా నన్యుల వచనములను, గార్యములను విని, కొద్దిమును జెందక, పరులమాటలఁ జెడుగాఁ దలంపక యెల్లరఁ బ్రేమింపుచుండఁగలఁడు. ఇపు అతఁడు గతసమయమందువలె నజ్ఞానముచేఁ గుపితుఁడు కాజాలఁడు. అతనిమానసమందు నిరంతర మిట్టిభావపరంపర లుదయింపు చుండును:—చీటికి మాటికి

బగదీర్చుకొనుటేల? తిరిగి మించుటేల? పరులపైఁ గ్రోధము వహించి, తిరిగి దానికయి పశ్చాత్తాపమును జెంది, మూర్ఖిమ కయి పోరించుటెందులకు? క్రోధమును, జెడుగాఁ దలంచుటను విసర్జించుటయే మమ యనఁబడుచున్నది. క్రోధరోషము లనివార్యములును, సత్పదార్థములును నగుచో వానికయి పశ్చాత్తాపపడుచు మూర్ఖణములఁ గోరుటెందులకు సంభవించును? కటుభావముల దూరమొనరించుటయు, మించుటయు సుందరముగను, మృదుమధురముగను, బ్రశాంతముగను నున్నట్లు కాననగుచో బొత్తిగా మఱచియుఁ గ్రోధింపకుండుట, పరులతప్పుల నెన్నకుండుట, దేనిని జెడుగా భావింపకుండుట మొదలగునవి మఱిత సుందరములును, బ్రయములును, మృదుమధురములును నయి యుండఁగలవు. క్రోధమును, రోషమును లేశమాత్రమయిన మానవ హృదయమందు లేకుండినచో సహనముయొక్క యవసరమే తలసింపనేరదు. ఒరుల వచనములను, గార్యములను జెడుగా దలంచు దుష్టస్వభావము నాయం దున్నపుడే నేను త్రాంతియొక్క పాఠము నభ్యసించ బాధ్యుడ నగుదును; కాని క్రోధమును, రోషమును, బరదోషగణనమును నాస్వభావమందే లేనప్పుడు నేను త్రాంతిని సంపాదించవలసిన పని యేముండును? నా కెవఁడేని యవకార మొనరించినచో నేను వానికి బ్రత్యవకార మొనరింప దూషణమున కుపక్రమింతునేని యది నాయవరా

ధము కాకుండునా? అపరాధముచే నపరాధము చక్కఁబడునా? ఒకనిదోషముచే మఱొకనిదోషము దూరమొనరింపఁబడఁగలదా? ఒకఁడు భయంకరమగు నపరాధముఁ గావించి యపకారము నా కొనరించియున్నాఁడో లేక తనకే కావించుకొనియున్నాఁడో విచారింపవలసియున్నది. నాదోషము నాకు గీడునొడవించునో లేక పరులదోషమే నాకు హానిని గలిగించునో దీర్ఘముగా విచారింపవలసియున్నది. అయ్యో! నేను మూఢుఁడనయి యుచుండవుడు క్రోధమును వహించుచుందునందులకు? నేను దోషములఁ జూచు శ్రమిభావ్యము? ప్రత్యవకారమున కెందులకుఁ గడంగవలయును? కటుభావచింతనను తగునా? నే నీ నీచకర్మలనెల్ల నాచరించుచున్నచో కానికి ముఖ్యకారణములు నాకుండు నలకొనియున్న స్వార్థాహంకారములే. నాయంధప్రాయ మగు పశుత్వము మేల్కొంచి నాసత్స్వభావము నణచివేయుచున్నది. నే నంత దుష్టుఁడనయి ప్రత్యవకార మొనరింపఁ గట్టిబద్ధుఁడ నగుచున్నాఁడను. ఆహంకారముచేతను, నపవిత్రమును, హీనమును నగు క్రోధమువలనను బరులవాక్యములును, గార్వములును నాహృదయ నంక్షోభకరములయి నన్ను భ్రష్టుని గావించుచున్నవి. నే నన్యు లొనరించునట్టి యపరాధములకయి వారిని దండింప నన్న దుఁడను గాక నిజదోషములనే దూరమొనరించుకొన యత్నించి నచో ధన్యుఁడనే యగుదును. పరులదోషముల నెన్ని వారికి

బ్రీత్యవకార మొనరింప నంచుటకంటె నేను భయంకరముగు
నహంకారమును, నాత్మశ్లాఘమును, గోధమును వినర్జించి
వేయుదునేని మహత్తరమగు శ్రేయస్సు కలుగఁగలదు, అవుడు
నా కెట్టికేళములు సంభవింప నేరవు.

ఈచందమున మనుష్యుఁడు నిరంతరము తనయంతఃకర
ణమును బ్రశ్నించుకొనుచుఁ దనకుఁదానే యుచితసమాధానము
నొసంగుకొనుచుండినచో వానిభావములు పావనములును,
గోమలములును, జారిత్రము క్రోధశూన్యమును గాఁగలదు.
అపు డవ్వాని యుద్వేగము క్షీణింపఁ గ్రోధదోషముల కుత్పత్తికి
హేతు భూతములయిన యజ్ఞానాంధకారము లొక్కపెట్టిన
మారమయిపోఁగలవు. అంతమునకు మనుష్యుఁ డాయానంద
స్థితికిఁ బ్రాప్తింపఁగలుగుచున్నాఁడు. పదులదోషములనిక్షింపక,
సకల మానవకలావణ్యము నపేక్షింపుచు నెల్లరియెడఁజేరి
భావమును, శాంతమును వహింపుచు వర్తించుటచే మానవు
నకు బ్రహ్మానందము లభింపఁగలదు. ఇంతమార్పిమున మాన
వుఁ డజ్ఞానమును, మాధ్యమును, జూచుటయే వినర్జించివేయు
చున్నాఁడనియు, గవ్వములను, దుఃఖములను, భయములను
గ్రాంచుటయే లేదనియు, నుచితానుచితకర్మలయందును, శౌ
చాశౌచములందును గల భేదము విలోకించుటకును, గ్రహిం
చుటకును నసమర్థుడయి యున్నాఁడనియు భావింప వలనుప

డను. వాడు కోర్కెను, బహుచారమును, బరదోషకీర్తనమును విసర్జించివేయుటచే జ్ఞానముయొక్క సంపూర్ణ స్వచ్ఛ ప్రకాశమూలమున పైనివివరించియున్న వివిధవిషయములయొక్క వాస్తవికస్థితిని గ్రహింపుచున్నాడు. అపుడంత వానికి తనకు హానికరమయినట్టియు, దనచే నిరోధింపబడదగినట్టియు, శీఘ్రమే నష్టమొనరింపబడదగినట్టియు దుష్ట శక్తివరులయందు లేనట్లు గోచరింప నారంభింపుచున్నది కీమను. దన హృదయమునుండి బహిర్గత మొనరించివైచుటచే మూలపుండ్రాని భయంకరతత్త్వమును గ్రహించి తనజీవితము ద్వేషభయరోషముల నివాసమునకు యోగ్యమయినది కాదనియు, జిజ్ఞాస, అనుకంప, ప్రేమ మొదలగు సద్గుణముల నివాసమున కర్హమయినదనియు స్పష్టముగా గ్రహింప నేర్చుచున్నాడు.

మహాకవియగు శేక్స్పియరు "అజ్ఞానముకంటఁ బ్రగాఢమగు భయంకరాంధకారము లేదు." అని తన యొక నాటకమున వ్రాసియున్నాడు. నేడు లోకమునఁ గాననగుచున్న కీడంతయు మానసముయొక్క గంభీరమగు నజ్ఞానతమిర సంభూతమయినదియే. ఆంధకారమునుండి ప్రకాశములొనిగి గాఢోరు వ్యక్తి తనస్వాంతమునుండి నకలపాదముల నిర్మూరించి నేయు టావశ్యకము. మేలుకలుగకుండుటకే కీడని పేరు. ప్రకా

శము కలుగకుండుటకే తుంధకార మని నామధేయము. ఇది యేచందమునఁ గోధరోచము లుత్పత్తికాకుండుస్థితినే గోవిదులు జ్ఞాన మనుచున్నారు. జ్ఞానసంపన్నుడగు పురుషోత్తముడు ప్రశాంతమగు ననురోధముచే మనుష్యులకుఁ బ్రకాశ మెట నున్నదియు బోధించు టచిత మని భావింపుచున్నను, బావ రూపమునఁ బ్రకటితమగుచున్నవారి యాధ్యాత్మికాంధకారమును నిండింపనొల్లడు.

చెడుగు రెండువిధములు. యత్నాయత్నవిచక్షణలేక కావింపఁబడున దొకటియు ఇయ్యది యజ్ఞానముచే సంభవింపుచున్నది. కర్తచే గీడనియు, నాచరింపఁ బడరానిదనియు గ్రహింపఁబడియు ననుష్ఠింపఁబడు నశుభకార్యమే రెండవవిధ మగుచెడ్డ. చెడ్డ, గుర్తించిచేయుఁబడినను, గుర్తింపక యాచరింపఁబడినను నది యజ్ఞానమునుండియే కలుగుచున్న దని మనము గ్రహింపవలయును. అశుభకార్యము నాచరించు వాడు దానిని గ్రహించి చేసియున్నను, గ్రహింపక చేసియున్నను వాఁడదాని వాస్తవికమగు నునికిని, మర్మములను గ్రహింపఁజాలడు. అతఁ డాకీడు నాచరించుటచే భవిష్యత్కాలమునం దెట్టి దుష్పరిణామములు కలిగి యవశ్య భోక్తవ్యములయి తనజీవితమును దుఃఖవారిధిని ముంచివేయు గలవో గుర్తవనేరడు. వాఁ డీ రహస్యమును గ్రహించియే

యున్నచోఁ బ్రమాదవశంబునఁ గీ దొనరింప సాహసించనేరఁడు. వలుమాటలేల? మానవుఁ దొనరించు నమస్తదోషముల కజ్ఞానమే ముఖ్యకారణము.

మానవుఁ డీ విషయమును గూర్చి యనుభవమును సంపాదించుచుండియు నిట్టి కార్యముల నేలఁ గావించు చుండు నను ప్రశ్న కలుగవచ్చును. మనుష్యుఁ డిట్టి పనుల నాచరించుట దోషమని గ్రహించినచో వానియందజ్ఞానము కలదని భావించు లెట్లు?

మానవుఁడు దోషములను గ్రహించుచుండియుఁ గీల్ల వరింపుచుండుటచే వానియందు సంపూర్ణమగు జ్ఞానము లేదనియు, వాఁడు దోషముల భయంకరతత్త్వమును సాకల్యముగఁ బరిశోధించి యుండలేదనియు గ్రహించవలసి వచ్చుచున్నది. వాఁడు పరులప్రోబోధముల నాలించుటవలనను, నాత్మీయు లొనంగు హెచ్చరికల మూలమునను, నిజాంతఃకరణ తాడనమునను గామకోపములవంటి దుష్కర్మ లనాచరణీయములని గ్రహించుచు, నుడువుచు నుండునే కాని తత్కాలమందుఁ దా నే మొనరింపుచున్నదియు స్పష్టముగా నవలోకించనేరఁడు. వాఁడు నిషిద్ధమగు కార్యము నాచరించుటచేఁ దాత్కాలిక మగు నాప్లాదము లభించు ననియెడి వ్యామోహముచే నంతఃకరణప్రోబోధమును దృఢీకరించి యనుచిత.

కార్యాచరణమున కుపకృతింపుచున్నాడు. వాడు తాను బడయునట్టి యాహ్లాద ముత్తమంబనియు, భోగ్యమనియు భావింపుచున్నాడు. కష్టములేనిదే సౌఖ్యము దుర్లభమనియు, దా ననుభవించునట్టి యాహ్లాదము కష్టమునుండి భిన్నమగు పదార్థము కాదనియు నతడు గ్రహింపజాల కున్నాడు. వాని యాచరణముచే మానవకార్య నిర్వహణమున కాధార భూతమగు నియమమున కతఁ డనభిజ్ఞుఁ డని మనకు స్పష్టపడు చున్నది. వాడు తా ననుభవించు దుఃఖమంతయు, దా నాచరించియుండిన దుష్కర్మలయొక్క ఫలితమే యని గ్రహింప నేరఁడు. అతఁడు తా ననుభవింపుచున్న దుఃఖమంతయుఁ బలుల దోహదముచే గలిగినదనియు, సుఖదుఃఖములు కెందును భగవద్విరచితములనియుఁ గావున వాని నన్వేషించుటయు, గ్రహింప నుంకించుటయు నివృద్ధ్యాపన మని విశ్వసించు డును. అతఁడు తనకు సౌఖ్యము నొసంగఁగల పని విశ్వసించు కార్యములనే యాచరింపుచు నిరంతరము సౌఖ్యము నన్వేషింపుచుండును. కాని వాడు తన కార్యములచే దా నెట్టి దుష్ఫలితముల ననుభవింప బాధ్యుడు గావలసి వచ్చునో గుర్తింపజాలకుండును.

ఒకతూరి దుర్వ్యసనగ్రస్తఁ డగు మనుష్యుఁ డొకఁడు నాలో నీ పడువున నుడిచెను:—“నే నీవ్యసనముచే నెట్లలాభ

మును కలుగ నేరదనియు, మీఁదుమిక్కిలి భయంకరమగు హానియే వాటిల్లుననియు బాగుగా నెఱుంగుదును." నే నంత వాని నీరీతి నడిగితిని:—“మహాశయా! తమకు నిత్య మాచరింపుచున్న దుర్వ్యసనమును హానికరమనియు, నిష్ప్రయోజనమనియు స్పష్టముగా గుర్తింపుచు నేల గావింపుచున్నారు?” దీనిమీఁద సతః డిట్లుత్తర మొసంగెను—“ఈవ్యసనముచే నాకు రుచికరమగు నానందము లభింపుచున్నది. కావున నే దీనిని విడువఁజాల కున్నాఁడను.” ఆమనుష్యుఁడు తనస్వభావము దూషితమయి పోయిన దని వాస్తవముగా నెఱుంగఁజాలఁ దనియే నుడువ వచ్చును. ఆతఁడు పరులచేఁ దనస్వభావము చెడ్డ దని వినియుండనే కాని తనప్రకృతి కళంకితమయి పోవుచున్న దని స్వప్నమందయిన స్వయముగా నూహించి యుండలేదు. కాని వాస్తవమందు వాఁ డావ్యసనమును మంచిదానిగను, దనసౌఖ్యానందముల వర్ధిల్లఁ జేయుదానిగను విశ్వసించుటవలననే దానిని విసర్జింపఁ జాలకుండెను. మనుష్యుఁడు న్వానుభవముచే నొక కార్యమును రుప్తమనియు, దదాచరణముచేఁ దన దేహమునకును, మానసమునకును నష్టము కలుగఁగల దనియు, నాకార్యమునందుఁ గల దోషములచే భయంకరములగు విపత్పరంపర లుదయింపఁగల వనియు గ్రహించినచో, దత్తఁడమే వాఁ డదానిని విసర్జించుటయే కాక పూర్వమువలె దానిని సౌఖ్యానందవర్ధకమగు వస్తువుగ భావించక భయం

కర దుఃఖోత్పాదక మగు రాక్షసపదార్థముగఁ జూచుచుండఁ గలఁడు. భుజంగముయొక్క శిరోభాగమున ధగద్ధగాయమా నముగ వెలుంగుచున్న బహుమూల్యవంత మగు మణి యున్నను మానవుఁ డాసర్పమును గాఢాలింగన మొనరించుకొనఁజాలఁడు. సర్పము బాహ్యమునకు మణిచే విభూషితమయి యున్నను బ్రాణహనికరమగు హాలాహలముచే నది నిండి యున్న దని స్పష్టముగా గ్రహించు మనుష్యుఁ డద్దాని పొంత కరుగ నొల్లఁడు. ఇదియేచందమున మానవుఁడు తా నాచరించు దుష్కార్యములకయి భవిష్యత్కాలమందుఁ దాను నిశ్చయముగా భయంకరములగు దుఃఖముల ననుభవింపవలసి యుండు నని గ్రహించినచో నంతకుఁ బూర్వమునుండియుఁ దనమానసముచే నభిలషింపఁబడుచు వచ్చియున్న తాత్కాలిక సౌందర్యమును, సౌఖ్యానందములను మట్టి పెల్లలకంటె హీనములుగఁ జూచి, విసర్జించివేయుఁ గలఁడు. దుష్కర్మల యొక్క రహస్యము వెల్లడియయినంత నీ మానవుఁడు వానిని స్పష్టముగా వీక్షింపఁ గలుగుచున్నాఁడు.

నాకుఁ బరిచితుఁడగు యువకుఁ డొకఁ డుండెను. అతఁ డొక ధర్మోపదేశకుఁ డు. ధర్మోపదేశముతోఁ బాటు వాణిజ్యమునుగూడ జీవిత వ్యవసాయముగఁ బరిగ్రహించి యుండెను. అతఁ డొకతూరి వ్యాపార వ్యవసాయముల బాగు

గా నిర్వహించుటయందుఁ గల్గలాడుట, మోసముచేయుట చాలయావశ్యకము లగుచుండు ననియు, నీ రెండు ఉపాయముల నవలంబింపనిచో నిస్సంజేహముగ వ్యాపారి నష్టపడఁ గలఁడనియు వచించెను. అతఁడే తిరిగి నాతో నబద్ధమాడుట దోష మని గ్రహించియుండియు వ్యాపారసాకర్షమున కయి బొంతుచుండు ననియు నుడివెను. నే నతనిమాటల నాలించి— “సోదరా! నీ వెపుడయిన వ్యాపారాభివృద్ధికి శ్రేష్ఠమార్గముల యైన సత్యమును, ధర్మమును నాశ్రయించి యుంటివా?” యని ప్రశ్నించితిని. అతఁ డత— “వాణిజ్యాభివృద్ధికి ధర్మముకంటె నుత్తమంబగు సాధనము లేదని యెఱుంగుదును, గాని నే నింత వలకదాని నాశ్రయించి యుండలేదు.” అని యుత్తర మొసంగెను. చదువరి! ఈ నవయువకుడు తనదోషముల సంస్కరించుకొనలేనట్టి దుస్స్థితియుం దుండుటకుఁ గారణ మెద్దియో గ్రహించితివా? ఈనవయువకుడు సత్యవిరుద్ధముగ వర్తించుట మానవధర్మము కాదని గ్రహించి యుండెనా? లేదు, కేవల మితఁడు జనసామాన్యముఖిలైన సామాన్యవిధమున నసత్యమాడుట దోషమని మార్త్రమే వినియుండెను. వాస్తవముగా నితఁడు స్వానుభవముచే సత్యాసత్యముల ప్రయోజనాప్రయోజనముల గుర్తించియుండ లేదు. ఏనిఁ గల్గలాడరా దను శిక్ష లభించియుండెను ఇతని యంతఃకరణమునయిత మసత్యభావము దోషమని శిక్షము

నానంగుచుండెను, కాని వీని కసత్యభాషణముచే విశేషమగు
 లాభమును, నభివృద్ధియు, సౌఖ్యమును గలుగు నను ప్రబల
 విశ్వాస ముండెను. ఇతఁడు సత్యభాషణముచే నష్టమును, దారి
 ద్ర్యమును, దుఃఖమును గలుగు నని భయపడుచుండెను. ఇతని
 యీపద్ధతుల నవలోకించుటచే నితఁడు కల్లలాడుటనే యుక్త
 ధర్మముగను, సత్యభాషణమునే యనుచితమగు నధర్మము
 గను భావించియుండినట్లు స్పష్టపడుచున్నది. ఇతనికిఁ గల్లలా
 డుటయొక్క వాస్తవికమగు రహస్యమును గ్రహించు శక్తి
 లేకుండెను ఇందువలననే యితనివర్తనమునకును, బ్రయోజనము
 నకును, బ్రభావమునకును, నానందమునకును, బ్రతిష్ఠకును,
 వ్యావహారిక లాభమునకును మిక్కిలి నష్టము కలుగుట సంభ
 వించెను. ఇట్టి మనుష్యుఁడు పరసౌఖ్యమునుగూర్చి ధ్యాన
 మును గలిగియుండియు వ్యాపారమందు బాంకకుండుటచే నార్థి
 కనష్టము గలుగఁగల దను భయముచే లభించునట్టి యసౌ
 ఖ్యము ననుభవించి తనకొలమున సత్యాసత్య భాషణము
 యొక్క- వాస్తవిక జ్ఞానమును బడయుచున్నాఁడు. వాస్తవిక
 మగు జ్ఞానము కలిగినంతనే మనుష్యుఁడు తానింతకాలము
 పర్యంతము కల్లలాడి సంపాదించినది సౌఖ్యము కాదనియు,
 నదియే భయంకరమగు దుఃఖమనియు, బహుల మోసగించుటచే
 నాత్మవంచకత్వము సయితము వాటిల్లుచున్న దనియు, దా
 నింతవఱకు బ్రగాఢభ్రమయొక్క ఘోరాంధకారమున

మునిగ్రీయుంటి ననియు గ్రహించి విచారించి సకల వ్యవసాయములందు, సత్యభాషణమునే విజయప్రాప్తి ముఖ్యసాధనముగ నవలంబించి, తత్కాలమున వాస్తవికానందము ననుభవించ సమర్థుడగు చున్నాడు. పై నుదహరింపఁ బడిన రెండు ఉదాహరణములు ను సత్యము నన్వేషింపుచు, సం దేహము యొక్కయు, భ్రమ యొక్కయు వలలోఁ జక్కియున్న మనుష్యులకు సమస్త పాపములును, దుష్కర్మములును గాఢాజ్ఞానజన్యము లని స్పష్ట మొనరించును. ఈ యుదాహరణములచే మనుష్యుడు, పాపాత్ములయెడ ద్వేషమును వహింపరా దనియు, నిర్మలమగు ప్రేమనే ప్రకటించుట ధర్మమనియు గ్రహింపవలసి యున్నది. ప్రపంచమందు దోషులుగ నున్నవారెల్ల రజ్జానసంపన్ను లనుట కేదియు సందియము లేదు. ఒకవస్తువుయొక్క సంపూర్ణజ్ఞానమున గలిగియున్న వ్యక్తి యావస్తువును యధోచితముగ నుపయోగింపగలఁ డనుట నిర్వివాదాంశము. ఇదియేకీర్తి మానవుడు సంపూర్ణముగ జ్ఞానసంపన్నుడై యగుచోఁ బాపముల నాచరింప నొల్లడు. మానవునిజీవితమందు లోచన గోచరములగు దోషములకన్నింటి నజ్ఞానమే ముఖ్యపేతువుగ నున్నది కాన దోషులెల్లరు క్షయింపఁబడ నర్హులయి యున్నారు. అపరాధులను క్షమించి, వారియెడ దయార్థప్రవాదయులయి వర్తించుటయే బుద్ధిమంతులగువారి పరమధర్మ మయియున్నది. అన

త్యభావణమున కెట్టి పవిత్రమగు దైవికనిబంధన మేర్పడి యున్నదో, అదియే దూషితప్రకృతి, లోభము, జగుప్స, దోహము, ద్వేషము, అభిమానము, అహంకారము, ఆత్మ జ్ఞాను, స్వార్థము మొదలగు నమస్తాపములయొడను సారక మగుచున్నది. ఈదుర్గుణములన్నియు మానవజీవితమునఁ బ్రవేశించుటకు ముఖ్యకారణము జ్ఞానరాహిత్యమే. జ్ఞానరాహిత్యముచే మానవునివృద్ధయమందిరమందలి సత్యప్రకాశ మంతర్హితమయిపోవ నలుదెసల నాధ్యాత్మికాంధకారము వ్యాప్త మగుచున్నది. మనుష్యుఁడు తనవృద్ధయముయొక్క దూషితపదార్థమునంతయు దూరముగఁ బాఱవైచి, కీడు యొక్క వాస్తవికమగు సంపూర్ణజ్ఞానమును సంపాదించినంతనే జగుప్స లేనివాఁడయి దుష్కర్మల నాచరించువారియొడ కోమలబుద్ధితో, దయార్థివృద్ధయముతో మెలంగ నారంభించుచున్నాఁడు.

దోషములఁ గాంచుచుండుటచే మనము మఱి యితరములగు దోషములఁ జిక్కుపడవలసినవారల మగుచున్నారము. ప్రపంచమందలి ప్రతివ్యక్తిని స్వాతంత్ర్యము కలదు. మనుష్యుఁడు తన యభిరుచి ననుసరించి కార్యము నాచరింప నధికారమును గలిగియున్నాఁడు. పరులయందు దోషముల నెన్నుచుండుటతోఁబాటు పరులకార్యములును, భావములును

ద న్ననుసరించియుండవలయు నని కోరుకొనుచుండును. మనుష్యుడు కేవలము తా నాచరించునట్టియు, విచారించునట్టియుఁ గార్యములనే సర్వోత్తమములుగ విశ్వసించుచుండును. అతఁడు తనకును లెంతసేచములుగ నున్నను వానిని మంచివానిగనే తలంపుచుఁ బరు లొనరించు కార్యము లెంత ప్రశస్తములయి యున్నను వానిని నిరసించుచుండును. కావున స్త్రీ పురుష భేదములేక సకలమానవాళి తా మెవరినైనయిన జాగుప్పను, ద్వేషమును బ్రకటింపకుండ నుండుట శ్రేయస్కరము. అనేకు లాత్మదోషము లెంత భయంకరములయి యున్నను వానిని మిక్కిలిదయతో క్షమించుకొనుచుఁ, బరుల సామాన్యదోషములనయిన గొప్పవానిగ భావించి, ఆదోషము లొనరించిన వారిని సంపూర్ణముగా నిరసించుచున్నారు. ఈ భ్రాంతియొక్క కారణముననే ప్రపంచముయొక్క వివిధ మతావలంబులమధ్య నిరంతర కలహములు లేటస్థించుచున్నవి. క్రైస్తవు లన్యధర్మావలంబుల మిక్కిలి దుష్టులని భావించుచుండ, హిందూ మహమ్మదీయులు క్రైస్తవుల భ్రష్టులుగఁ దలపోయుచున్నారు. ఆతిఛాండనులు సంస్కర్త లన నీచులుగ భావించి వారల నెల్ల విధముల నిరసించుచున్నారు. వైదికులు నేటిప్రపంచముయొక్క దూషితవిజ్ఞాన సిద్ధాంతముల బొత్తిగా గర్హించుచున్నారు. వాస్తవమాలోచింప వీరందఱిలో నవ్వారును దుష్టులును, భ్రష్టులును లేరనియే స్పష్టపడఁగలదు. ప్రతివ్యక్తియు తనవాంఛిత

మార్గము ననుసరింపుచుఁ దన్మార్గమునే నిత్యముగను, సత్యము గను విశ్వసించుచుండును.

మనము ప్రశాంతహృదయులమయి, విశ్వముయొక్క భిన్నములగు ధర్మముల పరస్పరదూషణముల ధ్యానపూర్వకముగ వీక్షింతుమేని యీశలహముల కన్నింటికి మూలకారణమజ్ఞానమే యని స్పష్టము కాఁగలదు. లోకమందలి విద్వేషములకును, గలహములకును మూలకారణమును గుఱించి ధ్యానముతో నాలోచించుటచే మానవహృదయుముయొక్క శాంతియు, ననుకంపయు, బుద్ధియు, గాంభీర్యమును దినదినప్రవృద్ధి మానములు కాఁగలవు.

యథార్థమగు సజ్జనుఁడు సమస్తసందర్భములందు మంచి నే వీక్షింపుచుండును గాని కీడు నంతమాత్ర మవలొకింపుచుండఁడు. కారణ మేమన నతఁడు పరుల భావములను, కార్యములను తనబుద్ధి ననుసరించియుండవలయు ననియెడి మూఢవాంఛను ద్యజించివైచి మానవుల స్వభావములు భిన్నములుగ నుండుచుండు ననియు, వారి యాధ్యాత్మిక శక్తి వృద్ధి నందినకొలఁదియు వారి భావములును, గార్యములును వర్ధిల్లుచుండుననియు గ్రహించఁగలఁడు. ఆతఁడీర్ష్యను, దోషదృష్టిని, అహంకారమును, బ్రహ్మపాతమును వినశించి జ్ఞానముయొక్క దివ్యప్రకాశమును విలొకింప నిరంతరము కృషి సలుపుచుండును. పాపికుఁడ్యమును, జీమను, దయను, సౌశీల్యమును,

దైత్యమును, వినయమును, స్వార్థత్యాగమును జ్ఞానముయొక్క
దివ్యప్రకాశములనియు, నవవిత్రిత, కుర్వ్య, క్రూరత్వము,
క్రోధము, నుద్వేగము, అహంకారము, స్వార్థము మొదలగున
వన్నియు సజ్జానముయొక్క యంధకారపుంజము లనియు
నతడు స్పష్టముగా గ్రహింపుచుండును. మనుష్యుఁ డజ్ఞానాంధ
కారమునం దున్నను, సుజ్ఞానప్రకాశమం దున్నను దన కుచిత
ము లని తోచిన కార్యముల నెల్ల నాచరింపుచు నుండును.
బుద్ధిమంతుఁ డీరహస్యముల నన్నింటి గ్రహించి యేవిషయ
మందును బరులపై దోషారోపణముఁ గావింప నొల్లకుండును.

ప్రతిమానవుఁడును, తనప్రకృతి ననుసరించియుఁ,
దనకుఁగల యుక్తాయుక్త జ్ఞానము ననుసరించియుఁ గార్యముల
ననుష్ఠింపుచు స్వీయానుభూతకర్మలయొక్క ఫలితముల ననుభ
వింపుచున్నాడు. తన యిచ్ఛానుకూలముగ నాలోచించు
టయు, నాచరించుటయుఁ బ్రతిమానవునకు సర్వోత్తమమగు
స్వత్వమయియున్నది. మానవుఁడు నిజస్వార్థమునకు వశుఁ
డయి తనయొక్క తాత్కాలిక సౌఖ్యోపలబ్ధినియైత్రము విచా
రించి కార్యమొనరింపుచుఁ బరుల సౌఖ్యమువైపునకు ధ్యాయ
ము నొనంగకుండినచోఁ గారణకార్యము లన్నిరనియమాను
గుణ్యముగఁ దన్న కుఱిబాల్చి బడఁద్రోసికొనుచున్నాడు. వాఁ
డట్లు కొంతకాలము క్షేతము వనుభవించి దీర్ఘముగ విచారింప

వలసినవాడయి, తచ్చింతనమునకుఁ బడవ సంతరణము
యొక్క శ్రేష్ఠమార్గమును గనిపెట్ట శక్తుఁ డగుచున్నాఁడు.
స్వానుభవముకంటె మానవున కాదర్శప్రాయుఁడగు నాజ్ఞ
లేడు. అజ్ఞానముచేఁ బ్రాప్తించు కష్టమును వించిన శిక్షా
వ్రదమును, సంస్కరణకారకమును నగు దండనము లేదు. స్వా
ర్థాధుఁడగు మనుష్యుఁ డజ్ఞానయుతుఁడు. అతఁడు తొలుత
దుఃఖమును, ఆదుఃఖమునుండియే జ్ఞానానందములను బ్రసాదించు
నట్టి మార్గమును స్వీకరింపుచున్నాఁడు; నజ్ఞుఁడే బుద్ధిమం
తుఁడు. బుద్ధిలేనిచోట సౌజన్యముండనేరదు. బుద్ధిమంతుఁడు
తనమార్గమును దాను స్వీకరించుచున్నాఁడు; కాని అజ్ఞానము
యొక్కయు, దుఃఖముయొక్కయు సోపానవరంపరల నతిక్ర
మించి నుజ్జానానందములఁ బడసి, జ్ఞానముయొక్క సంపూర్ణప్ర
కాశమున లీనమగుచున్నాఁడు.

మనుష్యుఁడు పరులకు వారి కర్తవ్యచరణ సందర్భ
మున నిజాభిలాష ననుసరించికాక, వారియభీష్టము ననుసరిం
చియే సమ్మతినొసంగుచు వారికర్తవ్యములఁ దనబుద్ధితోఁ
బరీక్షింపక, వారిబుద్ధితోడనే పరిశీలింపుచు, వారిజీవితాదర్శ
మందు వారివాంఛలకే గణ్యస్థానము నొసంగుచు నందుఁ దనలా
లసలఁ బ్రవేశపెట్టక యుండఁగలిగినపుడే పరుల దోషముల ఏ
క్షింపనివాడయి వారివాస్తవిక చారిత్రమును, గ్రహింపఁ

గలుగుచున్నాడు. పరులయందు దోషములు మనకు దృష్టి
 గోచరములయినంతనే మనము వారి గుణాధిక్యమును నిజా
 ధిక్యముమందు మిథ్యాభిమానముచే గ్రహింపలేదనియే
 నుడువవలసియుండును. నీయాదర్శముననుసరించియు, నాయా
 దర్శము ననుసరించియు గాక మనుష్యుడు వాని యాదర్శము
 ననుసరించియే పరీక్షింపబడినపుడు వాని నా సవికమగు సిత
 బహిర్గతము కాగలడు. ఈరీతిగ మానవచారిత్రమును బరిశో
 ధించుటను ధర్మశాస్త్రము బోధింపనేరదు. స్వర్గీయమగు నీ
 పక్షాని సమస్తదోషమునకుఁ జాటఁగలుగున చోక్క పరిశుద్ధ
 మగు ప్రేమయే. మనము నిర్మలమగు ప్రేమదృష్టితో విరూ
 ణించినపుడే జ్ఞానసూక్ష్మోదయమయి మనకు పరులయొక్క
 యథార్థమగు దశను జూపించఁగలదు. మనుష్యుడు నే నితరుల
 స్వాతంత్ర్యమును లాఘవపఱచి వారిని నిర్ణయించుట కెవ్వఁ
 డ నని భావించినపుడే ప్రేమతత్త్వమును విశేషముగాఁ బడయఁ
 గలడు. ప్రతి మనుష్యుడు నదా పరుల దోషములగ నిశ్చయిం
 చుటకును, నిందించుటకును, నే నంత పాపశూన్యుడను, బవి
 త్రుడను నయి యుంటినాయని స్వాంతఃమున విచారించుకొను
 చుండవలయును. ప్రతిమానవుడు పరులయందలి దోషముల
 నన్నుటకుఁ బూర్వమే లేనందుకు వేరూనియున్న దోషముల
 గ్రహించి నిర్మూలించివేయు టావశ్యకము. మహాత్ముండగు
 కబీరుదాసు వచించిన విధమును గనుడు.

“నాయనా! నీ వేల వీరపురుషునివలె వేషమును ధరించి మీసము ను దువ్వుచు దోషమునఁ బరుల దోషముల నెన్న బయలుదేరితివి? ఆయ్యా! నీ వితరులవివృతఁ బయలుపఱచుటకుముందు నీ హృదయంతరాళమునఁ బుంఖానుపుంఖములుగ వేరునియున్న దోషముల దూరమొసరించుకొనవేమి? నిన్ను నీవు నవలించుకొనలేక పరుల సంస్కృతింప బయల్పడలితివా?”

మహాపాప మొనరించియుండిన యొక దుశ్చరినియగు శ్రీని జనులు తాత్పర్యతో దుష్టి హింసించ నారంభించి పుడు దయామయుండగు జనసు ప్రభువు బోధించియుండిన విశ్వము చిరస్మరణీయము. ఆమహానుభావుఁ డిట్లు వచించెను.

“అన్నలారా! మీలో నేవిధమగునట్టిపాప మొనరింపని వ్యక్తియే యీ పాపాత్మురాలగు శ్రీమైఁదొలుత తాయని వినరఁ దగును.” మహాత్ముని యీనడువుల నాలించి ప్రభాసంఘమందలి పాపశూన్యుఁడును, నిర్దోషియు నగు వ్యక్తి తాత్పర్యము దువ్యక్తయే వినయవిధేయతతోఁ గరుణారసము వర్షించునట్లు “అమ్మా! నిన్ను నేను దోషురాలిగ నిర్ణయింపజాలను. నీవిక వెడలి పోమ్ము. ఇంతటినుండి పాపము లాచరింపకుము.” అని యాభిప్రాయపఱచుచు శ్రీతో నుడివెను.

చవిలిమగు హృదయమందు జ్యేష్ఠమునకును, స్వార్థ యుక్తములగు నిర్ణయములకును స్థానము లభింపఁ జాలదు. కారణ మేమన నట్టి హృదయము మార్దవముతోడను, నిర్మల మగు ప్రేమతోడను బరిపూర్ణమయి యుండుచుండును. ఇట్టి విశుద్ధమగు హృదయమునకుఁ బరులయందు దోషములు గోచరింప నేరవు. మనుష్యుఁడు పరులయందుఁ గీడును జూచు స్వభావమును విడిచివుచ్చుచున్నకొలదియు నతఁడు స్వయముగా భయవిపాదపాపముల నుండి విముక్తుఁడు కాఁగలుగు చున్నాఁడు.

మనుష్యుఁడు జ్ఞానమును సంప్రాప్తింపఁ జేసికొననంత పర్యంతము తనయం దున్నట్టి మూఁ దనకార్యములందు వెలయు చున్నట్టియు దోషముల నవలోకింపజాలఁడు. వాని జ్ఞానప్రకాశము వర్ధిల్లుచున్నకొలదియు నతఁ డా దోషపూర్ణములగు కార్యముల నెల్ల విపర్జించివేయుచుండఁగలఁడు. ప్రతిమనుష్యుఁడును దనకార్యములను బడు లెంతగా నింద్యములని భావించినను, ధర్మసంగతము లని నిరూపించ వాని నాచరించు అత్యంతావశ్యకమనియు, నవి న్యాయయుక్తము లనియు వచింప నారంభింపుచుండును. అతఁడు తా నాచరించు కార్యమును జెడ్డ వని వచించినచో దాని నాచరించుటెట్లు సంభవించును? ప్రతి యల్పమానవుఁడును దా నొనరించు కార్యమును బ్రామా

శ్రీకమనియే వాదించుచుండును. కుపితుఁడును దన శ్రోధమును నుచితమే యని వచింప సాహసించును. లుబ్ధుఁడు తన లోభబుద్ధిని, జాతుఁడు తన వ్యభిచారవృత్తిని ధర్మసంగతము లని నిరూపింపఁ జూచుచుండును. అసత్యభాషి నిరంతరము జీవితనిర్వహణమున కసత్యభాషణమున త్యంతావశ్యకమగు పదార్థమని నిర్వచించుచుండును. దోషదర్శి దూషితచరిత్రుల జీవితముల సంస్కరించు నిమిత్తము వారల సావధానచిత్తులఁ గావింపుచు, సంస్కరింపఁ జూచుచుండునే కాని నిందింపఁనొల్లఁడు. దన్యుఁడు చౌర్యమున రింప శీఘ్రకాలమందే సంపదల నార్జించి నుఖించుమార్గమును గ్రహించుచున్నాఁడు. నరహంతకుఁడు మానవుల సంహరించుట నొక దోషమని విశ్వసింపక పోవచ్చును.

ప్రతిమానపుని కార్యము వాని జ్ఞానప్రకాశము ననుసరించియు, సజ్జానాంధకారము ననుసరించియు నిర్వహింపఁ బడుచుండఁగలడు. వాని జ్ఞానసీమ నతిక్రమించి వాని జీవితమును, గార్యములును నుండనేరవు. వాఁడు వాంఛించినచోఁ దన్ముఁడా నే సంస్కరించుకొని తన జీవనజ్యోతిని, జ్ఞానమును వృద్ధి గావించుకొనఁ గలుగుచున్నాఁడు. క్రూరుఁడగు మానవుని జ్ఞానము నహనమును, ధైర్యము లేని యుడని హేతువుచేతనే వాఁడు సవా విరహ కరుడు, నన

హింతుకొనుచు నమస్తలోకమును నకారణముగ కూషింపుచుండును. వినయ నిధేయతల నభ్యసించని మానవుడు క్రమాదల మహత్తును గ్రహింపజాలడు. ఆసత్యభాషియు, బరులదోషముల గణించునట్టియు మానవునిస్థితి యిట్టిదే యగును. చోరుని జ్ఞానానుభవము లపరిపక్వములయి యుండుచుండును. వానిస్వాంత్యమును, గార్యములును నజ్ఞానతిమిరముచే నాచ్ఛాదితములయి యుండుచుండును. తనయథమస్థితో సరిపోల్చుకొనుటకేని యతః కున్నతజీవితము నెఱుఁగునగుడనియుండనేరడు. అతఁడు తనజీవితముకంటె బలివియగుజీవితము లేదనియే భావింపుచుండును. అంధకారము నందుఁ బ్రకాశం ప్రజ్వరిల్లుచున్నది. కాని అంధకారమున కాప్రకాశముయొక్క యనుభవము కలుగనేరదు. ఆత్మస్తుతి పరాయణుడగు మూఁఁడు అంధకారమునుండి జ్ఞానశూన్యుడగుటచే దనస్థితిని లాగుగా గ్రహింపనేరడు.

మనుష్యుడు చీటికి మాటికి దుఃఖముల ననుభవించి తన నడవడిపై నిబద్ధుడై బ్రసరింపజేసినంత నె తన యజ్ఞానముయొక్క కోధానత్యాది దుర్గుణములమూలముననే తన కనేకములగు క్లేశములు సంభవించిన వని గ్రహించి, యా నమస్తదోషముల వినశించివైచి, తద్విరుద్ధములగు పరమోజ్జ్వల గుణగణముల నన్వేషించి, వాని నభ్యసించ నారంభింపు

చున్నాడు. అతడు దృఢసంకల్ప పూర్వకముగ శ్రేష్ఠతర మగు మార్గము ననుసరించినంతనే సత్పథముయొక్కయు, దుష్పథముయొక్కయు జ్ఞానముకలుగఁ దాను బూర్వావస్థ యందును ఘోరాంధకారమునఁ జిక్కియుంటినని గ్రహింప నేర్చు చున్నాడు. మంచిచెడ్డలయొక్క యనుభవమును జూచుచుండుటవలననే జ్ఞానప్రకాశము విస్తరిల్లుచున్నది.

మనుష్యుడు పరులకార్యముల వారి దృష్టితోడనే విలోకింపుచు, వారి కొలతబద్ధతోడనే కొలచుట కారంభించినంతనే వాడియందు దోషములు కానవచ్చుట నిరోధింపఁ జూచున్నది. కారణమేమన నతడు ప్రతి మనుష్యునకు గొలతకట్టులును, అదర్శములును భిన్నములుగా నుండుచుండునని గ్రహించును. విశ్వమందు స్వల్పసంఖ్యాకులచే నయిన బ్రేమింపఁబడనట్టి హీనాతిహీనములగు దోషములేవియు లేవనియే చెప్పవచ్చును. ఇదియే చందమున నల్పసంఖ్యాకులచే నయిన నిందింపఁబడని సర్వోత్కృష్టములగు సద్గుణములును విశ్వమునఁ గానిరావు. సకలప్రపంచముచే నైశ్వభావముతోఁ బ్రీతింపఁబడు వస్తువేదియు నీధరాతలంబున గోచరింపదు. మనుష్యుఁడెద్దానిని హీనముగ భావించునో, అది వాని కొక్కనితో హీనమయినది. వాఁడెద్దానిని మంచివస్తువుగఁ బూజించునో అదియు వానివిషయముననే మంచిదిగ భావించ వలనువడు

చున్నది. ఒకనిమేలు మఱొక్కని కీడు కావచ్చును. లోక మందలి యీ తారతమ్యము శివలయు గ్రహించుటలో నున్నది. పవిత్ర చారిత్రాద్రుడు మనుష్యుడు లోక మందలి యధికసంఖ్యాకులు తనచే నిర్దేశింపబడు మార్గము ననుసరింపుచుండవలయు నను ధర్మవిరుద్ధములగు వాంఛలకు, దన మదియందుఁ దావాసంగజాలడు. అతఁడు మనుష్యులెల్లకు తమతమ యభిప్రాయముల ననుసరించి వర్తింపుచు స్వతంత్రులయి జీవించునపుడే మిక్కిలి హర్షింపఁగలడు. అతఁడు సర్వదా పరుల స్వతంత్రజీవితనిర్వహణమునకు యథా శక్తిఁ దోడుసూచ యత్నింపుచుండును. కారణమేమన నతఁడు సమ్మతిమాటుటకంటె ననుభవము వర్ధిల్లుటవలననే సమున్నత మగు జ్ఞానమును, బహుళానందమును గలుగుచున్నవని గ్రహింపుచున్నాడు.

లోకమందలి ప్రతిమానపుడు ప్రాయశముగాఁ దన లో నేకీభవించి భిన్నాభిప్రాయము లేక యుండు వ్యక్తిని సజ్జనుడనియు, భిన్నాభిప్రాయముచేఁ దనలో నేకీభవింపజాలని మనుష్యుని ధూర్తుడనియు నుడువుచుండుట మనము విలోకింపుచునే యున్నారము. తన్నధికముగాఁ జేరిమించుకొనుచుండు మనుష్యుడు తన యభిప్రాయములఁ జూచుకొనుచు సదాముగూఁ డగుచుండును. అతఁడు తన యభిప్రాయముల నభిను

తించువారల నాశీర్వదింపుచుఁ బ్రశంసించనివారల దూషింపుచుఁ బరాధవింపఁ జూచుచుండును. " ప్రియించువారలఁ బ్రియించుటయు దేమి గొప్పతనము కలదు? శత్రువులఁ బ్రియించువాడే బ్రీశంసాపాత్రుఁడు." అని జీససు శిష్యులతోట కువదేశించి యున్నాడు. అహంకారాభిమానములు మానవు నందుని గావించివైచును. నేడు వివిధములగు ధర్మ సంప్రదాయములు పరస్పర ద్వేషములచే దుఃఖములు సృష్టింపఁ బ్రారంభించుచున్నవి. భిన్నమతావలంబులగు రాజనీతిజ్ఞు లాంధోరులయందుఁ గలహించి పరస్పరము దూషించుకొనుచున్నారు. పక్షపాతవ్యాధియుముగల మనుష్యుఁడు తనయాదర్శము ననుసరించియే లోకమును బరీక్షింపుచుఁ బక్షపాతబుద్ధితో సర్వత్ర తనయాధిక్యమునే స్థాపించుకొనఁ జూచుచుండును. వాడు నదాతన్ను సత్యసంధునిగను, బరుల నపరాధులుగను నిశ్చయింపుచుండును. వాడు పరుల కభిలాష లేకున్నను, వారిబుద్ధికి విరుద్ధముగనున్న తనకర్తవ్యపథము ననుసరింప దండనమునను, దౌర్జన్యమునను బలాత్కరింపుచుండుట యనివార్యమగును తమధర్మమనియే విశ్వసించుచుండును. మొగలాయీ ప్రభుత్వకాలమున స్వధర్మమం దంధభక్తిని గలిగియున్న మహమ్మదీయుఁడు శుద్ధసాత్వికచరిత్రుఁడగు హైందవుని బాధించి మతభ్రష్టునిఁ జేయుటయే మోక్షరాయకమును, భగవద్ప్రీతికరమును నగు తనధర్మమని త్రికరణముల విశ్వసించుచుండెను.

మనుష్యు లొండాకుల ద్వేషించుకొనుచు, దోష పాత్రుల గావించుకొనుచు, గలహింపుచు దుఃఖముల నుదయింపఁ జేసికొనుచున్నారు. వారు యథార్థముగ దుష్టులయి యుండుటచే నీరీతి భగ్నులగుచుండుట లేదు వారు మంచిచెడ్డల గ్రహించి దుష్టకార్యములకుఁ గడంగుచుండుటలేదు ద్వేషమును, దూషణమును వారు జీవితోన్మతిపొంది కావశ్యకములగు ధర్మము లని విశ్వసించుటవలననే యిట్టి నిందకర్మలకుఁ బాల్పడుచున్నారు. మానవులెల్లరు నాంతరికముగ మంచి వారలే; కాని వారియందుఁ గొందఱు మిక్కిలి బుద్ధిమంతులు, మఱియొందఱు వారికంటె ననుభవమునందు గణులు. కొంతి కాలమునకుఁ బూర్వము మధుసూదనుఁడు, సురేంద్రనాథుఁడను నిరువురు యువకులు సతీశచంద్రుఁడను సుప్రసిద్ధ రాజనీతిధురంధరుని విషయమయి వాద వివాదములు గావించుకొనియుండిరి. విద్వాంసులగు నాయరువురి వాదోపవాదములు చదువరులకుఁ బ్రయోజనదాయకము లగునను విశ్వాసముచే నీదిగువ నడపారించుచున్నాఁడను.

మధు—భూలోకమందుఁ బ్రతిమానవుఁడును దనభావముల యొక్కయు, గర్మలయొక్కయు ఫలమును బడయుచున్నాఁడు. మనుష్యుఁడు స్వయంకృతములగు పాపములచే దుఃఖముల ననుభవించవలసినవాఁడగుచున్నాఁడు

సురే—మిత్రమా! నీ నుదువులు నా కంతగా సంతోషమును గలిగింప లేదు. మనుష్యుడు స్వయంకృతములగు దుష్ట ర్తులయొక్క దండనమునుండి తప్పించుకొనఁజాలనివాఁ డగుచో, బ్రతిభాశాలురగు రాజనీతి ధురంధరు లెం దఱో తమంతటి లామే మెంతటి భయంకర సరకముల నిర్మించుకొనుచున్నారు! మనుష్యుఁ డధికారయుతుఁడు ను, శక్తిసంపన్నుఁడును నయియున్నను, గాతున్నను రాను పాపమందును, నజ్ఞానమందును నున్నంతవర్యంత మవ శ్యము భేదము ననుభవింపవలసినవాఁ డగుచున్నాఁడు.

మధు—ఉదాహరణమునకయి సమస్తవిధముల దుష్టుఁడును, స్వార్థపరుఁడును, బుద్ధుఁడును నగు సతీతచంద్రుని విలోకింపుము. ఇట్టి దుష్టమానవుని నిరుత్తము నిక్కిలి కష్టదాయకములగు దండనలు విధింపఁబడఁగలవు.

సురే—సతీతుఁ డిట్టి దుష్టుఁడని నీ వెట్లు గ్రహింపఁగలుగు చున్నాడవు?

మధు—ఆతని కార్యములే యతనిచారిత్రమునకుఁ బలవత్తుర ములగు ప్రమాణములు. పరుల నెవ్వరినయిన నిందించు వ్యక్తిని గాంచినంతనే నే నతనిని దుష్టునిగ నిశ్చయింపుచుందును. నేను సతీతచంద్రుని చీకొని నంతనే వాస్తవికముగు క్రొధముచే మండిపడు

చుందును. ఎవడేని యొకమనుష్యుడు పరులకు
సప్తమును కలిగించునట్టి పదవి నధిష్ఠించియుండఁ జూడ
నే నవుడవుడు వానియందు లోకోపకార మొనరించు
నట్టి శక్తియే లేదాయను సందేహమునకుఁ బాల్పడు
చుందును.

సుశే—చెలికాఁడా! సతీశచంద్రుఁ డేమయినఁ గీడ్చినదివు
చున్నాఁడా?

మధు—అయ్యో! సందేహమేమి? వాని కటిలనీతి విక్కిరి
చెడ్డది. అధికారగర్వముచే నతఁడు సకల ప్రపం
చమును దగ్ధమొనరించుటకేని శంకింపనంతటి రాక్ష
సుఁడు.

సుశే—నీవలెనే చాలమంది మనుష్యులు సతీశుని దుర్మార్గు
నిగనే నిశ్చయింపుచున్నారు. కాని నీవంటి బుద్ధిమంతులే
వేలకొలదిగ సతీశుని పరమయోగ్యుడని నిశ్చయించి
వానియొక్కర సనేకరీతులఁ బ్రశంసించుచు, నతని
రాజనీతిజ్ఞానముచే దేశకల్యాణము కాగల దని నిశ్చ
యింపుచున్నారు. అతని యధికారస్థితి యిట్టివారిమీఁ
దనే ముఖ్యముగా నవలంబితమయి యున్నది. సతీశ
చంద్రుని మంచివాఁడని భావించు వీరుసయితము దుష్ట
లేనా?

మధు- వారు భ్రమయించున్నారు. వేలకొలది జనుల కండ్ల
గప్పిపుచ్చిన సతీకుని కుష్టత్వ మపారము. అతడు
స్వార్థసిద్ధికి కపటవేషధారియగు బుద్ధిమంతునివలె
నెల్లరకు గోచరింపుచు నాంతరికముగఁ బాపముల
నొనరింపుచున్నాఁడు. నే నట్టి గోముఖవ్యాఘ్రము
నసహించునొనుచుందును.

సుశే- నీవునయిత మొక వేళ ప్రజాసామాన్యమువలెనే మోస
గింపఁబడఁగూడదా?

మధు- అదెట్లు?

సుశే- ద్వేషమును, జగుప్సను గలిగియుండుటచే నాత
వంచనము. ప్రేమ అల్పజ్ఞానము. మనుష్యుఁడు ద్వేషిం
చుటను బాసి, ప్రేమభావమును గలిగియుండుట నభ
సంపనంతవర్తంతము పరులను, దన్ను దివ్యద్వష్టితో
వీక్షింపఁజాలఁడు.

మధు- సంగడిఁడా! నీ యీ వచనము సత్యమయినది; కాని
యిది యసాధ్యమును, అసంభవమును నయియున్నది.
నే నవఁడని నొక మనుష్యు నన్యుల దూషింపుచు,
మోసగింపుచు, నసత్యమార్గము ననుసరింపఁజేయుచు
నుండ వీక్షింతునేని యవశ్య మవ్వానిని గర్హింపవల

సియేయిండును. ఇట్లాచరించుట యనుచితము కానేరదు. సతీశచంద్రుని యంతఃకరణము లేదనియే నుడువ వలసివచ్చుచున్నది.

సుశేం—నీవు భావించునట్టిస్థితి నందు సతీశచంద్రుడున్నదియు, లేనిదియు నిశ్చయముగా వచింపజాలము. ఒక వేళ నీవు వచించినరీతిగనే సతీశచంద్రుడు దుర్మార్గుడయి యుండవచ్చును; అంతఃకరణములేని జడుడయి యుండవచ్చును. అట్టివానియెడ దయనుజూపుటను ధర్మమా లేక జగుప్సను వెల్లడించుట ధర్మమా?

మధు—ఇది యెట్లు?

సుశేం—సతీశున కంతఃకరణము లేదనియేకదా నీవు నుడివి యుంటివి?

మధు—నిస్సంజేహముగ నతని కంతఃకరణము లేదనియే నుడువ వచ్చును.

సుశేం—అట్లగుచో నతడు జ్ఞానమునుబట్టి విచారించినచోఁ బంగువగును. నీవంధులను వారు చూడలేరు కదాయని యేవగించుకొందువా? మూతుని గాంచియు, బధిరునిఁ జూచియు వారు మీట్లాడలేరనియు, వినఁజాలరనియు నేవగించుకొందువా? సముద్రముపైఁ బ్రయాణ

మొనరింపుచున్న నావిటుని వాస్తవమునుండి తెన్నుబారి
మున్నీట మునిగిపోవ నానాక యొక శాండను డీకొని
భగ్గుమగుచో: "గర్లధారీ! నీవేల నీనావను గొండ
నుండి దూరముగా నుంచుకొనక పోయితి" వను
నుపాబంభనవాక్యములచే విపత్తునందున్న నతనిహృద
యమును గుఱింపఁ జేయుదువా? నావయందలి యా
తి)కుల ప్రాణహాని! నావిటునే బాధ్యునిగ నిశ్చయిం
తువా? అంతఃకరణములేని మానవునియొద్ద సరియ
యిన మార్గమున మనుష్యుల నడిపించునట్టి పథప్ర
దర్శకయంత్రములగు సత్యధర్మములు కలవు. కావుననే
వాని! స్వార్థము ధర్మయుక్తముగను, సత్యముగను
గాననగుచున్నది. నరీశుఁడు నీకుఁ జెడ్డవాఁడు కావ
చ్చును. కాని యతఁడు తనవిషయమున దుర్మార్గుఁడు
కానేర్చునా? అతఁడు స్వయముగాఁ దన్ను దుశ్చరి
తునిగ భావించుకొనుచుండునా?

మధు-అతఁడు తన్నుఁదా నాక దుర్మార్గునిగఁ దలంచు కొన
కున్నను వాస్తవమునకుఁ బరమకుష్టుఁడె.

సురేం-సరికచందుని నీ వసహించుకొనుచున్నావుగదా
యని నేను నిన్ను చెడ్డవానిగాఁ దలంచినచో నేను
దోషిని కాకుండునా?

మధు-లేదు.

సుశేం-అదియేమి ?

మధు-కారణమేమన నిట్టిస్థితియందు న న్నేవగించుకొనవలసిన
యగత్యములేదు. నేను స్వార్థము నపేక్షించికాని,
నిజాభిమానమునకు భంగము వాటిల్లుననికాని సతీత
చంద్రుని దూషించి యుండలేదు. లోకకల్యాణము
నకు పరుడముగ వర్తించుటవలననే వానిని నేను
గర్హించితిని. ఇట్టిస్థితియందు ఘృణాపరమావశ్యకమును,
నుచితమును, సత్యమును గాగలదు. సత్యమగు
కోర్కమును, సత్యమగు ఘృణయు నేవగింపఁ బడ
రానివి.

సుశేం-సత్యమగు స్వార్థమును, సత్యమగు లోభమును, సత్య
మగు నిందయు నీయొక్క సత్యమగు కోర్కమువలెనే
యెందులకు సన్మానింపఁబడరాదు ? నీ వేదేని విషయ
మును గ్రహించి యాచరించుచున్నచో సతీతచంద్రు నేవ
గించుకొనుటనే మనుష్యత్వముయొక్కయు, నాగరికత
యొక్కయు నుచితమగు కర్తవ్యముగ భావించుచున్న
చో నేను నీయీవనుటకయి నిన్ను చెడ్డవానిగాఁడలంచిన
యది నాతప్పుగును. ఈగుప్పకంటె మతియొక నుత్త
మంబగుమార్గము కలదు. ఈయత్తమమార్గపరిజ్ఞానమే

నన్ను సతీశచంద్రుని సేవగించుకొనుటనుండి నిరోధింపుచున్నది. కారణమేమన సతీశుని చారిత్రము నాకెంత నీచముగానున్నట్లు గోచరించినను, సతనిని, అతని సహకారులకును మారిత్రము చెడ్డదిగా గోచరించుట లేదు.

మధు—అయ్యత్తమంబగు మార్గమేది ?

సురేం—అది సువిశాలమగు ప్రేమమార్గము. పరుల సేస్థితి యందును శెడ్డవానిగాఁ దలంచు స్వభావమును బరిత్యజించివేయుటయే ప్రేమలక్షణము. ఇయ్యది మానవ హృదయముయొక్క యొకానొక శాంతిమయంబును, నానందయుక్తంబును నగు భవ్యస్థితి.

మధు—ఒకఁడు మతోక్క మనుష్యు నకారణముగ దూషింపుచుండ నీవు కుపితుఁడవు కాకుండ నుండఁగలవా ?

సురేం—నాయభిప్రాయ మదికాదు. మనుష్యుఁడు పరులయెడ దుర్భావమును గలిగియున్నంతవఱకు వారిపైఁ గోపమును వహింపుచునే యుండఁగలఁడు. కాని వాఁడు ప్రశాంతబుద్ధియొక్కయు, బవిరప్రేమయొక్కయు నుస్థితిఁ బ్రాప్తించినంతనే క్రోధమునకు పాటు భూతమగుచున్న ఓడును లేకమారిత్రమును దనయందుఁ జాడనేరఁడు. అట్లు దతని మానవులయొక్క వివిధ

విధములగు స్వభావము లన్నియు విశేషమగుడు వెంటనే యతడు మనుష్యులెల్ల శరీరి శార్యాచరణ తత్పరులగుచున్నదియు, దమ భావములకును, గర్భలకును నెట్టి ఫలితములఁ బొందుచున్నదియు స్పష్టముగా గ్రహింపఁగలుగుచున్నాఁడు. ఇట్టి స్థితిచే మానవుఁడు నమస్తమానపుల ననుకంపతోడను, నిష్కల్పవమగు ప్రేమతోడను విలోకింపఁ గలుగుచున్నాఁడు.

మధు-నీవు నుడివియున్న పరమ పవిత్రమగు స్థితి నిస్సందేహముగ సర్వోచ్చమును, మనోహరముగను నున్నది. కాని నేనిట్టి స్థితిఁ బ్రాప్తించుటను దుఃఖదాయకముగ భావింపుచున్నాఁడను. సలీలచంద్రునివంటి లోకోపకార పరతంత్రులగు దుష్టుల పగించుకొనుట మాని గాఢాలింగన మొనరించుకొనుట నాచేఁ గానేరదు.

ఈ వాదవివాదముచే మధుసూదనుఁడు ద్వేషమును, జగుప్పను బ్రేమింపుచుండుటచే వానిని విసర్జింపఁ జాలనని వచించియున్నట్లు మనకు స్పష్టపడుచున్నది. ఇదియే చందమాన నమస్తమానపులు తా మాచరించు కార్యములనే పరమావశ్యకములుగను, సర్వోత్తమములుగను భావింపు చుండుదు. మనుష్యు డేవిషయములను సంపూర్ణముగా విశ్వసించు చుండునో వానినే యాచరింప నలవడుచున్నాఁడు. ఒక

కార్త్యమందు మానవుని విశ్వాసము తొలగిపోయినచో నవశ్యమతః డాక్టర్లును విసర్జించివేయుననుట శేషము సందేహము లేదు. మధురూదనుడు లోకమందలి యితర మానవులవలెనే స్వచ్ఛందముతోరినపుడెల్ల బరుల ద్వేషింపఁగలుగుచున్నాడు. ఇది వాని స్వాభావిక స్వత్వమయినది. ద్వేషభావమును గలిగియుండుటచే దత్ఫలితముగాఁ బ్రాప్తములగు దుఃఖములను, మనోవ్యాకులతను మనుష్యుడనుభవించినఁగాని ద్వేషముయొక్క భయంకర తత్త్వమును గుర్తించి "అయ్యో! ద్వేషము కరము హనికరము. దీనిని గలిగియుండుటకంటె మాధ్యము, గుడ్డితనము లే" దని విచారించుచు ద్వేషమును విసర్జించివేయఁగలడు.

ఒకతూరి సుప్రసిద్ధుడగు తన యాచార్యు నొకశిష్యుఁడు మంచి చెడ్డలయందుఁగల తారతమ్య మేమని ప్రశ్నింప నాదేశికుడు తనవాస్తవముయొక్క యయిదువ్రేళ్ళ నభోముఖముగ నుంచి శిష్యుని నీరీతి బ్రచ్చించెను. "కుమారా! నాహస్తమేదిశకు వంగియున్నదో చెప్పఁగలవా?" శిష్యుడంత నీచందమునఁ బ్రతిస్పృశర మొనంగెను. - "గురుజేవా! మీహస్తము క్రిందివైపునకు వంగియున్నది." గురుజేవుడంత తనహస్తమును బ్రతిత్తి "ఇప్పుడు నాహస్తమేదిక్కును సూచించుచున్న" దని ప్రశ్నించెను. శిష్యుడంత యూర్ధ్వదిశయని యుత్తర

మిచ్చెను. ఆచార్యుడు శిష్యుని రెండుఉత్తరముల నాలించి సుప్రసన్నుడయి 'నాయనా! మంచి చెడ్డలయందు భేదమే సుస్థిరముగా వెలయుచున్నది. మీచే మనుష్యుఁ డధఃపతితుఁ డగును. మేలుచే నూర్వసిద్ధిఁ బ్రాప్తించును. గురూత్తముని యీ సులభోదాహరణములచేఁ బ్రకృతిసిద్ధమగు శక్తిని నశుద్ధ శార్యములకును, ననుచిత ధర్మములకును వెచ్చించుటయే మీకు. ఆశక్తిని విశుద్ధమగు శార్యములకును, సముచితములగు భావములకును వినియోగించుటయే మే లనఁబడుచున్నది. ఇదియేచందమునఁ బ్రవంచనిందకుఁ బాత్రుఁడయినమనుష్యుఁడు గురువుగారు చేతివ్రేళ్లఁ బైకెత్తినట్లు ఆధమసిద్ధిఁ బ్రాప్తించుచున్న తన చారిత్రము నుదరించుకొను టావశ్యకము. మేలు నభ్యసించుచుఁ గీడుయొక్క వాస్తవికార్థమును గ్రహించుచుండుటచే మనుజుడు పరులయందుఁ గీడును జూచు దురభ్యాసమునుండి విముక్తుఁడగుచున్నాఁడు. పరుల యందలి చెడుగునుఁ జూచుట మాని తన సంపూర్ణహృదయ శౌచమునకయి యథాశక్తిఁ గృషినిలుపునట్టి మనుష్యుఁ డెదును ధన్యుఁడు. ఇట్టి సంస్తవపాత్రియగు శృషిచే మానవుఁ డాకాశదినమున మిక్కిలి పరిశుద్ధచారిత్రిఁ డయిపోవ, వాని దృష్టిపథమునం దెట్టిగీడును గోచరింపజాలదు.

చెడుగుయొక్క జ్ఞానమును సంపాదించిన పిదప మనుష్యుఁ డేమి చేయవలయును? అతఁ డవుడు మంచియందు లీనుఁ

శయిపోవలయును. నన్నవడేని యపరాధిగ నిశ్చయించిన
చోఁ బ్రత్యవత్కృతికలు నేను వానిని దోషిగా నిశ్చయింప
నొల్లను. నన్నవడేని దూషించినను, గుపితు నొనరించినను
నే నెట్టి కోపభావమును వెల్లడింపక వానిపైఁ గరుణారసమును
వెదజల్లుదును. నన్నవడేని నిందింప నారంభించినచో నే
నవ్యాని స్తుతింప నారంభింతును. నన్ను వాడు ఏవగించుకొని
నచో వానికి నాప్రేమ యవసర మయినదని గ్రహించి నేను
వానియెడఁ బవిత్రమగు ప్రేమభావమును వెల్లడింతును. కీర
త్వము నెఱుంగనివారికి నేను ధైర్యస్థైర్యముల బోధింతును.
లుబ్ధాగ్రేసరులపట్ల నేను దారహృదయముతో వర్తించెదను.
లోకానుభవ మెఱుంగని బాలురతోడను, వారికిసములగు
శలహాపియులతోడను సవినయముగను, శాంతముగను
మెలంగెదను. నే నవ్యానియందును గీడునే చూడనవుడు నే
నన్యుల కత్తువులుగఁ దలంచి యేవగించుకొను అట్లు పానగ
నేర్చును?

ఓ నాప్రేమాస్పదులగు సోదర సోదరీమణులారా!
ప్రపంచము మిమ్ము సంహరించుటకును, ద్వేషించుటకును,
సిద్ధపడుచున్నదని నే నంతయుభేదము నందుచున్నాఁడును.
నన్ను ద్వేషించువారుగాని, నాకు ద్రోహమొనరించు వారు
గాని విశాలమగు నీభూమండలమునఁ గాన రాకున్నారు.

నకలమానవారి నాపైఁ బూర్ణమగు కృపాదృష్టిని గలిగియున్నది. స్వప్నమందును నా కెవ్వనిమీఁదను రోషము కలుగుచుండుటయే లేదు.

పరుల నిందింపుచుండు మనుష్యుఁడు లేన దుచ్ఛావములకును, మష్కర్మలకును వెనక నాకీర్ణయొక్క వాసవికములగు ప్రత్యక్షమూర్తులు కూర్చొండి యున్నట్లు భావించుచుండును. తాని పవిత్ర హృదయ దగు మానవునివెంట నెట్టిభూతములు నుండ రవు. సత్కుఁ యుఁ డొకవేళ పరుల కార్యములయొక్క మంచిచెడ్డలను గ జించి విచారించినను మిగిలిన సావజాలములు వెంటాడ సరివు. ప్రపంచతత్వ మిట్లెల్లమయినది. ఆతత్త్వమునందుఁ జెడ్డకుఁ దావులేదు. బుద్ధిదోషముననే కేవలకార్యములు దూషితము లగుచున్నవి. మేలు శాశ్వతమయినది. కీడు స్థిరము లేనిది. ఒక్క మాతృగర్భమున జనించిన సోదరీ సోదరు లేకగృహమం దధివసించుచు జేరించుకొనుచు సుఖదుఃఖముల నొంజొరుల సహాయమునరించుకొనుచు, వారియొద్దెవఁడేని ప్రమాద మొనరించిన శ్రమించుకొనుచు నొకరి నొకరు దూషించుకొనక శాంతముగ జీవించు విధమున సహృదయుఁడగు మానవోత్తముఁడు లోకమందలి సమస్తమానవు లనేక మాతృగర్భ సంజనితులగు సోదరీ సోదరులుగను, నొకే తత్త్వముచే సృజిం

పఱచినవారిగను, నొకే యాదర్శము ననుసరింపుచున్నవారలగను భావించి మనసారః చేర్చింపుచుండును. అతఁడు తన కంట నధికప్రాయముగల పురుషులః చిత్తసమానులుగను, సమవయస్కుల నొహూదరులుగను, చిన్నల చిడ్డలుగను, బ్రాహ్మమునందు బెద్దవారగు స్త్రీల మిత్రులుగను, సమవయస్కుల సోదరీమణులుగను, బాలికలః చ్ఛియపుత్రికలుగను భావించి ప్రేమింపుచుండును. అతఁడు సకల ప్రపంచమును తననుండి భిన్నవస్తువుగ భావింపనొల్లఁడు. సమస్త మానవ లోకమువట్ల నాత్మసమానమగు గౌరవభావమును గలిగియుండి ప్రమాదవశంబునయిన నెవ్వారిని దూషింపనొల్లఁడు. ఈరీతిగ నతఁడు కోరిక ద్వేషాది దుర్లుగుముల నన్నింటి జయించి, విశుద్ధ ప్రేమమూర్తియై, ఆత్మరత్నమును సాధించిన లోకోత్తరవిశేషయ్యి బ్రహ్మనందమయస్థితిఁ బ్రాప్తించి సమస్తవిధముల ధన్యుఁడు కాఁగలఁడు.

న వ మ ప్ర క ర ణ ము .



సు స్థి రా న ం ద ము .

సుస్థిరానందమననేమి? అది మెట్టిపదార్థము? లభించు స్థానమెట్టి? ఈప్రశ్నలనుగూర్చి యొకింత లోకానభిప్రాయసంపన్నుడగు వ్యక్తి దీర్ఘముగ విచారించినచో నవశ్యము విశ్వమానవజీవితమం దంతర్వాహినియై, శాశ్వతమయి వెలయు సుస్థిరానంద మొక స్వర్గీయపదార్థ మని గ్రహింప నమర్చు డగును. స్వర్గీయమగు నీ సుస్థిరానందమునకుఁ బాపశూన్యమగు ప్రదేశమే నివాసస్థానము. ఇయ్యది జ్ఞానసంపన్నుండగు సత్పురుషుని పవిత్రోచ్ఛాదయమునందు వెలయుచుండును.

ఆంధకారము వెడలిపోవునట్టి యొకవిధమగు ప్రభింబము. ప్రకాశము సిరముగ నెలగొనియుండునట్టి సత్పదార్థము. అదియేవిధమున దుఃఖ మసీరమయినది. సుఖము లేక యానందము సుస్థిరమయినది. సత్యమగు పదార్థ మేదియు లుప్తీభూతము కానేరదు. సత్యము నిత్యమయినది, కాని

అయధార్థమగు పదార్థము స్థాయిగ నుండనేరదు. దుఃఖ మసత్య మయినది. కావుననే యది యస్థిరము. ఆనందము తథ్యమయినది. కావుననే యది శాశ్వతమయినది. ఒకింతకాలవర్తంతి మానందము గోప్యముగ నుండియున్నను, దిరిగి మానవునకు సంపాదపము కాగలదు. దుఃఖ మొకింతకాల మున్నను బ్రయత్నముచే దూరమొనరింపఁ బడుచున్నది.

మానవమూర్తి! నీదుఃఖములు స్థిరముగా నుండఁగలవని భావింపకుము. దుఃఖపరంపరలు గగనమండలమండలి నీలాంబుదశెకలములవలె క్షణమాత్రాకాలమున నదృశ్యములైపోగలవు. పాపసంభూతములగు క్లేశముల నదా యనభవించునిమిత్తమే నీవు సృజింపఁబడియుండలేదని గ్రహింపుము. క్లేశములన్నియు భయంకరస్వప్నములవలె రెప్పపాటుకాలమునందంతర్హితములయిపోగలవు. భయ విషాద సంశేపముల విసర్జించినేయుము! లే, లేమ్ము!! పవిత్ర వృద్ధయుండవయి, పాపవిహారుడవయి సత్యానందము ననుభవింపుము.

నీవే నీస్వప్నముల రచించుకొనుచుంటివి. లోభగ్రస్తుడవయినకొలదియు దుఃఖభూధరములు నీపై విరిగివడుచుండఁగలవు. అప్పుడు నీవు గాంతైత్తి రోదనమొనరించిన ప్రయోజనము కలుగనేరదు. నీవు లోభమును విసర్జించిన కొలదియుఁ బ్రేమిమహానందచిత్తుడవయి సుఖింపఁగలవు.

నాయనా! నీవు దుఃఖముయొక్క శక్తిశూన్యఁడవగు దానుఁడవు కావు. అనూనమును, అత్తయమును, ఆపారమును నగు భవ్యానందము గృహద్వారమునఁ గూర్చుండి నీకొరకుఁ బ్రీతిఁజేయుచున్నది. నీవు పాపములు స్వప్నముల యొక్కయు, గాఢాంధకారములయొక్కయు నసహాయుఁడవగు కైదీవి కావు. ఇప్పటికిని నిమిలితములగు నీనేత్రముల యొక్క రెప్పలవయిఁ బాఠశుద్ధ్యముయొక్క మనోహరమగు జ్యోతి ప్రకాశింపుచు నీ బాగరణమునకయి నిరీక్షింపుచున్న యది.

స్వార్థముయొక్కయు, లాపముయొక్కయు దుఃఖప్రపూర్ణమగు గాఢసుషుప్తియందు సుస్థిరానందము విస్మరింపఁ బడి పోఁకొట్టుకొనఁ బడుచున్నది. అపు డా పవిత్రానందము యొక్క గంభీరములగు గీతములు శ్రుతిగోచరములు కానేరవు. తదానందముయొక్క దివ్యపుష్పసారభము పాంథుని హృదయమును హఠాత్తు నోలలాడింప నసమర్థమయిపోఁగలదు.

పాపములును, స్వార్థమును బరిత్యజింపఁ బడినపుడు— ఇందియసౌఖ్యములనిమిత్తము విషయాదులయందు దానక్తమగు దుష్టపద్ధతిని విస్మరించినపుడు మానవుని బాధింపుచున్న శోకభయాదు లంతరింప, వానిహృదయ మజరామరమగు బ్రహ్మానందజ్యోతిచే నుద్దీపితము కాఁగలదు.

పాపమును సంపూర్ణముగా బహిష్కరింప నమర్థమయిన హృదయమునుండియే నిర్మలానందము బహిర్గతమగుచున్నయది. ప్రశాంతస్వభావ మానందమున కునికిపట్టు. ఆనంద సామ్రాజ్యముయొక్క పునాదులు పుణ్యచారిత్తుల బాహు బలముపై నాధారపడియున్నవి. స్వార్థపరాధులు లానంద సామ్రాజ్యమందలి భయంకర విప్లవకారులు. ఆనందము స్వాధులనుండి కడుదూరముగ నుండుచుండును. కలహప్రియుల నిది కన్నెత్తి వీక్షింపగొల్లదు. పాపాత్ములదృష్టి కీ నిత్యానందము సదా యుగోచరమయి యుండుచుండును. హర్షము సుకృతముతోఁగూడి నిత్యము కౌఠుర్యము సేయుచుండునట్టి మనోహరమును, బవిత్రమును, గోమలమునునగు నొకస్వర్గీయ పదార్థము. ఇట్లుండి స్వార్థవాదులును గాంచినంతనే యర్హత తీతమగుచు సదా ప్రేమ నస్వేషింపుచుబోయి దానిని తేడుచుండును.

స్వార్థాభిలాష క్షిణింపుచున్నకొలదియు హర్షమనూనమగు పరిమాణమందు మానప్రసక్త లభింపుచున్నది. హర్షము యొక్క సంపూర్ణస్థితియు, సీరత్వమును గేవలయొక్క పుణ్యత్ములకే లభింపుచుండుటలేదు. ఆట్లుండి సర్వసాధారణులకును, వా రేయేగడియుండు స్వార్థమును విసర్జింపుచుండురో ఆయా గడియుండు హర్షము కుచిజూచుటకుఁ దగినంతగా.

లభింపుచున్నది. విలాసయుతము కానట్టియు, ధీకము కానట్టియు, దూషితము కానట్టియు, శోకదాయకముకానట్టియు, బవిత్రానందము మానవుని స్వార్థశూన్యమును ధర్మాశ్రితఃకును, సత్యానుగుణ్యమును నగు ప్రతిభావ మందును, గార్వమందును బుష్కలముగా లభింపుచున్నది.

మానవుని స్వార్థత్యాగమునబట్టియే వాని కానంద మును సంపాదించుచుండును. స్వార్థత్యాగమునకును, నిత్యానందమునకును బ్రగతిగమగు బాంధవ్యముకలదు. మనుష్యుడు స్వార్థాంధుఁడగుచున్న కొలదియు నవశ్యము దుఃఖ తుఁడును గావలసి వచ్చుచుండును. అహంకారమును, స్వార్థ మును దీకొని వానిపై సంపూర్ణమగు జయమును బడసిన మనుష్యుడే సజ్జనుఁడు; సత్పురుషుఁడు. ఆనంద మట్టి సత్పురుషుల వెన్నిధి. జీవితాంతమండు దుఃఖము కలుగునని యధార్థమగు నాచార్యుఁ డెవఁడును నుడువ నంగీకరింపనొల్లఁడు. జీవితాంత మపూర్వానంద విలసిలమనియే యతఁడు విన్నవించుచుండును. అతఁడు సాపముయొక్క కారణముచే ననివార్య మగుచున్న దుఃఖము నొక ద్వారమనియే వచింపుచుండఁ గలఁడు. అహంకార స్వార్థము లెచ్చోట సమాప్తము లగుచుండునో, అయ్యెడనుండియే శోకములు దూరముగాఁ జొరగి పోవుచున్నవి. హర్షము సత్యముయొక్క వరమబంధువు. పవిత్ర జీవితమందు

దొలుత నెచ్చోట దుఃఖము రోదించుచుఁ గూర్చుండియు
కునో, కోమలమగు దయ యెచ్చోటనే మూర్తీభవింపఁగలదు.
స్వార్థత్యాగ ప్రియత్నమందు మానవుని బహువిధములగు
దుఃఖము లాశ్రయించుట యథార్థము. భ్రష్టుఁడు పవిత్రు
డగుటయుం దవశ్యము క్షేత్రముల ననుభవింపుఁ చున్నాఁడు; కాని
ప్రతిమానవుఁడు మహాత్ముఁడగుటకు యత్నించునపుడే భయ
విషాదములకు గురియగుట తటస్థించును గాని, సంపూర్ణముగా
సంస్కరింపఁ బడిన పిదప వాని జీవితమందంతట బ్రహ్మానం
దమే- బ్రహ్మానందము తాండవింపఁగలదు.

కుమారా! సుందరమగు పుష్పమెట్లు సిద్ధమగుచున్నదో
విచారింపుము. తొలుదొలుత నొక త్సుద్రమగు సంకురమంధ
కారమయమగు మృత్తికాంతర్భాగమునుండి తనమార్గము
నన్వేషింపుకొనుచు వసుధోపరిభాగముయొక్క ప్రకాశము
నుద్దేశించి బహిర్గత మగుచున్నది. పిదప నొకసన్నని మొక్క
దృగ్గోచర మగుచున్నది. తదనంతరము కిసలయములఁ బొద
పుచు వానినే పత్రములుగ సిద్ధమొనరింపుచున్నది. అసంఖ్యా
కములగు దళములచే నుశోభితమయి మొక్క వృక్షముగ
మారి మొగ్గలను దొడుగుచున్నది. తుద కా మొగ్గలనుండియే
సంపూర్ణములగు పుష్పములు బహిర్గతములయి విశ్వముయొ
క్క నలైనలఁ దమదివ్యసౌరభమును, సౌందర్యమును, సౌకు

మార్కమును వెల్లడించి ప్రకృతియొక్క ప్రయత్నమును సమాప్తమునరించి వేయుచున్నది.

మానవజీవితమునయిత మీ పుష్పస్థితిని బోలి యున్నది. మనుష్యుడు తొలుత స్వార్థముయొక్కయు, నజ్ఞానముయొక్కయు గాఢాంధకారముయొక్క భూగర్భము నందుండి జనుషాంధునివలెఁ బ్రకాశమును దడుముకొను చున్నాడు. అతఁ డట్లాకింతకాలము లేడుముకొనుచు గాఢాంధకారమునుండి ప్రకాశమునఁజొచ్చి క్రమక్రమముగా వేదనాదుఃఖముల ననుభవించి స్వార్థమును దూరమునరించి యుద్ధరింపఁ బడుచున్నాడు. అతఁ డంతమునకు వికసిత పుష్పము వీరి స్వార్థశూన్యమును, బవిత్రమును నగు జీవితమును బడసి నకలమానవాళి కనాయాసముగా శౌచముయొక్క సారభమును నిత్యానందముయొక్క సాందర్యమును ననుభవించు భాగ్యమును గలిగించుచున్నాడు.

పవిత్రహృదయులును, సజ్జనులును నగు మనుష్యులు సదా పరిపూర్ణానంద మయులయి వెలయుచున్నారు. ఈ విషయమును జనసామాన్యము న్యాయద్వైతోన్మాదాధికముగ భావించినను మానవహృదయు స్వయముగా దీనిని సత్యమని భావింపఁగలదు. జనసామాన్యము దేవదూతలను బ్రసన్నకాయులుగ భావించుటలేదా? అస్థి చర్మ మాంస మయ

దేవాలగు మనుష్యులయందును బ్రసన్నమూర్తులగు వారు కలదు. ఆట్టి యానందమయ దేవాలగు దేవదూతలు నిత్యమును మనతోఁ గలయుట తటస్థమైయుండునే కాని మనము దేవాధారులయి తమ హృదయాంతరాళముల బ్రహ్మానందజ్యోతిని బ్రకాశింపజేయు దేవదూతల గుర్తించునంతటి పవిత్రహృదయులము కాకపోవుటచే వారి నెప్పటికప్పుడే ప్రతిమార్గమందు విడిచి ముందునకు సాగిపోవుచున్నాము.

పవిత్రహృదయులే నిత్యానందమయులు. సాపమందును, బాపముతోఁ బోరుటయందును నశాంతియు, దుఃఖమును గలుగుచున్నవి. కాని సత్యముయొక్క పరిపూర్ణత్వమందును, మార్గమందును నిత్యానందము లభ్యమగుచున్నది. స్వార్థముయొక్క పోల్లును మనుష్యుడు దూర మొనరింపనంత వఱకు దుఃఖము నెదుర్కొనవలసియే యుండును. పోల్లునందుండి ధాన్యము వేలునెయ్యబడిన పిదపఁ బోల్లును యంత్రముచే దూర మొనరింపవలసిన కార్యబాధ్యత తీరిపోవుచున్నది. ఇదియేరీతిగ నాత్మయందుండి శేషించియున్న దోషములు దూర మొనరింపఁబడినంతనే దుఃఖముయొక్క కార్యప్రణాళిక సమాప్తమయి పోవుచున్నది. పిదప మానవునకు దీని యవసరమే కలుగనేరదు. మానవుఁడంత నిత్యానందము ననుభవింపఁ గలుగుచున్నాడు.

ప్రపంచమందలి సమస్త మహనీయులును, సాధువులును, సంస్కర్తలును సహస్రముగ నొక శుభసంవాదమును దెలిపియున్నారు. ఆ శుభసంవాదములఁ బాఠకు లెఱింగియే యుందురు. రానున్న విపత్తును నిరోధించివేయుట, రోగమును దూరమొనరించుట, మిత్రుల యొక్కయు, బంధువుల యొక్కయు క్షేమసమాచారములు వచ్చిచేరుట, కష్టదమనము, ఒకానొక కార్యమందు సాఫల్యమును బడయుట మొదలగునవియే శుభసమాచారములు. కాని మహాపురుషుల శుభసంవాదమేమి? దుఃఖితులకు శాంతియు, శ్రుతగాతులకావధమును, శోకవీడితులకు హర్షమును త్రుధార్తుల కాహారమును, బాపాత్ములకు విజయమును, నిరాధారులకు నివాసగృహమును, విదీర్ఘహృదయుల కానందమును కలుగుటయే యీ శుభసంవాదము. ఈ మహత్తరములగు పదార్థములన్నియు జన్మాంతరమందు లభించునని భావింపరాదు. ఇవియున్నియు నీలోకమందే యివ్వడును సంసిద్ధముగా నున్నవి. ఇవి తెలిసికొనఁదగినవియు, బ్రాప్తింపఁజేసికొనఁ దగినవియు, భోగింపదగినవియు నయి యుండుటవలననే మహాత్ము లెలుగెత్తి చాటు రహస్యము నవలోఁగింపుడు.

"అన్నలారా! స్వార్థముయొక్కదృఢతమ బంధనములఁ ద్రొంచివైచినవ్యక్తియే యీ పదార్థముల నన్నింటి బడసి

స్వార్థశూన్యముగ ప్రేమయొక్క దేదీప్యమానముగ స్వతంత్ర సామ్రాజ్యమునఁ జేరుచున్నాఁడు.

మానవమూర్తి! నీవేల యాలసించెదవు? మంచితనము నన్వేషింపుము! దానిని బడసిన పిమ్మట దాని - బాగుగా నభ్యసించి, తత్సంబంధ మగు ననుభవమును సమపాజ్ఞింపుము. దీనిచే నీకు మిక్కిలి గాఢమును, కోమలమును, మధురమును నగు బ్రహ్మనందము లభింపఁగలదు. నీవు పరులహితమును గూర్చి విచారించుట యందును, వారి కొరకుఁ జింతించుట యందును, వారిని జేయించుటయందును, వారిని నేవించుట యందును నెంత పరిమాణమందు నీస్వార్థమును బ్రత్యక్షింతునో, అంత పరిమాణమందే నీకు బ్రహ్మనందము లభింపఁగలదు. దానికంటె నధికముగ హర్షము లభించుట యనంభవము.

స్వార్థత్యాగముయొక్క ద్వారమునకు లోపల నిత్యానందమందిరము వెలయుచున్నది. అభిలాషగల ప్రతి వ్యక్తియు నందు నిరభ్యంతరముగాఁ బ్రవేశింప వచ్చును. సంజేహయత్తి చిత్తుడగు మానవుఁడు స్వార్థద్వారమును చాటిపోయి నే నుడివియుండిన మాటలసత్యమును బరీక్షింపవచ్చును. స్వార్థము దుఃఖమును, జ్ఞాన మానందమును మనశేకాక నమస్త్రలోకమునకుఁ గలిగింపు చున్నదనియు, మనతోడఁ గలసిమెలసి

వర్తించువాడునయితము మన స్వార్థ శూన్యతచే నత్యంతము
 లగు సౌఖ్యానందముల, బడయు, గలరనియు, మనుష్య సృష్టి
 యొకేవిధముగ నున్నదనియు, నొకని సౌఖ్యమే యెల్లరి సౌఖ్య
 మనియు గ్రహించి మనము సాధారణ మార్గములను, నయిత
 మానంద సంధాదుకములుగ, జేసికొనుచు శత్రుప్రబయొక్క
 మార్గములందు, బడియున్న కంటక సముదాయముల నెత్తి
 పాడవైచి స్వార్థశూన్యమగు ప్రేమయొక్క వికసిత శోమల
 ప్రసూనముల మెత్తగా నేర్పఱువ వలయును. మనశత్రుని
 లేదు, విత్తులేదు, మతి యితరు లేదు యాత్రుష్పాచ్ఛాదిత
 మార్గముపై నడుగులిడుచు, బ్రయాణము సాగించినంతనే వికసిత
 కనుమము లనిగి పారిశుద్ధ్యముయొక్క సౌరభముచే వాయు
 మండలము నింపివైచి, నిర్మలానంద సుగంధముచే మానవ
 లోకమును హర్షసాగరమున నోలలాడింపఁగలదు. ప్రేమ
 సామ్రాజ్య పట్టాభిషిక్తులే యాత్మవిజేతలగుటచే నిత్యానంద
 తరంగ జోలికల నుయ్యెలలూగుచుండఁగలరు.

ద శ మ ప్ర క ర ణ ము .

మా న ము .

ఓ మనుష్యుడా ! నీవు మానముచే నవలంబింపుము.
మానము మానవజీవితమునకు ముఖటము. ప్రతిదినము కడు
దీర్ఘమయి యున్నచు మనమహ్దాని విశేషభాగమును వ్యర్థమగు
లోకాభిరామాదులమునుగూర్చి ప్రసంగించుటయందు గడపి
వేయుచున్నారము. దినమునకు రెండుమూడు గడియలయిన
బ్రతిమానపుడు మానమును ధరించు టావశ్యకమయియున్నది.

మానప్రదా ! నీవు నీభాషణమును శక్తివంపన్నము
గను, బ్రభావోపేతముగను జేసికొన నభిలషింపు చుంటివేని
కొలదిసేవయిన మానమును వహించి, నిర్ధావాదమును విన
జించి వ్యర్థగోష్ఠికి గడంగక జ్ఞానమును సంపాదించి మానము
యొక్క స్వర్ణసాభాగ్యము ననుభవింపుము. — ఎ. యల్. సామన.

ఓ యంతఃకరణమా ! నీవు నిశ్శబ్దముగా నుండుము.
ప్రజ్వలితోద్యేగమునుండియు, గార్యాతురతనుండియు మన
మాత్రకాలము విడివడి విశ్రాంతి నందుము. సదా విశ్రాంతి

నాకవ్యనసముగ నేర్పజచికొనవలదు. దినమున కొక్కగడియ
కాలమేని త్రికరణపూర్వకమగు మానముతో నేకాంతముగ
నువవసింప భీతిల్లకుము. వికాసమున కీడియొక నూత్నమగు
నుపాయము. — అర నైస్తుకొనబీ.

బుద్ధిమంతుడగు మానవుని భావణమం దొకవిధమగు
ప్రభావోత్పాదకశక్తి సహజముగా నెలకొని యుండుచుండును.
కాని వాని మానమునం దంతకంటె గంభీరమగుశక్తి వెలయు
చుండఁగలదు. ఆదర్శప్రాయులగు నుత్తమపురుషులు సుజ్ఞాన
సిద్ధులయి యుండియుఁ బ్రాయశఃమాత్రముగా నిస్తబ్ధతను వహించి
యుండి మన కధికప్రభావయుక్తమగు శిక్ష నొసంగఁ గలుగు
చున్నారు. మహాపురుషులయొక్క మానభావ మెన్నిశఁకాబ్ద
ముల పర్యంతమయిన భూలోకమున సుస్థిరముగా నుండి మానవ
కోటికి శిక్షాప్రద మగుచుండును. వాక్పాతుర్యమును గల్గి
యున్నట్టియు, వాద ప్రతివాద నైపుణ్యయుతుఁ డయినట్టియు
వక్తయొక్క వాక్యముల వేలకొలది జను లాలకింపు
చుండఁగలరు. అట్టివక్తల గంభీరోపన్యాసములు వినునపుడు
శ్రోతలకు మిక్కిలి రుచికరములుగఁ గాన నగుచుండినను గాలం
తరమం దవి బొత్తిగా విస్మృతింబడి కాలగర్భమున లీనమయి
పోవుచున్నవి. పాయిలెటు జీససువ్రభువును “సత్యమన నెమి?”
యని ప్రశ్నించినపుడు జీససు గంభీరమగు మానముర్రాంకి

తుఁడయ్యెను. ఆమహానుభావుని యప్పటిమాన మతని విశాల మగు ప్రతిభను, నిరుపమానమగు బుద్ధివికాసమును, అనంత మగు మేధాశక్తిని సహస్రముఖముల నుద్ఘోషింపుచున్నది. ఆమానయు వినయములతోడను, నుపాలంభమునలతోడను బరి పూర్ణమయియుండి సదా “దేవదూతల కేని ప్రవేశింప శక్యము కానిస్థానము మూఁగులకు సులభ గమ్యమయియుండు” నను కోవి దవాక్యమును జగితార్థ మొనరింపుచున్నది.

తర్కశాస్త్రవేత్తలగు బ్రాహ్మణులు చెందువేల శతా బ్దములకుఁ దొలుతే వారణాశియందు శ్రీబుద్ధదేవుని “బ్రహ్మ మననేమి?” యని ప్రశ్నింపుచు మిక్కిలి బాధింప, దేవుఁడు మానమును వహించియుండెను. ఆ ప్రభువుయొక్క పరమ గంభీరమగు మాన మతని చిరకాలార్జితమగు జ్ఞానముకంటె జనసామాన్యమునకు గురుతరమగు నీతిశిక్షను బ్రసాదించి యుండెను. ఆమహనీయుఁడు కేవలమూఁగులకు మానముచే నెట్టిశిక్ష నొసంగఁజాలకపోయినను బండితలోకమునకుమాత్ర మపూర్వమగు శిక్ష నొసంగ సమర్థుఁడయ్యెను. అసహన ముతోఁ గూడియున్న భగవదాస్తిక్య నాస్తిక్యవిషయమున వాదవివాదములు పెచ్చు పెరుగుటకు హేతువేమి? ప్రజ న్రి విషయమున సామాన్యమగు దయాభుత్వమును, శ్రద్ధను నభ్యసించి బుద్ధిబలముయొక్క సామాన్య నియమముల గ్రహించు

టుచితము. భగవత్పరార్థమన నేమి యను విషయమును గూర్చి విశ్వమునం దిన్ని వాద వివాదములును, సంక్షేపములును గలుగుటకు హేతువేది? తొలుద్వార్త మనము మన విషయమును గుఱించి తెలిసికొను టావశ్యకము. నాస్తికవాదము బుద్ధిహీనతకుఁ బ్రమాణనూచకమగు చిహ్నము కానేరదు. ఇదియేచందమున నాస్తికమునకును, వినయమునకును సమానములగు బౌద్ధమును, నాథ్యాత్మికమును నగు చరిత్రకృష్టియొక్కలక్షణములు లభింపనేరవు. బాపుగారు తన జీవితమూలమున లోకమున కాదర్శశిక్ష నొసంగియున్నారు. "బుద్ధిమంతులు శబ్దముల నుచ్చరింపకయే మానముచే నుత్తమశిక్ష నొసంగుచున్నారు." ఈ మానశక్తిచే బాపుగారి కనేకులగు శిష్యు లేర్పడిరి. ఆమహనీయుఁడు ప్రాయశముగా నేకాంతమందు మానవృత్తము నవలంబించి యుండువాఁడు. అతఁడు మానవవాణి నాలకించుటకుఁగాని, స్వయముగా లోకమున కవదేశించుటకుఁగాని బాలనుఁడయి యుండలేదు. అతఁడే స్వయముగా నతనిచెంత కరిగి జ్ఞానపాకముల నభ్యసించుచుండిరి. ప్రాచీనకాలముయొక్క మహాపురుషుల మానయుతములగు కార్యములు దూరమునందుండి వృత్తాశించుచు వారికిఁ గర్తవ్యపథములఁ జూపించు దీపముల వంటివి. కారణమేమన మంచితనమును, సుజ్ఞానమును సంపా

దింప నభిలషించు మానవుడు తా నెపుడెపుడు మాట్లాడవలసి
యుండునదియు, నేరీకిగ సంభాషింపవలసినదియు, నెపుడెపుడు
మానమును వహింపవలసినదియు, నే యే నుడువుల నుచ్చరింప
రానిదియు స్పష్టముగా గ్రహించు టావశ్యకము. జిహ్వపై
నధికారమును స్థాపిత మొనరించుకొనుట బుద్ధిబలము
యొక్క పృథమ కర్తవ్యము. మ స్తిష్కమును స్వా
ధీనమును దుంచు నెట యంతకంటె నుత్కృష్టము,
ఎరమావశ్యకము నగు ధర్మములు యున్నది. ఈరెండు కర్త
వ్యముల నిర్వహించుటయగు విజయమునందిన వక్త్రు లాత్మ
విజయమున సాధింప నమర్థు లగుచున్నాడు. రసనేంద్రియ
మును నిరోధించు వ్యక్తి మ స్తిష్కముపై సంపూర్ణాధికార
మును నెఱప శక్తుడగుచున్నాడు. మూర్ఖుడు వదలుచు,
వ్యర్థగోష్ఠి నలుపుచు, వాదవివాదములకు గడంగుచు నిరంత
రము వాచాలత్వ మను నస్త్రమును బూని శబ్దసంగ్రామ మొన
రింపుచుండును. అతడు సదా తన వాక్యమత్కృతినీ గూర్చి
స్తుతించుకొనుచుఁ బ్రతివాదియొక్క వాగ్యంధనముఁ గావించి
తన కదా యని మది భాపి పుచు గర్వపడుచుండును. వాడు
తన మాధ్యమునకయి యభిమానము వహింపుచుఁ దన రక్ష
ణమును గుఱించియే నితఁ యిచింతింపుచుఁ దనశక్తి సంతయు
వ్యర్థప్రయోగములందు కుర్వయ మొనరింపు చుండును.

అట్టి మూఢుని జీవితము సస్యప్రదమగు త్రేత్రమును బాసి చవిటిభూమిని మిక్కిలిత్రేమచే దున్ని విత్తుచుండెడి కర్షకునిజీవితమును బోలుచున్నది.

ధీమంతుఁడు వ్యర్థప్రసంగమునుండియు, దంభములనుండియు, మిథ్యాకథనమునుండియు నిరంతరము దూరముగా నుండుచుండును. అతఁ డేవిషయమందేని పరులచేఁ బరాభ వింపఁబడినను నిర్విచారమూర్తియై సంతృప్తాంతరంగుఁడగుచుండును. అతఁ డెప్పుడేని యొకపందెమున గోటువడినఁ దా నింతవఱకు గ్రహింపఁజాలకయుండిన దోషమొందు మానసికచక్షువునకు గోచరించి బుద్ధిబలమును వృద్ధి గావించెను గదా యని హర్షింపుచుండును. “సమాప్తము” అను శబ్దము నుచ్చరింప నొత్సుకృత్యమును వహింపని మనుష్యుఁడు ధన్యుఁడు. ఒకానొక మహపురుషుని కథనమొండీ సందర్భమున స్మరణకు వచ్చుచున్నది. “నేను తొలుత శబ్దశాస్త్రవేత్తలతోడను, దర్శనశాస్త్ర నిష్ఠాఠలతోడను శాస్త్రార్థమును, వాదవివాదమును గావించుచుండెడి వాఁడను. కాని నేనిపు డామాధ్యమును గడునింద్య మని గ్రహించితిని. నే నిపుడు వాదవివాదము లొనరించుటను, బతులపై దోషాదోషణము గావించుటను విసర్జించి వైచితిని. నేను కేవలము సకలమును వినుచు, జూచుచు నుండును. అవగర మగునేని ప్రశ్నకే సాధ్యమయి

సంత క్తుప్తముగఁ బ్రత్యుత్తరము నొసంగుచుండును. మాన
వ్రత మాహాత్మ్యమును సంస్కరించి నపుడెల్ల నేను విస్మితుఁడ
నగుచుండును." పరులు రెచ్చగొట్టినను నిష్కలతను వహించు
టయే యాత్మపరిపక్వమును, సహానుభూతిపూర్ణమును నగు
చున్నదనుటకుఁ బ్రమాణములు. విచారశూన్యుఁడను, దయా
హీనుఁడను నగు మనుష్యుఁడు స్వల్పముగ రెచ్చగొట్టబడి
నను వెక్క సముగ నుద్రేకపూరితుఁ డగుచుండును. అట్టిమను
ష్యుఁడు త న్నేమాత్రము పరు లాక్షేపించినను తనబుద్ధియొక్క
సిరత్వము (తూకము)ను జెఱచు నొనుచుండును. శ్రీ బుద్ధుడే
ప్రసి యొక్కయు, జీనసుప్రభుప్రయొక్కయు గంభీరమగు
నాత్మదమనము కౌతుకమును, దాంఠిక విద్యావ్రేదర్శనమును
గానేరదు. వారి మానము వాని పరిపక్వస్థితియొక్కయు,
బుద్ధివైశాల్యముయొక్కయుఁ బ్రబలదృష్టాంతము, మనము
గ్రంథములందు జీనసుప్రభువు వాదవివాదములయొక్క
శబ్దమున కయినఁ బ్రత్యుత్తరము నొసంగి యుండలేదనియు,
శ్రీ బుద్ధమహాప్రభువు శాస్త్రార్థములందు నిమిలితనేత్రుఁ
డయి, నీరవుఁడయి యుండడివాఁడనియుఁ జదువునపు డాలోక
పావనచారిత్రిల గంభీరమానముయొక్క యపారమగు
శక్తియొక్కయు, వారి యథార్థమగు మహాత్వముయొక్కయు
సామ్యదృశి నవలోకింపఁ గలుగుచున్నారము.

మానియే శక్తిసంపన్నుడగు మనుష్యుడూ. నడగుచుండు మనుష్యుని శబ్దములయం దెట్టివ్రభావం జడనేరదు. అతని యాధ్యాత్మిక శక్తులు నిత్యము వడగుచుండుటయందే వ్యయమయిపోవుచున్నది. ఆధ్యాత్మిక శక్తి శూన్యమయిండు నిగ్రహ ముండనేర్చుట యసంభవం. ఒకానొక యంత్రము యొక్క శక్తిచే గార్యమును సాధించుకొనవలసినచిన్నపుడు యంత్రసంచాలకుడు తొలుదొలుత నాయంబి. యొక్క వివిధోపకరణముల యుద్ధోచితస్థానమునందుంచి బుట్టబట్టఁ చే దానియం దొక శక్తి నావిరూపముగా గావింపుచున్నాడు. బుద్ధి మంతుడగు మనుష్యుడును యంత్రమును నడుపువానివలెనే తన శక్తుల నన్నింటి గూర్చుకొని వానిని స్వాధీనమునందుంచి కొనవలసినపుడెల్ల వానిని యుద్ధోచితముగ నుపయోగింపుచుఁ గరవ్యముల సాధింపుచున్నాడు.

వాస్తవికమగు శర్త మానవ్రతమునందే వెలయుచున్నది. మోక్షప్రాప్తికి విజ్ఞానధనులగు భారతీయ ఋషి పుంగవు లవలంబించియుండిన ముఖ్యసాధనములలో మానవ్రతము గణ్యస్థానమునే యలంకరింపుచున్నది. మొదలుచుండు శునకము కఠిననేరదనియు, గరవనేర్చిన శునకము మొరగనేరదనియు వచింపఁబడుసామెత లోకానుభవసిద్ధమయినది. పెడల్పు మోముగల సీమ దేశపు కుక్కలు (Bulldogs) భయానకమగు

మానమునందుఁ బ్రభాతిని వహించియున్నవి. ఆ కుక్క
యితర సమయములందు జడవ్రతిమలె నుండి యవసరమైన
ప్పుడు దీర్ఘకాల నిస్తబ్ధతానందినామగు శక్తి నొక్కుముడి వ
చ్చించి యెంతటి ఘనకార్యమునయిన సఫలమొనరించి వేయు
చున్నది. ఈ కుక్కయొక్క మాన మధమశ్రేణికి వర్తించున
దయి యున్నచు మానవ్రతినియుమప్రభ వహనే చాటుచు
న్నయది. పోయికముగా బడాయిగొట్టు మనుష్యుఁడవడయ
నాలకు గుఱయగుచుండును. అతని ధ్యాన మెల్లడును నిజో
ద్దేశ్యము నుండి విభక్తమయిపోవ, వాని ఘోరతంత్రశక్తు లన్ని
యు నాత్మశ్లాఘయందే వ్యయమగుచున్నవి. వాని మనోబల
మంతయు వాని కార్యముయొక్కయు, గార్యపర్యవసానము
యొక్కయు లోభమునందు వ్యయమయిపోవుచున్నది. తన
సైన్యము నొక్కచో సమావేశపరచు విధము నెరుంగక
బహువ్రదేశములయందునిచి యుద్ధయాత్రి కరుగు సేనానా
యకునెవలె మానముయొక్క ప్రయోజనము నెఱుంగని వ్యక్తి
తన కర్తవ్యముల నిర్వహింపఁ గడంగుచుండును. వినమ్రస్వ
భావుఁడును, నుద్యోగియు నగు పురుషుఁడే కార్యకుశలుఁడు
కాఁగలుగుచున్నాఁడు. అతఁ డాత్మాభిమానమునుండియు,
నాత్మశ్లాఘనుండియు విడివడి తన సమస్తశక్తుల కార్యమును విజ
యపూర్వకముగ సిద్ధమునరించుటయందుఁ బ్రయోగింపుచు

న్నాడు. వదరుప్రాతు తన శక్తి సామర్థ్యములఁ బ్రశంసించుకొనుటయు దెంతసమయమును వెచ్చించుచుండునో కార్యార్థి యంతసమయమునే కార్యసంపాదనమునం దుపయోగించి వాచానునికంటె శీఘ్రముగఁ గర్తవ్యమును నిర్వహించుచున్నాడు. విభక్తమగు శక్తిసంచితమును, సురక్షితమును నగు శక్తియొక్క వశమునందుండునను నియమము, సర్వవ్యాపకమును, సార్వకాలికమును నయియున్నది. వదరుచుండునట్టియు, సాత్త్వికముగావించుకొనుచుండునట్టియు మూఢుని, నిస్తబ్ధముగా నుండుచు నమృతస్వభావమును గలిగియుండు మాని సులభముగాఁ బరాభవింపఁగలుగుచున్నాడు.

మానవృత్తమునం దపారమగు శక్తికల దను నిబంధనము సార్వజేశికము. కార్యకుశలుఁడగు వనిజుఁడు తనవ్యాపారపద్ధతులను, వివిధోపాయములను, ఉద్దేశ్యములను స్థానస్థానమందు లాభము నపేక్షించి, చాటుచుఁ దిరుగనొల్లడు. అతఁడు వ్యాపారవిజయముచే ముగ్ధుఁడయి స్వానుభవకౌన్య నివలె స్థానస్థానమందు వదరుచుఁ దిరుగుచుండినచో వానివ్యాపార విజయవరక భూతలపతితమగుట సత్యము, ఆధ్యాత్మిక ప్రభావనంపన్నుఁడగు వ్యక్తి తనయొక్కయు, దన యాంతరిక సాధల్యముయొక్కయు విషయమునుగూర్చి స్తుతిపాకమును బ్రారంభింప నొల్లడు. అతఁ డిట్లాచరించినచో వాని

యోధ్యాత్మికశక్తియు, బ్రభావమును క్షీణించిపోవ మిక్కిలి దుర్బలుడు కావలసివచ్చును. సాఫల్యము వ్యావహారిక మయినను ధార్మికమయినను నయ్యది శక్తిసంపన్నమును, ధైర్య సమన్వితమును నగు మానవప్రతిముయొక్కయు, దృఢ సంకల్పముయొక్కయు, మనోబలముయొక్కయు బరిచారి కయ్యి యున్నది. విశేషముగ బలమును గలిగియున్న శక్తులు కోలాహల మొనరింపజాలవు. ఆడంబరమునకుఁ గల సంరంభము సామ్యస్థితికి లేదనియే నుడువవచ్చును. జడమతి స్వల్పకార్యముల నాచరించునపుడును గలకలమొన రింపుచుండ మహాప్రభావయుతుడగు మనుష్యుఁ డెంతటిఘన కార్యములనయిన సద్దులేకుండగనే సాధింపుచున్నాడు.

నాయనా! నీవు బలాఘ్నుడవును, ప్రయోజకుడవును, స్వావలంబనవగాయకుడవును గాఁ గోరుచుంటివేని మాన వప్రథమందలి విశేషముగ ప్రయోజనమును, సామర్థ్యమును శీఘ్రమభ్యసించుము. నిన్నగుతించి నీవే మాట్లాడుకొనవలదు. ప్రపంచము మిథ్యాభాసిని బలహీనునిగను, నీచునిగనుభావించి, వానిడంబములఁ బలుకు స్వభావమానకుఁ గినిసి తత్క్షణము వానిని విసర్జించి వేయించున్నది. నీ వాచరింపవలసిన కర్తవ్య మునుగూర్చి ఆచరణమునకుఁ బూర్వమునుండియు నుపన్యసించఁ గడంగకుము. వడకుటకంటఁ గార్య మాచరించి లోకమునకుఁ

జాపుటయే మానవృతముయొక్క ముఖ్యలక్షణము. అమూల్యముగు నీశక్తిని బరులయొక్క కార్యవిధానమును విమర్శించుట యందును, వారిని నిందించుటయందును వెచ్చించివేయకుము. వృతిమానవుడు తనశక్తిని స్వీయకర్తవ్యసాధనమునందు సఫలశ్రమము నపేక్షించి వ్యయమొనరించుట శ్రేయస్కరము. కుత్సితవిధానము ననుసరించి యాచరింపఁబడిన కార్యము సయితము విశేషోత్సాహముతోడను, మాధుర్యముయొక్క నాహాయ్యముచేతను జేయఁబడినచోఁ బరుల కార్యములను గూర్చి నిందించుటకంటెను, విమర్శించుటకంటెను వేయి మహంగు లుత్తమము. నీవు సదా పరులకార్యముల నిందించుచుంటివేకాని నీకార్యపద్ధతి యెట్లున్నదా యని తలంచుటయిన లేదు. పరులు తమ కార్యముల సుష్టమనీతిఁ గావించుకొనకున్నచో నీవు వారికిఁ దోడ్పడుచు, నీకర్తవ్యముల బాగుగా నిర్వహించుకొని వారికి మార్గదర్శకుడ వగుము. పరులు నిన్ను నిందింపకుండునట్లును, నీవు పరుల నిందింపకుండుటకును దగిన రీతిని విచారించుము. మూఁగు లెవరైన నిన్ను దూషింపుచుఁ జీటికిమాటికి నీపై దండెత్తుచున్నచో నభంగమగు మానముచే వారల లజ్జితులఁ గావించుము. ఈరీతి నీ వాత్మవిజయమును సంపాదించినచో భాషింపకయే పరుల వారి యపరాధముల కయి దండింపఁ గలుగుదువు.

యథార్థమగు మానము జిహ్వబద్ధియమును బంధించుటచే లభింపనేరదు. చిత్తమున బ్రశాంతిసిత్తియం నుంచుటయే వాస్తవికమగు మానలక్షణము. నీ కేవలము రస నేందియించును బంధించి, మానము నస్థిరముగను, నిత్యము వ్యర్థనగచార మొనరించుచునానిగను నుంచినచో నిట్టి మానము దుర్బలత్వమును బారదోలుట కాపథమును, శక్తిని సంపాదించుట కుత్తమసాధనమును గానేరదు. మానము పరిశుద్ధమునగుచును, హృదయమందును సంపూర్ణముగా చాస్త్రము కాగలిగినపుడే శక్తిసంపన్న మగుచున్నది. మానము సదా ప్రశాంతముగనుండు లవనరము. మనుష్యుడు తనపై దాను విజయమును సంపాదించ నేర్చినకొలదియు విస్తృతమును, గంభీరమును, సుస్థిరమును నగు మానమును సంపాదించజేసికొనుచున్నాడు. కోరికము, ద్వేషము, మఃఖము, భయము, వికారము మొదలగు దుష్టప్రవృత్తులు మానసమునం దుపద్రవముల నావిర్భవింప జేయుచున్నంత పర్యంతము మానప్రతముయొక్క పవిత్ర గాంభీర్యము పరిపక్వస్థితిః బ్రాప్తింపజాలదు. పదుల వాక్యములవలనను, గార్వములచేతను నీ ప్రకృతి దుఃఖము నందుచున్నంతకాలము నీవు దుర్బలుడవనియు, నపవిత్రుడవనియు, నాత్మనిగ్రహశక్తిశూన్యుడవనియు లోకమునకు స్పష్టమగుచుండగలదు. కావున సదా యశాంతి

నభివృద్ధిపటచునట్టి దురభిమాన, దురహంతార స్వాధి
 ప్రవృత్తుల నీహృదయాంతరాళమునుండి వెళిలించివేయుము.
 శ్రోధలేశమున కయిన నీహృదయమున స్థాన మొసంగకుము.
 ఏవిధమగునట్టి కీడును, నిందయు నీయంతఃకరణముయొక్క
 నిర్మలశాంతిని భంగమొనరింపకుండునట్లు చూచుకొనుము.
 దృఢముగా నిర్మితమయిన యుత్తుంగ ప్రాసాదముపై నుండి
 ప్రచండమగు వాయువు కడురయమునఁ బర్యెత్తుచున్నది.
 తాని యానికేతనమున కెట్టి హానియు గలుగుచుండుట లేదు.
 తన్నందిరమునం దధివసించు మనుష్యులెల్లరు నిర్విచారముగను,
 నిశ్చింతగను, బ్రశాంతముగను గూర్చుండి సౌఖ్యమయపా
 లగు తమదినములఁ గడుపుచుండురు. ఇదియేచందమున సుదృ
 ఢమును, సక్రమమును నగు బుద్ధిమందిరమునఁ గాపురము
 నేయు మానవున కెట్టి విపత్సరంపకలును నష్టమును గలిగింప
 నేరవు. అతఁ డాత్మనిగ్రహపూర్వకముగను, నిశ్చలముగను
 విశ్రాంతి సౌఖ్యము లనుభవింపుచుఁ గూర్చుండి యుండఁ
 గలఁడు. శేవలము జలేంద్రియుఁ డగు మానవోత్తముఁడే
 మానవజీవితాభ్యుదయమున కావశ్యకమగు నాదర్శమాన
 వ్రతము నవలంబింప నమర్తుడు.

ఒకానొక విషయమును గూర్చి గొప్ప యాడంబరము
 తోడను, వైభవముతోడను బ్రసంగింపక, తన్నిర్వహణమున

తెట్టి యాంధోళనచూను, గోలాహలమును గావింపకయే మను
 ష్యుడు కార్యసిద్ధి నందలేఁ దని జనసామాన్యము నుడువు
 చుండుపద్ధతి కేవల మనుభవశూన్యమును, భ్రమాన్వితమును
 నయియున్నది. వ్యర్థప్రసంగ, శాంతముగ విచారించునట్టియు
 నిశ్శబ్దముగాఁ గార్యమును సాధించునట్టియు వ్యర్థ ని వ్యర్థునిగ
 భావింపుచుండును. అతఁడు ని ^{స్థ}సబత యన నేమియు నేయకుం
 డుట యనియు, ద్వరపడుట, ఆతురపడుట, ఆవిరామముగఁ
 బ్రసంగించుట బాగుగాఁ బనిసేయువాని లక్షణము లనియు,
 దలపోయు చుండును. అతఁడు కేవలము సర్వప్రయత్నమునే
 శక్తి యనియు, బ్రథివ మనియు నెంచు చుండును. కాని
 విచారశీలుఁడును, గార్యకుశలుఁడును నగు మనుష్యుడే
 యథార్థమగు కార్యనిర్వాహకుడు. కార్యనిర్వాహకుఁడు
 సదా వివేచించి, కార్యతత్వమును గ్రహించి, దానిమర్మ
 ములఁ బరిశోధించి, తాత్పర్యము ననుభవగతమొనరించు
 కొని కర్తవ్యాచరణమునకుఁ గడంగు చున్నాఁడు. ప్రకృతి
 మానవృత్తివలనను, నద్భుతమగు రసాయనము మూలము
 నను వసుంధరయొక్కయు, వాయువుయొక్కయు స్వయం
 భూతములగు తత్త్వములచే వృక్షములయొక్క కోమలము
 లగు దళములను, నుండరములగు పుష్పములను, రుచికరములగు
 ఫలములను, వివిధములగు నగణితమనోహరాకృతులనుకరించు

విధంబుననే మోనియు, వివిధార్థసాధకుడగు గార్వకరయు
మానవులయొక్క యాచరణపద్ధతులను, బృథ్వియొక్క స్వరూ
పమును, స్వకీయకాంతిబలముచేతను, జమత్కారమువలనను
మార్చివేయుచున్నాడు. అతడు వస్తువులయొక్క పరివర్తన
శీలమును, సప్రాకృతికమును నగు స్థితితోఁ గ్రీడింపనొల్లడు.
కాని యాపనార్థములయొక్క యాంతరిక రహస్యస్థానము
వలకుఁ జేరఁగలుగుచున్నాడు. అతఁడటఁ జేరి కార్యమొనరింపు
చున్నాడు. అంతిమసమయ మేతెంచినపుడు, మృత్యువు వాని
స్థూలదేహమును భౌతికప్రపంచమునుండి తొలఁగించివేసినపు
డును వానిగుప్తములును, నజరామరములును నగు ప్రయాస
ముల సత్ఫలితములు ప్రపంచమును సౌఖ్యానందమయముగఁ
జేసివేయుచున్నవి. కాని వ్యర్థభాషియును మనుష్యుని
ప్రసంగములు, వాక్యములు కడుశీఘ్రముగ నశింపుచున్నవి.
శార్లికకృషి (నేద్యము) చే ఫలములు ఫలించనేరవు.

తనమానసికశక్తుల నన్నింటి నేకీభరింపఁ జేసికొను
నట్టియు, సంచయ మొనరించుకొనునట్టియు మనుష్యుడే తన
సమస్తదైహికశక్తులను నయితము శేంద్రీభూత మొనరించు
కొనఁ గలుగుచున్నాడు. శీఘ్రగామియు, చంచలచిత్తుఁ
డును, గోలాహలుఁడును నగు మనుష్యునికంటె సామాన్య
మనుష్యుడే శ్రేష్ఠతరమగు స్వాస్థ్యసుఖము ననుభవించి

విశేషకాలము జీవి వంగలుగుచున్నాడు. ప్రశాంతమును, విసమమును నగు మానసిక భద్రస్థితిచే శారీరిక భద్రస్థితి వృద్ధి నందుచున్నది మాన మాత్మకమనముయొక్క ఫల మగుట వలననే శక్తి సంపన్నము కాంగలుగుచున్నది. మనుష్యులెంత విశేషమగు సహాయముతోఁ దన్నుఁ దాను వశపఱచుకొనుచున్నాఁడో, అంత యధికముగ శాంతిని, మానమును బడయు గలుగుచున్నాఁడు. కారణమేమన నతఁడు స్వార్థమయములగు భోగవిలాసముల సనాభవించుటకుఁగాక మహత్తరమగు నేది యో యొక యుత్పత్తిమును నాధించు నిమిత్తమే కార్య మాచరింపుచున్నాఁడు. కావున నతఁడు భౌతికప్రపంచముయొక్క బాహ్యకలహములనుండి దూర మరుగుచుఁ బరమశాంతి యొక్క యాంతరిక భద్రస్థితికిఁ బ్రాప్తించుచున్నాఁడు. అతఁడు మాట్లాడు ప్రతిశబ్దమున కేదియో యొక గంభీరమగు నుద్దేశ్యమును, మహర్షియును నుండుచుండును. అతని ప్రతిమానమునకును విశేషార్థము లేకుండనుండదు. అశ్రుపాతమునకును, దుఃఖమునకును హేతుభూతిమగునట్టి యొక శబ్దమేని వాని శ్రీముఖమునుండి వెలువడనేరదు. వశ్పాతాపమును, క్లేశములను గలిగించునట్టి యేకార్యము నతఁ డాచరింపనొల్లఁడు. మంచిమాటల నుడువుచు, శుభకార్యముల నాచరింపుచు నతని యంతఃకరణము ప్రశాంతమయి యుండుచుండఁగలదు.

ఇట్టి ప్రకాంతస్థితి నందిన మనుష్యుఁ డాత్మవిజేతయ్యి తన
జీవితకాలమునంతయు సాఖ్యానందపూర్వకముగ గడుపు
చుండగలఁడు.

ఏ కా డ శ ప్రి క రణ ము .



ఏ కాం త వా స ము .

కుమారా! ఆధ్యాత్మికముగు నేకాంతనాస మొసంగఁగల ప్రత్యుత్తరమునకయి బాహ్యవస్తువుల నన్వేషింపుచుంటివేల ? స్వర్గముయొక్క దివ్యదృశ్యము నీసమీపమునందేయుండ గిరులపై నధిరోహించు శ్రమకేల పాల్పడుచుంటివి? మహాత్ముఁడేకాంతవాసమున విచారింపుచు రాత్రిలం దాకాశమండలమును సుశోభితమునరించు తారకానముదాయమును మధ్యం దినసమయమందే తనదివ్యదృష్టిచే విలొక్తింపుచున్నాడు.

—వ్రీ టీయరు.

మానవప్రకారమందు నకలేంద్రియములు ప్రకాశింపులయి యున్నపుడు మనుష్యుఁడా! నీవు నీహృదయమందెరియును బుద్ధిభండారముచే నింపివేసికొనుము. ఏకాంతవాసమున మానవుడు దీర్ఘమగు తత్త్వాలోచనమునకుఁ గడంగుచో

జ్యోతిస్వరూపమగు పరమసత్యముయొక్క మంగళాశ్చరిని
 వీక్షించుటయు దబ్బర మేలుకలదు? — వచ్చునను.

మానవుని సౌభాగ్యానికికము (ఉనికి) ఆంతరికమును,
 సదృశమును, నాథాస్మిక ను నయియున్నది. కాన-
 యందు స్వీయజీవితమును, బలమును, బాహ్యమునండి కాకి
 లోపలినుండియే వడయుచున్నాడు. బాహ్యవస్తువు లొకవిధ
 మగు నూములు. వీనినండియే మానవాస్తికముయొక్క శక్తులు
 వ్యయమగుచు ద్రవరూపమున స్రవించిపోవుచున్నవి. వ్యయ
 మగు శక్తులను దొగి మనుష్యుడు సంపాదించు నోసనచో
 నాంతర, మానవ తము నాశ్రయింపవలసి వచ్చుచున్నది.

మనుష్యుఁ డియాభ్యంతరికమానమును జంచలేంద్రి-
 యములయొక్క కోలాహలయుక్తములగు విలాసములకయి
 వెచ్చింపుచు, బాహ్యపదార్థ సంఘక్షీణమందు లీనుఁ డగుచున్న
 కొలదియు భయంకరక్షేతములను, దుఃఖములను ననుభవించి
 తుడ కర్త్యంతపరిశ్రాంతిచిత్తుఁడయి విశేషమగు విశ్రాంతి
 నొసంగు ప్రశాంతమగు కాంతవాసముయొక్క చరణకమ-
 లముల నాశ్రయింపుచున్నాడు.

మానవుని దేహము కేవలము భాస్వముయొక్కబొట్టును,
 బొట్టును భుజించి జీవించలేని విధముననే, పవిత్రమగు మాన-
 వాంతరాత్మయుఁ గేవలము నిస్సారములగు విలాసములపై

నాధారపడి యుండజాలదు. మానవశరీరమునకు సకాలమున యథోచితముగు భోజనము లభింపనిచో నది దుర్బలమయి, త్నాత్పిపాసలచే వ్యాకులతను జెంది, ఆహార పానీయముల కయి యఆవ నారంభింపు చున్నది. ఆత్మయొక్క సతియు నింతియే. ఏకాంతమం దీ యాత్మకును స్వచ్ఛమును, బవిత్రమును నగు భావాహారమును నొనంగు టావశ్యకమయి యున్నది. లేనిచో దీని నవీనతయు, శక్తియు నశించిపోవును. అంతమున కీయాత్మపదార్థము త్నాద్యాధకుఁ దాళలేక దుఃఖ భారముచే నలుగైత్రి యేడ్వ నారంభింపుచున్నది ప్రకాశము కొరకును, ఆశ్వాసము నిమిత్తమును దుఃఖతాత్మకుఁ గలుగు. ప్రగాఢాభిలాషయే దానియొక్క త్నాత్పిపాసానివారణమున కయి కావించుకొనఁ బడు విన్నపము. నమన దుఃఖక్షేపములు మానవాత్మ త్నాద్యాధనే మరిణింపుచున్న దని సూచింపుచు న్నువి. అంతరాత్మ జ్ఞానప్రకాశముల నభిలషింపుచోఁ దదభిలాషయే భోజనమున కయి కావించఁబడు మొదయని మనము గ్రహింప వలయును. దుశ్చార్మికత్వఁ డగు పుత్రుఁడు విశ్వజీవిత త్రేప్త్యమునఁ బ్రవేశించి తనతోఁ గొనిపోయి యుండిన ధనధాన్యముల దుర్వ్యయ మొనరించి వైచి, ఆహార పానీయముల కాధారము లేక పితృగృహభిముఖుఁడగు చందముననే మానవాంతరాత్మయు విలాసముల కయి బుద్ధివివేకబలముల

దుష్టనియోగ మొనరించుచుండినచో దుర్బలమయి తిరిగి శక్తిని సంపాదించ న్యాకుల పడుచుండఁగలదు.

ఇంద్రియలోలత్వము దాత్మకుఁ బవిత్రమును జీవితము లభించ నెరదు. విషయ సేవనముచే యుద్రియములు మడించి యాత్మవికాసమును హరింపుచున్నవి. ఇంద్రియములు సదా విరామము లేకుండ నింద్యములగు భోగవిలాసముల నభిలషింపుచు మానవజీవితశాంతిని భంగమునొంది పోచుచుండును. ఇంద్రియముల ననుసరించుటచే శ్మశికమగు బాహ్యనందము, కోలాహలము, చాంచల్యము, క్షౌంతి, దుర్బలత్వము మొదలగు దుఃఖరాయకము లగు పరివ్రాసముల మనుష్యుఁ డనుభవించ బాధ్యుఁ డగుచున్నాఁడు. ఇంద్రియలోలత్వముచే మానసిక శక్తులకు సంభవించు నష్టమును మనుష్యుఁడుతిరిగి యాభ్యంతరికమగు - కాంతవాసముచే బూరించుకొనఁ గలుగుచున్నాఁడు. కష్ట మొనరించిన పిదప తిరిగి శక్తిని సంపాదించ దేహమునకు విశ్రాంతి యవసరమయిన రీతిగనే మానవాంతరాత్మయుఁ దనశక్తులను దిరిగి యుద్ధోచ్చిస్థితికిఁ బ్రాప్తిపఁజేయు నిమిత్తము విశ్రాంతి నేకాంతవాసముచేఁ బడయువలసియున్నది. మానవుని స్థూలదేహము యొక్క సంపూర్ణారోగ్యము కొలకు నిద్ర యవసరమగు విధముననే సూక్ష్మశరీరముయొక్క స్వాస్థ్యమునిమిత్త మొకాంతవాస

మత్స్యంతావశ్యకము. దేహమునకు వ్యాయామ మెంత ప్రదూ
జనకరమగుచున్నదో, ఏకాంతవాసముచే జనించు పవిత్రములగు
భావములును సత్త్వములగు ధ్యానమును మానవాంత
రాత్మ కంటియే లాభదాయక మగుచున్నది. అవశ్యకములగు
విశ్రాంతియు, నిద్రయు లేనిచో దేహము శిథిలమయిపోవు
రీతి నాస్తియు నావశ్యకములగు శాంతియు, నేకాంతవాస
మును లేకపోవుటచే వికాసశూన్య మయిపోవుచున్నది.
మనుష్యుఁ డాధ్యాత్మికాస్తికముయొక్క గణనముచే సమయ
సమయమందు సత్వరపరమయమగు బాహ్యప్రపంచ
మునండి వేలుపడి, ఆంతరికమగు నేకాంతవాసముయొక్క
సుస్థిరములును, నజరామరములును నగు సత్యములను నేపింప
నంతవర్యంతయు తన శక్తిని, ధార్మికత్వమును సుస్థిర మొన
రించుకొన నేరఁడు. ధర్మముచే జితమునకు సంప్రాప్తమగు
సాత్త్విక మేకాంతవాసముచే సులభముగా లభ్య మగుచు
న్నది. ధర్మవిధుల ననుసరించి, యేకాగ్రుడయి, ప్రాపంచి
కములగు నాతంకిములనుండి విమోచనము నంది ధ్యానోపాసన
ములకు గడంగినచో నివి మనుష్యునకు సమయ సమయముల
ందు సాత్త్వికశాంతియందు మానసమును లీనమొన
రించు పద్ధతినీ, సమున్నతములును, బవిత్రములును నగు వాస
నలయూ సత్త్వమును లగ్న మొనరించు రీతినీ నేర్పచుండఁ

గలవు. మానవుని వృద్ధ్యాంధర్లతములగు ప్రబోధకశక్తులు మానవునియొద్దఁగల సంపదలకంటె నుత్తమములును, యోగ్యములును నగు సంపదలనుబడఁచు నిరంతర మన్వేషింపుచుండును. ఏకాంతవాసముచే నపుడును దన మానసమును స్వచ్ఛముగను, శాసనపాలనయోగ్యముగను తేసికొన నీర్హుని మనుష్యుఁడు నిరంతరము తాత్వికవిధులయొక్క సాహాయ్యమున పేక్షింపుచుండవలసియుండును; కాని దివ్యమగు నాత్మికమనబలప్రభావముచే నాత్మవిజయమును గాంచినట్టియు, స్వయేంద్రియముల వశమునఁబించుకొన నేకాంతమును నేవింపుచున్నట్టియు మనుష్యుఁడు పవిత్రములగు కర్తవ్యపథముల ననుసరింప మానసమును మర్చింపఁ దెచ్చుచు విజయమును గాంచుచున్నాఁడు. లిప్తివిశేషకు మహాపురుషులయొక్కయు, ధర్మాచార్యులయొక్కయు, బూజామందిరములయొక్కయు, సద్గ్రంథములయొక్కయు నావశ్యకతయే యుండలేదు. శ్రీరామకృష్ణులు లిప్తివిశేషలేనియే యెన్నఁదగియున్నారు. పూజామందిరములు పవిత్రవృద్ధులు కానందవిహారములు కానేరవు; కేవల మవి దూరదృష్టిలేని పాపాత్ముల నుద్దరించుటకు నామాన్యసాధనములు. సంస్కృతివృద్ధులు సర్వవ్యాపకమగు ప్రేమజ్యోతిని విసర్జించి మానవకల్పిత మందిరాంతరాల మందలి జడమయకృత్రిమ ప్రకాశమును విరూపింపుటయం దానందము ననుభవింపఁజాలఁడు.

మనుష్యుడు, జీవితముయొక్క కష్టములను, వివత్సరం పరలను, లాలసలను దీక్షానుటకు శక్తిని, వానిరహస్యముల గ్రహించునిమిత్తము శాంతిని, వానినిబ్రహ్మతము లానంచుకొంటు భానమును, వానిపై సంపూర్ణాధికారమును వహింప సిరమగుబుడిని యేకాంతవాసముచే సంపాదించవలసి యున్నది. ధరాంతర్గతమయి, దృష్టి కగోచరమయియుండు పునాదియొక్క సాహాయ్యముచే భవనము సురక్షితముగ నుండు చందముననే మనుష్యుఁ డేకాంతవాసముని వ్యాదయ మునం దావిర్భవింపఁ జేసికొనియున్న సుదృఢములను, దీప్తి ములునునగు భావములచేఁ బర్యచక్షువులకు గోచరింపరానట్టి ప్రబలశక్తిని, శాంతిని సంపాదించి వానిని సుస్థితిము లానంచుకొనఁ గలుగుచున్నాఁడు.

ఏకాంతమందే మనుష్యుడు తన్నుఁ దాను స్వచ్ఛముగా గురింపఁగలుగుచున్నాఁడు. అతఁ డేకాంతముననే నిజస్వ భావమును, బ్రకృతియొక్క శక్తిని, బ్రభావమును గ్రహింప సమర్థుడగుచున్నాఁడు. ప్రపంచముయొక్క నానా కోలాహల ములందును, బరస్పరవిరోధములగు వాంఛలయొక్క శీకల మధ్యయుండును బవిభాగిత్యయొక్క వాని శ్రుతిగోచరము కానేరదు. ఏకాంతవాసము లేనిచే మనుష్యుఁ డాధ్యాత్మికాభ్యుదయము నందనేరదు.

ఈశ్వరస్వప్తియందుఁ దమపైఁ దాపింపఁ తీవ్రోత్తరమును దృష్టినిఁ బ్రసరింపఁజేసికొనుటయందు దిగులాంచునట్టియు, దమ యాంతరికస్వరూపమును సుపూర్ణముగా గ్రహించుటకు భయోవహు లగుచుండునట్టియు మనుష్యు లెందఱో కలరు. నా లేకాంతమందుఁ దమ పరిత్యాంశకరణమునుండి బహిర్గతములగుచుండు గంభీరములగు భావములను గాంచి వార్షించుటకుమారు భయము జెందుచుండురు. వారు తమకా లమయినఁ బసులతోడు నపేక్షింపక స్వతంత్ర్యోచనమందు నిమగ్నులయి యుండఁజాలరు. అట్టి దుర్బలహృదయు లేకాంతమునఁ గూర్చున్నంతనే తమ వివిధవాసనలయొక్క భూత ప్రేతముల మానసిక ప్రతిబింబము లాత్మముగ గోచరించి నంతనే భయప్రకంపితులయి పోవుచున్నారు. కావుననే వా లేకాంతివాసము చే నాత్మవిజయపథము నన్వేషించి నిత్యానందము ననుభవించుటకుమారుగఁ గేవలము పినోదముయొక్క నాదఁ తీవ్రోత్తరమున విననగుచుండు నట్టి స్థలములకును, బరమసత్యముయొక్క దివ్యవాణిని వినరాకుండఁ జేయునట్టి మహా సంగంభయుతములగు ప్రదేశములకును జనుచుండుట కలవడియుండురు. కాని సత్యముయొడ ప్రబలస్నేహమును గలిగి యుండునట్టియు, బుద్ధివికాసము నభిలషింపుచుఁ దన్నార్థము నన్వేషింపుచుండునట్టియు మానవోత్తముఁడు నిత్య మే

కాంతవాసముందే కాలము గడుపుచుండును. అతడు తన యథార్థముగ స్వరూపమును సంపూర్ణముగను, స్పష్టముగను విల్కోకింపఁ గలుగుచున్నాఁడు. అతడు సగా కోలాహలమయ ప్రసంగము నందియు, గల్పితానందమయస్థానములనుండి యు దూరిమిగా నుండుచుఁ బరమసత్యము యొక్క మృదుమ ధురముగు దివ్యవాణి ప్రతిధ్వనింపుచుండు పవిత్రస్థానమును జేరుచుండును. అయ్యెడనే యా పరమసత్యముయొక్క పవిత్రవాణి వాని హృదయకువారమున ధ్వనింప నారంభించి వానికోక లోకోత్తరశాస్త్రముగు సంగీతానందరసమును బాస మొనరింప నొనంగుచుండును.

ప్రపంచమందు మనశ్శుభ్ర లభికముగా సంగీతమున కయి యాతురపడుచుఁ దిరుగుచున్నాడు. వారు నూతనము లగు వినోదములను, వింతలను, నవీనము లగు నాహ్లాదములను, నుత్తేజనములను మిక్కిలి యన్వేషింపుచున్నారు. కాని శాంతి యన నెట్టిదో వారు గుఱింపఁజాలనట్టి గాఢాంధకారమున మునింగియుండుచున్నారు. వారు క్షణికములును, హీనము లును నగు వినోదములయొక్క వివిధమార్గములందు సౌఖ్యమును దడుముకొనుచుఁ దిరుగుచున్నారు. కాని వారెప్పటికిని విశ్రాంతిసౌభాగ్యమునకే నోచకున్నారు. నానావిధములగు హాస్యముల మూలమునను, జ్వరపూర్ణములగు ప్రేలాసముల

మూలమునను వా రానందమును, జీవితమును వెంబడింపుచు
దిరుగుచున్నారు. కాని నిరంతరము శోకాతురులయి యుండి
యవిరామముగ నశ్రుపాత మొనరింపుచు, దుదకు భయం
కర మృత్యుముఖంబునఁ బడి పోవుచున్నారు.

స్వార్థబహుళములగు నాస్థాదముల నన్వేషించుటలో
మనుష్యుఁడు జీవితసముద్రముపైఁ గొట్టుకొనిపోవుచు నాజల
నిధియొక్క ప్రచండవాయు వేగమం దనఁగా తుపానునందుఁ
జిక్కువడి పోవుచున్నాఁడు. అట్లు తుపానునకుఁ జిక్కి, యెదు
రురెబ్బలఁ దినుచు, ఘోరముగ దురపిల్లుచు, దుద కెప్పటికో
స్వీయాస్తికముయొక్క గంభీరమానమునందు విద్యమాన
మయి యున్న రక్షణ మను కొండ నారోహింపఁ గలుగుచు
న్నాఁడు.

మానవుఁడు బాహ్యమగు కృషియందు నిమగ్నుఁడయి
యున్నంతవర్ంతము వాని యాధ్యాత్మికశక్తి హీనమగుచునే
యుండఁగలడు. అతఁడు హీనమగు తనయాభ్యంతరికశక్తిని
దిరిగి పరిపుష్టమొనరించుకొన నభిలషించినచో నేకాంతవాస
మందు ధ్యాన మొనరింపవలసివచ్చుచున్నది. ఏకాంతవాసము
నుండి విముఖుఁడయి యుండు వ్యక్తి జీవితముయొక్క సత్య
జ్ఞానమును బడయనేరఁడు. ఒకవేళ సత్యజ్ఞానమును సంపా
దించినను దానిని స్వల్పకాలపర్యంతమయిన సురక్షితముగా

నుంచుకొనఁజాలఁడు. ఈ రహస్యముచే నేకాంతవాసము యొక్క ప్రభావ మెల్లరకు గోచరింపుచున్నది. ఏకాంతవాసముచే జీవితము యొక్క సత్యజ్ఞానమును సముపార్జింపనేరని వ్యక్తి తన వృద్ధయత్నేత్రమున సూక్ష్మముగను, నగాఢముగను వేరునియున్న పాపములను గ్రహింపఁజాలఁడు. కారణమేమన సత్యజ్ఞానములేని వాని కాపాపములు బాహ్యమునకుఁ బుణ్యములుగానే గాననగుచుండును. మహాచ్యోతీశిఃశెందిన ధీమంతులుడక్క లోకమందలి సమస్తమానపు లీపుణ్యరూపమునందున్న మహాభయంకరపాపములకు బలియైపోవుచున్నారు.

“అంతర్జ్ఞానముయొక్క నిస్సభము లగు గడియలందు వినితభావముతోఁ దననైఁ దాను సంరేహమును శ్రద్ధను వహించునట్టి మానవోత్తమునియందే వాస్తవికమగు మహత్వము వెలయుచుండును.”

సదా బాహ్యములగు నుత్తేజనములకుఁ జిక్కియుండు మనుష్యుఁడు నిరాశకును, శోకములకును గురియగుచుండును. ప్రాప్తించిక విలాసములయొక్క నినాదము దుక్కిరి ప్రబలముగు స్థావరమందే వృద్ధయతౌన్యతయు దుక్కుటముగా నగాఢమును, దీప్తియును నగుచుండును. ఎవ్వని సమగ్ర జీవితము విలాసములయొక్క లాలసలయందేకాక, ప్రాప్తం

చిక కార్యవ్యర్థశయమును జిక్కువడియుండెనో, ఎవ్వఁడు దృష్టపరార్థములయొక్క పరివర్తనశీలమగు దృష్టముచేతనే నిజప్రయోజనమును గలిగించుకొనఁ జూచుచుండునో, ఎవ్వఁడేకాంతవాసముయొక్క ముఖ్యావలంబనముచే స్థిరాస్థిత్వము యొక్క యాంతరికమును నదృష్టమును నగు నూత్కృప్రపంచమును వీక్షింపఁజాలఁడో అట్టి మనుష్యుఁడు సయితము జ్ఞానమును బుద్ధిని సంపాదించలేక శూన్యహృదయుఁడయ్యుండుచున్నాఁడు. అతఁ డేవిధముగను దగత్తునకు నాయమొనరింపఁజాలఁడు; అపసరమయినపుడు తన యోగ్యములగు కాంతలను బలిదాన మొనంగనేరఁడు. కారణమేమన వాఁయొద్ద సమర్థుగా మొనరించుటకు బరిభోజనమే లభింపనేరదు. నాచి యాధ్యాత్మికభండారము శూన్యమయ్యుండును. కాని వస్తువులయొక్క సత్యమును నిర్ణయించు నిమిత్తి మేకాంతము నాహ్వానించునట్టియు, దన యింద్రియముల పరీభూతి మొనరించుకొనఁ, నిజేచ్ఛాప్రబల్యము, దగ్గించినట్టియు మనుష్యుఁడనుదినము నూతనమగు జ్ఞానమును, బుద్ధిని సంపాదయ మొనగించుకొనుచున్నాఁడు. అతఁడు వలయుచో, బ్రపంచమున కపారమగు సాహాయ్యము నొనరింపఁగలుగుచు సత్యస్వరూపముచే బరిపూర్ణుడయి యుండుచున్నాఁడు. కారణమేమన వాని యాధ్యాత్మికభండారము సమృద్ధిగ నుండుచుండును

అబోక్తనమునూడి పుష్కలముగా సంగవదల వినియోగింపుచున్నారనియు వృద్ధియగుచుండును.

మనుష్యుఁ డాభ్యంతరిక సత్త్వముయొక్క ధ్యానమునం దవరక్తుఁడయి యున్నంతవఱకు మిక్కుటముగా జ్ఞానమును, బోధనమును సంపాదించఁగలుగుచున్నాఁడు అతఁడు కోమలముగు పుష్పమువలె సత్త్వముయొక్క సర్వవ్యాపకముగు ప్రకాశమువైపునకుఁ దన్నుఁ దానే వికసించఁజేసికొనుచు, జీవిత చైతన్యమును బ్రసాదించు రత్నవి బాప్తింపఁజేసికొనుచు వానిని గలఱించివేయుచున్నాఁడు. అతఁడు జ్ఞానముయొక్క యక్షయధురముయొద్దకుఁ గి సుప్రసన్నహృదయుని లో నాసెలయేటి దివ్యోదకమును బానమునఁపుచుఁ దన తీవ్రప్రపాసను నిర్వర్తింపఁ జేసికొనుచున్నాఁడు. ఇట్టిమనుష్యుఁ డేకాగ్రముగు ధ్యానముచే నొక్క సంవత్సరకాలములో సద్గోధవతనముచేఁ బడయుఁజాలని సత్త్వజ్ఞానము నొకగడియయందే సంపాదించఁ గలుగుచున్నాఁడు. అస్తికృత మపరిమితము. జ్ఞాన మనంతము, దాని యుద్గమస్థాన మథంగము. పైని వచించిన సత్పురుషుఁడు తన యాస్తిక్యముయొక్క గూఠారిక గాంభీర్యముపై విశ్వాసమును గలిగియుండుచున్నాఁడు. అతఁడు స్వగ్రీయ వివేకముయొక్క యనూనసప్రవంతియందలి హృదయాల్లోదకరమగు జలమునుండి నవరామరత్వమును బానమునఁపుచున్నాఁడు.

అస్త్రీకృముయొక్క చరమసత్యములతో సంయోగమున
 దించుకొన నలవడియున్న వ్యక్తియే ప్రతిభాసంపన్నుడు. అతడే
 జీవితజలము యొక్క శాశ్వతోద్గమస్థాన మందుఁ జీటికి
 మాటికిఁ జేరి లెజ్జలమును బానమునదింపుచున్నాఁడు. కుశాగ్ర
 బుద్ధియొక్క సంపాదనపద్ధతు లసంఖ్యాకములును, సభేద్యము
 లును నయియున్నవి. కారణమేమన నాపద్ధతులు సర్వవ్యాపక
 ములును, నున్నతీయొక్క ప్రాధమికద్వారములును నయి
 యుండుటచేతనే కుశాగ్రబుద్ధియొక్క సమస్తకార్యములు
 నిత్యనూతనములయి రాజల్లుచున్నవి. కుశాగ్రబుద్ధి లేనజ్ఞాన
 మును బరుల కొసంగుచున్నకొలదియు జ్ఞానమునందు స్వాభా
 వికముగాఁ బరిపూర్ణుఁ డగుచుండును. వాని ప్రతికార్యమును
 సంపూర్ణమయినపిదప వానిమస్తిష్క మపూర్వమగు నభి
 వృద్ధిని గాంచి విస్తృత మగుచుండఁగలడు. అతడు సమస్తవస్తు
 వులయొక్క మర్శముల గ్రహించుచుఁ బ్రకృతిశక్తియొక్క చర
 మసీమను వీక్షింప సమర్థుఁడగుచున్నాఁడు. కుశాగ్రబుద్ధి జ్ఞాన
 ముచే నిండియుండు చున్నాఁడు. వాడు లేనశక్తియొక్క
 ప్రభావముచే నంతముయొక్కయు, ననంతముయొక్కయు భేద
 ము నేర్పూరిమునదించిచేయుచున్నాఁడు. అతనికి సామాన్య
 సాహాయ్యక ప్రయోగములయొక్క యవసరమే తలస్థిం
 పనేరదు. జలాశయములనుండి కరణములద్వారమున దిశా

కరుడు జలమును గ్రహించువిధంబుననే సూక్ష్మగ్రహి
యగు కుశాగ్రబుద్ధి సకలార్థసిద్ధిదాయకమును, సకలకార్య
సాధకమును, హృదయాప్లవదకరమును నగు జ్ఞానసలిలము
నాసర్వవ్యాపకమగు ధూరమునుండి యవసరమగునపుడెల్ల
గ్రహింపుచున్నాడు. కుశాగ్రబుద్ధియుంచును, సామాన్య
మానవు నందును గలభేదమును మనము తెలిసింపుటచితము.
కుశాగ్రబుద్ధి యాధ్యంతరికసత్యమునందు నిత్య మధిపతింపు
చుండును. సామాన్యమానవుడు సదా బాహ్యదృశ్యము
లందుఁ గాపురము నేయుచుండును. సాధారణమనుష్యుడు
విరోధములను, వింతలను విలోకింపఁ దిరుగుచుండఁ గుశాగ్ర
బుద్ధి నిత్యము బుద్ధిసంచయమునకయి సంచార మొనరింపు
చుండును. సామాన్యమానవుడు గ్రంథముపై నాధారపడి
యుండుచుండఁ గుశాగ్రబుద్ధి తన యాంతరికాస్తిక్యముపై
నవలంబింతుఁ డయియుండుచున్నాడు. పుస్తకజ్ఞానము శ్రేష్ఠ
మయినచే, కాని దీనియొక్క యధార్థావశ్యకతను గ్రహింప
వలసి యుండును. అపుడే గ్రంథపఠనము లాభదాయకము
కాగలదు. లేనిచో నియ్యది బుద్ధి నుదయింపఁ జేయుఁజాలదు.
బుద్ధియొక్క సంచయద్వారము స్వయముగా జీవింపుటచే
యేర్పడియున్నది. ఈ ద్వారమును ముగియుఁ దభ్యాసానుభవ
ములచే గ్రహించి తెలువఁ గలుగుచున్నాడు. పుస్తకములచే

మనకు సమాచారములు తెలియవచ్చును. కాని సిరమగు జ్ఞానము లభింపజేరదు. సద్గ్రంథములు మనజ్ఞానసంపాదనగతి నుత్తేజిత మొనరింపఁగలవు, కాని స్వయముగా జ్ఞానమును సంపాదించనేరదు. కావున మన కేవల సద్గ్రంథపఠనముతో సంత్తి పచిత్తులము గాక, స్వయం గాత్రమపడవలసి యున్నది. కేవల గ్రంథములకే నవలంబితమై డయియుండు వ్యక్తి తనలో పలి మానసంచయద్వారమును సమీపించ జాలకపో లచే దానొనరించిన శ్రమనంతయు వ్యర్థమొనరించి మిక్కిలి పరి శ్రాంతమై డయి పోవుచున్నాడు. అతఁడు చతురుడయి యున్నను జ్ఞానము నొకర్థమై జాలడు. అతఁడు తన సమాచారభండారముల (గ్రంథాంతము) వలకు శీఘ్రముగా జేరఁగలుగుచున్నాడు, అది తూన్యమై డగుచు నాసమాచారములనే సంపాదింపుచు హృదయకోశమును నింపివేయుచు న్నాడు. చీటికి మాటికి నరే దొనరింపుచుండు నిట్టి కార్యములచే జీవితముయొక్క మధురస్వాతంత్ర్యమును, నవీనము బడయుఁజాలడు ఇట్టి మనస్సుడు జ్ఞానోపలబ్ధియొక్క యనంతమార్గములనుండి నిన్నుదానే తొలఁగించుకొని, జీవితములోడి పాతును విసర్జించి మృతప్రాయములగు నశ్వరదృశ్యములతోడఁగూడి వ్యవహరింప నారంభింపుచున్నాడు. సమాచారములు సమాప్తము లయిపోవుచున్నవి, కాని జ్ఞాన మెప్పటికిని సమాప్తము కానేరదు.

చమత్కృతబుద్ధియు, మహత్వప్రాప్తియు నేకాంత
మందు బుద్ధిములును, వికసితములును, సంపూర్ణములును నగు
చున్నవి. అతిసామాన్యమనుషులఁ జూచునను ఎల్ల మేకాం
తములఁ దన శక్తులను, మనోబలమును గూర్చి విచారించుచు
నానివి మునఁఁఁగితి మొనరించుకొన నాలోచించుచుఁ దన
యాదర్శప్రాప్తియునుగు నభిలషితకర్మను గూర్చి విచారించుచు,
బ్రీక్షించుచు నున్నచో నిజాభీష్టసిద్ధిసంది త్వరలో కుశాగ్రబుద్ధి
కాఁగలుగుచున్నాఁడు. ప్రపంచముయొక్క వివిధవస్తువులను వినో
దములను, విలాసములను సంపూర్ణముగా వినర్శించి, పర్వజనప్రీతి
పాత్రునినొడియఁ, మథ్యాప్రశంసనుండియు విముఖత్వమును
వహించి, సకల మానవజాతీయ కల్పాణము నిమిత్త మేదేని
యొక్క ఎఱసానాన్నతాదర్శమును సంపూర్ణ మొనరించుట
కయి మేకాంతము దాలోచన గావించుచుఁ గార్చి మొనరిం
చుచుండు మనుష్యుఁడు భవిష్యద్దర్శియు, స్వయంక్షేపియును
గాఁగలుగుచున్నాఁడు. నిశ్చబ్దముగా నిజహృదయమును మృ
దులముగను, మధురముగను, సుందరముగను, బవిత్రము
గను, శ్రేష్ఠముగను తేసికొనుచుండునట్టియు, నేకాంతమందుఁ
జరకాలపర్యంతము ధ్యానపూర్వముకముగ వస్తువుల యాంత
రికమగు శాశ్వతనిర్లయ మొనరించునట్టియు మనుష్యుఁ
డాస్తిక్యముయొక్క యశుతశాశ్వత్వస్వరయుతుఁ దగుచు

న్నాడు. అతడు, సార్వజనికగీతమునకు సుస్వాగత మొసంగఁ దన హృదయమందిర సింహద్వారమును దెఱచివేయుచున్నాడు. అతఁ డీరీతి వర్తించి తుద తొక కవియయి పోవుచున్నాడు.

సమస్తవిధములగు శుశాగ్రిబుద్ధులసీరి యొకేవిధముగ నుండుచుండును. శుశాగ్రిబుద్ధి యేకాంతము యొక్క స్వచ్ఛ హృదయమును, దివ్యదృష్టిని, స్పష్టమగు శ్రీవరాత్మక్షిణి గలిగియున్నట్టి సుందరాకారుఁడగు నొక బాలకునివంటివాడు. కాని యపు డపు డాశుశాగ్రిబుద్ధిచే మానముయొక్క సురక్షితద్వారమునుండి విలోకింపఁబడు కోలాహల ముగ్ధుగను వ్రేపంచము, వాని నిగూఢమగు భేదమును, గ్రహింపఁజాలదు.

అన్యమతావలంబులయెడ నిక్కిలి కూర్మముగ వర్తించుచుండిన సెంటుపాలు తన క్రైస్తవమతమునం దంధభక్తిని, బ్రహ్మపాతమును గలియుండఁజేసెను. పరమత సహనబుద్ధియు, విశ్వసోదరప్రేమయు లేని యతఁడు మూఁడుసంవత్సరముల కాలము వనమునం దేకాకియుని వసించి, నిరంతరై కాంతచింతనముచే నాత్మపరిశోధనమునం దప్రతిహత ప్రతిభా సముపేక్షుఁడయి, విశ్వజనీన ప్రేమయుతుఁడగు ధర్మదూతయు, భవిష్యద్దర్శియుగ సిద్ధుఁడును నను విఖ్యాతిని

విశాలముగ కైస్తవప్రపంచమున సంపాదించియుండెను. భోగవిలాసములమధ్యఁ బోషింపఁ బడియున్న రాజనందనుడగు శ్రీ సిద్ధార్థుడు తొలుత నొక నామాన్యమాన పుండ్రయియుండి కోలాహలముచే ప్రపంచమును బాసి ఘోరారణ్యముల వత్సరమట్ల మేకాంతముగ వసించి, నిశ్చల చిత్తముతోఁ బరమసత్యస్వరూపమునుగూర్చి తర్కించి, చింతించి, ధ్యానించి చవలములగు నింద్రియములతో ఘోరసంగ్రామ మొనరించి, కాముని హతమొనర్చి, తనయాస్తిక్యము యొక్క గంభీరభేదములఁ దీర్చిమగు ధ్యానముతో విచారించి శుద్ధుఁడును, సిద్ధుఁడును, బుద్ధుఁడును నయి జ్ఞానపిపాసార్తుల కెల్లరకు సజరామరత్వమును బ్రసాదించు మహానిర్వాణ జ్ఞాన వీయూషధారను బాసమొనరింపఁ బ్రసాదించి ధన్యుడయ్యెను. శ్రీబుద్ధభగవానుఁ జేకాంతవాసమందలి ధ్యానప్రభావము నత్యద్భుతమని తన శిష్యులతో నుడివియుండెను. చిత్రకాంతి శేకాంతివాసము మిక్కిలిప్రయోజనకర మగు సాధన మని ధిమృపదమువంటి వేదగ్రంథ మెలుగెత్తి చాటుచున్నది. లాపూగారివంటి యొక సామాన్య మనుష్యుఁడు నుజ్జానాన్వేషణమున బయల్పెడలి, మేకాంతవాస స్వీకారముచే భగవత్సాక్షాత్కారమును బడసి ప్రపంచమునం నొక విఖ్యాత ధర్మాచార్యుఁడు కాఁగలిగెను. అక్షరజ్ఞానములేని వడ్కింగి

పుత్రుడగు జీనసు చాలకాలము వర్వలములపై నేకాంత
వాసమునర్చి అనంతముగు విశ్వప్రేమయందును, నిశాలముగు
పవిత్రబుద్ధియందును ధ్యానముచేసి స్వర్గరాజ్యమును బడసి
విభ్యాతమానవజాతీయకల్పాంతకర్త కాగలిగెను.

ఈ మహాపురుషులెల్లః బవిత్రులును, స్వర్గీయుమును
నగు జీనముయొక్క సమున్నతశిఖరమునై సభ్యులొందిన
పిమ్మటనయితలు సావకాశములం దెపుడును మాటిమాటి
నేకాంతమున కరుగుచుండెడివారు. మహాపురుషునియ
యినను నేవల మేకాంతవాసముచే బ్రాప్తించునట్టి తన
యాంతరికశక్తిని మాటిమాటికి బుష్టియుతమున గావించు
కొనుచుండనిచో దనయాధ్యాత్మికోన్నతనుండి పరిశుద్ధయి
నిజప్రభావమును గోగోపవలసినవారి డగును. శ్రీబుద్ధాది
ధర్మాచార్యులు తమభావములను, లోనియత్పాకశక్తులను
సంకీర్తనముతో సమానమునరించి, తమయా సిక్ష్మమును
స్వాధీనమునరిచుకొని సర్వవ్యాపకముగు విశ్వవాంఛతో
వ్యక్తిగతముగ నుండు శుచ్ఛాభిలాషను లీనమునర్చి, ఈ
ధారణ శక్తిని సంపాదించి, ఉత్పాదకములును, గారణ
భూతములును నగు భావముల కధినాయకులయి జగదున్నతికి
ముఖ్యహేతుభూతులయిరి.

ఇది యొక కాతుకము కాదు, కాని సుసీరముగు నొక ని
యము. కానినసీతియం బెట్టి గుప్త భేదముండని విధముగ నే
శ్రీబుద్ధాది మహాత్ముల పవిత్రజీవితములందును నెట్టి కుతూ
హలమును లేదనియే చెప్పవచ్చును. ప్రతిస్థితియం దామహా
శక్తియొక్క యాకము సమానముగా నుండఁగలదని చెప్ప
వలను పక్షము. మహాపురుషులయందు విశేషముగా గాననగు
నెట్టి శక్తి చాలసంవర్ధింపఁబడుట కవిరామముగా నేకాంత
వాస మొనరించుట ప్రసంహితమగుచున్నది.

మానస్సుని సర్వేవాసస్థానము మహా తిరమగు మాన
మునందే విరాజిల్లుచున్నది. వానియందుఁగల సత్యమునకును,
సీరత్వమునకును మానమే యుద్దమస్థానము. అట్లయ్యు మాన
పుని యాధునికస్వభావము ద్వివిధములయి యుండుటచే
బాహ్యకార్య ప్రవృత్తి యావశ్యక మగుచున్నది. ప్రపంచము
నందు సంపూర్ణమగు ఏకాంతముగాని, సంపూర్ణమగు కార్య
వ్యగ్రతగాని సత్యజీవిత మనఁబడనేరదు. ఏకాంతవాసముచే శక్తి
ని బుద్ధిని సంచయ మొనరించి ప్రాపంచిక కర్తవ్యముల నిర్వహిం
చుటయుం దాశక్తిని, బుద్ధిని వ్యయ మొనర్చుటయే సర్వసామా
న్యమునకు సత్యజీవిత మయియున్నది. మనుష్యుడు దినాంత
మున ననఁగా సాయంసమయమునఁ గార్యనిర్వహణ ప్రయా
సముచేఁ బరిత్యాగింతుఁడయి చేపటిదినముయొక్క కర్తవ్యనిర్వ

హాగమునకు వలయు పాటను గావించుటకుఁ దగు మధుర విశ్వాంతి ననుభవించు నిమిత్తము స్వగృహానుభూతిఁ దగు చందముననే ప్రతిమనుష్యుఁడును జీవితకర్తవ్యముల నిర్వహించు నలుపుజెందినంతనే విశ్వయంత్రీశాలయొక్క కోలాహలమునుండి విడివడి భవిష్యజ్ఞవిలేహితార్థము మానపూర్వకముగ నేకాంతవాసమున కియ్యకొనుట శ్రేయస్కరము. ఈరీతిగ ననుచున్నవాని వాసరమందలి యొకంతభాగమును బవిత్రీయును, సద్బుద్ధేశ్యపూర్ణును, బ్రహ్మాంతమును నగు నేకాంతవాసమందు వినియోగించు వ్యక్తి యసామాన్యశక్తి సంపన్నుఁడును, యోగ్యుఁడును, బ్రహ్మసంపదముఁడును గాఁగలఁడు.

ఏకాంతవాసము శక్తిసంపన్నుల స్వాభావికసంపత్తి. శక్తిసంపన్ను లగుటకుఁ గట్టిబదులయినవారి కిదియే దివ్యావధము. మానవుఁడు సామాన్యస్థితినుండి విడివడి, మహానుజులవలె తదశకుఁ బ్రాప్తించినకొలదియై నేకాంతవాసమందనురక్తుఁడగుచున్నాఁడు. అతఁడు సత్యము నన్వేషింప నేకాంతస్థానమున కేగి సజాభీష్టసిద్ధి నందుచున్నాఁడు. విజ్ఞానధనులగు ప్రాచీన భారతీయ ఋషిపుంగవు లేకాంతవాసమును, మానమును, క్షాంతమును, జింతసమును బ్రేమించియున్నట్లు నకల ప్రపంచముయొక్క మేళాతియందలి మహాపురుషు లేయుగమునను బ్రేమించియుండలేదు. భారతీయఋషులు స్వాను

భవముచే నేకాంతవాస మహిమను గ్రహించియుండినవార
లగుట దత్తజ్ఞానులయి మోక్షోపబిధిఁ గోలాహలశూన్య
ములగునర్థముల నాశ్రయింపుచుండిరి. ఋషీశ్వరులు భారత
జాతీయజీవితము గాశ్రయచతుష్టయముగ విభజించి, బ్రహ్మ
చర్యను సం దోకనిధముగను, వానప్రస్థమందు మిక్కుటము
గను, సన్యాసమునందు సంపూర్ణముగను నేకాంతవాసమునకు
ప్రాసము నొసంగి, తత్ప్రభావమును లోకమునకుఁ జాటియుం
డిరి. ఆత్మవిజయమున నేకాంతవాస మేరీతిఁ దోడ్పడుచుండఁ
గలదో ప్రాచీనార్యవిజ్ఞానపాతకునకుఁ బ్రత్యేకించి నుడువఁబని
లేదు. జ్ఞానమును, బుద్ధిని, సత్యమును, శక్తిని బడయుట కేర్ప
డియున్న ప్రత్యక్షములగు మార్గములన్నియు శబ్దశూన్యము
లగు నేకాంతవాసములో నుండియు, మానములోనుండియుఁ
బోయియున్నవి. మానయుతమగు నేకాంతవాస మార్మవిజ
యమునకును, ఆత్మవిజయ మానందసామ్రాజ్యపట్టాభిషేక
మునకును ముఖ్యసాధనములు.



క్వాదతప్రకరణము.

స్వావలంబనము.

తన స్వచ్ఛవృద్ధయనునందు దివ్యప్రకాశమును గలి
యొందు మనుష్యుడే యెల్లరిమధ్యఁ గూర్చుండి పరమోద్వైల
మగు దివనమయొక్క బ్రహ్మసందము ననుభవింపఁగలుగుచు
న్నాడు. కుమారా! యథాశక్తి నేకాంతముగనుండు నుపాయ
మాలోచింపుచుండుము. నీయెడ నీప్ర విశ్వాసము గలిగియుం
డుము. నీయాత్మ వేనిని ధరించియున్నచో పరీక్షింపుము.

— బార్తి హర్బత్తు.

ఆనందమయజీవితమునకు స్వావలంబన మత్యంతావశ్య
కమయి యున్నది. శాంతి ననుభవించుటకు శక్తి వాంఛనీ
యము. సంరక్షణమునకు స్థైర్య మపేక్షింపఁబడుచున్నది. మన
నుండి బ్రహ్మ శ్రమణములచే దూరమయి పోవునట్టి పరాధ
సంబంధములపై మన నిత్యానంద మవలంబితమయి యుం
డరాదు.

తనజీవితమును నియంత్రిత మొనరించునగు గలుగుటకును, కాంతిని సంపాదించుకొనగలుగుటకును మనః ఘృడు తాను నిలుచుట సాధారణభూతమయి, తనలోపల వెలయుచున్న సుసర్థముగు కేంద్రమును బడయునందాక తనజీవితమును సత్యమౌనమున నారంభింపజాలడు. పరివర్తనశీలముగు ననువును విశ్వసించినచో స్వయంగా మనుష్యుడును మార్పునకు గురియగు చుండగలడు. తననుండి వేరు సేయబడిగల వస్తువుయొక్క సాహాయ్యమును మనుష్యుడవలంబించియున్నచో నావస్తువు తన్ను బాసి పోయినంత తరగాశ్చర్యము పలితుండును. అతడు నశ్వరములగు లాభములచే సంఘట్టెడగుచున్నచో సర్వమును గలిగియుండియు నానందక్షున్నాధచే నిరాహారియై మడియును. ఈమర్మముల నెరిగి మనుష్యుడు పలుల సాహాయ్యమునకయి ప్రతిక్షింపకయు, వారినుండి సారితోషికముల సంపాదించవలయు నను వాంఛను గలిగియుండకయు, నితరములగు స్వార్థమయ ప్రయోజనముల నాకాంక్షింపకయు, మనుచుండుట శ్రేయస్కరము. యాచించుట, దూషించుట, వశ్యాత్వాపవకుట మానవునకు దగనివనులు. ప్రతిమనుష్యుడును దన యాంతరికసత్యము నవలంబించి, తన వృద్ధయయొక్క భద్రస్థితి కయి సంశోషమును బడయుచు దనబలముపై నాధారపడి యుండు టావశ్యకము.

యొక్క శక్తిచేఁ దాను నడువవలసిన మార్గము నన్వేషించు
 టావశ్యకము. బహిర్జగత్తునందుఁ బరివర్తనము, నాశనము,
 అసంరక్షణము కాననగుచుండ వంతర్జగత్తునం దానందసంర
 క్షణ స్థితత్వములు దృఢోచరము లగుచున్నవి. ఆత్మ స్వయ
 ముగాఁ బర్యాప్తమయి యున్నది. ఎచ్చోట దాని కవసరము
 కలుగుచుండునో, అయ్యెడనే తత్సంపూర్తికి వలయు సాధన
 ములు బహిర్గతము లగుచుండును. మానసని యజరామర
 మగు వాసనాన మతనియందే వెలయుచున్నది. మనుష్యుఁ
 డయ్యెడ కలిగి తనగృహముపై సంపూర్ణాధికారమును సాపించు
 కొను టావశ్యకము. మనుష్యుఁడా! నీ వా పవిత్రస్థలమున
 రాజవయియుండ తప్పిరేకమును కాటి యీవలి కేలేంచి
 నంతనే దానుఁడవయిపోవుచున్నాఁడవు పరులు తమ తమ
 చిన్నరాజ్యములందు సువ్యవస్థ నొనరించినను, దుర్వ్యవస్థ
 నొనరించినను నీవు వానిని లెక్కనేయక తటస్థుఁడవయి
 యుండుము. నీవు నీహృదయసామ్రాజ్యముపై సంపూర్ణ
 శాసనబలమును గలిగియున్నదియు, లేనిదియు మాత్రము
 సదా విచారించుకొనుచుండుము. నీయొక్కయు, సఖిలవ్రీ
 పంచముయొక్కయుఁ బరమకల్యాణము నీహృదయమందే
 కలదు. సదా నీవు నీ యంతఃకరణము ననుసరించుట
 యందు బ్రమత్తుఁడవు కావలదు. నీమస్తిష్కమును స్వచ్ఛ

ముగా నుండుకొనుము. నీయందుగల నిర్ణయబుద్ధిని గర్త
వ్యాచరణమం దుపయోగింపుచువృద్ధిఁగావించుకొనుచుండుము.
నీయొక్క యిచ్ఛాశక్తిని సక్రిమముగా నుపయోగింపుచు
సమున్నత మొనరింపువలె. నీయొద్ద వెలయు జ్ఞానమును
సద్వినియోగముచే వర్ధిల్లఁజేయుము. నీ యాత్మయందుఁ
గల ప్రకాశముపై దివ్యదృష్టి నునిచి దాని నెల్లదీక్షులఁ
లోపింపుచుండి దానిని శ్రోధాదిప్రచండవేగములనుండి సం
రక్షింపుచుండుము. తదచలతోతి నిరంతర ప్రవర్తమాన
మగుటకుఁ దగు యత్న మొనరింపుము. ఓమా రా ! నీవు
సత్వరము స్థూలమగు బహిర్దగత్తును విసర్జించి విశాలమగు
నీయాత్మసామ్రాజ్యమునఁ బ్రవేశింపుము. ఆదర్శమానవుని
దీతి విచారించుచు నావిధముగనే కార్య మొనరింపుచుండుము.
ఉత్తమమానవుడవయి జీవితకాలమును గడపుచుండుము.
నీకు నీవే ప్రభుఁడవయి స్వయముగా సంపూర్ణుడ వగుచుం
డుము. నీలోపలఁగల శాశ్వతకేంద్రము నన్వేషించి, తదా
జ్ఞాసాలనమునకు సన్నద్ధుడవయి యుండుచుండుము. భూగో
ళము సూర్యుని తనకేంద్రస్థాన మొనరించుకొని నడచువిధ
ముగ నీవును, నీలోపలఁగల దివ్యప్రకాశముయొక్క కేంద్రము
యొక్క యాజ్ఞలఁ బాలించుచు నడుపుము. నీలోపల వెలుం
గుచున్న ప్రకాశమును బడు బంధకార మని వచించినను నీ కెట్టి

హానియు లేదు. పరుల నిరర్థకములగు ప్రశ్నల కన్నింటికీ బ్రతివ్యుత్తరము నొసంగవలసిన భారము నీది కాదు. నీవు కేవలము నీకొఱకే బాధ్యుడవయి యున్నావు, కాన నిన్ను నీవు విశ్వసించుకొనుము. నీవు నీకొఱకయినను సత్యసంఘటనలు కావేని నీకు సత్యముయొక్క మాధుర్య సంతోషము లభింపఁ జాలదు.

మహాపురుషుడు స్వతంత్రమనుష్యత్వముయొక్క సరళ మహత్వమునకు సకాశమున నిలువఁబడి యుండుచున్నాడు. వాడు తనమార్గముపై నిర్భయముగా నడచుచుండి పరుల నుండి వ్యర్థముగా క్షమింపుడని కోరుచుండనొల్లదు. అతడు గృహ బాహ్యమునఁ దిరిగివచ్చుట కేగుటచే దనవస్త్రములపై బడుఁజూని దులిపి వేసికొనుచుండు విధముగ సదా మానవలోక మునుండి తనపైఁ బడుచుండు భూషణదూషణములఁ దనచిత్తమును స్పృశింపకుండగ నీ తుడిచివేయుచుండును. అతఁ డనుక్షణ పరివర్తనశీలము లగు లోకులయందేశ్యముల ననుసరించి వర్తించనొల్లదు. అతడు సదా తనమస్తిష్కముయొక్క దివ్య ప్రకాశ సాహాయ్యమున నడచుచుండును. లోకమందసంఖ్యాకులు విధ్యాప్రశంసార్థమును, తాత్కాలికీరినిమిత్తమును, గృహీమ నాగరకలకొఱకును దమ మనుష్యత్వమును విక్రయించివేయుచుండురు.

కుమారా! నీవు భూతప్రేతములయొక్కయు, దేవీ
దేవతలయొక్కయు, మనుష్యులయొక్కయు శాసనముల నను
సరించుటయందలి ముఖ్యవిశ్వాసమును విసర్జించి, నీయాంత
రీక సత్యప్రకాశముపై నేకాకివయి స్వతంత్రముగా నిలువఁ
బడఁ జాలనంత వర్జ్యతము బంధనము క్షుడవును, స్వతంత్రుఁ
డవును, సంపూర్ణానందమయుఁడును గాఁజాల ననుట సత్యము.
నీవు ప్రమాదవశంబుననయిన నాత్మాభిమానమును స్వావ
లంబనముగ భావింపవలదు. కారణమేమన నభిమానము
యొక్క క్షణభంగురమగు పునాది (అస్తిభారము)పై నిలువఁ
బడుటచే ముందునకు విరిగిపడఁగలవు. గర్వాంధుఁడగు పురు
షుఁడు పరులపై నవలంబితుఁడయి యున్నదీతి మఱి యేమను
ష్యుడు నుండనేరడు. వాఁడు పరులు తన్నుగూర్చి యెన-
దించు ప్రశంసావాక్యమాధుర్యము నమృతప్రాణముగఁ
బాసమునఁజింపుచుండును. కానియితరులు తన్ను నిందించు
నపుడు కోరోధోద్దీప్తితుఁ డగుచుండును. వాఁడు ముఖ్య
ప్రశంసను నిర్దోషముగ భావింపుచు నిత్యము పరుల యభి
ప్రాణములచే నొకక్షణమందుఁ గుర్చుండును, మఱొక్క
క్షణమందు సంతృప్తుఁడుననయి యుండుచుఁ దన మాన
సిక వికారముల వృద్ధి గావించుకొను చుండును. ఈరీతిగ
గర్వాంధుని సౌఖ్యనూత్రము వరపాస్తగతమయి యుండు

చుండును. కాని స్వావలంబనముపై నాధారపడియుండు మనుష్యుడు విభాగభిమానముపై గాక, తనయందలి శాశ్వత నియమములమీదను, సిద్ధాంతములమీదను, బవిత్రాదర్శముమీదను, సత్యముమీదను నిలువబడియుండు చున్నాడు. ఈ కారణముచే నతడు స్థిరముగా నిలువబడనేర్చి యాంతరి కోర్కెగ తరింగములచేతను, బాహ్య నిందాస్తుతుల శుచానుబంధనను దనదృఢమగు పునాదినుండి విసమిదిచరింపనేరడు. ఒక వేళ నాడు చలించినను తత్తణుమే తన్ను సంబంధించుకొని తననా సవికస్థితి బ్రాప్తింపు చున్నాడు.

నాయనా! నీ ప్రమాదానికి శుభాదండముయొక్క బీజము నన్వేషింపుము. అన్వేషించి దానిపై నొంటికిగా నుద్బుధుడవగుము. దీనిచే నీవు నీజీవితకార్యములం దవశ్యము సఫలతను గాంచ గలుగుదు. నీ వేకార్యమును గూర్చి నీమస్తిష్కము నుపయోగింతువో దానియందుఁ దప్పక సిద్ధి నందగలుగుదువు. కారణమేమన యథార్థమగు స్వావలంబితమగు వ్యక్త యశేయుడగుచున్నాడు. పరుల సాహాయ్యముపై నిలువబడి యుండరా దనుటకు వారియొద్దనుండి యెట్టి నీతిశక్తును బడయరాదనుట తాత్పర్యము కాదు. నాయనా! నీవు జ్ఞానాభ్యుదయ పథమునుండి యెట్టిసిద్ధియందును విముఖత్వమును వహింపకుము. ఇద్రమును, నుపయోగకరమునునగు సంశయ నెఱ్ఱితినుండి.

యందున బడయుటకు సహజటిబద్ధుడవై యుండుము. వినయ విధేయత లేవును బాధ్యత పములయి యుండలేవు. ఇవి వృద్ధి నందినకొలదియు మానవశిల్పమును బ్రేరేపించుచుండగలదు. మనుష్యుడు స్వావలంబనవరాయణుడగుచున్నకొలదియు విధేయుడును, వినయశీలుడును నగుచుండగలడు. మహాత్ముని యాత్మపర్యవేక్షణ రాజరాజేశ్వరుని కీర్తియు సరిరానేరదు. అతనిదింటి వినయన సన్నుడగుటకు హేతువేమి? అతడు వినయంతుల యీశ్వరీయమహత్వముననే ప్రస్థానమును గలిగియుండి గలుగుచున్నా నని గ్రహింపగలుగుచున్నాడు. ఈమారా! నీని నిస్సంసేహముగ సమ సమానపులనుండి నీతి శిక్షను బరిగ్రహింపుచుండుము. విశేషించి సత్యరూపులగు నా దర్శగురువులనుండి గుణపాఠముల నేర్చుకొనుచుండుము. కాని సర్వోత్కృష్టమగు ననుభాసనము నీయందే కలదనియు, మఱి చోటను లేదనియు న నడి పరిమనత్యమును మార్చియు విన్నింపకుము. ఆదర్శగురుసత్త్వముడయినను నీకు 'ఇదియేసత్యమార్గము' యని బోధింపుచుండు కాని దానిపై నడిపించి విజయనిగావించుటకుమార్చి. బాధ్యుడగుచుండుట లేదు. గురూపజేత మార్గానుసరణముచే విజయమునందు సంపూర్ణమగు బాధ్యత నీరూదనే కలదు. కావున నీవు స్వయముగా బ్రయత్నశీలుడవగుము, నిజపురుషార్థముచే జ్ఞానమును సముపార్జించి

స్వయంశ్చేషిచే నాగురువుయొక్క సత్వమును నిజసత్వముగఁ జేసికొనుము. ఆత్మ విశ్వాస మభ్యున్నతి కత్సంతావశ్యకమగు సాధనము.

“ నిజబలము చే మనుష్యుఁ డగుట, స్వీయాత్మశక్తిచే మహాత్వమునకుఁ బ్రాప్తించుట, ప్రకాశయ్యులమగు జీవితమును గడపుట యనున వే దైవశ్రద్ధయొక్క ముఖ్యలక్షణములు.”

కుమారా! నీవు నీకు స్వామి వగుము. నేపై నీవు శాసకుఁడవు కాఁగలిగినపుడే ధన్యఁడవగుదువు. ముఖ్యముగని గృతిమ వేషమును జేర్చింపకుము. ఇప్పు నీ వాక ప్రవచనము యొక్క ప్రధానమును, సజీవమును నగు భాగముగ భావించి కార్యమునరింపుము. పవిత్రమగు ప్రేమను బదులకుఁ బ్రసాదించుము. కలిగి దానిని వారినుండి పడయ నాశింపకుము. వరులయొడ సహానుభూతిని గలిగియుండుము. వరులు సదా నీ చట్ల సహానుభూతిని వెల్లడింపుచుండవలయునని వాంఛించు కుము. పరులకు సాహాయ్యమునరింపుము, కాని పరులసహాయ్యముపై నవలంబింతుఁడవయి యుండకుము. నీ కార్యము సత్య పరతంత్రముగనుచోఁ బరులు దానిని కూషింపుచున్నను లెక్కింపక సంతృప్తాంతరంగుడవయి యుండుము. నీవు మఱచియు ‘ నా యీ కార్యము లోకమునకు గుచికరముగనుండునా? ’ యని పరులఁ ప్రశ్నింపకుము; నీయందును విచారించుకొన

కుము. సదా నీవు విస్మృతి లేనివాడవయి “నా యీశ్వరము సత్యసమన్వితం ను, ధర్మాశ్రీతిమును నయి యున్నదా?” యని సదా నీయంతఃకరణమును బ్రశ్నించుకొనుచుండుము. నీశ్వరము సత్యవరతంత్రముగనుచో దానిని లోకముయొక్క దూషణమును, దర్శమును స్మరించుట కేని సమర్థములు కా నేరవు. నీ వొనరించు శార్వమే యసత్యమును, నధర్మమును నగుచో బదులదాని నేవగించుకొనక పూర్వమే యది స్వయముగా విధ్వంసమయి పోగలదు. సత్యముయొక్క వాక్యములును, గాఢ్యములును గ రవ్యమును సంపూర్ణముగు పర్యంతమును గడచి పోవ నేరవు. కాని యసత్యముయొక్క వాక్యములును, గాఢ్యములును వాస్తవమున కవి యాచరింపవలసిన జేమియులేకపోవుటచే సులభముగా నశించిపోవుచున్నవి. తర్కమును, గోధమును భయంకరములును, హానికరములును, వ్యర్థములును నగు పదార్థములు.

నాయనా! తొలుత నీవు నిన్ను స్వీకృతపారతంత్ర్యముయొక్క బంధనములనుండి విముక్తు నొనరించుకొనుము. ప్రపంచమునందొక పనికిమాలిన ట్లెవ్వదాగ్ధము పారవేయబడునట్లు కాక ప్రయోజనకరమగు నొకవస్తువువలె దాన్యపాశమునుండి నిన్ను నీవు వేలువలచికొనుము. నీవు చక్రముగ సంపాదించియుండిన స్వాతంత్ర్యమునుండి జరించు పార్శ్వమును

వివేకయుక్తమగు నాత్మాధికారముచే న్నివించు శాంతిని,
 నైసర్గికశక్తియందును బ్రహ్మనందమును సంపాదించును.
 ఏకాకిగ నుండి స్వయముగా సంపూర్ణత్వమునకుఁ బ్రాప్తించి,
 జన్మించిన గృహమునుండి శ్మశానమువఱకుఁ దనమార్గమును
 నిర్మించుకొనుచు, లోకావసాదమును, గృతిమప్రశంసను లెక్క
 నేయక, సందేహమయస్థానము లందుఁ గేవల మాత్మావలంబ
 నమును గైకొను మనుష్యుడే యధార్పణిగఁ బూజ్యుడు.
 అట్టి సంపూర్ణుఁ డాత్మవిజయుఁ డగుటచే బ్రహ్మనందమును
 నులభింపఁగాఁ బడయుఁగలుగుచున్నాడు.

అర్చి యో ద శ ప్రి క ర ణ ము .

జీవిత సామాన్య నిబంధనముల గ్రహించుట.

మనశ్శుభా! నీవు సత్యసిద్ధాంతములను, దదుత్పత్తిని సూక్ష్మముగాఁబరిశోధింతు వేనియవిసీహృదయాంతరాళమునుండి వెలువడి వికసించిన ఎని గ్రహింపఁగలుగుదువు. సత్యస్వరూప మగు సకలమున భర్తృత్వస్థానము నీయంతరాత్మయే యని దీర్ఘాలోచనము చే గ్రహింపఁగలవు. — జౌనింగు.

రత్నసముదాయముకంటె ధర్మభండార మధికమూల్య వంతమయినది. మధుశ్రుకంటఁ బీయూషముకంటె ధర్మము, మధురమయినది. దీని రసాస్వాదనానందము వర్ణనాతీతము; శేవలానుభవైకవేద్యము. — డి లైట్ ఆఫ్ ఏషియా.

పాంథుఁడా! యానందమయమార్గముల ననుసరింపుచు నపుడవుకు విశ్రాంతి నందుచు, దన్మార్గసాందర్య మధురరస ము నాస్వాదింపుచు, సకలమున జీవితముయొక్క విస్తృత మార్గముయొక్క పవిత్రసానమునఁజేరి తాను వహించియుండిన

భారమును దింపివేయుచున్నాడు. అపు డతని యనారోగ్యము
 దూరమయి పోవఁగలదు. వానికి జోకగా స్వాతంత్ర్య మవుడు
 లభింప, వాడు చిరశాంతిసౌఖ్యము ననుభవింపఁగలుగు
 చున్నాడు. ఈసమస్తాధ్యాత్మికానందమయమార్గములలో
 శక్తిని, విశ్రాంతిని గలిగించునట్టి సర్వోత్కృష్టమగు పథము
 జీవితసామాన్య నిబంధనముల సక్రమముగ గ్రహించుట
 యయియున్నది. జీవితసాధారణ నిబంధనల గ్రహించు మను
 ష్యుడు సమస్తస్థూలతత్వములనుండియు, లాఘవమునుండియు,
 సందేహ భయములనుండియు, దొడ్డిపాటునుండియు, దుః
 ఖమునుండియు సంపూర్ణవిమోచనము నందఁగలుగుచున్నా
 డు. అపు డతడు సంపూర్ణమగు సంశోషమును, బ్రీతికాశ
 మును, జ్ఞానమును, హర్షమును, సత్సయమును బడయు
 చున్నాడు. జీవితముయొక్క సరళత్వమును గ్రహించి, తదా
 జ్ఞాపాలన మొనరించునట్టియు, స్వార్థపూర్ణములగు వివిధవాం
 ఛలయొక్క యంధకారమయ మార్గములఁ గా రిడనట్టియు
 మనుష్యుడు నిశుపద్రోవకరమును, శత్రుజనాభేద్యమును, సం
 దేహ భయ దుఃఖ వాసనాగమ్యమును నగు పుణ్యస్థానమునఁ
 జేరఁగలుగు చున్నాడు. సత్యము నెన్నానింపఁబడు స్థల
 మందు సందేహము నిర్మూల మగుచున్నది. సత్యసిద్ధాంత
 ప్రారంభము భయవిమోచనమౌ ప్తమునకుఁ గారణము.

కాశ్యపమును, సంపూర్ణమును నగు సంతోషము నలకొని యుండు తావున దుఃఖిగాయకముగు లాలస కాచిరమునేయ నేరదు. మానవ్రసి కజరామరముగు దివ్యానందము పొంది నపు డతని జీవితమునందు దుఃఖమున శేమాత్రము స్థానము లభింపనేరదు.

మనుష్యజీవితము సత్యము ననుసరించి నిర్వహింపఁ బడుచుండినచో సత్యంతస్తుండరమును, దివ్యమును, సువ్యవస్థితమును గాగలదు. అయ్యది లోభము, ద్వేషము, ఇంద్రియలోలత్వము మొదలగు వాసనాపాశములచే బధింపఁబడి యున్నంతవఱకు సత్యనిబంధనము ననుసరించి సాధింపఁబడ నేరదు. మస్తిష్కముయొక్క ప్రకాశహీనముగు స్థితియొక్క కారణముచే నుదయముగు జీవితము సత్యజీవితము కానేరదు. అది తాపజ్వరముగాని, దుఃఖిదాయకముగాని బాధ్యముగాని గావచ్చును. అభిలాషలఁ దగ్గించుకొనుటయే బుద్ధివికాసము నకుఁ బ్రధమలక్షణము. వాసనలపై సంపూర్ణాధికారమును గలిగియుండుట బుద్ధివిశేషముయొక్క చరమధర్మము. కారణమేమన జీవితము నిబంధనములచే బద్ధమయియున్నది. నిబంధనలనుండి భిన్నముగాకుండుటచే జీవితమునకు నేటివఱకు లభింపనట్టి పదార్థముల యావశ్యకతయే మనకు లే దని గ్రహింపఁ దగును. యథార్థ మాలోచించి చూచినచో లాలస స్వాభావిక

మానవజీవితమున కవసరముగు పదార్థము కాదు. కేవల మది యొక విద్యోహ య క్తముగు నిరుపయోగత్వము. కావుననే యది హైన్యమునకును, దుఃఖమునకును జన్యమై యగుచున్నది. బైబిలునం దొక దుష్కారితృణగు పుత్రునిగూర్చి కథయొకటి వ్రాయబడియున్నది. పితృగృహమందు పుత్రున కావశ్యకము లగుసంపదలకంటె సభిక్తముగనే సిరులుండెను. కాని వాడు గృహమును విడిచి వెడలిపోయెను. వానికినమ స్తవస్తుభాహుళ్యమున్నపుడు మత్తెట్టిలాటనయు నప్రేక్షణీయము కాజాలదు. కాని వాని హృదయమందు లాలస ప్రవేశించినంత కడు దూరమందున్న విచేతమునకు వెడలిపోయెను. అచటి కరిగినంత వానికిఁ బ్రతిసామాన్యవస్తువుయొక్క యవసరము తటస్థించెను. వాడు గర్భదరిదుర్నివలఁ జేతఁ గాను వీసమేని లేక దైవికజీవితమును గడపవలెనివాడయి నిరాహారగ నుండఁ జాలక తన పితృగృహము నుద్దేశించి పయనము కావలసినవాడయ్యెను. ఈచిన్నికథ ఒక పృథ్వికే గాదు, మనుష్యజాతి నంతయు పరివర్తనము నేయుటకొక యనుపమదృష్టాంతము కాఁగలదు. మనుష్యుడు వాంఛలయొక్క సందిగ్ధతయందుఁ బెక్కుపడినంతనే యవిరామముగు నశాంతిని, ఆసంతోషమును, అవసరమును, క్లేశమును బొందుచున్నాడు. అపుడు వాని యట్టి దుస్థితి తొలంగుటకుఁ బితృగృహమున కరుగుట య

నఁగా లాలసను విసర్జించి సత్యజీవితనిబంధనముననుసరించుటయే
 దివ్యోపధమగుచున్నట్లు. కాని మనుష్యుఁ డాధ్యాత్మిక దారి
 ద్వ్యముచే తుదబాధచే బాధింపఁబడి వ్యాకులత ననుభవించు
 వఱ కీరీతి నాచరింపఁజాలఁడు. తొలుత లాలసయొక్క దుష్ప్ర
 తాపమును దుఃఖమును, గలహమును ననుభవించిన పిమ్మటనే
 శాంతిమయును, మనంపన్నుచును నగు సత్యజీవితముయొక్క
 ప్రబలోత్కంఠమానవాంతఃకరణమున వృద్ధి నందుచున్నది.
 అప్పు డతఁడు ముందడుగిడ నేరనివాడయి విముఖుడయి నఱ
 గృహభిముఖముగఁ బ్రయాసకరమగు ప్రయాణమొనరింప
 నారంభించుచున్నాఁడు. అనఁగా సతఁడు విషయదాస్యము
 నుండియు, భర్తప్రకోపమునుండియు, బుభుక్షునుండియు వేఱు
 గానుండునట్టి సాధారిణా సిక్త్యయొక్క యమూల్యమగు
 జీవితక్షేత్రమునఁ బ్రవేశింప మొదలిడుచున్నాఁడు. యథార్థ
 జీవితమును గుఱించియు, సత్త్వమును గుఱించియు, సమరస
 భావమునుగుఱించియు మానవ్రసకుఁ గలుగునట్టి యభిలాషను,
 లాలసను నొకవిధముగ భావింపరాదు. నాస్తవికజీవితమును
 గోరునది పవిత్రమగు నభిలాష. లాలసవిషయ భోగాదుల
 వాంఛించు నింద్యప్రవృత్తి. అభిలాష శాంతినిమిత్తము మా
 నవహృదయమున జనించిన తుత్తు. ప్రాపంచిక పదార్థముల
 లాలస మనయందు వృద్ధిపందినకొలదియు మనల శాంతి

సౌఖ్యమునుండి దూరమునరించివేయుచు మనల నిత్యదరి
 ద్దులఁ జేసినైచి తాను నయితము సదా యనమాప్తముగను,
 నసంతుష్టముగను నుండుచుండును. లాలసనమాప్తమగు వతి
 కు మనశానకు విశ్రాంతియు, సంకోచమును గలుగుట
 యసంభవము. ప్రావంచితపదార్థక్షుత్తు యెట్టిస్థితియందును
 సంతృప్తము కానేరదు. శాని శాంతి బుభుక్షుసంతృప్తిని
 వహింపఁగలుగుచున్నది. సమవిధములగు స్వార్థమయలాల
 సలు మనల విడిచినంతనే శాంతియొక్క సంపూర్ణమగు సంకో
 చము సులభపఁగా లభ్యమగుచున్నది. అప్పుడు సంపూర్ణమగు
 హర్షమును, సమృద్ధియు, నమూల్యమగు నానందమును
 విద్యమానములయి యుండుచున్నవి. అత్యంతానందదాయక
 మగు స్థితియందు జీవితముయొక్క సమగ్రశ్రేష్ఠత్వమును,
 సరళత్వమును మానవుఁడు గ్రహించి తనకూలమున నపార
 మగుకీర్తిని బ్రయోజనమును సంప్రాప్తింపఁ జేసికొనుచు
 న్నాఁడు. అంతమునకు వానిశాంతి, బుభుక్షు నువశమింపు
 చున్నది. శారణమేమన సంపూర్ణమగు శాంతి సుస్థిరమును,
 శాశ్వతమును నయి జీవాముయొక్కయు, మానసము
 యొక్కయు నొక సాధారణదేశగ మారిపోవుచున్నది. వాననా
 ప్రివాహమున మునింగియున్న మనుష్యుఁడు లాలసాదమన
 చూదాసీన్యమును, నలసత్వమును, శక్తిహీనతను, నిర్దివత్వ

మును నృజించునని యజ్ఞానాంధకారముచే భ్రమింపఁ
గడంగుచున్నాఁడు. వాసనానిగ్రహముచే నేకాగ్రత,
కార్యవరాదుగత, శక్తి, ప్రయోజనము మొదలగు నద్గు
ణములచే భూషితమయిన దివ్యానందమయ జీవితము ప్రాప్తి
వుచున్నదను రహస్యమును భోగవిలాసముల నిమిత్తమును,
భౌతికపదార్థ సంచయార్థమును లాలసులయియుండి తల్లాలసా
క్షుద్భాధచే జచ్చుచుండు మనుష్యులు గ్రహింపఁజాలరు.

స్వార్థయుక్తమగు లాలసనుండి విమోచనము నంది
నలెనే మానవుని మస్తిష్కము భారీశూన్య మగుచున్నది.
ఆతఁడంత మానవజాతినిమిత్రము కార్యమొనరింప స్వతంత్రుఁ
డగుచున్నాఁడు. స్వాతంత్ర్యము నందినలెనే వానిసమస్తశక్తు
లేసితియుండును సంతృప్తిని వహింపనాల్గవట్టి భోగచాంఛల
ప్రాప్తినిమిత్రమును వగుకొత్తనేరవు. శక్తులన్నియు నవుకు
మానవుని సంపూర్ణాధికారమునం దుండి వాని యజ్ఞపాలనము
నకయి నిరీక్షింపుచుండఁగలవు. పారిలోపికమును సంపా
దించవలయునను వాంఛను గలిగియుండకుండుటచే నతఁడు
తన సమస్తశక్తుల స్వకీయకర్తవ్యపాలనమం జేసిభూతమొన
రించి సమస్త విషయములయొందును, గార్హములందును యథో
చితరీతి నఫలతను సిద్ధింపఁ జేసికొనుచున్నాఁడు.

సంపూర్ణజ్ఞానియు, సంపూర్ణానందమయుఁడును నగు
మనుష్యుఁడు లాలసచే గార్యమొనరింప నన్నడుఁడు కానేరఁడు.

అతఁడు సదా జ్ఞానసము పార్జనమునిసత్తమే కార్యాచరణము నకుఁ గడంగుచుండును. లాలసను గలిగియుండు మనుష్యుఁడు స్వప్రయోజనమును, స్వలాభమును జూచుకొనియే కార్యమును బ్రారంభించుచున్నాఁడు. మాటాపితిలకమిది క్రిడావసువును, జిత్తుచిందిని బడయునిమత్తమే బాలుఁడు బడికీబోవుచున్నాఁడు. అదియేరీతి లాలసయుత్పదగు మనుష్యుఁడును లాభము నపేక్షించియే కార్యమొనరించుచున్నాఁడు. కాని నశిస్తుండును, నుశ్నతుండునునగు బ్లాని తనశక్తులను వలసినపుడెల్ల, నెట్టి యావశ్యక కార్యసంపాదనమునిమితిమయిన నేతీభూతమొనరించి యథోచితముగ నుపయోగింపఁ గలుగుచున్నాఁడు. అతఁ డాధ్యాత్మికదృష్టిచే సంపూర్ణవృద్ధుఁడుగ గణింపఁబడుచున్నాఁడు. వానియొడ సమ సవిధములగు పారితోషికములును, లంచములును, బహుమానములును వ్యర్థములు. అతఁడు ప్రకృతియందు సంభవించు సమస్తవర్తనములను, నుభయకలిమిలను సానందముగ ననుభవింప సంసిద్ధుఁడయి యుండుచుండును. అతని హృదయారతరాశియైన బ్రహ్మనందమును, ముఖారవిందమున మృదులహాసమును దాండవింపుచుండును. ఇట్టి మనుష్యుఁ డాదర్శజీవితమును బడయుచున్నాఁడు. వీని యానందము మృదులమును, మధురమును, సుస్థిరమును, యథార్థమును నయి యుండి, విశ

ప్రకృతియొక్క యచల స్థితిని ననుసరించి యుండుచున్నది. కాని యపూర్వానందము యొక్క యిట్టి జీవిత మొకవిధమగు స్వర్ణీయస్థాన మయ్యున్నది. ఈ స్వర్ణీయస్థానమునుగూర్చి ప్రయాణమొనరింప నెంచు యాత్మికుడు మిక్కిలి ప్రయాసము ననుభవింప వలసియున్నది. ప్రయాణికుడు పాశవికలాలసలయొక్క దేశమందుండి పయనమొనరింపుచుండియు నాలాలసలయొక్క మాయావాగురములఁ జక్కఁగ వానినన్నింటి సాధింపుచు, వానిపై నిరంకుశాధికారమును సాపింపుచు స్వర్ణీయస్థానమును జేరవలసియున్నది. వాని కీ మార్గమందు బయటనుండి వచ్చుకాత్యవ్రతవేషము దట్టసింపనేరదు. అతని నీయూర్పియందు దీక్షానుండుటెల్ల రతని హృదయమునుండియే జనింపుచున్నాడు. ఆరంభమందీ యాత్ర ప్రతిమానపునకు మిక్కిలిప్రయాసకరముగ గోచరింపఁగలదు. వాడు లాలసప్రభావముచే నంధుడయి జీవితము యొక్క సాధారణ నిర్మాణమునయిన గుర్తింపఁజాలనివాఁడగుచున్నాడు. అపు డతని కీజీవిత నిబంధనలన్నియు గుప్తముగా నుండి గోచరింపకుండును, కాని వానిమాసనము సరళమయి, స్వచ్ఛమయి ప్రకాశించినంతనే జీవితముయొక్క భద్రనియమావళి వాని యాధ్యాత్మికదృష్టికిఁ గానరాఁగలదు. అపు డతని కా నిబంధనల గ్రహించుటయందును, వాని యాజ్ఞానుసారము వర్తించు

టయందును వివిధముగ కష్టము కలుగనేరదు. వానిమార్గములకు పరిశుద్ధమయి, సక్రమమయి, సులభగమ్యమగుచున్నది. అప్పుడు వానిని సందిగతము, సంధికారమును బాధింపఁ జాలకుండును. జ్ఞానప్రకాశముచే సమ స మతనిఁ నున్న దున్నట్లుగఁ గానరాఁగలదు.

సత్యము క్షమును, బ్రహ్మసందేహమును నగు జీవితము నన్వేషించు మనుష్యుని గతిని మతంతరేజ స్పంపన్నమొనరించుటయందుఁ దోడ్పడు జీవితముయొక్క నిబంధనములలోఁ గొన్ని నిబంధనములనుగూర్చి దిగువ విచారింపఁబడును. ఈనియమములు ప్రయోగమందు కేవలము గణితశాస్త్ర నిబంధనములవలె నబాధితములయి యున్నవి. “ప్రథమ నియమము సుల్లంఘించువానిని శ్రమించుటావచ్చును.”

మానవజీవితములన్నియు దర్శనమందు వివిధములుగ నున్నను సమస్తము మూల పదార్థమునం దొక్కటియే. నియమమొకటే, కాని యది బహువిధముల నుపయోగపడుచుండఁ గలదు. వస్తువునకును, మానసమునకును, భిన్నముగ నియమమున్నట్లు కానరాదు. దృష్టములగు సూలపదార్థములకును, నదృష్టములగు సూక్ష్మ పదార్థములకును వేరువేరుగ నియమములు స్పటింపఁబడి యుండలేదు. సూక్ష్మనియమము సర్వత్ర నొకేవిధముగ నుండుచున్నది. దేహమునకుఁ బ్ర

త్యేకముగను, అంతరాత్మకుఁ బ్రత్యేకముగను దర్శనాశ్రయము
విరచితమయియుండలేదు. దేహాత్మక రెంటికిని దర్శనాశ్రయము
కంటియే. మనుష్యుఁడు విశుద్ధప్రాపంచికబుద్ధిచేఁ బ్రపంచకార్య
ములందుఁగొన్ని నిబంధనములు వెలయుచుండుటను విలోకింపు
చున్నాఁడు. అతఁ డీ నియమములను దాను విస్మరించినను,
నుల్లంఘించినను దనమాధ్యమి వెల్లడియగుననియు, దనకుహరి
సంభవించుననియు, సంఘమందును, సామ్రాజ్యమందును
ఘోరోపద్రవము బువ్వతిలఁగల వని గ్రహింపుచున్నాఁడు.
ప్రపంచమం దధికసంఖ్యాకు లీనియమములే యాధ్యాత్మికము
లును, సూక్ష్మములు నగు వస్తువులయందును సార్థకములగు
చున్నవని గ్రహింపజాలకున్నారు. వారు తమయజ్ఞానమునల
నను, ననావధానతచేతను భయంకరమగు నష్టమునకు గురి
యగుచున్నారు.

మనుష్యుఁడు తన్ను దానే పోషించుకొనుటకును, నిజవా
స్తవములచేఁ గృషిసలిపి సంపాదించుకొనుటకును, నకారణముగఁ
గృహిణీయని తినమున నిరాహారిగ నుండుటకును బదుండయి
యుండవలసిన దని ప్రపంచముయొక్క యచల సిద్ధాంతము
బోధింపుచున్నది. శరీరకష్ట మొనరింపని వ్యక్తికి భోజనమును
స్వీకరింప నధికారము లేదు. మనుష్యుఁ డీనియమమును గాంచి
న్యాయసంయుక్తముగ భావించుటవలననే ప్రపంచముయొక్క

యావత్సృకములగు వస్తువుల సంపాదించఁ గలుగుచున్నాఁడు. కాని జనసామాన్య మాధ్యాత్మికవస్తువులవిషయముం దీ నిబంధనము నుపయోగించుచుండుట లేదు. ఎవనియాహారమును వాఁడే కాయకర్మచే సముపార్జించుకొనవలయుననియు, నట్లానరించుకొనని మూఁగుడు ఘోరపాపియు, నిత్యదరిదుండఁబడి భిక్షుకవులచే ద్వారద్వారముల వ్యాకుల హృదయముతోఁ దిరుగుచుండుననియు నను నుడువుల నెల్ల రంగీకరింతుడు. కాని యీరీతి నాచరించు మనజుల సంఖ్య మిక్కిలి స్వల్ప. గానున్నది. మనుష్యుఁ డాధ్యాత్మిక జీవితప్రధానుడఁబడి లోకహితమునకయి లేన యావచ్ఛక్తిని ధారవోయుచున్నచో నట్టివాఁడు శ్రమయొనరింప నక్కఱలేకుండగఁ పరులొనంగు భోజనమును గుడువ నధికారమును గలిగియున్నాడను విషయము నెల్ల రంగీకరించుచున్నారు. ఆసంఖ్యాకులగు మనుష్యు లాధ్యాత్మికశక్తిని సంపాదించుచున్నామని నుడువుచు, భిక్షుకులయి, ద్వారద్వారములఁ దిరుగుచు నాంతరికశక్తిని హర్షమును, జ్ఞానమును, శాంతిని బడయులేక భయవిషాదముల ననుభవింపవలసినవారగుచున్నారు. ఇట్టివారికంటఁ గాదుకష్ట మొనరించి జీవించువాఁలే శ్రేష్ఠ మానవులు.

మనుష్యుఁ డెవఁడేని యేవేని వస్తువుల యావశ్యకత కలిగినపుడు వెంట వడిజని వికృతశాలకరిగి కాంక్షితపదార్థము నూరకే యనుగక మూల్యమునొసంగి లీసికొనినపుడే యావస్తువు వానిదగుచున్నది. వాఁడు యథార్థమగు మూల్యమునొసంగి మూల్యమునకుఁదగిన పదార్థమును దీసికొనినచో దా నుచితకార్య మొనరించితినిని సంతోషింపఁగలఁడు. అదియేదీని మనుష్యుఁ డానందము, విశ్వాసము, శాంతి మొదలగు నేదేని యాధ్యాత్మికపదార్థము నభిలషించినచో దానికీ మాత్రుగఁ గాంతి వెల నొసంగవలసియుండును. స్థూలపదార్థము నొకదానిని వడిక్కునుండి పడయవలసి వచ్చినపుడు దానికిఁదగిన ద్రవ్యముసంగఁబడవలసియుండుచున్నది. అదియేదీని నాధ్యాత్మిక వస్తువు పి కేదేని సూక్ష్మమగు వస్తువు వెలకుమాత్రుగా నొసంగఁబడ వలసియుండును. ఉద్వేగము, లోభము, అభిమానము, భోగము మున్నగు అశేషియపదార్థములలో నేవస్తువును వెలగానిచ్చినను దానికిఁ దగినంత పరిమాణమందే యాధ్యాత్మికఫలము లభింపఁగలదు. శృంగారము తనద్రవ్యము సంతిపట్టుకొని యుండుచుండును. సదా ధనమును తనయొద్ద నుంచుకొని వీక్షించుకొనుచుండుటచే దుక్ఖితి యానందము కలుగుచుండుటవలననే యతఁ డద్దానిలోనుండి వినమేని పదులకొనంగ నమ్మింపకుండును. అతఁడు తనధన

మందలియొక్క కాసయిన వెచ్చించి తనజీవితసౌఖ్యమున
 కావశ్యకములగు వదార్థములఁ గ్రహమునకుఁ దీసికొనఁ
 చాలదు. ధనమును బుష్కలముగాఁ గలిగియుండియు వాఁడ
 నందములేక సదా దుఃఖమయజీవితమును గడుపుచుండును.
 అదియేరీతిఁ గోధమును, గాత్రస్యమును, విలాసమును, గర్వ
 మును, దురహంకారమును, స్వపక్షపాతమును బ్రహ్మనంద
 మునిమిదైదు విసర్జింపలేని మనుష్యుఁ డాధ్యాత్మిక బుద్ధిఁ
 దనఁబడుచున్నాఁడు. ఇట్టిభయంకరోద్యోగములచే ముట్టడింప
 బడియున్నట్టి యాధ్యాత్మికరోధపరాయణునియొద్ద నేవిధ
 మగు నాధ్యాత్మికసౌఖ్య ముంజనరదు. ప్రాపంచికానంద
 వంపదలయందలి చిల్లిగవ్వయేని తెచ్చింపక వానినంటిపట్టు
 కొనియుండు వ్యక్తియొక్క యాధ్యాత్మిక కావసరముల రీతి
 నేటివు.

ప్రాపంచిక విషయములందు (లోకధర్మములందు)
 నిపుణుడయి యుండువ్యక్తి పరులను యాచించుటకును,
 చార్యమొనరించుటకును సమ్మతించనొల్లదు. అతఁడు శ్రీమ
 యొనర్చి తనకావసరములగు వస్తువులనెల్ల తెలకుఁ దీసికొను
 చుండును. ప్రపంచము వాని భద్రోత్పయ్యమునకును, బ్రీకృతి
 నియమపాలనమునకును వాని నభినందింపఁగలదు. అదియేరీతి
 నాధ్యాత్మికధర్మములందును జతురుడయియుండు మనుష్యుఁడు

దీనునివలెను, హీనునిరీతిగను బదులనర్థించుటకును, దొంగలించుటకును సమ్మతించవలెనొల్లదు. అతః ఉంతర్దగతునందు గష్టమొనరించి తన కవసరములగు నాధ్యాత్మిక వస్తువులనెల్ల వెలకుఁ దీసికొనుచుండును. సకలప్రపంచ మతని నాధుత్వమునకును, ధర్మాచరణమునకును నిక్కిలి సంతోషించి వాని నెల్లరీతుల సన్నానింపగలడు.

పదులకు నేవ యొనరించు మనుష్యుఁడు నియమితచేతనమును నాదినుండి వదలుచుండుట ప్రపంచవ్యవహారము దొక నియమమయి యున్నది. మానాంతమున భృశ్యుఁడు తన యజమానినుండి సంపూర్ణ చేతనమును బొందియుండియుఁ దననియమమునకు భిన్నముగా మఱియొంత ద్రవ్యము నడిగినచోఁ దన యుద్యోగపదవినుండి తొలగింపఁబడఁగలఁడు. ఆరీతిగనే మానవులనేకు లాధ్యాత్మిక ప్రపంచమున స్వల్పమగు కష్టమొనరింపుచు నర్విధికమగు ఫలితము నపేక్షింపుచుండియుఁ దమ్ము స్వాధులుగను, మూఢులుగను భావించుకొన కున్నారు. ప్రపంచముయొక్క నిబంధనము ననుసరించి మానవుఁడొనరించు కృషిఁ దక్కువగాని, హెచ్చుగఁగాని ఫలితము లభింపనేరదు. స్థూలప్రపంచమునను, సూక్ష్మ ప్రపంచమునను, మనుష్యుని భావ లయొక్కయు, గార్హములయొక్కయు పరిమాణము ననుసరించియే పరిణామ ముండుచుండును.

ఈనియమమును జరస్కరణీయముగ నెఱింగి జ్ఞానసంపన్నుండగు పురాషుడు సదా సంతోషుడయి, సంత్యపుడయి సంపూర్ణ శాంతిపూర్వకముగ జీవితమును గడిపుచుండఁ గలఁడు. మరల మేమన నలెడు తాగు పడయుచున్న సంపద్యులన్నియు స్వయాంశ్యతి కార్యములయొక్క యథోచితపదామయి లేయని గ్రహించియుండుచున్నాడు. మహా తరిమగు నీప్రపంచసిబంధనము ప్రపంచమందఱి న్యాయాంశులును, అభిభులును నగు యజమానులు తమ భృత్యుల కొసంగవలసిన వేరెవరినను గబళించు విధమున మనుష్యుల దొనరించియున్న కార్మికుల నను దగు ఫలితము నొసంగుటలో లేకమార్త్రముగా మోసమును గావింపనేరదు. ఈ మహాసిబంధనమును దృఢీకరించు నట్టియు, బరిహసించునట్టియు మూఢున కది యీచుకలునఁ జెప్పుచున్నది. “చలికాఁడా! నీకేల మతిభ్రాంతము కలిగినది? నీవు నే నేర్పరచియున్న కర్మక్షేత్రమునఁ బనిసేయఁ బ్రవేశించుటకుఁ దొలుతనే మన ముభయులము దినమున కొక్క కాసుజీతమే యొసంగఁబడఁగలకని నిశ్చయించు నియుంటియికదా; పేరాసకు లోబడి నీ నిపుడేల వికమున కొక్క రూపాయి నపేక్షింపుచున్నాడవు?”

ఎవఁడని యొక మనుష్యుడు భవాభ్యుదయినచోఁ దన సంపదల విరవ్యయములొనరింపుచు సంరక్షించుకొని,

సత్సంగము. అ సమసంగి, యాసంపదల వృద్ధి గావించి,
 తుద శ్రీనివాసాకళ్యాణకరమగు పవిత్ర సార్యమునకయి
 సద్విమలమోగ మొనరించుట శ్రేయస్కరము. ధనము
 పట్ల కేవలము నిర్లభ్యముగాని, కేవల భాగ్యకలిగాని
 గలిగియుండగాదు. ఇట్లుండు వ్యక్తియే విశ్వమందు నిపుడు
 మను, ధనాభ్యుదయము ననుభవించునదగుచున్నాడు.
 విద్యయోగమునకు, సోమరియు దుర్వ్యయశీలుడును నగు
 మనుష్యుడు ధనాభ్యుదయము కావరము. అట్టివాడు దాకహిను
 మను, దుర్వ్యవసరాలును ననుసంభవించి బాల్కు
 చున్నాడు అదియేరీతి సంపదగతునం దాధ్యాత్మిక వస్తువు
 లచే ధనాభ్యుదయము కాగోరు మనుష్యుడు తన మానసికశక్తుల
 వ్యర్థముగా వ్యయమొనరింపక విలక్షణముచే సంపద
 మొనరించుకొనుచుండు టావశ్యకము. అతడు తన జీవిత
 ద్రియమును, వివిధోద్వేగములను నిరోధించివైచి, తన
 శక్తిని వ్యర్థమున బాధ్యవాదమునకును, దురహంకారపూర్ణ
 మగు కుతర్కమునకును, గోధాద్యాచేగములకును నష్టమొన
 రింపకుండ నుండవలయును. ఈరీతిగ నతడు బుద్ధిశక్తియును
 వృద్ధిగావించుకొనినంతనే వానియొద్ద సపారమగు సాధ్యాత్మిక
 మూలధనము చేరగలదు. అతడు ధ్యాత్మిక మూలధన
 మును బరోచకారాధము వినియోగింపుచుండవలయును. ఈ

మూలధనము నలెడు యథార్థమగు లోకహితమున కయి
వినియోగించిన కొలదియు వర్ధిల్లుచుండఁగలదు. ఈచందమున
మనుష్యుడు స్వర్గీయనైపుణ్యమును, స్వర్గీయనందలను బెంపొం
దింపఁ జేసికొనఁగలుగుచున్నాడు. తనయంధోద్యేగముల
కును, లాలసలకును ననుచుండయి యుండునట్టియు, దన
మానసమును వశమొనరించుకొన నట్టియు మనుష్యు డాధ్యా
త్మిక దుర్వ్యయశీలుడనఁ బరగుచున్నాడు. వాడెపుడును
స్వర్గీయ పవిత్రవస్తువులచే ధనితుడు కాఁగరడు.

మనము పర్వతముయొక్క శిఖరము మీదికిఁ జేరఁ
దలంచిచో నాగిరి నారోహింప వలసియుండును. తొలుత
మార్గము నన్వేషింపవలసి యుండుచున్నది. అనంతరము సావ
ధానులమయి యామార్గము ననుసరింపవలసిన వారలమగు
చున్నారము. ఆరోహించు వ్యక్తి ప్రయాసము యొక్కయు
గర్వములయొక్కయు భయముచేఁగాని, శరీరక్లాంతిచేఁగాని
పర్వతారోహణ విముఖుడు కారాదు. లేనిచోఁ బర్వతారో
హణ కార్యము సిద్ధింపనేరదు. సరిగా నిదియేరీతి మానసిక
మును ధార్మికమునునగు జీవితముయొక్క సమున్నతభూధర
శిఖరముపై కరుగ నభిలషించువ్యక్తి, ఆత్మబలముచే గరినారో
హింపవలసి యుండును. అలెడు మార్గమును గ్రహించి
కాగ్రీతగ నారోహణకార్యమును సఫలీభూతమొనరించుకొన

వలయును. అతడు భయముచేఁగాని, వ్యాకులతచేఁగాని పర్వ
తారోహణ కార్యమునుండి విముక్తుఁడు గాక కష్టములను
విఘ్నములను ననుభవింపుచు, జయింపుచు లోభాదిశత్రువు
లకుఁ జిక్కకుండ ముందడుగిడుచుఁ బోవుచుండవలయును.
ఇట్లుననించుటచే నంతయు నతఁడాధ్యాత్మిక సంపూర్ణత్వము
యొక్క ప్రభావశిఖరమును జేరఁగలుగుచున్నాఁడు. అపు
డు ద్వేషము, లోభము, దుఃఖము మొదలగు వికారములతోఁ
గూడియున్న ప్రపంచమును దనకుఁ గింద వదలివైచుచున్నా
డు. అపు డతనిశిరోభాగమున స్వర్ణరేఖపవిత్రతయొక్క విస్తృత
మాను, మానయునిమును నగు ననంత సభోమండల ముండి
పోవుచున్నది.

ఒకమనుష్యుడు దూరమందున్న నగరమును జేరఁ
దలంచినచోఁ బ్రయాణమొనరింప వలసియుండును. ప్రయాణ
మొనరింపకయే నాఁడచ్చటికిఁజేరు నుపాయమేదియులేదు.
అతఁడా యాత్ర కావశ్యకములగు సాధనములను, ప్రియత్న
ములను గావింపవలసియుండును. అతఁడు కాలినడక నడుగఁ
దలంచినచో నేవిధముగ వ్యయము కానేరదు. కాని దేహ
ప్రయాసమధికముగా గలుగుట సంభవించును. అతఁడశ్వ
శకటమందుఁగాని, విద్యుచ్ఛక్టమందుఁగాని బోవఁదలంచి
నచో శరీరప్రయాస తప్పిపోవును. గాని ద్రవ్య మధికముగా

వ్యయము కావలసివచ్చును. మనుష్యుఁ డేసానమున కరుగఁ దలంచినను శ్రమయొనరింపవలసియే యుండున్నది. ఇది యొక నియమము. ఈనియమ మార్థాత్మిక జగత్తుపట్లను సాక్షిమగుచున్నది. దయ, శౌచము, నివేకము, శాంతియు మొదలగు నేదేని యార్థాత్మిక సానమును జేరఁగోరు మనుష్యుఁ డత్యంతమగు శ్రమను సహించి, బ్రయోగమొనరింప బాధ్యుఁడగుచున్నాఁడు. ఎట్టిశ్రమయు లేకుండగనే తలచుచు మదియందుఁ గలిగినంతనే మనుష్యుఁడు తిన్నగా మనాయాసముగాఁ బరమసుందరములగు నార్థాత్మిక సగరములఁ జేరఁ జాలఁడు. అతఁడు సర్వోత్కృష్టమగు ఋజుమార్గమున నష్టిపించి తదనసారముగఁ బ్రయోగమొనరింప వలసియుండును. అపుడతఁ డభిలషించిన స్థానమును జేరఁగబడు. ఆనందమయమును, నార్థాత్మికమును నగు జీవితముయొక్క సంపూర్ణ మనుష్యత్వమును బరిపక్వస్థితిని బొందుటకుఁ బూర్వమే మనుష్యుఁ డీశ్వరీయ మహానియమముయొక్క యంగప్రవేశమునందు లగు నీ సామాన్యనియమముల నన్నింటిఁ బరిగ్రహించుటావశ్యకము. ఆర్థాత్మిక ప్రవేశమునందుఁ బ్రయోగింపఁ బడనట్టి నియమమేదియు బాహ్య జగత్తునందుఁ గానరాదు బాహ్యపరార్థము నార్థాత్మిక సత్యములయొక్క ప్రతిబింబములును, సుదాహరణములును నయియున్న విధం

బుననే ప్రాప్తించికబుద్ధియు వాఙ్మూర్తికలను, వైచిత్ర్యమును నగు బుద్ధియొక్క ప్రతిబింబమును చూచుచున్నది. మనుష్య జీవితముయొక్క ప్రాప్తించకవస్తునముదాహరణము సందేహప్రయోజనదాహరణములయి, జనసామాన్యముచే సందేహింపబడకయే స్వీకరింపబడుచుండు సరళములను, సామాన్యములను నగు నిబంధనములు, యథార్థముగా సంపర్కగత్తుయొక్క యాధ్యాత్మిక వస్తువులయెడను శోభింపుచున్నవను రహస్యమును గ్రహించినంతనే సూర్యప్రపంచము ననుసరించి సూర్యప్రపంచమందును మనుష్యుఁ డీనిబంధనములఁ బాలింపఁగడంగి యథార్థముగా జ్ఞానమును బుద్ధిలముగా సంపాదించ సమర్థుఁడగుచున్నాడు. అంతి నతని విషాదభయ సందేహములన్నియు దూరమయి పోవుచున్నవి.

జీవితముక ప్రత్యక్షముగా నాయము. ఇందెట్టి తప్పిదములకును, నొప్పించుటకును స్థానమండనేరదు. ఇద్దాని ప్రయోగము యథార్థమును, నజేయతిర్కరూపమును నయి చూచుచున్నది. నిబంధనము సదా గాఢ్యమైనదియగుచుండును. నియమముయొక్క హృదయాంతర్యాగమునఁ బ్రేమవెలయుచున్నది. పక్షపాతమును, మనోవికారమును— నియమమునకును, ప్రేమకును విరుద్ధములయియున్నవి. ప్రపంచ మెవ్వారి పక్ష మవలంబించనేరదు. అది న్యాయవరతింత్రము. ఎవఁ

అట్టికార్య మాచరింపుచుండునో, వానికట్టిఫలితము నొసంగుచుండును. ప్రపంచమునకు సంబంధించిన దంతయు మంచిదియే. కారణమేమన సకలము నియునుబద్ధము. విశ్వమందలి ప్రతివస్తువును నియునుబద్ధమయి యుండుటచే మనుష్యుడు జీవితమం దుచితమార్గము నన్వేషింపఁగలిగి హర్షాంబుధి నోలలాడుచున్నాడు. “భద్రమానవునకు జీవితకాలమందును, మృత్యువునకుఁ బ్రవచను నేవిధమగు నాపత్తియుఁ గలుగనేరదు. జీనసుప్రభువు సిలువవేయఁబడినవుడు తనకు సంభవించిన ఘోరవివర్తనను సయితము సౌఖ్యదాయకమగు స్థితియనియే వంచించి ఆమహాభావుడు తన్ను సహించుచున్న కోరికల నేమాత్రము నిందించుండలేదు. ఆప్రభువు ప్రాణమును విసర్జింపుచు నీరీతిఁ బలికియుండను. “నాప్రాణముల నేమానవుడు నవహరింపజాలడు. నే స్వయముగా లోకహితమునకయి నాయుసువులఁ బాయుచున్నాడను.”

తనజీవితమును పరళమొనరించుకొని మానసమును విశుద్ధముగఁ జేసికొని, ఆస్తిక్యముయొక్క మనోహరమగు సరితత్వమును గ్రహింపఁజేర్చిన మనుష్యుడు, సకలపదార్థములయొక్క నియునుబద్ధమగుగతిని గుర్తింపుచున్నాడు. అతఁడు తనభావముల వలనన, గార్హ్యములవలనను దనకును, బ్రపంచమునకును బధించుఫలమును, నానుత్పన్నము చేయు

చుండునట్టి మానసిక కారణములయొక్క పరిణామములను గ్రహింపనమర్థుడగుచున్నాడు. అతఁడంతటినుండి పుట్టుచుఁ బెరుగుచు, బూరియగుచు నిపుడపుడను భేదములేక సదా బ్రహ్మనందము నొనంగునట్టి సర్వావస్థలను, సత్కార్యములను బరిగ్రహింపుచుండఁగలఁడు. ప్రప్రథమ మజ్జానముచే దా నొనరించియుండిన కార్యముల దుష్పరిణామముల సతఁడతివిధేయుడయి ననుభవింపుచు దానికయి నిందింపక, భీతిల్లక, ప్రశ్నింపక విశ్వముయొక్క మహత్తరమగు జ్ఞానమును బడయుచు నావిశ్వచియమవాలనమం దపారానందము నందుచుండఁగలఁడు.

“మనమభిలషిత వర్ణవిలసిత సూత్రములచే మనజీవిత మను వస్త్రమును నిర్మించుకొన నమర్థులమయి యున్నారము. కర్మపరిణామమగు భాగ్యభూమియందు మనము విత్తినపంటనే పడయుచున్నారము. మనము విత్తినరీతిగనే సస్యమునందుచు నాచరించిన రీతిగనే ఫలమును బడయుచున్నచో దుఃఖము నర్జితమగునురాగ పూర్వకముగ స్వీకరింపవలసి యుండును. నష్టమును బడయుట లాభమున కేయని తెలియఁదగును.”

చతుర్దశ ప్రకరణము.

సౌఖ్యము య పర్యవసానము.

ధర్మముచే సత్యము లభింపుచున్నది. ధర్మము నతిక్రమింపఁగల శక్తి ఎవ్వనిది? ధర్మము యొక్క హృదయము చేరినది. చేరినది యొక్క పర్యవసానము శాంతి. శాంతి యొక్క పరిణామము మధురమగు సంపూర్ణత్వము. అమారా! నకలార్థసాధనమగు నిట్టి ధర్మము ననుష్ఠింపుము.

—దిలైట్ ఆఫ్ ఏషియా.

సౌభాగ్యముచే నీకార్యము సమాప్తమగుచో దోషములును సుగుణములయు తనగారఁగలవు. అప్పుడు నీవ్రతము లన్నియు నీశ్వరీయ ప్రకారము యొక్క వ్రతమందు మేళింపఁగలవు.

—హైయిటకు.

మానవజీవితము సమున్నతమును, బలిత్రమును, సుందరమును నగుటచే దీని కనేకవిధములగు సౌఖ్యములు పర్యవ

సానములు కలుగుచున్నవి. జగదీతలముం దవవిశ్రేతయు,
నజ్జానమును, నశ్రుపాతమును, దుఃఖశోకములును దక్కువగా
లేకపోయినను వానితోఁబాటు పవిత్రతయు, జ్ఞానమును,
మృదులహాసమును, విశ్రాంతియు నానందమును బుంభాను
పుంభములయి నర్వత్రి గోచరింపుచున్నవి. పవిత్రమగు నే
భావమును, స్వార్థశూన్యమగు కార్యమును సుఖమయమగు
పరిణామమును గలిగింపకుండ నుండ నేరదు.

సౌఖ్యమయమును, మనోహరమును నగు గృహమును
బడయుటయు నొక విధమగు సౌఖ్యపూర్ణ పర్యవసానమే.
సౌఖ్యమగు జీవిత మొక విశుద్ధానందమయ పరిణామము.
ఒక కార్యము సక్రమముగా సిద్ధించుటయు నొక సౌఖ్యపూ
ర్ణమగు పర్యవసానమే. కృపాభుక్తులగు మిత్రులచే ముట్టడింపఁ
బడియుండుటయు నొక సౌఖ్యమయమగు పరిణామమే. పర
స్పర విరోధములను శాంతింపఁ జేయుటయు, గలహముల
నిర్మూలించుటయు, నుడువఁబడిన దుర్భావలను స్వీక
రించుటయు, కుమార్తణమును గోరుకొనుటయు,
మిత్రుల పరస్పరగాఢాభింగనమును మొదలగున వన్నియు
సౌఖ్యమయ పర్యవసానములే. చిరకాలమునుండి విశేషమగు
చ్రోయాసముచే నన్వేషింపుచున్న వస్తువును బడయుటయు, నశ్రు
పాతమునుండి హర్షమును సంపాదించుటయు, భావముయొక్క

దుఃఖదాయకములగు భయంకర స్వప్నములచే మేల్కొంచి
 పరమోజ్ఞులమగు సూర్యప్రకాశములోని కెంతెంతయు,
 దీర్ఘాన్వేషణమునకుఁ బడవ జీవితమందు స్వర్ణీయమార్గమును
 బడయుటయు మొదలగునవన్నియు నానందమయులగు సత్ప
 రిణామములై. ఈగ్రంథమునందు వచింపఁబడిన సత్పథముల
 దీర్ఘాలోచనముచేఁ బరిగ్రహించి, యనుసరించి, ఆత్మవిజయ
 మును సంపాదించిన ప్రతివ్యక్తియు నమందానంద కందము నొ
 దగలడు. వానిసమగ్ర జీవితము సౌఖ్యమయ పర్యవసానము
 లచేఁ బరిపూర్ణము కాఁగలడు. సత్సమును బ్రారంభించునట్టి
 యు, సత్సముననుసరించునట్టియు మనుష్యుడు వెలుగ నానం
 దదాయకములగు ఫలముల నభిలషించి, వానికయి యన్వేషణ
 ప్రయోనము నందవలసిన పనిలేదు. ఆనందము లట్టి ఎక్కి
 సమృద్ధిమన స్వయముగ నాత్మాత్కరింపఁగలవు. అవి పరిణామ
 రూపమున లభింపుచున్నవి. నిశ్చయముగా నాయానందమయ
 పర్యవసానములే మనుష్యజీవితముయొక్క పరమసత్యము
 లును, సారభూతములగు పదార్థములును నయియున్నవి.

బ్రాహ్మ ప్రపంచములో ననగా స్థూలకరీరములో నొ
 బంధమును గలిగియుండు సౌఖ్యమయ పర్యవసానములు నయిత
 మనేకములు కలవు. అవి క్షణికములగుటచే నలిగిపోవుముగ
 గడచిపోవుచుండును. అనేకములగు సౌఖ్యమయ పర్యవసాన

ములు. సూక్ష్మశరీరముతో ననగా నంతర్దగత్తుతో సంబంధమును గలిగియున్నవి. అవి యజరామరములగుటచే నెప్పటికిని గడచిపోతుండును. మిత్రసమావేశము, భోగవిలాసము, స్థూలపదార్థములు మొదలగువానిపై పిరుచిదాహకమును, మధురమును నయియుండుచుండును. కాని యది పరివర్తనశీలమును, నశ్వరమును నయి యున్నది. శౌచము, బుద్ధి, సత్వజ్ఞానము మొదలగు పదార్థములతి మధురములు. వీనికి మాయులేదు. నాశము లేదు. ఇవి నిరంతర వికాసమయములయి యొప్పుచుండును. మనుష్యుడు తానగు స్థలములకెల్లఁ దన ప్రాప్తచికలాభములవెంటఁ దీసికొని పోగలుగుచున్నాఁడు. వాడు సదాయాప్రాప్తచిక సౌఖ్యమయ పదార్థములనే సాస్పృశింపుచు నానిమీదనే సంపూర్ణముగా నాధారపడి యుండుచున్నచో వానికి వియోగము తలస్థించినంతనే యామనుష్యుఁడు నృత్తునివలె రోదింపనారంభింపుచుఁ దన యాధ్యాత్మికత క్రింది గోల్పోవుచున్నాఁడు. కాని యాధ్యాత్మికవస్తువుల హస్తగతమొనరించుకొనిన మనుష్యుడు తన సౌఖ్యభండారమునుండి వేటువలచఁ బడనేరడు. అతఁడు భూమండలమునం దెచ్చొట కేగినను దన వెనువెంటఁ తన యాధ్యాత్మికవస్తువులఁ గొనిపోవుచుండఁ గలడు. వాని యాధ్యాత్మికవస్తువసాన మానందపరిపూర్ణత్వమందు వెలయుచుండఁగలదు.

అహంబుద్ధిని బరిత్యజించి పైనుడివియున్న స్వార్థశూన్యమగు జీవితమును బ్రాప్తింపఁజేసికొనిన వ్యక్తి యజగద్రామరమగు బ్రహ్మానందుని సదా నిమగ్నుఁడయి యుండునాడు. అతఁ డీజీవితమున, యీదినమున, యీక్షణమున సర్వరాజ్యమందును, మోక్షమందును, నిర్వాణమందును, బహిసునందును, అలంపిసునందును బ్రవేశించుచున్నాడు. అతఁడు జీవితః యొక్క యంతిమయోగ్యుని ననగా జగదీశ్వరుని గుర్తించుచున్నాడు. వాని పరిత్యజి జగదీశ్వరుని పునఃతమగు సంకలమున విశ్రాంతి నందుచున్నది.

లోభము, ద్వేషము, త్వష్ట, విషయవాసనలు మొదలగు దురుగులనుండి తనహృదయమును విముక్తమునఁబరిచి నట్టియొక మన్వభావముయొక్కయు, స్వార్థముయొక్కయు భయంకిత వాతావరణమునుండి వెలువడినట్టియొక సకలప్రపంచము నపారమగు దయతోడను, విశుద్ధమగు ప్రేమతోడను వీక్షించుచుఁ బ్రహతరాగ ద్వేష శూన్యుఁడయి, త్రికరణశుద్ధిగ “జగదీశ్వరుడు నమః జీవరాసులకు శాంతినొసంగుగాత”మని సదా యాశీర్వదించుచుండునట్టియు, మనుష్యుని విశ్రాంతియెంత మధురమయినది! వాని యానంద మెంత యుగాధమయినది!!

లోకాదర్శ సాక్షియైతగు నిట్టిమనుష్యుడు తన్నేస్థిత యందు నడఁచాడునట్టి సాఖ్యమయ పర్యవసానము బడయు

గలుగుచున్నాఁడు. కారణమేమన నతని యీశాఖ్యమయ
పర్యవసానము జీవితముయొక్క సంపూర్ణత్వమును, కాంతి
యొక్క చరమస్థితియు, బరమానందముయొక్క పూర్తియు
నయియున్నది. మన యొక్క జ్ఞానాంధకారమయినాతావరణము
నుండి వెలువడి కామ్యోద్ధాది భయంకర విషయవికారము
ల బరాభవించి. యాత్మవిజయమును సంపాదించినచో నానంద
సామ్రాజ్యము నానినుండి యెంతయోదూరముగ నుండఁ
జాలను. ఆత్మవిజేత స్వార్థశూన్యమగు శృషిచే క్షణమాత్ర
కాలమ వ్రేపించినచో నానందసామ్రాజ్య మతని కట్టమట సే
యున్నట్లుల స్పష్టపడగలదు. చదువరీ! నివేల మత్తుడవయి,
ఆ కానవచ్చుచున్న విశుద్ధానంద సామ్రాజ్యమునఁ బ్రవేశింప
కున్నాడవు?

సర్వజనాన్యుభవోభవస్తు.



సుజ్ఞానోదయము!

స్వర్గసాక్షాత్కారము!

అమూల్యములగు నీతిగ్రంథరాజములు.

“యస్మా సి సద్గ్రంథ విమర్శభాగ్యం,

|| తస్య శుక్తై శ్చవలావినోదైః. ”

మానవుని జీవితకాల మమూల్యమునది. మానవుడు ఇహలోకమందలి భయవిపాదములనుండి విమోచనమునంది, నిత్యానందశాంతుల సనుభవించుటకు జ్ఞానమే పరమసాధనము. మేము మానవుని నైతికజీవితాభ్యుదయము నష్టించి కేవల నీతి, ధర్మ, భక్తి, జ్ఞానగ్రంథములను, మహాపురుషుల జీవితములను, సతీమణుల చారిత్రములను, ఆరోగ్యశాస్త్రములను, వేదాంతగ్రంథములను వివిధవిధములను బ్రచురింపఁచుచున్నాము. మాప్రయత్నమును ఆంధ్రదేశ ప్రసిద్ధపండిత కవులెల్ల శేకాభిప్రాయములయి సుసంబంధమున్నారు.

టివఆకుఁ బ్రచురింపఁబడినగ్రంథములు.

1 బుద్ధపురాణము:—1400 పుటలు. చక్కనిలైండు. వచనము. మనోహరమగు శైలి. ఇందు బుద్ధునిజీవితము, శౌద్ధ ధర్మములు, హిందూమతి విజ్ఞానము, హిందూ శౌద్ధమతి నాదృశ్యములు మున్నగు బహువిషయములు చర్చింపఁబడినవి. ఆహింసాధర్మబోధ 11ది కావు. సంస్కృతాంధ్రాంధ్ర ప్రమాణవాక్యము లనంతములుగనున్నవి. ఆచార్య రాధాకృష్ణ, రామ

లింగారెడ్డి, సాక్షికర్త, ఉమర్ అలీషా మున్నగు 25 గురు మహాశవులు పొగడియున్నారు. ఇట్టి బ్రహ్మాండమగు గ్రంథ రాజమును రచించినవారు “బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మ” దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు. బలరామకృష్ణకవిగారి బౌద్ధపురాణ గ్రంథరచనకు మెచ్చియే ఆంధ్రమహాసభవారు “బౌద్ధవాఙ్మయ బ్రహ్మ” యను బిరుదమును వారికి సంగియున్నారు. ప్రత్యేకముగా నీ యీ గ్రంథరచనమువలననే వారి కా సన్మానము జరిగియుండ వేఱుగ నీ గ్రంథమును గూర్చి ప్రశంస పవలెనా? దేశోద్ధారకుని అమూల్యమగు సీతక కలదు. వెల 4—0—0

2 వేణుగానము:— ఇది మహాత్ముడగు ఆచార్య టి. యల్. వాన్మానిపండితుని “Ancient Murari” కను వాదము అనువాదకులు, దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు. రసవంతమగు శైలి. గంభీరములగు భావములు. 70 పుటలు. వెల 0—4—0

3 ఆత్మవిజయము:— 300 పుటలు. 28 పా॥ గ్లేజుకాగి తము. అనువాదకులు దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్య గారు. శైలి ఆత్మద్భుతము. ఇందు మానవజీవితసంస్కరణ నిధానము సూచింపబడినది. ఎట్టి విషయలోలుడయిన యీ గ్రంథమును చదివిన తన అవివేకాంధకార బంధురమగు జీవితము నకు సిగ్గు జెంది తన్ను సంస్కరించుకొని ధన్యుడు కాగలడు. జనాబ్ ఉమర్ అలీషాకవిగారి అమూల్యమగు సీతక కలదు. వెల రు 1—0—0.

రాబోవు బ్రహ్మాండమగు గ్రంథరాజము.

4 అక్షర్య మనుష్యజీవితము:— (ఇది అచ్చులోనున్నది.)

ఇది బ్రహ్మాండమగు నొక నైతికగ్రంథరాజము. రమారమి 2000 పుటలు. ఈగ్రంథము బలరామకృష్ణయ్యగారిచే స్వతంత్రముగ వ్రాయఁబడినది. వెల చాల సరసముగానుండును. శైలి రసమును వర్ణింపఁజేయుచున్నది. భావము లతిగంభీరములు. ఇందు మానవ జీవితోత్థానమున కవసరములగు 600 సద్విషయములనుగూర్చి వ్రాయఁబడినది. ఇట్టిమహాగ్రంథ మింతవఱ కాంధ్రభాషయందు వెలువడి యుండలేదు. దీనిని చదివిన పృథిమానవుఁడు మంచి భాషాజ్ఞానమును, వివిధభావ సంపత్తిని, జ్ఞానమును సులభముగాఁ బడయుఁగలఁడు. దీనికీతికకర యొక మహాకవీంద్రిఁడయి యుండఁగలఁడు ఇవిగాక యింక అమూల్యములగు గ్రంథములు కొన్ని “బౌద్ధవాఙ్మయబ్రహ్మ” దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారిచే రచింపఁబడుచున్నవి. త్వరలో వెలువడఁగలవు. మాగ్రంథములకు కమీషను యివ్వఁబడదు.

వలయువారు:— టి. లక్ష్మీనారాయణ,

మానవాక్షర్య గ్రంథమండలి కార్యస్థానము,
అంగలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

